Government Oriental Library Series.

EDITED BY PANDITS UNDER THE SUPERVISION OF THE CURATOR, GOVT. ORIENTAL LIBRARY, MYSORE.

KANNADA SECTION—No. III.

THE
MAHABHARATA

The PAULOMA and ASTIKA Parvas

BY

SADANANDA-YOGINDRA

ಮಹಾಭಾರತಂ

ಸದಾನಂದ ಯೋಗೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತ

ಪೌಲೋಮ ಆಸ್ತೀಕ ಪರ್ವಗಳು

EDITED BY

V. SYAMACHARYA,

Pandit, Govt. Oriental Library, Mysore.

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF HIS HIGHNESS THE MAHARAJA OF MYSORE

MYSORE:
PRINTED AT THE GOVERNMENT BRANCH PRESS
1911

ಅವತರಣಿಕೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಪೌಲೋಮಪರ್ವ ಆಸ್ತೀಕಪರ್ವಗಳ ಕಥಾವಿವರಣರೂಪವಾದ ಕನ್ನಡಪದ್ಯಕಾವ್ಯವು ಅಡ ಗಿದೆ. ಈಕಾವ್ಯವು ಶ್ರೀಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತಮಂಜರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗದೇ ಇರುವ ಭಾಗವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿ ಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದೇ ಪುಸ್ತಕಲೇಖಕ ರಿಂದ ಬಹುಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಯ ಭಾರತದೊಡನೆ ವಿಭಾಗವು ತಿಳಿಯದಂತೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿ ಸುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈಗ್ರಂಥವು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕೃತವಲ್ಲವೆಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಗ್ರಂಥಭೇದಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೇರೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಪ್ರಚುರಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಕವಿಕೃತಿಗೆ ಇದೊಂದು ಉಪೋದ್ಘಾತವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿರುವೆವು.

ಈಗ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಯಾವ ಕವಿಯಿಂದ ಯಾವ ಕಾಲದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ ಯೆಂಬುದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿಷ ಯವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸರಿಯಾದ ಸಾಧನಗಳಾವವೂ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಪದುಮದೃಶ' ಈರೀತಿ ಯಾಗಿ ಅಂಕನವು ಇರುವಂತೆಯೆ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂ ಧ್ಯಂತ್ಯಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಪದುಮ ದೃಶ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಕೃಷ್ಣ' 'ನಿತ್ಯಾತ್ಮಗೋಪೀನಾಥ' ಇವು ಮೊದಲಾದ ಅಂಕನಗಳಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಾದ ಕವಿಯು ಭಾಗವತಪ್ರಣೇ

ತ್ರವಾದ ಕವಿಯೂ ಒಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಒಂದೇವಿಧವಾದ ಪ್ರಾಸ, ಸಂಧಿ, ಅಪ್ರಯುಕ್ತಶಬ್ದಗಳೂ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಉಭಯಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತರೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಭಾಗವತಪ್ರಣೇತೃ ಕವಿಯ ಜೀವಿತಕಾಲವು ಕ್ರೈಸ್ತವಸಂವತ್ಸರಗಳ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಕದ ಅಂತ್ಯಭಾಗವೆಂದು ಕೆಲವರು ಶೋಧಕರು ಊಹಿಸಿರುವರು. ಅಂತಹ ಊಹೆಗೂ ತಕ್ಕ ಸಾಧಕಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕೇವಲ ಸಮೀಪದೇಶದವನಲ್ಲವೆಂದುಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಹುದು. ಈಕವಿಯು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಗ್ರಂಥಾಂತಪದ್ಯಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ "ಚಾಟು ವಿಠಲನಾಥ" ನೆಂದು ಈಕವಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ಬಿರುದು ಎಂದು ನಮಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾಗವತದಶಮಸ್ಕಂಧದ ಉಪಾಂತ್ಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ

"....ಯೋಗೀಂದ್ರನಖಿಳೋದಿತಸದಾನಂದ
ಮುದದಲಭಿವರ್ಣಿಸಿದಂ"

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ 'ಸದಾನಂದಯೋಗೀಂದ್ರ' ನೆಂದು ಈತನ ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವು. ಇದರಿಂದಲೇ ಈತನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದೂ ಭಾಗವತಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆಂದೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಹೆಸರುಗಳು ಭಾಗವತಸಂಪ್ರದಾಯದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಇರುವುದೆಂಬುದು B78 ನೆಯ ನಂಬರುಳ್ಳ 'ಭಾಗವತಾಹ್ನಿಕ' ವೆಂಬ ಈ ಕೋಶಾಗಾರದ ಲಿಖಿತಪುಸ್ತಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಯೋಗೀಂದ್ರನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು 'ಅಚ್ಯುತಾರಣ್ಯಾಖ್ಯ ಯತಿರಾಯ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದೂ ಈತನು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕವಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಭಾಗವತವನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ 'ವಿದಗ್ಧಚೂಡಾಮಣಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೂಡ ರಚಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಗ್ರಂಥವು ದೊರೆತಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಈಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಿಷಯ ವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವೆವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯು ಆಯಾ ದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯಜನಗಳ ಮೂಲದಿಂದ ವ್ಯವಹಾರನಿರ್ವಾಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಆಯಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ರಾಜರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನಕ್ಕೆ ವಶರಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಪಂಡಿತರುಗಳು ಆಯಾ ಭಾಷೆಗ ಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ನಿಘಂಟು, ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ, ಇವೇಮೊದ ಲಾದವುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಶಬ್ದಾಪಶಬ್ದವಿವೇಕವೂ ಕಾವ್ಯಗುಣದೋಷವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಉಂಟಾಗಿ ರುವುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಷ್ಟೆ? ಈರೀತಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಹುಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಂಡು ಬರುವ, ಈಗ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿಗಳ ಸಹಾಯಗಳಿಂದ ನಿಷ್ಪಾದಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳುಳ್ಳ ಭಾಷೆಗೆ "ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡ" ವೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ನೃಪತುಂಗ ನಾಗವರ್ಮ ಕೇಶಿರಾಜ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕ ಮೊದಲಾದವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಾಗಿ ಜೈನವೈಷ್ಣವಶೈವಕವಿಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಶಬ್ದಗಳುಳ್ಳ ಭಾಷೆಗೆ "ಹಳಗನ್ನಡ" ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದೂ ಮತ್ತು ನಾನಾದೇಶದ ಜನಗಳ ಸಮಾ ವೇಶದಿಂದೂ ಆಯಾಯಾ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಮುಖ್ಯಪುರುಷರ ಸ್ವವಂಶದೇಶಭಾಷಾಭಿಮಾನಮೂಲಕಸಹಾಯದಿಂದೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬಳಪಡದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಪ್ರಚುರವಾಗಿ

ರಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಬಂದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾಷೆಯು "ಹೊಸಕನ್ನಡ" ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದು.

ಪ್ರಕೃತ ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊಸಕನ್ನಡವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಹೊಸಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಅನೇಕ ಮತದ ಪಂಡಿತರಿಂದ ಆಯಾಮತಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬೆಳ್ನುಡಿ (ಸ್ಫುಟಾರ್ಥಕಶಬ್ದ) ಗಳಿಂದ ಸಾಧಾರಣಜನಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯು ವಂತೆ ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಗಳೆಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತರಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಭಾಷೆಗೆ ಹಳಗನ್ನಡದ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥ ಗಳ ವಿರೋಧವು ದೂಷಣವಲ್ಲವೆಂದು ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದ 1ನೆಯ ಸಂಧಿಯ 36ನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ವಿಶದವಾಗುವುದು.

ಶಬ್ದಮಣಿಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ।
ಹೊದ್ದಿಕೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯಕಲ್ಲದೆ ।
ಹೃದ್ಯಷಟ್ಪದಿಹಾಡುಗಬ್ಬಕೆಂಗೆ ಬೇಡೆಂದು ॥
ಸಿದ್ಧನೂತನಕವಿಗಳುಸುರಿದ ।
ಪದ್ಧತಿಯೊಳೆಡಹಿ ಬೀಳುತ ।
ಬುದ್ಧಿಯಱಿವಂತೊರೆವೆಸಿದ ಬೆಳ್ನುಡಿಯ ಬೆರಕೆಯಲಿ ॥

ಹೀಗೆಂಬುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುಶಬ್ದಾಪಶಬ್ದವಿವೇಕವಿ ಲ್ಲದೇ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಕೂಡದು. ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದ ಯಥಾಶ್ರುತ ಕ್ರಮದಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗದೇ ಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನ್ಯಾಯಗಳ ಸಾಮ್ಯದಿಂದ ಹೇಗೋ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುವಾದ ರೂಪಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮ್ಯರಲ್ಲದ ಜನಗಳು ಉಪ ಯೋಗಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣರೂಪವಾಗಿ ಈ ಕವಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವೆವು.

ಈ ಗ್ರಂಥದ 11ನೆಯ ಸಂಧಿಯ 20ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಉತ್ತರಾ ರ್ಧವು ಈಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಅಷ್ಟಮೊರುತಿ ಕಡೆಗೆ ಹಣಿಗಣ ।
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಹೋವಿಸುವನಿದನು ।
ತ್ಕೃಷ್ಟಮತಿ ವಿಶಾಲುವನಸಾವನು ತಂದೆಗಳಿರೆಂದ ॥

'ಹಣಿಗಣ' ಎಂಬ ಪದವು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ನಿಷ್ಪಾದನಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಸಪ್ತಮ್ಯರ್ಥವಾದ ಹಣಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ 'ದಿಕ್ಶಬ್ದಾದಣಃ' ಎಂಬ (ಪುಟ 201 ಸೂತ್ರ 421) ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನಪ್ರಕಾರ ಅಣ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೆ? ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅನುಪಪತ್ತಿಗಳಿವೆ. ಒಂದನೆಯದು—'ಹಣಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಮೂಡ, ತೆಂಕ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಂತೆ ದಿಗ್ವಾಚಕವಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು. 2 ನೆಯದು—ಸಪ್ತಮ್ಯರ್ಥವಾದ 'ಹಣಿ' ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ಅಣ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ 'ಹಣಿಯಣ' ಎಂತಲೇ ರೂಪವು ಸಿದ್ಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದು. ಇದರಲ್ಲಿ 1ನೆಯ ಅನುಪಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹಣಿಯ ಪ್ರದೇಶವು ನೇತ್ರದ ನಿಜಸ್ಥಳದಕಿಂತಲೂ ಊರ್ಧ್ವಪ್ರದೇಶವಾದಕಾರಣ ವೈವಕ್ಷಿಕದಿಕ್ಶಬ್ದತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಒಪ್ಪಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಸಾಮ್ಯದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು. 2ನೆಯ ಅನುಪಪತ್ತಿಗೆ 'ಹಣಿಯಣ' ಎಂದೇ ಆಗಲಿ 'ಹಣಿಗಣ' ಎಂದಾಗಲಿ ಪಾಠಶೋಧನ ಮಾಡುವುದು ಪರಿಹಾರವು. 'ಹಣಿಗಣ' ಎಂದು ಶೋಧನ ಮಾಡುವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ 'ಫಣಿಕಾ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದದಿಂದ 'ಹಣಿಗೆ' ಎಂಬ ಅಪಭ್ರಂಶವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದರಿಂದ ಸಪ್ತಮ್ಯರ್ಥವಾದ ಆ ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ಅಣಪ್ರತ್ಯಯ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ರೂಪವು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ 'ಒಂದಿನ' ಎಂಬ ಪದವು ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ 13 ನೇ ಸಂಧಿಯ 33 ನೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೇವೆ.

ಇರೆ ಪರಂಜರತ್ಕಾರು ವೊಂದಿನ ।
ಭರದಲೈದಿದರಣ್ಯವ ಗಿರಿಶಿ ।
ಖರವಲಿ ಮುಂದದಿ ನಿಂದು ಪಿಜನವಿದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ॥

ನಿತ್ಯಾ ಸಮಾಸೇ ವಾಕ್ಯೇ ತು ಸಾ ವಿವಕ್ಷಾಮಪೇಕ್ಷತೇ"
ಎಂದು ವಾಕ್ಯಸಂಧಿಯು ಕವಿಯ ವಿವಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದರಿಂದ ಅದೂ ದೋಷವಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಕವಿಯು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ವೃತ್ತವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವೆಲ್ಲವೂ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದೀ ವೃತ್ತರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮೂರು ಮೂರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಎರಡು ಅರ್ಧಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ 'ಷಟ್ಪದಿ' ಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆರಡು ಪಾದಗಳು ಸಮವಾಗಿಯೂ ಮೂರು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮೊಂದೆರಡರಕಿಂತ ವಿಷಮವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ ಈ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರಾತ್ರಯಾತ್ಮಕವಾದ ಗಣವು ವಿಷಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತ್ರಾಚತುಷ್ಟಯಾತ್ಮಕವಾದ ಗಣವು ಸಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಥಮ ದ್ವಿತೀಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಅಂದರೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳು, ತೃತೀಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಆರು ಗಣಗಳು ಒಂದು ಗುರು ಅಂತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು ಮಾತ್ರೆಗಳು ಇರುತ್ತಿವೆ. ಸಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾತ್ರಾಚತುಷ್ಟಯಾತ್ಮಕವಾದ ಗಣವು ಜಗಣಭಿನ್ನವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಮಾತ್ರಾತ್ರಯಾತ್ಮಕಗಣವು ಗುರುಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗುರ್ವಕ್ಷರಾದಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಕೊಟ್ಟು ರಚಿಸಿದರೇನೇ ಈ ವೃತ್ತವು ಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕೇವಲ ಮಾತ್ರಾಸಂಖ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಗಣನಿಯಮವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಕೆಲವರು ರಚಿಸಿರುವ ಈ ವೃತ್ತದ ಪದ್ಯಗಳು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮುದ್ರಣಾರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆಕಿದ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ವೃತ್ತಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪಾಠಗಳು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕವಿಯೇ ಹಾಗೆ ರಚಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದೇವು. ಆದರೆ ಕೆಲವುದೂರ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ದೊರೆತ ಪುಸ್ತಕಾಂತರಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಲಕ್ಷಣವಿರುದ

ವೆಲ್ಲದ ಪಾಠಗಳು ಕಂಡು ಬಂದುದರಿಂದ ಆ ಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಕವಿಯು ಛಂದೋಲಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯಾಂಶವಾದ 'ಪ್ರಾಸ' ಅಂದರೆ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರ ನಿಯಮ, ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುವನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಆದಿ ಪಾದದ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರವೇ ಆಗಲಿ ಆದಿಪಾದದ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ದಿಂದ ಬರುವ ವರ್ಗಾಕ್ಷರವಾಗಲಿ ಪ್ರಾಸಾಕ್ಷರವೆನಿಸುವುದಲ್ಲವೆ ? ಹೀಗಿ ರುವಾಗ ಈಕವಿಯು ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರವು ದ್ವಿತೀಯ ವಾದಾಗ ಈನಿಯಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸದೆ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದ ಸಂಬಂಧಮಾ ತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಸಪೂರ್ತಿಯಾದಂತೆ ಭಾವಿಸಿರುವನು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರು ವುದು ಈ ಕವಿಯು ಒಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಗ ಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಏಕೈಕವರ್ಣಾನು ಗಮದಿಂದ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿರುವುದಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸುವ ಅವರ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಘವಾಂಕಕವಿಯು ತನ್ನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ (13—4)

> ಇನ್ನೇನ ಕಾಣಲಿರ್ದಪೆ ನರಸ ಕೇಳದೊಡೆ ।
> ನಿನ್ನ ಮಗನಂ ಕೊಂದ ಪಾಪಿಯಾನೆಂದಾಡಿ ।
> ಯನ್ಯಾಯದಿಂ ಸಾವೆನೆನುತ ಬರಲೋಲಗದ ಕಳಕಳವ
> [ನೇನೆಂಬೆನು ॥

ಅದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (6—29)

> ಮೃತ್ಯುರೂಪಿನ ಪಂದಿ ಕಾನನದೊಳೊಕ್ಕಲಿ ।
> ಕ್ಕಿತ್ತು ನೆಱೆ ಸುತ್ತಿ ಬೆಂಬತ್ತಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಮನ !
> ವೆತ್ತಿ ಯುರಿಯುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತ ಹಿರಿಯುತ್ತ ಬೆದರು
> [ತ್ತೆಯ್ದಿ ಬಲವೆಲ್ಲವ ॥

ಭಾಸ್ಕರಕವಿಯು ತನ್ನ ಜೀವಂಧರ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ (3—23)

> ಭ್ರಷ್ಟನೋ ತಾನಾಗಿ ಪುರುಷರ

ಮುಟ್ಟುವುದು ಸತಿಯರಿಗೆ ಹೀನವೆ
ನಿಪ್ಪವೆನಗಾಯ್ತೆಂದು ಬೆರಗಾದಳು ಸರೋಜಾಕ್ಷಿ ॥

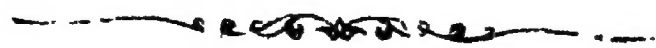
ಅದೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (3—24)

ಮುಗ್ಧೆಯರೊಳತಿ ಹೀನವೆಹುದೆಂ
ದೆದ್ದು ನೋಡುವೆ ಮರೆದು ಮಲಗಿರೆ
ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯೊಳದ್ದು ಕಾಷ್ಠಾಂಗಾರಸೈವರಿದ ॥ ”

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಕವಿಸಾಧಾರಣಗಳಾದ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಈಗ್ರಂಥವು ರಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಇತರಗ್ರಂಥಗಳಂತೆ ಉಪಾದೇಯುವೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಈಗ್ರಂಥದ ಶೋಧನವು ನಾಲ್ಕುಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನಡೆದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳು ತಾಳಪತ್ರಾತ್ಮಕಗಳು, ಒಂದುಮಾತ್ರ ಕಾಗದದ್ದು. ತಾಳಪತ್ರದ ಪ್ರತಿಒಂದು, ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಸಹ ಒಂದೇ ಮೂಲಪ್ರತಿಯಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪಾಠಾದಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಇರುವುವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡುಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಮುದ್ರಣ ಆರಂಭಿಸಿ ಕೆಲವು ದೂರ ಸಾಗಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆತದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವು ಚನ್ನಾಗಿ ಶೋಧಿತವಾಗಲವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ತತ್ಪೂರ್ವಭಾಗವನ್ನು ಈ ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದೂ ಶೋಧಿಸಿ ಶೋಧನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವೆವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶೋಧನಪತ್ರಿಕೆಯು ಸ್ವಲ್ಪಹೆಚ್ಚಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಭೇದದಿಂದ ಕಂಡು ಬಂದ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪುಟಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವೆವು. ಅಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆವು. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಶೋಧನೆಯೂ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭಿಜ್ಞರೂ ಮತ್ತು ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳೂ ಆದವರೆಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು ಆನಂದಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇವೆ.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	20	ಬಿಡುಬಿಡು	ಬಿಡು
20	13	ಚರಿತ್ರವ	ಚರಿತವ
21	6	ಳಲೆತಂದೆನೀ	ಳಲ್ಲೈತಂದೆ
22	5	ರಾಜ್ಯೆ	ರಾಜ್ಯೆ
23	16	ನುಚಿತ್ತದಿ	ನ್ರುಚಿತದಿ
25	5	ಸಿದಂಧವದಾಯ್ತುಂ	ಯಿಸುವುದಾಯಿತದೆಂ
,,	,,	ಸಹಿತವೂ	ಸಹಿತವ
,,	,,	ಛಲಿಛಾಯೆಶಶಿಯು	ದುಛಾಯೆಶಶಿಯನು
26	17	ಗಡೆದಳು	ಗೆಡೆದಳು
,,	21	ಹುವ್ವಿನ	ಹೂವಿನ
,,	,,	ಜಂಗೆನೆ	ಜಗ್ಗನೆ
27	9	ದರ್ಥಕ್ಕೆ	ದರ್ಥಕೆ
28	12	ನಾವೆಯು	ನಾವೆಯು
,,	14	ಪೊಡವಂಟ	ಪೊಡವಟ್ಟ
29	4	ಕೂರವಿುಗಸಾಧ್ಯ	ಕೂರವೆುಗಳಿಗಸಾಧ್ಯ
30	17	ವೆಂದೆನಿಸುವ	ವೆಂಬುದ
,,	,,	ಆಅರೆಶ್ವಾ	ಆಅರೇ
31	1	ತನ್ನ	ತನ್ನುದು
,,	,,	ನೊಂದಳತೆ	ನೊಳಗೊಂದಳತೆ
,,	24	ವನೀ	ವನ್ನು
32	18	ತನ್ನಾಯುಃಷಾರ್ಥವನು	ತನ್ನಾಯುಃಷ್ಯದರ್ಥ
,,	25	ವೆಗ್ರತ	ವೇಗವ
33	22	ತಿದುರ್ದಾ	ತಿದುರ್ದಂದಾ
34	9	ಗ್ರಹಕ್ಕೆ	ಗ್ರಹಕೆ
,,	18	ತೊರದ	ತೊರೆದ
,,	19	ಹೊರವ	ಹೊರೆವ
,,	21	ದಲ್ಲಿ	ದಲಾ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
35	5	ಕೊಯ್ವುವೆನಲ್ಲ	ಕೊಯ್ಯುದಿರನ್ನ
37	3	ಸಾಹಸ್ರ	ಸಹಸ್ರ
,,	21	ಸಾಸ್ರವಗೈದ	ಸಾಸ್ರವಮಾಡಿದ
,,	22	ಜನ್ಮ	ಜನನ
38	7	ನಿಂದನೀಕ್ಷಿ	ನಿಂದಿರಲೀಕ್ಷಿ
,,	11	ಯುನ್ನೊಡನೆ	ಯೆನ್ನೊಡನೆ
,,	17	ದಲೆನ್ನ	ದೆನ್ನನು
,,	20	ಕಾರುಣೀಕನೆ	ಕಾರುಣಿಕನೇ
39	11	ನೆನೆಜು	ನೇನೆಜು
,,	16	ದಾತನನು	ದೆಂದಾತನನು
40	8	ಧರಾ	ಭೂವ್ಯ
,,	23	ನನಿಯುನು	ನವನಿಯುನು
41	5	ಮಾಡೆ	ಮಾಡಿ
41	6	ಕೊಲ್ಲು	ಕೊಲು
42	10	ದಲ್ಲಿ	ವಲಿತ್ರಿ
,,	15	ನೆಕೇಳಿ	ನೆಜುಕೇಳಿ
47	8	ಕೆಡದ	ಕೆಡೆದ
,,	18	ತಾನಂಜದಿರುದುದಕಳ	ನಂಜದಿರುಬಂದುದಕಳಲಬೇಡೆಂದ
,,	24	ವೀರನು	ವೀರನಹ
,,	,,	ವಿಲ್ಲಂ	ದಲಂ
48	20	ಉರುಣ	ಉವರುಣ
49	15	ತುರಗವಿದು	ರತುನವು
,,	,,	ಗೆವಿನತೆ	ಗಾವಿನತೆ
,,	19	ನಗುತವಳು	ನಗುವವಳ
50	3	ಬಱದೆ	ಬಱದೇ
51	15	ವಿದೆಂ	ವೀದಿಂ
52	14	ಮಾಡುವ	ಮಾಡುವು

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	25	ಕದು	ಕದ್ರು
53	1	ಇಂತ	ಇಂತು
,,	12	ವುತ್ಸವ	ದುಸ್ಸಹ
,,	20	ಯಿಡೆ	ಯೆಡೆ
54	17	ಮುನ್ನಡವಿಯಲಿರಿಸಿದಗರ್ಭವ	ಮುನ್ನಿರಿಸಿದಡವಿಯುಗರ್ಭವನು
55	5	ದವೆ	ದವೇ
,,	,,	ನುತ್ತ	ನುತ
,,	6	ಬಾಯು	ಬಾಯು
,,	,,	ಧರೆ	ಧರೆಗೆ
,,	11	ನಿನಿಛಕುವ	ನಿವಿಃಛಕುವ
,,	15	ಗಗಣ್ಯ	ಗಣ್ಣ
,,	,,	ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ	ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ
,,	22	ಯಿಂದು	ಲಿಂದು
56	1	ಕಾಣುತ್ತ	ಕಾಣುತ
,,	10	ತಾನೆನುತ	ತಾನೇನೆನುತ
,,	11	ತಾಶನ	ತಾಶ
,,	,,	ಹೊಯಿಲನು	ಹೊಯ್ಲುಗಳ
,,	16	ಕೇಡಿನಂದಿನವೊಲುನೀಘಾಸಿ	ಕೇಡಿನಂದದದಿನದವೊಲುನೀ
,,	17	ಮಾಡಿವೆ	ರೂಡಿಮಾಡಿದೆ
,,	,,	ಕಳುಹೆ	ಕಳುಹಿ
,,	18	ವೋಡು	ಓಡು
56	20	ಕಪಿವುತಿದೆ	ಕಪಿವುತ್ತಿದೆ
,,	24	ಯೊಗುವದು	ಯೊಗುವುದು
57	8	ದನದಲಿಸಂಸ್ತುತೆಯನು	ದನದಿಸಂಸ್ತುತೆಯನ್ನು
59	4	ಕಂಕುಳಲಿ	ಕೊಂಕುಳಲಿ
,,	8	ಛಾಟಕೆ	ಛಾಟಕ್ಕೆ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	21	ತೊತ್ತ	ಹೆತ್ತ
62	20	ಮಹೇಂದ್ರ	ಮಾಹೇಂದ್ರ
,,	,,	ಸ್ತುತಿಸಿ	ನುತಿಸಿ
,,	23	ತಟಕಿಟಿ	ತನಿಟಿ
,,	,,	ಸೂರಿಯನಿಱಿವಂತೆ	ಸೂರ್ಯನೀಱಿವಂಧದಲಿ
63	19	ನಾಕಾನನಕ್ಕೈದಿ	ನಾನದಲ್ಯೈದಿದ
64	12	ಸಲ್ಲಲಿತ	ಲಲಿತದ
,,	17	ಇಟ್ರಿದುದು	ಇಱಿದು
,,	,,	ಮತ್ತೆ	ಮತ್ತಾ
,,	18	ಖಿಳ	ಖಳ
,,	,,	ಪುಮದೆಲ	ಕರೆದೆಲ
,,	20	ಜಲನಿಧಿಯುತಾನಲ್ಲಿ	ಜಲನಿಧಿಗೆ ತಾನಂದು
65	3	ವನಿತೆ	ವಿನುತೆ
,,	6	ತುರಗವನಾವು	ತುರಗವನುನೆಱೆ
,,	9	ಮಗಡಿಸಿಕೇಳೆ	ಮಗಡಿಸುತಕೇಳಿವರೆ
,,	,,	ಹೇಱಿದೆನುನಾ	ಹೇಱಿದೆ
66	1	ವಿಧಿಯುತನ್ನ	ವಿಧಿಯನ್ನ
67	24	ಜ್ಞೇವಿಸಿ	ಜ್ಞೇಪಿಸಿದೆ
,,	,,	ಮರಳುವುದೇ	ಮರಳುವುದೆ
68	9	ಹರಿಸಿ	ಹರಸಿ
,,	19	ವೆನುನೀನು	ವೆನೀನೇ
69	2	ಯೆಂದನೆ	ನೀನೆನೆ
,,	I1	ನಱೆಯು	ನಱಿಯೆ
70	9	ದೆಲ್ಲವೆ	ದಲ್ಲವೆ
,,	10	ಪೊಡೆ	ಪಡೆ
,,	15	ವಡೆಯು	ವಡೆದ
,,	,,	ಯುವಳೊರ್ವಳನೆಡೆ	ಯುಳೊರ್ವಳನಧಡೆ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
71	6	ದೀಕೆಯನು	ದೀಕೆಯ
,,	,,	ಕಾವುದೆನೆ	ಕಾವುದೆನಲು
72	6	ಯೋಜನದನೀಳದಿಹನು	ಯೋಜನನೀಳದಿರುವನು
73	5	ಮಾತಿನಿಂದೇ	ಮಾತಿಂದವೋ
74	21	ಟ್ಟನ್ನುವುದು	ಟ್ಟನ್ನವದು
75	12	ಶಶಿ	ಜಕಂಪ್ರ
76	19	ಧಿಕ್ಕರಿಸಿಕರೆದಸುಪ್ಪ	ದಿಕ್ಕರಿನಿಕರದಸುಪ್ಪೈ
77	12	ನಿಲ್ಲದಲಂಬಮೆಂಬ	ನಿಲ್ಲದಲ್ಲಂಬಾಕ್ಷ್ಯ
,,	21	ಗಿದವು	ಗಿದುವು
,,	22	ಣಗಿದವ	ಣಗಿದುವ
78	17	ಮೇಣ	ಮೇಣು
79	7	ಮುಜುದು	ಮುಱಿದುದದು
,,	19	ಶಾಖೆಯುತಾಬ	ಶಾಖೆಯನುತಾ
,,	20	ಟಿಕ್ಕರಿಸಿದೊಡೆಶಾಪವುತನ್ನ	ನಿಕ್ಕಿದೊಡೆಶಾಪವಾಗ್ನಿಯೆನ್ನನ
80	14	ಗದೆಯ	ಗಱಿಯ
,,	17	ಕಳೇವರವುನಕ	ಕಳೆವರವನಿಕ್ಕ
82	14	ಕೈಗಾಯ್ವ	ಕೈಗಾಯ್ವ
,,	17	ದೋಷವನೀವು	ದೋಷವನುನೀವ
84	16	ಹೆಮ್ಮರದಕೋಟೆವುಡೆಯ	ಹೆಮ್ಮರಕಡೆಯೊಲುಡಿಯಲು
85	9	ಮಲವುದೆ	ಮಲೆವುದೇ
,,	,,	ವಳಿಗೆ	ವಳಿ
,,	10	ಯೆಂದೆ	ಗೆಂದೆ
86	12	ಹೊಯ್ದು	ಹಾಯ್ದು
,,	13	ಆಪ	ಅಪ
87	3	ಸುರಪ	ಸುರಪವನು
,,	,,	ಗಣದ	ಗಳ
88	5	ಭಾಹ	ಭಾರ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
,,	15	ನುನವ	ಘನ
,,	,,	ವೀರವುಕಾ	ವೀರ್ಯವಿಕ್ರವು
,,	17	ಯಾದವಹ	ಯಾಹವದೆದಿ
89	3	ಕನಬಲವುಂಟೆನಗೆ	ಕನದಬಲದಿಂದವೆ
91	7	ನೋಡುವೆವ್ಯೆ	ನೋಡುವೆವು
,,	,,	ಯೆನು	ಯೆನುತಿರ
,,	8	ತತ್ತ	ಲತ್ತ
93	4	ನವೊಂದೇ	ನದೊಂದೇ
,,	21	ರೊಬ್ಬರು	ರೊಬ್ಬರೊ
,,	22	ಅದಟ	ಳದಟ
95	9	ವೊಂದೆ	ನೊಂದೆ
,,	,,	ತೆಱೆಯು	ಕೆಱೆಯು
100	13	ಕೊಂಡೊ	ಕೊಂಡ
,,	18	ರುಯೆ	ರಿದೆ
101	9	ನನಗದು	ನೆನಗದು
102	14	ಲಯುದಿ	ಲಯುಕೆ
103	6	ಲಕ್ಷ್ಮೀ	ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
,,	7	ಲೋಚಕನ	ಲೋಚಕನೆ
,,	,,	ಭವರೇ	ಭವಭವ
,,	8	ಸಪು	ಸುಪೌ
,,	9	ಸುರರಲಿ	ಸುರರೀ
,,	24	ವೈರಿ	ವೈರಿ
105	20	ತೋಱಿಸು	ತೋರಿಸಿ
101	13	ಕೆಯೊಂದ	ಕೊಂದ
112	3	ಲ್ಲವೆಯುಲ್ಲ	ಲ್ಲವೇಯಿ
,,	4	ಅಲ್ಲ	ನ್ನಲ್ಲ
,,	5	ರಹ	ರಹೆ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
114	18	ತತ್ತು	ತುತ್ತು
115	18	ವಿಡಿಯೆನುಡಿ	ವಿಡಿಯೆ
,,	19	ದರು	ನುಡಿದರು
,,	,,	ಕೊವೆಃ್ಮ	ಕೊವ್ಮೊವ್ಮ
119	12	ತಪೋ	ತಪೋಗ್ನಿ
,,	14	ಸುರಿದನೆ	ಸರಿದನೇ
,,	15	ಗಾಲ	ಗಾಲಿ
125	11	ದುರಿತಾಘ	ದುರಿತೌಘ
134	6	ಹೆವ್ಮಗಂಡೆನು	ಹೆವ್ಮೆಗೊಳ್ಳನು
145	22	ವೆಸಗಿ	ನೆಸಗಿ
146	7	ಬೆಱಸಿತು	ಬೆರಸಿತು
148	3	ವೆತ್ತಣ	ಲೆತ್ತಣ
,,	23	ವದ	ವುದ
150	8	ಬಳ	ಬಳೆ
,,	9	ಬಳ	ಬಳೆ
160	13	ಭೂಪನನು	ಭೂಪನದ
,,	14	ಬಂದನು	ನಿಂದನು
158	23	ರೂಪಕ	ರೂಪಕನೆ
192	18	ಮುನಿಸು	ಮುನಿಯು
193	6	ವಯೋಧ	ಪಯೋಧ
211	20	ಸುವ	ಸುವೆ
224	23	ಪದ	ಪರಿ
,,	24	ದಿಂದ	ಯಿಂದ

ಗ. ಪುಸ್ತಕಪಾಠ

ಪೇಜು	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ	ಪಾದ
137	3	3

ವೆಂದೆನಿಸಿ ನೀಪಿದನು ಕಾಣದೆ ಘೋರತರಭಯವುವ ॥

ಶ್ರೀ

ಶುಭಮಸ್ತು

ಮಹಾಭಾರತ

ಆದಿಪರ್ವ.

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಸೂತನಭಿವರ್ಣಿಸಿದನಮಲ
ಖ್ಯಾತಪಾಲೋಮವೆನು ತತ್ಕುಲ
ಜಾತಶೌನಕಮುಖ್ಯಮುನಿಸಭೆ ಮೆಚ್ಚಲೊಲವಿನಲಿ ||

ಇಷ್ಟಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಶ್ರೀಮದಮರಪ್ರವರಮಕುಟ
ಸ್ತೋಮಮಣಿಗಣಕಿರಣಕೀರ್ಣೋ
ದ್ದಾಮನವ್ಯಪದಾಬ್ಜ ಪೀಠನನಂತಗುಣನಿಳಯ |
ಭೂಮಿಭೂಸುರಗೋಸುಧರ್ಮ
ಸ್ತೋಮಕಾರಣಮೂರ್ತಿಯಾಹ ಲ
ಕ್ಷ್ಮೀಮನೋರಮ ನೀಗೆ ಯೆಮಗಿಷ್ಟಾರ್ಥ[1]ಸಂಪದವ ||

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ನೈಮಿಶದಲೊಂದಾಯ್ತು ಸುಜನ
ಸ್ತೋಮ ಶೌನಕಮುಖ್ಯರೆನೆ ಸು

---

1 'ನೀಯೆಮಗೆ ಯಿಷ್ಟಾರ್ಥ' ಕ. ಖ.

ಪುಣ್ಯವೀಯಾಶ್ರಮವು ಮುಖ್ಯವಿದು
ಪುಣ್ಯವಲ್ಲಿಂಮೇಲೆ ಪುಣ್ಯಕೆ
ಪುಣ್ಯದಂತಿರೆ ಬಂದೆ ಭಾಗ್ಯಾಧಿಕನೆ ಮನವೊಲಿದು ।
ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನು ಕೇಳುವೀಬಹು
ಪುಣ್ಯವೊಡಗೂಡಿದರೆ ಜಗದಲಿ
ಪುಣ್ಯವಂತರದಾರು ತಮ್ಮಂತೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೬

ಎನಲು ನುಡಿದನು ಸೂತನಾಮುನಿ
ಜನಕೆ ನಿಮಗಿದ ವರ್ಣಿಸುವೆನೆನು
ತನುಪಮಿತರುತ್ತಮಭೃಗೂದ್ವಹರಮಳರನ್ವಯವ ।
ಅನುಸರದಲಿಂತೆಂದನಾವರ
ಮುನಿಪತಿ ಪರಿಕಿಸಲು ಕಣ್ದೆ ಱಿದು
ವನಜನಾಭನ [1]ನೆನೆದು ನುಡಿದನು ಶೌನಕಾದ್ಯರಿಗೆ ॥ ೭

ಮುನ್ನ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಕರು
ಣಾರ್ಣವನು ಕೃಪೆಮಾಡಿದನಲೈ
ತನ್ನ ಪಿತೃಮುಖದಲ್ಲಿ ತನಗಧ್ಯಯನವಾಯ್ತೆಂದ ।
ಮಾನ್ಯರಿರ ನಿಮಗದನು ತಾನಭಿ
ವರ್ಣಿಸುವೆನುತ್ತಮಭೃಗೂದ್ವಹ
ರನ್ವಯವ ಚಿತ್ತಾನುಸಾರದಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೮

ಭೃಗುವಂಶ.

ನಿಗಮನಿಪುಣನೆ ಕೇಳು ಶೌನಕ
ಜಗದಧೀಶ್ವರನಿಕರಪೂಜಿತ
ಭೃಗುಕುಲಾಮಲಚರಿತವನು ಬಹುಪುಣ್ಯಫಲದವನು ।
ಜಗದುದರನುದರೋದ್ಭವನಲಾ

[1] 'ನನುಪಮುವನಜನಾಭನ ಚರಣಕಮಲವ' ಕ. ಖ.

ಸಿಗಮಗರ್ಭನ ತನುಜತನುಜನು
ಭೃಗು ತದಾತ್ಮಜನಾಚ್ಯವನಸಂಜ್ಞಿತನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯

ಚ್ಯವನನಿಂದಾಪ್ರಮತಿ ಕೇಳುವು
ಭವಿಸಿದನು ಬಳಿಕಾಪ್ರಮತಿಸಿಂ
ಭವನು ರುರು ರುರುವಿಂಗೆ ಶುನಕನು ಶುನಕನೆಂಬವಗೆ ।
ಭುವನನುತ ಶೌನಕನು ನೀನುದು
ಭವಿಸಿದೆಯಲಾ ತಂದೆ ಭೃಗುವಿಂ
ಶವಿದ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲಿ ನಿನಗಿಂತೊರೆದೆ ತಾನೆಂದ ॥ ೧೦

ಭೃಗುಚರಿತ್ರೆ.

ಪವಣಿಸಿದಿರೆಲೆ ಸೂತ ಹೇಳೈ
ಚ್ಯವನನೆಂದೆಂತಾಯ್ತು ಹೆಸರೆಂ
ಬವರ ಕುಲಪಾವನಮಹಾಭೃಗುಮುನಿಯ ತನಯಂಗೆ ।
ವಿವರಿಸೈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಪುಣ್ಯ
ಶ್ರವಣವಲ್ಲೈ ಕಥನವಿದು ದುರಿ
ತವನು ದುವ್ವಾಳಿಸುವುದೇನುಂಟೆನ್ನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೧೧

ಆದೊಡವಧರಿಸೆಲೆ ಮುನಿಪ ಭಾ
ಗ್ಯೋದಧಿಯಲಾ ನೀನು ನಿನ್ನಂ
ತಾದರಿಸುವವರಾರು ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಥೆಗಳನು ।
ಮೇದಿನೀಪಾವನರು [1]ವೊದಲಲಿ
ಭೂದಿವಿಜರವರೊಳಗೆ ವೈಷ್ಣವ
ರಾವ ನಿನ್ನಂತವರೆ[2] ರಲಿಕಿನ್ನಾವುದರಿದೆಂದ ॥ ೧೨

ಭೃಗುಪತ್ನಿ ಪುಲೋಮೆಯು ಗರ್ಭಧಾರಣೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಸಕಲಮುನಿಗಳು
ಕೇಳಿರೈ ಭೃಗುಮುನಿವರನ ವಧು

---

[1] ಪಾಲಕರು, ಕ. ಖ. [2] ನಿನ್ನಂದದಲಿ, ಕ. ಖ.

ನಿಗಮಗರ್ಭನ ತನುಜತನುಜನು
ಭೃಗು ತದಾತ್ಮಜನಾಚ್ಯವನಸಂಜ್ಞಿತನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೯

ಚ್ಯವನನಿಂದಾಪ್ರಮತಿ ಕೇಳುದು
ಭವಿಸಿದನು ಬಳಿಕಾಪ್ರಮತಿಸಂ
ಭವನು ರುರು ರುರುವಿಂಗೆ ಶುನಕನು ಶುನಕನೆಂಬವಗೆ ।
ಭುವನನುತ ಶೌನಕನು ನೀನುದು
ಭವಿಸಿದೆಯಲಾ ತಂದೆ ಭೃಗುವಂ
ಶವಿದ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲಿ ನಿನಗಿಂತೊರೆದೆ ತಾನೆಂದ ॥ ೧೦

ಭೃಗುಚರಿತ್ರೆ.

ಪವಣಿಸಿದಿರೆಲೆ ಸೂತ ಹೇಚ್ಚೆ
ಚ್ಯವನನೆಂದೆಂತಾಯ್ತು ಹೆಸರೆಂ
ಮವರ ಕುಲಪಾವನಮಹಾಭೃಗುಮುನಿಯ ತನಯಂಗೆ ।
ವಿವರಿಸೈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಪುಣ್ಯ
ಶ್ರವಣವೆಲ್ಲೈ ಕಥನವಿದು ದುರಿ
ತವನು ದುವ್ವಾಳಿಸುವುದೇನುಂಟೆನ್ನು ಹೇಚೆಂದ ॥ ೧೧

ಆದೊಡವಧರಿಸೆಲೆ ಮುನಿಪ ಭಾ
ಗ್ಯೋದಧಿಯಲಾ ನೀನು ನಿನ್ನಂ
ತಾದರಿಸುವವರಾರು ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಥೆಗಳನು ।
ಮೇದಿನೀಪಾವನರು [1]ವೊದಲಲಿ
ಭೂದಿವಿಜರವರೊಳಗೆ ವೈಷ್ಣವ
ರಾವ ನಿನ್ನಂತವರ[2] ರಲಿಕಿನ್ನಾವುದರಿದೆಂದ ॥ ೧೨

ಭೃಗುಪತ್ನಿ ಪುಲೋಮೆಯ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಸಕಲಮುನಿಗಳು
ಕೇಳಿರೈ ಭೃಗುಮುನಿವರನ ವಧು

---

1 ಪಾಲಕರು, ಕ. ಖ. 2 ನಿನ್ನಂದದವ, ಕ. ಖ.

ಲೋಲಲೋಚನೆ ರೂಪಗುಣಸೌಭಾಗ್ಯವರವನಧಿ |
ಶೀಲವಂತೆ ಪುಲೋಮೆ ಯೆಂಬಳು
ಹೋಲಿಸುವಡಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂಬಳೆ
ಗೇಳುಮಡಿ ಪತಿಭಕ್ತಿಭಾವಿತಚಿತ್ತೆ ಸುಚರಿತ್ರೆ ॥　　೧೩

ಧರಿಸಿದಳು ಗರ್ಭವನು ಮುನಿಪನ
ವರತಪಸ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯು
ಧರಿಸುವಂತಿರೆ ಧರ್ಮರತೆ ವರವನಿತೆ ನಿಜವಸಿತೆ |
ತರುಣಿ ತರುಣಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಂತೆಸೆ
ದಿರಲು ತನ್ನಯ ಗೃಹಕೆ ಪರಮಾ
ಭರಣದಂತಿರಲಾದ ಹದನನು ವಿವರಿಸುವೆನೆಂದ ॥　　೧೪

ರಾಕ್ಷಸ ಪುಲೋಮಾಗಮನ.

ಬಂದುದಿನ ಮುನಿನಾಥನಾನಿಜ
ಮಂದಿರವ ಹೊರವಂಟು ಮನೆಯೊಳ
ಗಿಂದುಮುಖಿ ಯಿರಲೊಬ್ಬಳ್ ಸ್ನಾನವನು ರಚಿಸುವೊಡೆ |
ಸಂದನತ್ತಲು ಸಲಿಲಸನ್ನಿಧಿ
ಗೆಂದು ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬನಿತ್ತಲು
ಬಂದನಾಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ಬಾಲಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥　　೧೫

ಮರೆಸಿ ನಿಜವೇಷವನು ದುರ್ಮತಿ
ಬರಲದನು ಕಾಣುತ್ತ ದೂರದ
ಲಿರದೆ ಕಮಲದಳಾಕ್ಷಿ ವಿಪ್ರನೆನುತ್ತ ಸತ್ಕರಿಸಿ |
ಬರವಿದೆತ್ತಣದೆನು ಕುಳ್ಳಿರು
ಧರಣಿಯುಮರ ಯೆನುತ್ತ ಸತಿಯುಪ
ಚರಿಸಿದಳು ಚಪಲನನು ಚಾರುಮೃದುಸ್ಮಿತೋಕ್ತಿಯಲಿ ॥　　೧೬

ಕೇಳುತಲೆ ನುಡಿಗಳನು ಕಿವಿಗಳು
ಕೊಳುವೋದವು ಕಂಗಳಬಲೆಯು

ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು ಬಿಗಿದುದಂತಃಕರಣವಂಗನೆಯು ।
ತೋಳ ಕೈ ಕೊಂಡುದು ಮನೋಗತಿ
ಹೇಳಲೇಕಂಗಜನ ಹೊಂಗರಿ
ಗೋಲು ಮರುಮೊನೆಗಂಡುದಾಖಳನೊಡಲು ಕಂಪಿಸಿತು ॥ ೧೭

ನಟ್ಟ ದಿಟ್ಟಿಯ ದೃಢತೆಯಲಿ ಮರ
ವಿಟ್ಟುದೊಡಲು ದುರಾತ್ಮನಿರ್ದನು
ನಟ್ಟ ಕಂಬದವೋಲು ನಯನಪ್ರೀತಿರಸ ಮಿಗಲು ।
ನಟ್ಟ ಮೂರ್ಛೆಯನೆರಡುಘಳಿಗೆಗೆ
ಬಿಟ್ಟ [1]ಧೃತಿಯನು ಮನ್ಮಥನ ಸರ
ಳಟ್ಟಿ ಸುಡುತಿರೆ ನೋಡಿದನು ಕೆಲಬಲನನಮರಾರಿ ॥ ೧೮

ತಿರುಗಿ ಕಂಡನು ವಿಜನದೊಳಗಾ
ತರುಣಿ ಯೊಬ್ಬಳ ಯಿಹುದನೆನಗವ
ಸರವಿದಹುದಬಲೆಯನು ಕೊಂಡೊಯ್ವೆನು ನಿಜಾಲಯಕೆ ।
ನಿರುತವಿವಳಾರಂಗನೆಯೊ ಹರ
ಹರ ಮಹಾಸತಿ ತಾನು ಮುನ್ನವೆ
ವರಿಸಿದವಳವಳಾಗಬೇಕೆಂದನು ಖಳೋತ್ತಮನು ॥ ೧೯

ಇತ್ತು ತನಗೀಕೆಯನು ಪೂರ್ವದ
ಲಿತ್ತನಾಭೃಗುವಿಂಗೆ ಕಾಂತೆಯು
ಹೆತ್ತವನು ತನ್ನವನು ನಂಬಿಸಿ ಹುಸಿದ ನಾದ್ವಿಜನು ।
ಸತ್ಯವಿದು ಸಂದೇಹವಲ್ಲಿದು
ಮತ್ತಕಾಶಿಸಿ ತನ್ನ ವನಿತೆ ಭೃ
ಗೂತ್ತಮನ ಸತಿಯುಹಳ ಯೆಂದನು ರಾಕ್ಷಸನು ನೋಡಿ ॥ ೨೦

---

1 ಕೊಟ್ಟು, ಕ. ಖ.

ಅಗ್ನಿ ಪುಲೋಮರ ಸಂವಾದ.

ಎನುತ ಕಂಡನು ತಿರುಗಿ ಭೃಗುವಿನ
ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನ ಪ್ರೊಲುಜ್ವಾಲ
ನೆನಿಪ ಪಾವಕನೊಡನೆ ನಿಶಾಚರನು ಯಿಂತೆಂದ |
ತನಗೆ ಹೇಷ್ಟೆ ನೀನು ಭೃಗುವಿನ
ವನಿತೆ ಯಪಳೇ ಯಿಾಮಹಿಳ ಯಿವ
ಳನಳಯೆನುಳ್ಳವನೇ ಮಹಾತ್ಮ ಹೇಳು ನೀನೆಂದ ‖ ೨೧

ನೀನಲಾ ಸಕಲಾತ್ಮಕನು ಪವ
ಮಾನಸಖನೆಂದೆನಿಸಲೇ ವೈ
ಶ್ವಾನರಾಖ್ಯೆಯಲಿ ನೀನಖಿಳ ಜಠರಸ್ಥನೆಂದೆನಿಪ |
ನೀನು ಜೀವಾಧಾರನಲ್ಲೆ
ನೀನುಳಿಯಲಳಿವುದು ಜಗತ್ತ್ರಯ
ಭಾನುವಂತನೆ ಹೇಳು ಸತ್ಯವನೆಂದನಾದನುಜ ‖ ೨೨

ತನ್ನ ಸತಿ ಪೂರ್ವದಲಿ ತಾನದ
ನಿನ್ನ ವರ್ಣಿಸಲೇಕೆ ಕೊಟ್ಟನು
ತನ್ನ ವಂಚಿಸಿ ಬಾಲಿಕೆಯನೀಬಾಲಿಕೆಯ ಪಿತನು |
ಬನ್ನವನು ಹೇಳುವೊಡೆ ನಾಚಿಕೆ
ತನ್ನ ಮನದೊಳಗಾಗುತದೆ ನೀ
ನನ್ನಿಯುಳ್ಳವನುಳ್ಳುದನು ಹೇಟಾರ ವಧುವೆಂದ ‖ ೨೩

ಸತ್ಯಸಂಧನೆ ಹೇಳು ಭೃಗುವಿನ
ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭೆ ಯಾದಡೀಕೆಯ
ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೊಯ್ವೆನು ನಿಜಾಲಯಕೆಂಬ ಮನವೆನಗೆ |
ಹತ್ತಿದಕೆ ಮುನಿದವನೆ ಹೇಳು ವ
ಹೋತ್ತಮನೆ ಹೇಳೆನುತ ಪಾವಕ
ನತ್ತಲಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂದನು ಕರಗಳನು ಮುಗಿದು ‖ ೨೪

ಇರಲು ಖಳನುಕ್ತಿಯನು ವೈಶ್ವಾ
ನರನು ಕೇಳುತ ಭೀತಿವಿಹ್ವಲ
ಕರಣನಾಗುತ ಧರ್ಮಸಂಕಟವಾಯ್ತಲಾ ಯೆನುತ ।
ನಿರುತವನು ಹೇಳಿದರೆ ಮುನಿಪತಿ
ಕೆರಳಿ ಶಾಪವ ನೀವನನೃತವ
ನೊರೆವೆನೆಂತೆನುತಲಾಕ್ಷಣ ಚಿಂತಿಸಿದನಳವಳಿದು ॥ ೧೭

ಶಾಪವಾಗಲಿ ವರವೆ ಯಾಗಲಿ
ಕೋಪಿಸಲಿ ಮುನಿ ಮೇಣು ಸತ್ಯಕೆ
ಲೋಪವನು ತಾ ಮಾಡಲಂಜುವೆನೆಂದು ಭೃಗುಮುನಿಗೆ ।
ಓಪಳೆಂದಱುಹುವೆನು ಬಳಿಕಂ
ದಾಪುಲೋಮೆಯನೆಂದ ಖಳಗಾ
ದೀಪಶಿಖೆಯನು ಶಲಭನುಪಭೋಗಿಸಲು ಹಿಡಿವಂತೆ ॥ ೧೮

ಪುಲೋಮೆಯ ಹರಣ.

ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಲಾ ಯೆನುತ ಹಿಡಿದನು
ರಕ್ಕಸನು ಮುಂದಲೆಯನಂಗನೆ
ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿರಿವಳುತಿರಲು ಮಿಗೆ ಕರೆಕರೆದು ಕಾದಲನ ।
ಅಕ್ಕಟಾರೋ ಗತಿ ಮಹಾಸತಿ
ಸೊಕ್ಕಿದಸುರನ ಕಂಕುಳೊಳಡಗ[1]
ಲಕ್ಕುಳಿಸಿ ಕುಱಿಯುಮರಿಯವ್ರೊಲಿರೆ ಬೆದಱ ಮೃಗನಯನೆ ॥ ೧೯

ಹಾ ಪತಿಯೆ ಹಾ ಗತಿಯೆ ಹಾ ಹಾ
ರೂಪ ದೋಱಿ ಯದೇಕೆ ತನ್ನನು
ಕಾಪಟಿಗನೆಳದೊಯ್ದ ನಿರದಬಲೆಯನನಾಥೆಯನು ।
ಗೋಪರಿಲ್ಲದ ಪಶುವ ಹೆಬ್ಬುಲಿ

---

[1] ಳೊಳಗೆಡ ಕ. ಖ.

ಕೋಪಿನಲಿ ಹಿಡಿದಂದವಾಯ್ತಿ
ನ್ನಾಪಥವನಾರಱಿವರೆಂದೊಱಲಿದಳು ಲಲಿತಾಂಗಿ ‖ ೨೮

ಒಡೆಯರಿಲ್ಲದ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನಾಯ್
ತುಡುಕಿ ಹವಿಯನು ತಿಂದ ತೆಱನಾ
ಯ್ತಡವಿಯಲಿ ಪತಿಯಿಲ್ಲದೆಡೆ ಹೊತ್ತನ್ನ ನೀಕುನ್ನಿ ।
ಹಿಡಿದಿವನೆಯ್ದ [1]ಹಂದಿಯಾದನು
ಕೊಡಹಿ ವಿಪ್ರಾಕೃತಿಯು ಸಿವನನು
ತಡೆಯಲಾರಿರೆ ತರುಗಳಿರ ನೀವೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ‖ ೨೯

ಗರ್ಭಾಚ್ಯವನದಿಂದ ಪುಲೋಮನ ನಾಶ.

ಕೊಡಹಿ ಕೈಕಾಲ್ಗಳನು ತನುಬಲ
ವುಡುಗಿ ಬಸವಳಿದಬಲೆ ಕಂಬನಿ
ಗಡಲ ವೂಪ್ಪದವೋಲು ತನಿಗೆಡದಸುರನಂಗವಲಿ ।
ಮಿಡುಕುತಿರಲಾಕ್ಷಣಕೆ ಸಲೆ ಬಸು
ಱೊಡೆದು ಬಿದ್ದದು ಗರ್ಭವವನಿಗೆ
ವ್ಯೃಡನಪರರೂಪನಲು ದುರ್ಧರತೀವ್ರತೇಜದಲಿ ‖ ೩೦

ಬಿದ್ದ ಗರ್ಭದ ತೇಜದಲಿ ಖಳ
ನೆದ್ದು ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾದನು
ಬಿದ್ದ ತತ್[2]ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆಯು ।
ಬಿದ್ದ ಹೋಗರೆ ಬಲ್ಲಿರೇ ನಿರ
ವದ್ಯರನು ಬಾಧಿಸುವ ಖಳರೆನು
ತಿರ್ದದಂಬರದೊಳಗೆ ಸುರಮುನಿನಿಕರ ಹರುಷದಲಿ ‖ ೩೧

ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯೋಕ್ತಿ.

ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಟೆಗಱಿವರಂದು
ತ್ಫುಲ್ಲಮುಖಿಯಂಗದಲಿ ಕಮಲಜ

---

[1] ಹಿಡಿದೆಯ್ದಯಿ:ವ, ಕ. ಖ.　　[2] ಬಿದ್ದನಾ, ಕ. ಖ.

ನಲ್ಲಿಗೆಯ್ತಂ[1]ದನಖಿಳಸುಮನಸರ ಮುನೀಶ್ವರರ |
ಸಲ್ಲಲಿತಸಂಸ್ತುತಿಗಳಸೆಯಲು
ಸೊಲ್ಲಸೂಸಿದನಂಗನೆಗೆ ಬಲು
ಪುಳ್ಳವಳು ಪತಿಭಕ್ತಿಯಲಿ ನೀನೆಂದನಬುಜಭವ ‖ ೩೦

ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಾಶಿಶುವನಂಗದ
ಮುತ್ತ ನಮ್ಮನ್ವಯದ ತೇಜದ
ಚಿತ್ತವನೆ ನೀಂ ತಳಸು [2]ಹಾ ಹಾ ವನಿತೆ ಶುಭಚರಿತೆ |
ಮೃತ್ಯುಮೃತ್ಯುವೆ ಕಂಡಡಂಜದಿ
ರುತ್ತಮಾಂಗನೆ ಭೀತಿ ಬೇಡೆನು
ತೆತ್ತಿದನು ಪದಕಮಲಸನ್ನತೆಯನು ಸರಾಗದಲಿ ‖ ೩೩

ತೊಡೆದನಬಲೆಯ ಕಂಬನಿಯುನೆಲೆ
ಯೊಡತಿ ತಾಯೆ ಮಹಾಸತಿಯೆ ಸಾ
ಕೊಡಲ ಕಂಪವ ಬಿಡು ನಿರಾಮಯವಿನ್ನು ನಿನಗೆನುತ |
ಸುಡಿದನೀಕಂಬನಿಯು ಹೆಗ್ಗಡ
ಲಡವಿಯಲಿ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ
ಪೊಡವಿಪಾವನವಾಗಲಿಂತಿದು ತೀರ್ಥವಹುದೆಂದ ‖ ೩೪

ಕಂಬನಿಯು ಕಡಲಿದು ವಧೂಸರ
ವೆಂಬ ಹೆಸರಲಿ ಸಕಲಭುವನಕ
ದಂಬವಲಿ ಪೆಸರಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ ಸಾಗರಪ್ರಾಂತ[3] |
ಕೆಂಬುವೆ ಜನರಿದಱಲಿ [4]ಮಿಾವುದು |
ಸಂಬಿಹುದು ಬಹುಪುಣ್ಯವೆಂದೆಂ
ದಂಬುಜಾಸನದೇವನಾಘೋಷಿಸಿದನಭಿಜನಕೆ ‖ ೩೫

[1] ಗಿಳಿತಂದ, ಕ. ಖ.   [2] ವನಿತಳಿಸುವೆ, ಕ. ಖ.   [3] ಸಾಗರಾಂತವೆನೆ, ಕ. ಖ.

[4] ಗೊಂಬುಪಿದನಿದರೊಳಗೆ, ಕ. ಖ.

ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಚ್ಯವನನೊಡನೆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ತಾಯೆ ನಡೆ ಸುಖಿಯಾಗೆನುತ್ತಾವೆ
ಮಾಯೆಯನು ಕೈಕೊಂಡನತ್ತಲು
ಜೇಯ ಭಾವು ಕೃಪಾಂಬುನಿಧಿ ಯೆಂದಖಿಳಜನ ಹೊಗಳೆ ।
ಹಾ ಯೆನುತ ಹರುಷದಲಿ ಕಮಲದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿ ನಿಜಾತ್ಮಭವನನು
ಬಾಯಬಿಡುತಿರಲೆತ್ತಿಕೊಂಡಳು ಬಂದಳಾಶ್ರಮಕೆ । ೩೬

ಚ್ಯವನನೆಂಬಭಿಧಾನವಾಯ್ತುದು
ಭವಿಸಿದಾಶಿಶುವಿಂಗೆ ಗರ್ಭ
ಚ್ಯವನದಿಂದಲೆ ಮುನಿಪ ಬಳಿಕಾಶಿಶುವನೊಡಗೊಂಡು ।
ಭುವನಪೂಜಿತೆ ಬಂದಳಾನಿಜ
ಭವನದಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಪಮೂರ್ಛಿತ
ಭವನಪರಮೂರ್ತಿಯವೊಲಿರ್ದಾ ತನ್ನ ಪತಿಯೆಡೆಗೆ ॥ ೩೭

ಭೃಗು ಪುಲೋಮೆಯರ ಸಂವಾದ.

ಹೋದೆಯೆಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಂತೆ ಮಸಣಕೆ
ಹೋದೆ ಯೆನ್ನಯಮಾತದೇಕೆಂ
ಬಾದಿ[1]ಯನು ಬೆಸಗೊಂಬರಾರೇನಾದಳೆಂಬುದನು ।
ಆದರಿಸುವೊಡನಾಥೆಯಾದೆನು
ಪಾದಸೇವಕೆಯಾದಕಾರಣ
ಕಾದುದಿದು ನಿಮ್ಮೊಲುಮೆ ಯೆನುತಳವಟಿದಳಾಕಾಂತೆ ॥ ೩೮

ಹತ್ತಹದನನು ಹೇಳಿಲೆಲ್ಲವೆ
ಚಿತ್ತವಿಸುತಿಂತೆಂದನೆನ್ನಯ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿಯೆಂದು ನಿನ್ನನದಾರು ಹೇಳಿದರು ।

1 ಬೋಧೆ, ಕ. ಖ.

ವೃತ್ತವಿರಹಿತೆ ಹೇಳೆನಲು ದು
ರ್ವ್ಯೃತ್ತಿಯಲ್ಲದನಱಿಯಿರೆನ್ನಯ
ವೃತ್ತವನು ನೀವೆನುತ ಕಂಬನಿದುಂಬಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೩೯

ಬಱಿದೆ ನಿಂದೆನ್ನಬಲೆ ಯೆಂಬುದ
ನೊರೆದರನು ತಾ ಹೇಳು ಕೋಪದ
ಹೊಱೆಯುನಿಳುಹುವೆನಾತನಲಿ ಹೇಳುವೊಡೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ॥
ಹೊಱಗಣವರಾರೊಬ್ಬರಲ್ಲದೆ
ಬಱಿದೆ ಬಳಲಿಸಬೇಡೆನಲು ಮುನಿ
ಗುಱುವ ಮಾನಿನಿ ತೋಱಿದಳು ಕೈನೀಡಿ ಪಾವಕನ ॥ ೪೦

ಅಗ್ನಿಗೆ ಭೃಗುಶಾಪ.

ಹೋ ಹೊ ಬದುಕಿದೆ ಕಾಂತೆ ಕಂಗಳು
ಕಾಪು ಕಾಸಿದುವೆಂಗವಟ್ಟವು
ಮೋಹುಗೊಂಡುದು ಮಾಣುಮಾಣಿನ್ನಂಜಬೇಡೆನುತ ।
ದೇಹದೊಳಗಿರ್ದೆಲವೊ ಹವಿಗಳ
ವಾಹನನೆ ವಿಪರೀತಕರ್ಮವೆ
ನೂಹಿಸಿದೆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಯೆಂದನು ಭೃಗು ಹುತಾಶನಗೆ ॥ ೪೧

ಕನಲುತಿತ್ತನು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ
ನೆನಿಸು ಹೋಗೆಂದೆನುತ ಶಾಪವ
ನೆನಲದನಾಲಿಸುತ್ತ ಹೋ ಹೋ ನಿರಪರಾಧಿಯನು ।
ಮುನಿಪತಿಯೆ ಶಪಿಸಿದೆಯಲಾ ನಾ
ನನೃತಭಾಷಿತನಲ್ಲ ನಿನ್ನನು
ಮುನಿದು ಶಪಿಸಲು ಬಲ್ಲೆನೊಮ್ಮೆಗೆ ಸೈರಿಸಿದೆನೆಂದ ॥ ೪೨

ಮಾನ್ಯರಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರರದಱಿಂ
ಮನ್ನಿಸಿದೆನೆಂದುದನು ಸಾಕ್ಷಿಗೆ

ವಹ್ನಿಯನು ಹೇಳುವುದು ಧರ್ಮವಲಾ ವಿಚಾರಿಸಲು ||
ನನ್ನಿಯನು ಹೇಳದಿರೆ ನರಕಮ
ಹಾರ್ಣವದಲಾಳುವರೆ ನಿನಗಾ
ನೆನ್ನೆ ನೀ ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದನು ಪಾವಕನು ಮುನಿಗೆ ||　　೪೩

ಕಂಡುದನು ಕೇಳ್ದುದನು ಮುಂಬಿಸ
ಗೊಂಡುದನು ವುಸುರದ ಮಹಾತ್ಮರು
ದಿಂಡುಗೆಡವರು ನರಕದಲಿ ಬಲ್ಲುದನು ವಂಚಿಸಲು |
ಪಂಡಿತನೆ ನೀನೆಂದುದಕೆ ಕೈ
ಕೊಂಡು ನಾನಾನಾಮರೂಪದಿ
ನುಂಡುದಕೆ ಸರ್ವವನು ಪಾತಕವಿಲ್ಲ ತನಗೆಂದ ||　　೪೪

ಎನಲು ಲೇಸಘವಿಲ್ಲ ಕೇಳೆಂ
ದನುಪಮನು ಮನ್ನಿಸಿದನಗ್ನಿಯು
ಮುನಿಪನನಿಲನು ಪುತ್ರನನು ಮನ್ನಿಸಿದೆನೆಂದೆನಲು |
ವನಿತೆಯನು ತನಯನನು ಕರುಣಾ
ವನಧಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ನಿಂದನು
ಮನದೊಳಗೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಭಾವಿಸುತ ||　　೪೫

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದನು ಭಾರ್ಗವನೆನಿಪ ಸುವಿ
ಶಾಲನಪ ರುರುನಿಜಚರಿತ್ರವ
ಶೀಲನಿಧಿಶೌನಕಗೆ ಸೂತನು ಸಾಮನಸ್ಯದಲಿ ॥

ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನ.

ಸೂತ ಹೇಳೈ ಸಕಲಭುವನ
ಖ್ಯಾತನಪ ಪಾವಕಗೆ ಬಂದುದು
ಪಾತಕವಲಾ ಶಾಪವಾವಂದದಲಿ ತತ್ಫಲವ ।
ಘಾತಿಸಿದನವನೊರೆವುದೆಮಗಾ
ಜಾತಭೃಗುಕುಲಮುಖ್ಯಚರಿತವ
ನೋತು ವಿವರಿಸಬೇಹುದೆನಲಿಂತೆಂದನಾಸೂತ ॥ ೧

ಅಗ್ನಿ ಅಡಗಿದುದರಿಂದ ಆದ ಬಾಧೆ.

ಕೇಳು ಶಾಪವನಿತ್ತ ಮುನಿಯುದ
ಮೌಳಿಯಲಿ ಧರಿಸುತ್ತ ಸಂಶಯ
ಲೋಲನಾದನು ದೇವಪಿತೃತುಷ್ಟಿಯಲಿ ತನಗಿನ್ನು ।
ಪಾಲಿಸುವಪರಿಯೆಂತು ಸುಡು ಸುಡು
ಹೇಳಲಾಗದು ಸತ್ಯವನು ತಾ
ಹೇಳಿ ಕೆಟ್ಟೆನಲಾಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದನಳವಳಿದು ॥ ೨

ತನ್ನ ಮುಖದಲಿ ಹವ್ಯಕವ್ಯವ
ರಾನ್ನವನು ಭೋಗಿಸುವರಲ್ಲೆ
ಮನ್ನಣೆಯ ಸುರವರರು ಪಿತೃಗಳು ಸಹಿತ ಮುಖಗಳಲಿ ।
ಉನ್ನತ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಕದಲಾ
ನಿನ್ನ ಸಲುವೆನ ಸರ್ವಭಕ್ಷಕ
ನೆನ್ನ ಹೋಲುವೆಘಾತ್ಮರಾರೆಂದಳಲಿ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೩

ಏನಿದಕೆ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುದ
ನಾನರಿಯೆನೆಂದೆನುತದೃಶ್ಯ
ಸ್ಥಾನವನು ಗಮಿಸಿದನು ಪಾವಕನಡುಗಿ ನಿಜತನುವ ।
ಏನಿದೆಂಬೆನು ಜಗವಿದಗ್ನಿವಿ
ಹೀನವಾದುದು ತೀರ್ದುವಮಳವಿ
ಧಾನಯಜ್ಞಕ್ರಿಯೆಗಳದ್ದಲಿಯಾಯ್ತು ಕೆಂಡಗಳು[1] ॥ ೪

ಊದಿನೋಡಿದರೊಲೆಯೊಳಗೆ ಬರಿ
ಬೂದಿಯುಳಿದುದು ಯಜ್ಞವಾಟದ
ವೇದಿಗಳು ಬಿಸಿಯಾರಿದವು ಬೀಸಿದರೆ ಕದರಿದವೆ ।
ಹೋದುದುದರಕ್ಕೃಶಾನು ಜೀರ್ಣಿಸ
ದಾದುದುಂಡುದ ಲೋಕ ಶೋಕವು
ಹೋದದಧಿಯ ಬಲುಗಡಲೊಳದ್ದುದು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೫

ಹಸಿಯ ಫಲವನು ಮೆದ್ದಡದು ಜೀ
ರ್ಣಿಸದೆ ಬಿದ್ದುದು ಹೊಟ್ಟೆಯನು ಹೊಸೆ
ಹೊಸೆದು ಕಾರಿದರಖಿಳಧರಣೀ [2]ಭುಜನಿವಾಸಿಗಳು ।
ಮಸಗಿ ಕಾಷ್ಠಂಗಳಲಿ ಕಾಣರು
ಬಿಸಿಯನಾಯ್ತು ಚರಾಚರಕೆ ಬಂ
ಣಿಸಲದೇತಕವಸಾನವಾಪವಮಾನಸಖನಡಗೆ ॥ ೬

---

[1] ನಿಮಿಷದಲಿ, ಕ. ಖ. [2] ಜನಭೂ, ಕ. ಖ.

ಋಷಿಸಹಿತ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿದುದು.

ಸುಯ್ದು ಚಿಂತಿಸಿ ಕ್ರತುವಿಹೀನರು
ಬಯ್ದರಾಭೃಗುಮುನಿಯನೀತನೆ
ಕೊಯ್ದನೆಲ್ಲರ ಕೊರಳನಕಟಕಟಿತ್ತು ಶಾಪವನು |
ಮೆಯ್ದಗದನದಱಿಂದನಲನೇನು
ತೆಯ್ದ ನೆರೆದುದು ಋಷಿನಿವಹ ನಭ
ವೆಯ್ದುದೆನೆ ನಡದಮರರಿಗೆ ಹೇಳಿವರು ಬೇಗಡೆಯ ‖ ೭

ಅಮರರಮರಾಧಿಪಸಹಿತರಾ
ಕ್ರಮವಿದೇನೆಂದೆನುತ ಹೋದರು
ಕಮಲಸಂಭವನಲ್ಲಿಗಾಋಷಿನಿವಹದೊಡಗೂಡಿ |
ನಮಿಸಲವರನು ನೋಡಿದನು ಸಂ
ಭ್ರಮಿಸುವಿರಿ ನೀವೇಕೆ ಶೀಘ್ರದಿ
ಗಮನಕಾರಣವೇನೆನುತ ಬೆಸಗೊಂಡನಬುಜಭವ ‖ ೮

ಭೃಗು ಮುನಿದು ಶಾಪವನು ಕೊಟ್ಟೊಡೆ
ತೆಗದು ನಿಂದನು ವಹ್ನಿ ಕೆಟ್ಟುದು
ಬಗೆಯೆ [1]ಜೀವವ್ರಾತವೆಂದೀ ಋಷಿಗಳೆಮ್ಮೊಡನೆ |
ನಿಗಮಗರ್ಭಗೆ ಹೇಳಿದೆಮ್ಮಲಿ
ಮುಗಿವುದಲ್ಲೆಂದೆನುತ ಬಂದೆವು
ಬಗೆವುದೊಡೆಯರು ಮೇಲೆಕಾರ್ಯವನೆಂದುದಮರಗಣ ‖ ೯

ಧಾರುಣಿಯ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಹಾ ಹಾ
ಕಾರವಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವಾದುದು
ಭೂರಿಜಗವಿದು ಯಜ್ಞಭಾಗವಿಹೀನವೆಂದೆನಿಸೆ |
ವಾರಿಜಾಸನ ಹೇಳು ಕೆಟ್ಟೆವು

---

1 ಜಗದ, ಕ. ಖ.

ಬೇಱೆ ಗತಿ ತಮಗಾವುದೆಂದಾ
ಕಾರವನು ತೋಱೆನುತ ಬಿನ್ನಹವಮಾಡಿದರು ಸುರರು ॥ ೧೦

ಬ್ರಹ್ಮನು ಸುರರಿಗೆ ಅಭಯುವಂ ಕೊಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯಂ
ಸಮಾಧಾನಮಾಡುವಿಕೆ.

ಅಂಜದಿರಿ ಸುರವರರೆ ಮುನಿವರ
ರಂಜದಿರಿ ಶಾಪಕ್ಕೆ ತಡೆದು ಧ
ನಂಜಯನು ಜಾಱಿದನು ಕೈವಿಡಾಱಿದನೆ ಸುರವರರ ।
ಸಂಜನಿಸಿತೇ ಪ್ರಳಯ ಲೋಕಕೆ
ಕಂಜನಾಭನ ಪದವಲಾ ಪವಿ
ಪಂಜರವು ನಮಗೆನುತ ಕರೆದನು ಹವ್ಯವಾಹನನ ॥ ೧೧

ಎಲೆ ಹುತಾಶನ ಭೂತಭಾವನ
ಎಲೆ ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಜೀವನ
ಎಲೆ ಚರಾಚರಜಠರವಾಸಿ ಪವಿತ್ರಗುಣರಾಶಿ ।
ಎಲೆ ನವೀನನೆ ಲೋಕಪಾಲನೆ
ಹೊಳಹುದೋಱು ಮಹಾತ್ಮಯೆನುತಾ
ನಳಿನಭವನಭ್ಯರ್ಥಿಸಲು ಮೈದೋಱಿದನು ವಹ್ನಿ ॥ ೧೨

ಬಂದು ಚರಣದಲೆಱಗಲಂಬುಜ
ನಂದನನು ಮೈದಡವಿ ಕರುಣದ
ಲೆಂದನೇನೆಲೆ ಮಗನೆ ಮಾಡಿದೆ ಲೋಕ ನಿಷ್ಫಲವ ।
ತಂದೆ ನೀನಿಲ್ಲದಿರೆ ಜೀವಿಸು
ವಂದವೆಂತಿದು ಜಗಕೆ ದೇವಮು
ಕುಂದನಾಜ್ಞಾವರ್ತಿಗಳು ನಾವೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೧೩

ದೇವಪಿತೃಮರ್ತ್ಯರಿಗೆ ನೀನೇ
ಜೀವನವಲಾ ಸಕಲಜೀವದ
ಜೀವಭೂತನು ನೀನಲಾ ಜಠರಸ್ಥನೆಂದೆನಿಸಿ ।

ಕಾಯ್ವೆ ಜಗವೆನು ಮಗುಪೆ ಕಡೆಯಲಿ
ಸೋಂವೆ ಸಂವರ್ತ್ತನನ ರೂಪದ
ಲಾವನ್ಯೆ ನಿನ್ನುವೆನು ಪರಿಭವಿಸುವೆನು ಹೇಬೆಂದ ॥ ೧೪

ಅಂಜಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ಪಾಪದ
ಪುಂಜ ನಿನ್ನನು ಹೊದ್ದಲರಿಯದು
ಮಂಜು ಮುಸುಕಲು ಬಲ್ಲುದೇ ಮಾರ್ತ್ತಂಡವೆಂಡಲವೆ ।
ಕಂಜನಾಭನ ಕರುಣವುಳ್ಳವ
ರಂಜುವರೆ ಬಂದುದಕೆ ಬೆದಱದಿ
ರಂಜಲಿಸದಪಕೀರ್ತ್ತಿ ನಿನ್ನನು ಚಿಂತೆ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೫

ರವಿಕರಂಗಳು ಶುದ್ಧವಹ ವ
ಸ್ತುವೆನು ಮೇಣ್ಚಂಡಾಲಗೃಹವನು
ಕವಿದು ಬೆರಸವೆ ಬಂದಭಂಗವದೇನು ಭಾನುವಿಗೆ ।
ಜವವೆಱಿಯದಿರು ಜರುಗದಿರು ಮಾ
ಧವನ ಮನದೊಲವಿನ ಕಟಾಕ್ಷದ
ಕವಚಕರಕ್ಷಿತರಾವು ನಮಗಿನ್ನಾವ ಭಯವೆಂದ ॥ ೧೬

ವಾಯು ಬೆರಸದೆ ಜಗದಮೇಧ್ಯನಿ
ಕಾಯುವೆನು ಚಂಡಾಲಗೃಹವನು
ಬಾಯುಬಿಟ್ಟನೆ ನಿನ್ನವೋಲ್ ದೈವದಲಿ ಬಂದುದಕೆ ।
ಆಯುವೆಂತನೆ ನಾವೆಲಾ ನಾ
ರಾಯಣಾಜ್ಞಾವರ್ತ್ತಿಗಳು ತ
ತ್ಕಾಯಪೀತೋಱುವ ಜಗತ್ತ್ರಯವೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೧೭

ಅಪ್ಪುಗಳು ಲೋಕದ ಸಮಸ್ತವ
ನೊಪ್ಪುಗೊಳವೇ ನೆಱೆ ಪವಿತ್ರತೆ
ತಪ್ಪಿಹೋದುದೆ ಮಿಂದು ಪಾವನವಾಗದೇ ಲೋಕ ।

ಸರ್ಪರಾಜಮಹಾಶಯಾಸನೊಲಿ
ದೊಪ್ಪುಗೊಂಡ ಮಹಾತ್ಮರೊಲಿದಂ
ತಿಪ್ಪರೆಂದಱ ತದ್ವಿಧಾಪಿತವೃತ್ತರಾವೆಂದ ‖ ೧೮

ಹೇಸಿದಳ ಧರೆ ಸಲೆ ಶುಭಾಶುಭ
ವಾಸನೆಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ವ್ರೋಲಲೆ
ಭೂಸುರಾಂಗನೆ ಮಾಱುವಡೆ ಮೇಣ್ನಿನ್ನ ತನ್ನಳವೆ ।
ವಾಸುದೇವನ ಸೂತ್ರ ನೀ ನಿ
ದ್ದೋಸ ನಿಜಮುಖದಿಂದ ಸುರರು ಹು
ತಾಸನವ ಕೈಕೊಳಲಿ ಪಿತೃಗಳು ಸಹಿತ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೯

ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಮುಖವೆನಗೆ ಕೇ
ಳ್ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಮುಖವು ಸುರರಿಗೆ
ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಸಕಲಪಿತೃಮುಖ್ಯರಿಗೆ ಮುಖವೆಂದ ।
ನಿನ್ನ ಮುಖವೇ ಭಾವಿಸುವೊಡೆ ಜ
ಗನ್ನಿವಾಸನ ಮುಖವು ಹವಿಯನು
ಮುನ್ನ ನೀ ಕೊಳಲಧ್ವರಂಗಳವೆಂದನ [1]ಋಜಭವ ‖ ೨೦

ಸೋಕೆ ನಿನ್ನನು ರವಿಯ ರಶ್ಮಿಯ
ಪಾಕಕರ್ತೃವೆ ಜಲವನವನಿಯು
ಲೋಕಪಾವನವಾಗಲಶುಚಿದ್ರವ್ಯಚಯಸಹಿತ ।
ಏಕೆ ನಿನಗ [2]ಶುಚಿತ್ವವೆಂಬೀ
ಶೋಕ ಬಿಡುಬಿಡು ಸಂಶಯವನೆಂದಾ
ಲೋಕಕಾರಣಮೂರ್ತಿ ಸಂತಯಿಸಿದನು ಪಾವಕನ ‖ ೨೧

ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಗ್ನಿಯ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿ.

ಎನೆ ಹಸಾದವೆನುತ್ತ ಪಾವಕ
ನನುನಯುವ ಕೈಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಳ

---

1 ಗಳುಯೆಂದ, ಕ. ಖ. 2 ನಿನಗೆಯು, ಕ. ಖ.

ಮನದಲಬುಜಭವಂಗೆ ಕರಗಳ ಮುಗಿದು ತಲೆವಾಗಿ ।
ಅನಿಮಿಷದೆ ಸುರವರರು ಸಹಿತಂ
ದನಲನೈದಿದ ನಾಕವಾಸವ
ನನುಪಮನೆ ಕೇಳಾಯ್ತು ಮಂಗಳವೀ ಜಗಂಗಳಲಿ ॥ ೨೨

ಸಂತವಾದುದು ಸುರರಿಗಾಋಷಿ
ಸಂತತಿಗೆ ಪರಿತೋಷವಾದುದು
ಚಿಂತೆ ಬಿಟ್ಟುದು ಸಕಲಲೋಕ ಪ್ರಾಣಿಜೀವನದ ।
ಅಂತರಾಯವಪಾಯಗಂಡುದು
ತಂತಮಗೆ ಜನ ಸಕಲಸಪ್ತಸು
ತಂತುಗಳ ಸಾಗಿಸಿತು ಭೋಗಿಸಿ ಶಿಷ್ಟವಹ ಸುಖವ ॥ ೨೩

ಚ್ಯವನಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ರುರುವಿನ ಜನನ.

ಅವಧರಿಸಿದ್ದೈ ಮುನಿಪ ಶೌನಕ
ಪವನಸಖನ ವಿಚಿತ್ರಚರಿತ್ರವ
ನವನಿಪಾವನವೆನಿಪ ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಸಂಗತಿಯ ।
ಅವಧರಿಸು ಮೇಲಾದಮುನಿಭಾ
ರ್ಗವಚರಿತ್ರವ ನಾನೊರೆವೆ[1] ನೈ
ಚ್ಯವನನವನತರಕ್ಷಕನು ತಾನೆನಿಸೆ ಧರಣಿಯಲಿ ॥ ೨೪

ಭುವನನುತನು ಮಹಾತ್ಮನೆನಿಪಾ
ಚ್ಯವನಮುನಿಗೆ ಸುಕನ್ಯೆಯಲಿ ಸಂ
ಭವಿಸಿದನಲಾ ಪ್ರಮತಿ ಬಳಿಕಾಪ್ರಮತಿಯೆಂಬವಗೆ ।
ದಿವಿಜವಸಿತೆ ಘೃತಾಚಿಯಲಿ ಸಂ
ಭವಿಸಿದನು ರುರುವೆಂಬವನು ತ
ಚ್ಛಿವನು ಶುನಕನಲಾ ಪ್ರಮದ್ವರೆ ಯಾತ್ಮಭವನೆಂದ ॥ ೨೫

---

1 ನೂಹಿಸಿದ್ದೆ, ಕ, ಖ.

ನೀನಲಾ ಮುನಿನಾಥ ಶುನಕನ
ಸೂನು ನಿನ್ನ ಪಿತಾಮಹನು ತಾ
ನೇನ ಮಾಡಿದನೆಂಬುದನು ಕೇಳದ್ಭುತದ ಕಥೆಯ |
ಮೇನಕೆಯ ಮಗಳಾಪ್ರಮದ್ವರೆ
ತಾನು ಮರಣವನೈದಿ ಮಗುಳಾ
ಸ್ಥಾನದಲಿ ಜೀವಿಸಿದಳಲೆ ತಂದೆ ನೀ ಕೇಳೆಂದ[1] ‖ ೧೬

ಮೇನಕೆಯಿಂ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಜನನ.

ಒಂದುದಿನ ಗಂಧರ್ವರಾಜನು
ಬಂದು ಕಂಡನು ಮೇನಕೆಯನವ
ಳಂದೆ ಸಲೆ ವಿಶ್ವಾವಸುಸಮಾಹ್ವಯನು ಕಡುನೊಂದು |
ಇಂದುಮುಖಿಯನು ಕೂಡಿದನು ಬಳಿ
ಕಂದು ಗರ್ಭವ ತಳೆದು ಬಿಸುಟಳು
ಸಂದ ವಿಪಿನಾಂತರದಲಲೆ ಮುನಿನಾಥ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೧೭

ಸ್ಥೂಲಕೇಶಾಹ್ವಯಮಹಾಮುನಿ
ಯಾಲಯದ ವಳಯದಲಿ ಬಿದ್ದುದು
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಬಿಸುಟ ಗರ್ಭವದೊಂದು ವರನದಿಯ |
ಕೂಲದಲಿ ಜನಿಸಿದಳು ಕನ್ನಿಕೆ
ಭಾಳನೇತ್ರನ ವಧುವೊ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊ
ಪೇಳೆನಲು ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗಿದಳಖಿಳದಿಕ್ತಟವ ‖ ೧೮

ಕಂಡನಾ ಮುನಿನಾಥನೀ ಭೂ
ಮಂಡಲಕೆ ತೊಡವೆನಿಪ ಕನ್ಯಾ
ಮಂಡಲಮಹಾರತ್ನವನು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೊಲಿದು |
ಕೊಂಡುಹೋದನು ಸಲಹಿದನು ತನು

1 ಲೈತಂದೆಕೇಳೆಂಬ, ಕ. ಖ.

ಗೊಂಡಲಾವಣ್ಯದವೊಲೆಲ್ಲಾ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯರಿಗಧಿಕೆಯೆನಿಪ್ಪ ಬಾಲಿಕೆಯ ॥ ೨೯

ಪ್ರಮದೆ ತಾನೆಲ್ಲರಿಗೆ ತಾನು
ತ್ತಮೆಯೆನಿಸುವದಱಿಂದ ಮುನಿಪತಿ
ಕಮಲಮುಖಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರಾಖ್ಯೆಯನಧಿಕಮೋಹದಲಿ ।
ಸುಮತಿ ರಚಿಸಿದನಿಂತು ಬಳೆದಳು
ವಿಮಲಪಕ್ಷದ ವಿಧುವಿನಂತಿರೆ
ರಮಣಿ ರಕ್ಷಾಮಣಿಯೊಳಿರ್ದಾಳು ವರಮನೋಭವನ ॥ ೩೦

ರುರುವಿಗೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ.

ಮುನಿಪ ಕೇಳೊಂದುದಿನ ಕಂಡನು
ಮನುಮಥನ ಮಸೆದಲಗನಾರುರು
ವನದೊಳುಬ್ಬಿಳಯಾಡುತಿರಲಾಲೋಲನೇತ್ರೆಯನು ।
ಮನವನಾವರಿಸಿತ್ತು ತತ್ಕೃತ
ಘನತರಜ್ವರ ಕಂಗಳಬಲೆಯ
ತನುವಿನೊಳಗಱಿಸಿದವು ತತ್ಪ್ರತಿಕಾರದೌಷಧವ ॥ ೩೧

ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆನುತ್ತ ಮನದಲಿ
ವನಿತೆಯನು ನೆನೆವುತ್ತ ದುಗುಡದ
ಲನುಪಮನು ನಡೆತಂದು ಹೊಕ್ಕನು ರುರು ನಿಜಾಲಯವ ।
ಜನಿಸದಾದುದು ನಿದ್ರೆ ವಿಗತಾ
ಶನನು ಕೃಶತರಗಾತ್ರನಾಗಿರೆ
ತನಯನನು ಬೆಸಗೊಂಡನಂದಾಪ್ರಮತಿ ಶಂಕಿಸುತ ॥ ೩೨

ಪ್ರಮತಿರುರುಗಳ ಸಂವಾದ.

ಏನಿದೇನೈ ಮಗನೆ ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿ ನಿನಗೆಲೆ ತಂದೆ ಹೇಳೆನೆ

ತಾನು ಹೋದೆನು ತಂದೆ ಕಂಡೆನು ಕಮಲಲೋಚನೆಯ ।
ಕಾನನದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊ ಧರಿತ್ರಿಗೆ
ತಾನು ಸುಳಿದಾಗಿರಿಜೆಯೋ ಮಿಗೆ
ಮಾನವಾಂಗನೆಯಲ್ಲ ಸೋತುದು ತನ್ನ ಮನವೆಂದ ॥ ೩೩

ಮಱೆಯದೆನ್ನೀ ಮನವಿದ[1] ಬಲೆಯ
ಸೆಱಗು ಸೋಂಕುವೊಡಂಜಿ ಬಂದೆನು
ಬಱಿಮನದ ಬಾಹಿರನ ಬೆಸಗೊಳಲೇಕೆ ಮುನಿನಾಥ ।
ಸೆಱಗೆ ನೂಕಿದಳೆನ್ನವಿಂತೆನೆ
ಉಱಿವೆನದನಾನೆನುತ ಹೋದನು
ಮಱುಗಿಸುವ ಮಾನಿನಿಯದಾರೆನುತಾಶ್ರಮಕೆ ಬಂದ ॥ ೩೪

ಪ್ರಮತಿಯುಂ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯುಂ ರುರುವಿಗೆ ಘಟನೆಮಾಡಿದುದು.

ಕಂಡನಾಮುನಿ ಯಾಶ್ರಮದಲಾ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನು ಕಾಮನ
ಖಂಡೆಯದ ನೊರೆಗಳದು ಹೊಗರಿಟ್ಟಂತೆರಂಜಿಸಲು ।
ದಂಡದಂತಿರೆ ನಮಿಸಲಾ ಮುನಿ
ಕಂಡನೀತನನು ಚಿತ್ತದಿನಿದಿ
ರ್ಗೊಂಡು ತೆಗದಪ್ಪಿದನು ಕುಶಲೋಕ್ತಿಯಲಿ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೩೫

ಹೇಳಿದೇನ್ಯೆ ಬಂದೆ ನೀನೆ
ಮ್ಮಾಲಯಕೆ ಕಾರ್ಯವೆನು ಹೇಳೆನೆ
ಹೇಳಿದನು ಬಾಲಿಕೆಯ ಬಲೆಯಲಿ ಬಿದ್ದ ಸುತನಿರವ ।
ಮೇಲೆ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆಯೆನೆ ಸಮ
ಶೀಲನಾದನೆನುತ್ತ ಕೊಟ್ಟನು
ಲೋಲಲೋಚನೆಯನು ಮಹಾಮುನಿ ವರಮುಹೂರ್ತದಲಿ ॥ ೩೬

---

1 ದೀಮನವೆನಗೆನ, ಕ. ಖ.

ವಿವಾಹವಾಗುವಿಕೆ.

ಆದುದಾತನ ಮದುವೆ ಮನದ ವಿ
ಷಾದವಡಗಿತು ಕಾಮನಲಗನು
ಕೋದ ನೆರೆಯಲಿ ಮರೆಯುಮೊತೇಕಿನ್ನು ಮಂಗಳದ ।
ವಾದವಭಿನವವಾಯ್ತು ಹರುಷಮ
ಹೋದಧಿಗೆ ಪೂರ್ಣೇಂದು ವಾಯ್ತು ತ
ಳೋದರಿಯ ವೈವಾಹರಚನಾರಂಭಸಂರಂಭ ॥ ೩೭

ಬಸಗೆ ಮಿಗಲಂದಾಮಹಾಸತಿ
ಶಶಿಮುಖಿಯ ಸಂಮೋಳದಲಿ ರಂ
ಜಿಸಿದನಭಿಜನಸಮ್ಮತಾವಳಪುಣ್ಯಕೃತ್ಯದಲಿ ।
ವಸುಧೆ ಪಾವನವಾಗಲಮರರ
ಬಸುಱು ದಣಿದುದು ಹವ್ಯಕವ್ಯ
ಪ್ರಸರದಲಿ ಪಿತೃನಿಕರವಧಿಕಾನಂದದಲಿ ಮುಱುಗೆ ॥ ೩೮

ಹೇಳಿದನು ಮುನಿನಾಥ ಪಾವಕ
ನೂಳಿಗವನುಪಶಮಿಸಿದಂದವ
ನಾಲತಾಂಗಿ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ವಿವಾಹಸಂಗತಿಯ ।
ಹೇಳುವರಿಗಿಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯ
ಮೂಲವಿದು ಕೇಳುವ ಮಹಾತ್ಮರ
ಪಾಲಿಸುವನುರುಮಹಿಮ ನಿತ್ಯಾತುಮನು ಮುರವೈರಿ ॥ ೩೯

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಚಿತ್ತವಿಸು ಶೌನಕ ಪ್ರಮದ್ವರೆ
ಮೃತ್ಯುಮುಖದಲಿ ಬಿದ್ದು ಮಗುಟೆ ಸು
ವೃತ್ತಿ ತಾ ಜನಿಸಿದಂದವದಾಯ್ತೆಂದ [1] ನಾ ಸೂತ ॥

ರುರುಪ್ರಮದ್ವರೆಯರ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವರ್ಣನೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ರುರು ಸಮಗ್ರಗು
ಣಾಲಯನು ತಾನೆನಿಸಿ ಪುಣ್ಯವ
ಮೇಳವಿಸಿದನು ಯಜ್ಞದಾನತಪೋವ್ರತಂಗಳಲಿ ॥
ಶೀಲನಿಧಿ ಗುಣನಿಧಿ ದಯಾನಿಧಿ
ಬಾಲಿಕೆ ಪ್ರಮದ್ವರೆ ಸಹಿತ ಪೂ
ರ್ಣಾಲಯದೊಳೆಸೆದಿರ್ದನುತ್ತಮಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯಲಿ ॥ ೧

ಹರಿಪದಾಂಬುಜಭಕ್ತನುನ್ನತ
ಗುರುಪದೋಪಾಸಕನುಪಾಶ್ರಿತ
ಸುರಪಿತೃದ್ವಿಜಚರಣ ಭೃಗುಕುಲಕುಮುದಹಿಮಕಿರಣ ।
ಶರಣಜನರಕ್ಷಕನಹಿಂಸಾ
ಪರನನಾರತಧರ್ಮಪರತ
ತ್ಪರನೆನಿಸಿ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯದಲಿ ಪರಿತುಷ್ಟನಾಗಿರ್ದ ॥ ೨

1 ಜನಿಸಿಪಂದವನೆಂದ, ಕ. ಖ

ವರಪತಿವ್ರತೆ ಸತ್ಯರತೆ ಸ
ಚ್ಚರಿತೆ ಸೌಭಾಗ್ಯಯುತೆ [1] ಶೀಲಾ
ಭರಣೆ ವಂಶೋದ್ಧರಣೆ ಯಘಕುಲನಿಕರಸಂಹರಣೆ ।
ಪರಮಪಾವನೆ ಪುಣ್ಯಭಾವನೆ
ಸುರಪಿತೃದ್ವಿಜಭಕ್ತೆ ಭುವನೋ
ತ್ತರಮಹಾಗುಣಯುಕ್ತೆ ಯೆಸೆದಳು ಸತಿ ಭೃಗೂದ್ವಹನ ॥ ೩

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದಂಶನದಿಂದ ಪ್ರಮದ್ವರೆಯ ಮೃತಿ.

ಒಂದುದಿನ ವರವನಿತೆ ಕೆಳದಿಯ
ರೆಂದು ಪರಮುನಿಗಳ [2] ವಧೂಜನ
ವೃಂದಸಹಿತಾಡುತ್ತ ತದ್ವಿಪಿನಾಂತರದಲೊಲಿದು ।
ಮುಂದೆ ಕಾಳೋರಗನು ಬಿದ್ದಿರ
ಲಿಂದುಮುಖಿ ನೋಡದೆ ಮಹಾವಿಷ
ದಿಂದ ಸಂಪನ್ನನನು ಮೆಟ್ಟಿದಳಗ್ರಪಾದದಲಿ ॥ ೪

ಮೆಟ್ಟಿದಾಗಳೆ ಕೆರಳಿ ಕೋಪಾ
ವಿಷ್ಟಕಾಯನು ಕಾಂತೆಯನು ನಸು
ಮುಟ್ಟಿದನು ವಿಷವೀರ್ಯದುರ್ಧರ ದಂಷ್ಟ್ರ [3] ಯುಗ್ರದಲಿ ।
ಕೆಟ್ಟುದೊಡಲ ಛವಿ ಛಾಯೆ ಶಶಿಯ [4]
ಮುಟ್ಟಿದಂತಿರೆ ಜೀವಧರಣವ [5]
ಬಿಟ್ಟಳಲ್ಲಿಯೆ ಬಾಲೆ ಬದಱಿದುದಾ ವಧೂನಿವಹ ॥ ೫

ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಂ ನೋಡಿ ಋಷಿಗಳು ಶೋಚಿಸಿದುದು.

ದಿಂಪುಗಡೆದಳು ಧರೆಗೆ ಹುವ್ವಿನ
ಪಂಡೆಯನು ಬಿಸುಟಂತೆ ಕೆದಱಿದ
ಮಂಡೆಯಲಿ ಬಿಡುಮುಡಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸೂಸಲವನಿಯಲಿ ।

---

1 ಭಾಗ್ಯದೆ ಭರಿತೆ, 2 ಮುನಿವಧೂಜನ, ಖ. 3 ದಾಡೆ, ಖ.
4 ಛವಿಶಶಾಂಕನ, ಕ. ಖ. 5 ಹರಣವ, ಖ.

ಕಂಡು ಕೆಳದಿಯರೊಡನೆ ಲಿದರು ಋಷಿ
ಮಂಡಲವದೇನೆನುತ ಕೇಳುತ
ಪುಂಡರೀಕದಳಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೬

ಕೇಳುತಲೆ ಹರಿತಂದನಂದಾ
ಸ್ಥೂಲಕೇಶನು ಮಗಳ ಮರಣ
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿದನು ರುರುವಿನ ಮನವ ದುಸ್ಥಿತಿಯು ।
ಹೇಳಲೇಕಾಪ್ರಮತಿ ಯೊಡಲಲಿ
ಬಾಳಕೊರದಂತಾಯ್ತು ವರಮುನಿ
ಜಾಲ ಜಂಗೆನೆ ಜರಿದುದಂಗನೆಯಿರವನೀಕ್ಷಿಸುತ ॥ ೭

ಬಂದನಾತ್ರೇಯನು ಮಹಾಸತಿ
ಹೊಂದಿದಳ ಹಾ ಯೆನುತ ಕುಳಿತನು
ಬಂದನಲಿದನಾಷ್ಟಿಷೇಣನು ದೀರ್ಘಜಾನುಕನು ।
ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಣಕುತ್ಸನು
ಬಂದನಾಗೌತಮನು ಕೇಳ
ಯ್ತಂದನಿರದಾಶಂಖಮೇಖಲನಾಭರದ್ವಾಜ ॥ ೮

ಬಂದುದಾಮುನಿನಿವಹವವರಿವ
ರೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲೇಕೆ ಕಾಣು
ತ್ತಿಂದುಮುಖಿಯನು ರಾಹುವಿಂ ಸದ್ಧರ್ಮ ಮುಗಿವಂತೆ[1] ।
ಅಂದು ಘೋರೋರಗದ ವಿಷದಲಿ
ಹೊಂದಿದಬಲೆಯನೀಕ್ಷಿಸುತ ಘೋ
ಪೆಂದು ಬಾಯನು ಬಿಟ್ಟುದಿಳೆ ಬಿರಿವಂತೆ ದುಃಖದಲಿ ॥ ೯

ರುರುವಿನ ಪ್ರಳಾಪ.

ಪದುಮಮುಖಿಯನು ಪರಿಹರಿಸಿ ದುಗು
ಡದಲಿ ಮುನಿಸಭೆ ಕುಳ್ಳಿರಲು ನಿಜ

---

[1] ರಾಹು ಸದ್ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮುನಿದಂತೆ, ಕ. ಖ.

ಸುದತಿಯನು ಕಾಣುತ್ತ ರುರು ರೋದನಕೆ ಲಜ್ಜಿಸುತ |
ಸದನವನು ಪೊಱಮಂಟು ಕಡು ವಿಜ
ನದಲಿ ಘೋರಾರಣ್ಯವನು ಪೊ
ಕ್ಕೊದಱದನು ಕೆದಱದನು ತದ್ವನವಾಸಿಖಗಮೃಗವೆ ‖ ೧೦

ಏಕೆ ಕಂಡೆನು ಪೂರ್ವದಲಿ ಭುವ
ನೈಕರತ್ನವೆನಿಪ್ಪ ಸತಿಯನು
ಸೋಕಿ ಕಂಗಳು ಕೋಳುವೋಗದದೇಕೆ ಭಾಮಿನಿಗೆ |
ಲೋಕದಲಿ ಹೋಲುವಳದಾರೆ
ನ್ನಾಕೆಯನುಪಮರೂಪಗುಣಶೀ
ಲಾಕೃತಿಯನಾನೆಂತು ಮಱೆಯುವೆ [1] ನೆಂದು ಹಲುಬಿಸಿದ ‖ ೧೧

ಎಲೆ ವಿಧಾತ್ರ ವೃಥಾವಿಯೋಗದ
ಬಲೆಯ ಬೀಸಿದೆ ಕಾಯದರ್ಥಕ್ಕೆ
ತಳುವಿದೇಕೀಯ [2] ರ್ಥವನು ನಿನಗೈದೆ ಸಾಧಿಸಲು |
ಹೊಳೆಯ ನಡುಗಡಲೊಳಗೆ ನಾವೆಯ
ಮುಳುಗಿಸಿದೆ ಮುಂದಱಿಯದವರನು
ವೆಲವರಪಿದೇಕೆಮ್ಮ ದೇಹದಲೆಂದು ಹಲುಬಿಸಿದ ‖ ೧೨

ಕೊಂಡುಹೋಗೆನ್ನುವನು ಬಿಡು ಮೇ
ಣ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯನು ಕಾಯುವ
ಖಂಡಿತವೆ ಕೈಗಾದುದೇನುಂಟಯ್ಯ ಫಲವಿದಕೆ |
ಉಂಡುಹೋಗಲಿ ಕರ್ಮವೆಂಬೊಡೆ
ಪಂಡಿತನು ತಾನಲ್ಲ ಪಿತೃಋಣ
ಕೊಂಡು ಮುಳುಗಿತು ನರಕಕೂಪದಲೆನ್ನನಕಟೆಂದ ‖ ೧೩

ಅಷ್ಟದಿಗುಪಾಲರಿರ ವಿರಚಿಸಿ
ದಿಷ್ಟವುಳ್ಳೊಡೆ ಪೂರ್ತವುಳ್ಳೊಡೆ

1 ದಪೆ, ಕ. ಖ 2 ದೈದೇಕ, ಕ.

ಶಿಷ್ಟಜನಸಮ್ಮತನು ತಾನೆಂದೆನಿಸುವೊಡೆ ತನ್ನಾ ।
ದೃಷ್ಟಿಮೋಹನಮೂರ್ತಿಯನು ಪರಿ
ಶಿಷ್ಟೆಯನು ಮಾಡುವುದು ಕರುಣಾ
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ನೀವೆನುತ ಕೈಗಳ ಮುಗಿದು ಪೊಡವೆಂಟ ॥ ೧೪

ಉತ್ತಮರ ವಂಶದಲಿ ಜನಿಸಿದ
ವೃತ್ತವಂತನು ತಾನಹೊಡೆ ನಿಜ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ತನ್ನಮಱುಗಿಸದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ।
ವೃತ್ರರಿಪುಮುಖ್ಯರಿಗೆ ತಾ ಕೈ
ಯೆತ್ತಿದೆನು ಪೊಡವಟ್ಟು ಪಿತೃಗಳ
ವೊತ್ತವನು ಮಱೆಹೊಕ್ಕೆನೆಂದನು ವಿಪ್ರನಭಿನಮಿಸಿ ॥ ೧೫

ಶ್ರೀನಿವಾಸಪದಾಬ್ಜಯುಗಳವ
ತಾನು ನಂಬಿದ ಭಕ್ತನಾದೊಡೆ
ಮಾನಿನಿಯ ಮರಣವನು ಮಾಣಿಸಿ ಕೊಡುವುದೆಮಗೊಲಿದು ।
ನೀನಲಾ ಜಗದುದುಭವಸ್ಥಿತಿ
ಹಾನಿಸಮ್ಮತಕರ್ತ ನಿನಗಿ
ನ್ನೇನಸಾಧ್ಯವು ದೇವ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೧೬

ರುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ ದೂತಪ್ರೇಷಣ.

ಎಂದು ತಲೆವಾಗಿರಲು ಸುರಪಿತೃ
ವೃಂದವವನಾಲಿಸುತ ಕರುಣಾ
ಕಂದಳಿತಕಮನೀಯಹೃದಯರು ತಮ್ಮೊಳೊಂದಾಗಿ ।
ಎಂದರಾದ್ವಿಜವರನ ಹುಯ್ಯಲು
ಬಂದುದಿದಕಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಮತಿ
ಯಿಂದುಮುಖಿಯನು ಮಗುಱೆ ಬದುಕಿಸಬಲ್ಲರಾರೆನುತ ॥ ೧೭

ಇಲ್ಲ ಸತಿಗಾಯುಷ್ಯ ಜೀವಿಸ
ಬಲ್ಲರಾರಬಲೆಯನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ವಲ್ಲಭನು ಪೊರಗಾಗಿಮಾರ್ಕಾಂಡೇಯಗಂತಕನ ।
ಪಲ್ಲವೊದೆಯನೆ ಹಲವುಯುಗ ತರಿ
ಸಲ್ಲದೇ ತತ್ಪಾದಭಕ್ತರು
ಬಲ್ಲಿವರು ನೋಡುವೆವುಪಾಯವನೆಂದುವಮರಗಣ ॥ ೧೮

ತಿಳಿಹಿ ನೋಡುವೆವೆನುತ ದೂತನ
ಕಳುಹಿವರು ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನ ಹೊರೆ
ಗಿಳಿವನಾತನು ಕಂಡನಾದ್ವಿಜವರನನಟವಿಯಲಿ ।
ಅಳಲಬೇಡೆಲೆ ವಿಪ್ರವರ ನಿಜ
ಲಲನೆಗಿಲ್ಲಾಯುಷ್ಯವಾರಿಗೆ
ಪಲುಬಿದೊಡೆ ಫಲವೇನು ಯೋಚಿಸುವೆಂ[1] ದನಾದೂತ ॥ ೧೯

ರುರು ದೇವದೂತರ ಸಂವಾದ.

ಆರು ಹೇಟೆಲೆ ತಂದೆ ಕಳುಹಿದ
ರಾರು ನಿನ್ನನು ತನ್ನ ಜಠರದ
ಕೂರಲಗಿನುಪಟಳವನುಪಶಮಿಸುವರದಾರಿನ್ನು ।
ನಾರಿಗಿಲ್ಲಾಯುಷ್ಯ ಗಡ ನೀ
ನಾರು ಹೇಟುವೊಡದನು ದೈವದ
ಕೂರಮಿಗಸಾಧ್ಯವೆಂದಿನಿಸುವದಾವುದುಂಟೆಂದ ॥ ೨೦

ಭೂವಿಬುಧವರ ಕೇಳು ದೂತನು
ದೇವಸಂತತಿಗಾನು ಕಳುಹಿದ
ರೀವಿಲಾಪವ ಕೇಳಿ ನಿನ್ನಲಿ ಕರುಣವನು ಮಾಡಿ ।
ಬೂವಿಗಿಷ್ಟಾಪೂರ್ತಚೇತರು
ದೈವವಶವಾಕರ್ಮವಿದು ತಾ
ನಾವವೆನು ಮಾಡಿಬು ಸಮರ್ಥನು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೧

[1] ಸಾಧ್ಯವೆಯೆಂ, ಕ. ಖ.

ಆಱರೆ ತಾವ್ ಸುರವರರು ತನ್ನ
ನಾರಿಯನು ಬದುಕಿಸದೊ [1] ಡಕಟಾ
ತೋಱಲೇತಕೆ ಕರುಣವನು ತಾನವರಿಗವರೆಸಗೆ ।
ಬೇಱೆ ದೂತನ ಕಳುಹಲೇತಕೆ
ದೂಱುವನು ತಾನಲ್ಲ ತನಗೀ
ಡೇಱದಿರ್ದಾರೆ ಬಂದಪಥದಲಿ ಹೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೭೧

ಎಂದೊಡೆಂದನು ದೇವದೂತನು
ತಂದೆ ತಪ್ಪಿಸಲರಿದು ವಿಹಿತವ
ದಿಂದುಮೌಳಿಗೆ ಬಱಿವೆ ಜರಿಯದಿರಮರಪತಿಗಳನು ।
ಬಂದು [2] ಪಾಯವ ಹೇಱುವೆನು ಸುರ
ರೆಂದುದು ನಿಜಮತಕೆ ಬಹೊಡೆ ನಡೆ
ಯೆಂದನಾದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಗಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೭೨

ಹೇಱು ಹೇಱಲೆ ತಂದೆ ಹೇಱೆ
ನ್ನಾಳಿಯನು ನೆನೆಯದಿರೆ ತನ್ನಯ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಜೀವಿಸುವ ಪರಿ ಯುಂತುಪಾಯವನು ।
ಹೇಱು ಬಲ್ಲರೆ ಬಾಂಧವನೆ ಕರು
ಣಾಳುಗಳಲಾ ದೇವರವರೆನೆ
ಹೇಱಿದನುಪಾಯವನು ಪಾವನಕೀರ್ತಿಗೊಲವಿನಲಿ ॥ ೭೪

ಬುದ್ಧಿವಂತನೆ ನಿಜಮನೋರಥ
ಸಿದ್ಧಿಯನು ಬಯಸುವೊಡೆ ಮನದಲಿ
ಕ್ರುದ್ಧನಾಗದಿರಾಯುವಂತನೆ ಕೊಡು ನಿಜಾಯುಷದ ।
ಅರ್ದ್ಧವನು ಸತಿ ಜೀವಿಸುವಳು ನಿ
ಬದ್ಧವದು ತನಗಿಷ್ಟವಾಯ್ತೆನ
ಲುದ್ಧವಾದನು ಮುನ್ನಿನೊಂದಳ [3] ತೆ ಮುನಿನಾಥ ॥ ೭೫

1 ಸಾವೊ, ಕ. ಖ. 2 ಅಂದು, ಕ. 3 ನೊಂದುಳ, ಕ. ಖ.

ಹೇಳು ಹೇಳಿನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಡೆಯದೆ
ಬಾಲೆಯ ಬದುಕಿಸಿದೊಡೆ ನಿನ್ನಯ
ಕಾಲಿಗೆರಗುವೆನಿತ್ತ ಬಾ ಹತ್ತಿರಕೆ ಬಾ ತನ್ನ ।
ಬಾಲೆ ಬದುಕುವುಪಾಯವೆನು ನೀ
ಹೇಳಿದಾವೆಂದದಲಿ ಕೊಡುವೆನು
ಮೇಲಣಾಯುಷದರ್ಧವೆನು ವಿಧಿಕೋವಿದನೆ ಯೆಂದ ॥ ೨೬

ಎಲ್ಲವನು ತಾನೀವೆನೆನ್ನಯ
ವಲ್ಲಭೆಗೆ ಮೇಣರ್ಧವೆಂದೆನ
ಗಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟೆನು ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದೆನಲು ।
ಬಲ್ಲಿದನು ನೀನಹೆ ಸಮಂತ್ರಕ
ವಲ್ಲದಾಗದು ತವಕವುಳ್ಳರ
ಬಲ್ಲಹನೆ ಬರಿಮಾತಿನಲಿ ಫಲವೇನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೭

ಮುನ್ನ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿ ದು
ಗ್ಧಾರ್ಣವಾಲಯನೊಲವಿನಲಿ ಸಂ
ಪನ್ನಮೃತ್ಯುವ ಗೆಲಿದವೋಲು ತದೀಯಕರುಣದಲಿ ।
ನನ್ನಿ ನೀ ಮೃತ್ಯುವೆನು ಗೆಲ್ಲಂ
ದುನ್ನತಾಯುಷ್ಯಾರ್ಧದಲಿ ತಾ
ಮನ್ನಿಸಿದೆನೆನುತ ಸಜಲಾರ್ಪಣವ ನೀ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೨೮

ರುರು ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಯುವನ್ನು ಸತಿಗೆ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಶ್ರುತಿವಿಹಿತವೆಲೆ ತಂದೆ ಕೊಡುವುದು
ಸತಿಗೆ ಪತಿಯಾ ಪತಿಗೆ ಸತಿ [1] ಮೋ
ಕ್ಷಾತಿಗೆ ಕೊಡಿಸುವುದಾಯುಷಾರ್ಧವೆನುತ್ತ ಮಂತ್ರದಲಿ ।
ಹಿತವಿದನೆ ನೀ ಬೇಗ ಮಾಡೆನೆ
ಮತಿಯುತನು ಮಂತ್ರದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು
ಸತಿಗೆ ತನ್ನಾಯುಷಾರ್ಧವನು ಸಹೋದಕ [2] ಕವನೆನಲು ॥ ೨೯

1 ಸತಿಯಾ ಪತಿಗೆ ಪತಿ, ಕ. ಖ.

2 ವಸೋದ, ಕ.

ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಯಮನು ಬದುಕಿಸುವಿಕೆ.

ಏಳಿಳೇತಕೆ ಯೆನ್ನ ಸತಿ ಯೆನೆ
ಹೇಳುವೆನು ತಾನೆನುತ ಪೋದನು
ಕಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ದೂತನಾಗಂಧರ್ವಪತಿಸಹಿತ ।
ಹೇಳಿದರು ಕಾಲಂಗೆ ಪರಮೇಕ್ರ
ಪಾಲಯಗೆ ಬಿನ್ನಹದ ಹದನನು
ಕೇಳಿ ಕಾರುಣ್ಯವನು ಮಾಳ್ಪುದು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆನುತ ॥ ೩೦

ಅವಧರಿಸು ರುರುವೆಂಬ ವಿಪ್ರನ
ಯುವತಿ ಮಡಿದಳು ಹೊಕ್ಕನಾತನು
ದಿವಿಜಪತಿಗಳ ಮೊಱೆಯನಾ ನಿಜಸುಕೃತವನು ತೋಱಿ ।
ಅವಿತಥವಲಾ ವಿಪ್ರವಚನವ
ದೆವಗಸಾಧ್ಯವದೆಂದುಪಾಯವ
ಹವಣಿಸಿದೆವಾಯುಷ್ಯದರ್ಧವನಿತ್ತೊಡಹುದೆಂದು ॥ ೩೧

ಇತ್ತನಾ ದ್ವಿಜವರನು ಕೇಳದು
ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭೆಗರ್ಧಜೀವವ
ನಿತ್ತು ಕೊಡು ಬಾಲೆಯನು ಸುರರಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದರೆನಲು ।
ಇತ್ತೆನಾನೆನಗೇನು ಗಂಧ
ರ್ವೋತ್ತಮನೆ ಹೇಳೆನ್ನನೇ ವಿಬು
ಧೋತ್ತಮರಿಗಾನೆನುತ [1] ಕೊಟ್ಟನು ಸತಿಯ ಜೀವನವ ॥ ೩೨

ಬಳಿಕ ಋಷಿಗಳು ಸಂತೋಷಿಸಿದುದು.

ಕೊಟ್ಟನೆನ್ನದ ಮುನ್ನ ಜೀವವ
ತೊಟ್ಟಳಂಗನೆ ವಿಷದ ವೆಗ್ರತೆ
ಮುಟ್ಟ ನೆಱೆ ನಿದ್ರಾವಸಾನದಲೇಳುವಂದದಲಿ ।

---

1 ವಿಬುಧೋತ್ತಮರಿಗಾವೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಬಿಟ್ಟ ಮೂರ್ಛೆಯಲೆದ್ದಳರಳಿತು
ದೃಷ್ಟಿ ಚೇತರಿಸಿತ್ತು ತನು ಗುಡಿ
ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿದುದು ಮನದ ಸುಜನಸ್ತೋಮವೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೩

ಎದ್ದಳಾ ಸತಿ ರುರುವಿನೊಳಲಸು
ಕದ್ದಳೋ ಕಾಲನ ಭಯವ ನೆಱೆ
ಗೆದ್ದಳೋ ಗುಣವುಳ್ಳವರಲಾ ಸುರಪತಿಗಳೆನುತ ।
ಹೊದ್ದಿದರು ಬಾಲಿಕೆಯನವನಿಯು
ಲಿದ್ದ ವಿಧಿಯಂತಾದಳಂಗನೆ
ಭದ್ದ[1] ವಾಯ್ತು ನುತಿರ್ದುದಾ ಸಕಲಮುನಿನಿವಹ ॥ ೩೪

ಮಾಡಿದರು ವೈವಾಹಿಕವನೊಡ
ಗೂಡಿ ಕನ್ಯಾವರರ ಪಿತೃಗಳು
ನೋಡಿ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲಿ ಪುನರಪಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲಿ ।
ನೋಡಿ ಸಂತಸಬಟ್ಟುದಭಿಜನ
ಪಾಡಿದರು ಮಂಗಳವನಾದುದು
ಕೂಡದಲೆ ಮುನಿನಾಥ ದೈವಸುಸಿಷ್ಟತರಿಗೆಂದ ॥ ೩೫

ಪರತಪಸ್ವಿಗಳಿಂಗೆ ದುರ್ಲಭ
ತರವಮಾವುದು ದೇವಋಷಿಪಿತೃ
ವಿರಚಿತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವುಂಟೆ ಪರಿಕಿಸಲು ।
ತೋರದ ವಸು ದೊರಕಿದಡೆ ವ್ರೋಲಾ
ಪರಮಪಾವನಚರಿತವನು ನೆಱೆ
ಹೊರವನಾನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣವಲಿ ॥ ೩೬

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

---

1 ಭವ್ಯ, ಕ. ಖ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಡುಂಡುಭನ ರುರುವಿನ ಚರಿತ್ರವ
ಪಂಡಿತೋತ್ತಮನೊರೆದನಾ ಮುನಿ
ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ[1] ಶೌನಕಂಗಾ ಸೂತನೊಲವಿನಲಿ ||

ಪ್ರಮದ್ವರೆಯು ಪತಿಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕಮುನಿಪ ರುರುವಿನ
ಲೋಲಲೋಚನೆಯಾ ಪ್ರಮದ್ವರೆ
ಕಾಲನನು ಕಡೆಗೊದೆದು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಶಕ್ತಿಯಲಿ |
ಮೇಲೆ ಮುನಿಪನ ವರತಪೋಬಲ
ಘೂಳಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲಿ ಬದುಕಿ ನಿ
ಜಾಲಯದಲೆಸದಿರ್ದಳಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ || ೧

ರುರು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದುದು.

ಅಂದು ಮೊದಲಾ ರುರು ಮಹೋರಗ
ವೃಂದವನು ತನ್ನಬಲೆಯುನು ನೆಱೆ
ಕೊಂದವೈರವ ನೆನೆಯುತವೆ ಬಂದನು ಸರಾಗದಲಿ |
ಸಂದ ವಿಪಿನಾಂತರಗಳಲಿ ಬರು
ತೊಂದುದಿನ ಮುನಿವರನು ಕಂಡನು
ಮುಂದೆ ಭೀಕರರೂಪದಲಿ ಕೆಡದಿರ್ದ ಡುಂಡುಭನ || ೨

1. ಮಂಡಲದ, ಕ. ಖ.

ಕಾಣುತಲು ಕಿಡಿಗೊಂಡನುರಗ
ಶ್ರೇಣಿ ಹಗೆ ತನಗೆನುತ ವಿಗತ
ಪ್ರಾಣನನು ಮಾಡುವೆನು ತಾನೀ ವಿಷಧರನನೆನುತ ।
ಹೂಣಿಗನು ಹರಿತರಲು ಭೋಗೀ
ರ್ವ್ವಾಣನನು ಕಾಣುತ್ತ ಸಲೆ ಸಂ
ಕ್ಷೀಣಧೈರ್ಯನು ಬೆದಱಿ ನುಡಿದನು ವಿಪ್ರವರನೊಡನೆ ॥ ೩

ರುರುವನ್ನು ನೋಡಿ ಡುಂಡುಭನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು.

ಕೊಲ್ಲದಿರು ಕೊಲ್ಲದಿರು ಕೊಲ್ಲದಿ
ರಲ್ಲ ತಾನಪರಾಧ ಬಱಿದೇ
ಬಿಲ್ಲನೇಱಿಸಲೇಕೆ ಹಸುವಿಗೆ ಹಾರುವನೆ ನಿನ್ನ ।
ವಲ್ಲಭೆಗೆ.ವಿಪ್ರೋ [1] ಮುನಿದವನು ತಾ
ನಲ್ಲ ಸತ್ಕುಲಸಂಭವನು ಮೋ
ಣಲ್ಲ ತನ್ನನು ಕೊಂದಡೇನು ಹಿತಾರ್ಥ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೪

ಪಾವನನೆ ಭೂಸುರನೆ ಹಿಂಸೆಯು
ತಾವು ಶಾಸ್ತ್ರೋದಿತವೆ ಹೇಟ್ಯೆ
ಈವಿಧಾನದ ವಿದ್ಯೆ [2] ನಿನಗಿದನಾರು ಕಲಿಸಿದರು ।
ಕೋವಿದನೆ ಹೇಟುವೊಡೆ ಬುಧಿಯು
ನಾವು ಶಾಸಕರಲ್ಲ ನೃಪತಿಗೆ
ಭಾವಿತವಲಾ ಧರ್ಮವಿದು ನಿನಗುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ॥ ೫

ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷೆಗ
ಳಿಷ್ಟವಾಭೂಪರಿಗೆ ನೃಪತಿಗೆ
ಹುಟ್ಟಿದವನೇ ನೀನು ಭೃಗುಮುನಿವರನ ಕುಲಜನಲ ।
ಇಷ್ಟವೇ ತಾ ಹಿಂಸೆ ಯಿದು ವನು [3]

---

1 ವಲ್ಲಭೆಗೆ, ಕ. 2 ನೀವಿಧಾನದವಿದ್ಯೆ, ಕ. ಖ. 3 ಭುವನವಿ, ಖ.

ಶಿಷ್ಟವಲ್ಲ ಭೃಗುವಿನ ವಂಶಕೆ
ಕಷ್ಟದನು ನೀನೇಕೆ ಜನಿಸಿದೆ ಯೆಂದುದಾ ಸರ್ಪ ॥ ೬

ಮುನಿಪ ಕೊಯ್ವವನಲ್ಲ ಕೊರಳನು
ತನಗೆ ವಿಷವಿನಿತಿಲ್ಲ ತತ್ಕುಲ
ಜನಿತನಲ್ಲದೆ ಗಂಧಮಾತ್ರವದಿಲ್ಲ ತತ್ಕುಲದ ।
ತನಗೆ ಮುನಿಯಲಿದೇಕೆ ಹೇಳೆನೆ
ಮುನಿಪನದ ಲಾಲಿಸುತ ತನ್ನಗು
ಮನದೊಳಗೆ ಸಂಶಯುವಿಲೋಲನು ನುಡಿದನದಱೊಡನೆ ॥ ೭

ರುರುವು ಡುಂಡುಭನನ್ನು ನೀನಾರೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ಆರು ನೀನೆಲೆ ಸರ್ಪ ಹೇಳು ಮ
ಹೋರಗನೊ ಗಂಧರ್ವನೋ ಸುವಿ
ಚಾರಿ ದೈತ್ಯನೊ ದೇವನೋ ದಿಟ ಸರ್ಪ ನೀನಲ್ಲ ।
ಕಾರಣವ ಹೇಳೆನಲು ಮುನಿಪನ
ಚಾರುಸೂಕ್ತಿಯು ಕೇಳಿ ತನ್ನಯ
ಪೂರುವದ ಸಂಗತಿಯು ನೆನವುತ್ತುರಗನಿಂತೆಂದ ॥ ೮

ಡುಂಡುಭನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ವಿಶ್ರುತದ್ವಿಜವರನೆ ಕೇಳ
ನ್ನ ಶ್ರುತಾಖ್ಯಾನವೆನು ತಾನು ಸಾ
ಹಸ್ರಪಾದಾಹ್ವಯನು ನೋಡೆ ಸ್ವತೀತಭವದೊಳಗೆ ।
ಹಿಂಸ್ರಭಾವ [1] ದಲೊಬ್ಬ ಸಖನನು [2]
ಸಾಸ್ರನ ಗೈದ [3] ವಿಪ್ರಯುದಲ
ಕ್ಷಿಶ್ರವಜನ್ಮವಾಯ್ತು ನಿನಗಿದನೊರೆವೆ ತಾನೆಂದ ॥ ೯

ಖಗಗಮನನೆಂಬದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ನೊಗುಮಿಗೆಯು ಸೌಖ್ಯವನು ತನ್ನಲಿ

1 ದುಸ್ಸ್ವಭಾವ, ಕ. ಖ. 2 ಸಖಪ್ರಿ, ಕ. ಖ. 3 ಪ್ರಶ್ರಮಾಡಿದ, ಕ. ಖ.

ನೆಗಟೆ ಸ್ವಾನಂದದಲಿ ಹಿತಕರನಾಗಿ ನೆಱೆ ಯಿರಲು |
ಬಗೆಯಲಾನೊಂದುದಿನ ಮಾಡಿದ
ಮುಗುದತನವೆನು ಕೇಳು ಕಟ್ಟೋ
ರಗನ ಸಿರ್ಮಿಸಿ ಹಾಕಿದೆನು ಸಖಿವಿಪ್ರನಿದಿರಿನಲಿ ‖ ೧೦

ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದಱಿದ ನಾದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ಕಚ್ಚಿತೆನ್ನನು ಹಾವೆನುತ ತೆಗ
ವಚ್ಚು ತನೆ ಗತಿ ಯೆಂದು ನಿಂದನೀಕ್ಷಿಸುತಪಿಱಿದು |
ಹೆಚ್ಚಿದುದು ಕಡು ರೋಷ ಕಂಗಳು
ಕಿಚ್ಚಿನಂದದಲಾದವವುಡನು
ಕಚ್ಚಿ ಶಾಪವ ಕೊಟ್ಟನು ತನಗೆ ಮುನಿಪ ಕೇಳಂದ ‖ ೧೧

ದರ್ಪವೇ ಯ[1] ನ್ನೊಡನೆ ಫಡಫಡ
ಸರ್ಪನಾಗು ದುರಾತ್ಮ ನೀನೆನು
ತುಪ್ಪರದ ಕೋಪದಲಿ ಶಾಪವನಿತ್ತೊಡಾನಂಜಿ |
ತಪ್ಪಿದೆನನುಗ್ರಹವ ಮಾಳ್ಪುದು
ವಿಪ್ರವರ ಯೆನೆ ವಿಷರಹಿತವಾ
ಗಿಪ್ಪುರಗನಾಗೆಂದು ತನ್ನಲಿ ಮಾಡಿದನು ಕೃಪೆಯ ೧೨

ವಾರುವಾಯಾಸರ್ಪದಲೆನ್ನ[2]
ಭೀರುವೆನು ಮಾಡಿದ ನಿಮಿತ್ತದಿ
ನಾರುವೆನು ಬಾಧಿಸದ ಡುಂಡುಭನಾಗು ನೀನೆಂದು |
ಕಾರುಣೀಕನೆ ಶಾಪಮೋಕ್ಷವ
ದಾರಕಯ್ಯಲಿ ಹೇಳೆನುತ ವಿ
ಚಾರಿಸಲು ರುರುಸಂಗದಲಿ ನಿನಗಹುದು ಹೋಗೆಂದ ‖ ೧೩

ಅದು ಘಟಿಸಿತೆನಗೆಂದು ತನ್ನ
ಭ್ಯುದಯುವೇ ತನುಗೊಂಡವೋಲಿಲ್ರೆ

1 ಸರ್ಪನೆತ್ತ. ಕ. ಖ. 2 ನಲಿತನ್ನ, ಕ. ಖ.

ಸದಮಳಾಮಳಚರಿತ ನೀವ್ಕೃದೋಱದಿಲೆ ತನಗೆ ।
ಒದೆದೆನಾಶಾಪವನು ಕರುಣಾ
ಸ್ಪದನೆ ಹೇೞುವೆ ನೀನು ನಿಜದೇ
ಹದಲಿ ಮಾತನು ಬೞಿಕ ಕೇಳುವುದೆಂದನಾಸರ್ಪ ॥ ೧೪

ಡುಂಡುಭನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದುದು.

ಎಂದು ಸರ್ಪಾಕೃತಿಯನುೞಿದುರ
ಗೇಂದ್ರ ನೆಱೆ ನಿಜಪೂರ್ವರೂಪಿನ
ಲಂದು ಮಾತಾಡಿದನು ರುರು ಕೇಳಿಂದುಮೊದಲಾಗಿ ।
ತಂದೆ ಹಿಂಸಿಸದಿರು ಮಹೋರಗ
ವೃಂದವನು ಜನಮೇಜಯಾಖ್ಯನ
ರೇಂದ್ರನೆ ನೆಱೆ ಕೊಲುವವನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರದಲೆಂದ ॥ ೧೫

ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುವಿಕೆ.

ಎನಲದಾರಕುಮಾರನಾತನು
ತನಗೆ ಹೇೞಾಸರ್ಪಯಾಗವ
ನನುಪಮನು ಮಾಡುವೊಡೆ ಕಾರಣವೇನು ನೀನದನು ।
ಮುನಿವರನೆ ಕರುಣಿಸುವುದಾತ
ನನು ರುರು ಬೆಸಗೊಳಲು ವಿಪ್ರ
ನನದಿನದನೆಲ್ಲವನು ಕೇಳಲುಬಹುದು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೬

ಎಂದು ರುರುವನು ನಿಲಿಸಿ ಮುನಿಪತಿ
ನಿಂದನಂತರ್ಧಾನಗತಿ ನೆಱೆ
ಹೊಂದಿದನು ತಾ ಹೇೞದಾದನು ಸೂಚಿಸಿದ ಕಥೆಯು ।

ರುರು ತಂದೆಯನ್ನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ವೃತ್ತವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದುದು.

ಎಂದು ಮನದಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ ನಿಜ
ಮಂದಿರಕ್ಕೈತಂದು ತನ್ನಯ
ತಂದೆಯನು ಬೆಸಗೊಂಡನಾವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯ ॥ ೧೭

ಅಪ್ಪ ಕೇಳಾನಿಂದು ವನದಲಿ
ಸರ್ಪರೂಪಿನಲಿರ್ದ ಕೋವಿದ
ವಿಪ್ರನನು ತಾ ಕಂಡೆನದನುಚಿದಾತನೆನ್ನೊಡನೆ ।
ಸರ್ಪನಿಕರವ ಕೊಲ್ಲದಿರು ನಿನ
ಗೊಪ್ಪದಿದು ಜನಮೇಜಯಾಖ್ಯನು
ಸರ್ಪಯಾಗವನವಸಿಪತಿ ಮಾಡುವನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಅದಱ ವೃತ್ತಾಂತವನು ತಾ ಹೇ
ಱದಲೆ ಧರಾಮರರಲಿ ಕೇಳುವೆ
ನುದಮಲನೆ ಹೋಗೆಂದು ನಂದನದ್ಭೃಶಸಂಸ್ಥಿತಿಗೆ ।
ವಿದಿತವಹೊಡಭಿವರ್ಣಿಸುವುದೆನ
ಗದಱ ಪೂರ್ವಾಪರವನೆನಲ
ಭ್ಯುದಿತಸಂತೋಷದಲಿ ಮುನಿ ವರ್ಣಿಸಿದನಾ ಕಥೆಯು ॥ ೧೯

ಸರ್ಪಾಧ್ವರದ ಕಥೆಯು ಉಪೋದ್ಘಾತ.

ಸೋಮವಂಶಸರೋಜಸೂರ್ಯನು
ಭೂಮಿಪಾಲಕಪಾಂಡುನಾಮಮ
ಹಾಮಹೀಶನ ಪುತ್ರರಲಿ ಹಿರಿಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ।
ಭೀಮನರ್ಜುನನಕುಲಸಹದೇ
ವಾಮಲಾಹ್ವಯಯುತರನುಜರು ಮ [1]
ಹಾಮಹಿಮರೆನಿಸಿದರು ಧರೆಗೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೆಂದೆನಿಸಿ ॥ ೨೦

ಕೇಳು ಮಧ್ಯಮಪಾಂಡವನ ಸುತ
ನಾಲಿಸುವ್ರೋಽಭಿಮನ್ಯು ಸಮರಕ
ರಾಳವಿಕ್ರಮನಾತ್ಮಭವನು ಪರೀಕ್ಷಿತಾಹ್ವಯನು ।
ಪಾಲಿಸುವನ ನಿಯನು ಮೃಗಯಾ

---

[1] ವಾಮಲಾಖ್ಯರೆಂಬರನುಜರುಮ, ಕ. ಖ.

ಕೇಳಿ ಶಾಪದಿ ಋಷಿಯ ಮಗನಲಿ
ಬೀಳೆ ತಕ್ಷಕಮುಖದಲಳಿವನು ಮಗನೆ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೨೧

ಅವನ ಮಗನದಕೇಳಿ ಕಡುಕೋ
ಪವನು ತಳೆದು ಮಹೋರಗೇಂದ್ರರ
ನಿವಹವನು ಜನಮೇಜಯನು ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಮಾಡೆ ।
ಸವೆಯ ಕೊಲ್ಲುವನು ತಕ್ಷಕನು ಬೀ
ಳುವದನೀಕ್ಷಿಸಿ ಬಹಳಕರುಣಾ
[illegible] ‖ ೨೨

ಅದುನಿಮಿತ್ತದಲೆ ಮಗನೇ ಕೊ
ಲ್ಲದಿರು ಕಾರಣಸರ್ಪವರನೆಂ
ದುದು ದೃಢೋಕ್ತಿಯಲಿದನು ಮಾಡ್ಪೊಡೆ ಹಿಂಸೆ ಹಿತವಲ್ಲ ।
ಸದಮಳನೆ ಕೇಳೆಂದು ಸಂಶಯ
ಹೃದಯನನು ತಿಳಿಹಿದನು ಬಳಿಕಾ
ಸುವತಿಸಹಿತಾಶ್ರಮದಲೆಸೆದನು ಧರ್ಮಪರನೆನಿಸಿ ‖ ೨೩

ಪೌಲೋಮಪರ್ವದ ಫಲಕಥನ.

ರುರುವಿನಮಳಚರಿತ್ರವನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದೆನು ಪೌಲೋಮಪರ್ವವು [1]
ಪರಿಸಮಾಪ್ತವಘೌಘಹರ ವಿಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಕರ ।
ಧರೆಗೆ ಪಾವನವಾದ ಭೃಗುಕುಲ
ಚರಿತವಿದನಾದರದಲೋದುವ
ನಿರತ ಕೇಳುವ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರೆ ಧನ್ಯರವರೆಂದ ‖ ೨೪

ಇದು ಸದಾಯುಃಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ
ವಿದು ಪರಮಮಂಗಳವಿವರ್ಧನ

1 ವಲ್ಲಿ, ಕ.

ಹಿನು ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿದ ವಿಹಪರದ ಸಮೃದ್ಧಿಕರ |
ಇವನು ಪಠಿಸುವ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರ
ಹೃದಯದಲಿ ಮನೆಮಾಡುವನು ಕರು
ಣಾವಲಿ ಸಲೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೭೫

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇಂತು ಪೌಲೋಮಪರ್ವಂ.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ವರ್ಣಿಸಿದನಾಸೂತನಾದ್ವಿಜ
ರುನ್ನತಸಭಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಭುವನ
ವರ್ಣನೀಯಶ್ರೀದ [1] ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಸಂಗತಿಯ ॥

ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತನನು ಬೆಸಗೊಂಡನಾಮುನಿ
ಜಾತ ಕೇಳಲು ಶೌನಕನು ಸಂ
ಜಾತಸಂತೋಷದಲಿ ಪೌಲೋಮವನು ನೆ ' ಕೇಳಿ |
ಕೌತುಕಿ [2] ಕಥಾಶ್ರವಣ ಪೀಯೂ
ಷಾತಿಶಯಲಾಭೈಕಲೋಲುಪ
ಪ್ರೀತಹೃದಯನು ಸದಯನಖಿಳಪ್ರಾಣಿನಿಕರವಲಿ ॥

ಹೇಳು ತನಗೆಲೆ ತಂದೆ ಭಾರತ
ಮೂಲವೆನಿಪಾಸ್ತೀಕಚರಿತವ

1 ಶ್ರೀಕರ, ಕ. ಖ, 2 ಕೌತುಕದ, ಖ.

ನಾಲಿಸುವ್ರೊಡಾರಾತ್ಮಭವನಾಸ್ತೀಕನೆಂಬುವನು।
ಮೇಲೆ ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆ ತಾ ಪ್ರತಿ
ಕೂಲನಾದನ [1] ದೇಕೆ ಪನ್ನಗ
ಜಾಲಸಂಭವವೆಂತು ಹೇಳೆನಗೆಲ್ಲವನು ತನಗೆ ॥ ೭

ಕೇಳಬಹುದ್ದೆ [2] ಪುಣ್ಯಕಥನವ
ಹೇಳಲೊಲ್ಲದ ಪಾಪಿ ಮರ್ತ್ಯರ
ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಫಲವೇನು ಮರನಂದದಲಿ ಬದುಕಿದರೆ ।
ಹೂಳುವನು ನರಕದಲಿ ಕುಲವನು
ಹೇಳು ನೀಸಿದಱಿಂದ ಸಚ್ಛ್ರ)
ದ್ಧಾಳುವೆಹ ತನಗೆಂದು ನುಡಿವನು ಶೌನಕವ್ರತಿಪ ॥ ೭

ಬಲ್ಲೆ ನಾನೆಲೆ ಸೂತ ಧರ್ಮವ
ನೆಲ್ಲವನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಲಿ ಕೆಸಗೊಳ
ಬಲ್ಲವರು ತಾವಿಲ್ಲ ಬೆಸಗೊಂಬೊಡೆ ಹಿತಾರ್ಥವನು ।
ಸೊಲ್ಲಿಸುವರಿಲ್ಲಱಿಯದವರಿಗೆ
ಬಲ್ಲತನವನು ಕೊಟ್ಟಸುಕೃತ
ಕ್ಕಿಲ್ಲಲಾ ಪಡಿಯಾದ ಸುಕೃತ ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಸೂತನು ಆಸ್ತೀಕಸಂಭವವ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡಾ ಶೌನಕಮುನಿ ದ್ವಿಜ
ವೃಂದದಲಿ ನುಡಿದನು ಸರಾಗದ
ಲಂದು ಸರ್ಪದ [3] ಸತ್ರವನುಮಾಸ್ತೀಕಸಂಭವವ ।
ಸಂದ ಪೌರಾಣಿಕಶಿರೋಮಣಿ
ವಂದಿಸುತಲಾವ್ಯಾಸಸುತನನು
ಕಣ್ದೆಱೆದು ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಹೇಳಿದನು ಸತ್ಕಥೆಯು ॥ ೫

---

1 ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ, ಕ 2 ಕೇಳಬಹುದು, ಕ 3 ಸರ್ಪ. ಕ. ಖ.

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ವಿನುತಪರಹಿತ
ಭಾಷಿತವ ಹರಿಚರಣಕಮಲೋ
ಪಾಸಕರ ಬಲ್ಲಹನೆ ಭಾಗ್ಯೋದಧಿಯೆ ಗುಣನಿಧಿಯೆ ।
ಏಸು ಧನ್ಯನೊ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಸಂ
ಭಾಷಣೆಯು ಪುಣ್ಯವದು ತನಗಾ
ವಾಸುದೇವನ ಕರುಣದಲಿ ದೊರೆಕೊಂಡುದಕಟೆಂದ ॥ ೬

ಕದ್ರುವಿನತೆಯರಿಗೆ ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ವರದಾನ

ಜಲಜಭವಸುತತನಯಕಶ್ಯಪ
ಲಲಿತಪತ್ನಿಯರೆನಿಪ ಸನ್ನುತ
ಜಲಜನೇತ್ರೆಯರೆಸೆದರಂದಾಕದ್ರುವಿನತೆಯರು ।
ಬಲುವೆವರ ಸದ್ಭಾವಭಕ್ತಿಯು
ನಿಲವನದನಾಲಿಸುತ ಮೆಚ್ಚಿದೆ
ನಲರುಗಂಗಳ ಮಂಗಳಾನನೆಯರಿರ ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೭

ವರವನೀವೆನು ಬೇಡಿಕೊಂಬುದು
ಪರಮಮಾನಿನಿಯರಿರ ನೀವೆನೆ
ಕರವ ಮುಗಿದಳು ಕದ್ರು ಕೊಡು ಸಾವಿರ ಮಹೋರಗರು ।
ವರತನಯರೆನಗಾಗಬೇಕೆನೆ
ತಿರುಗಿ ವಿನತೆಯು ಮೊಗವ ನೋಡಲು
ಚರಣದಲಿ ತಲೆವಾಗಿ ನುಡಿದಳು ನಿಜಮನೋರಥವ ॥ ೮

ಬೇಡುವೆನು ಸುತರಿಬ್ಬರನು ತಾ
ನಾಡೊಳತಿಶಯವೀರ್ಯವಂತರ
ನಾಡಿ ತೋಚಿಸಲೇಕೆ ಸವತಿಯ ಮಕ್ಕಳನು ಮಿಗುವ ।
ರೂಢಿಗತಿಶಯಪುಣ್ಯವಂತರ
ನೋಡದೀವುದು ತನ್ನೊಳಗೆ ಕೃಪೆ
ಮಾಡುವೊಡೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯೆನಲು ನಗುತೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ॥ ೧೦

ಸುರನರೋರಗವೀರರೊಳು ದು
ರ್ಧರಪರಾಕ್ರಮವೀರ್ಯಶೌರ್ಯೋ
ತ್ಕರುಷಬಲಸಂಪನ್ನರನು ನಿನಗೀವುದೆಂದೆಯಲೆ ।
ಪರಮಪಾವನಕೀರ್ತಿ ಕೇಳಾ
ವರಕುಮಾರರನಿತ್ತೆನೆನೆ ಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ಪರಿತುಷ್ಟೆಯಾದಳು ಪತಿಯ ನುಡಿಗಳಲಿ ॥ ೧೧

ಸುದತಿ ಗರ್ಭವನೆರಡು ಸುಯತ್ನ
ನವಲಿ ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತ ಮುನಿಪತಿ
ಪದುಳದಲಿ ಸತಿಗೊರೆದು ತೆರಳಿದನಾ ತಪೋವನಕೆ ।

ಕದ್ರುವಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಪೋತ್ಪತ್ತಿ.

ಮೊದದಲಂದಾಕದ್ರು ಪುತ್ರರ
ಪದೆದು ಪಡೆದಳು ಸಾವಿರವನ
ಗ್ಗದ ಮಹೋರಗನಿಕರವನು ಮುನಿವೀರ್ಯಸಂಭವರ ॥ ೧೨

ವಿನತೆಗೆ ಪುತ್ರಜನನವಿಲಂಬದ ಅನುತಾಪ.

ವಿನತೆ ಧರಿಸಿದಳಂಡವೆರಡನು
ವಿನುತಮುನಿವೀರ್ಯದಲಿ ಕಾಲದೊ
ಳನುಪಮಮಹಾಂಡಗಳ ತಾ ಬೆಸಲಾಗಿ ವನದೊಳಗೆ ।
ಜನಿಸಿದಂಡಗಳನ್ನು ಮಾನಿನಿ
ದಿನ ಹಲವನೀಕ್ಷಿಸಿದಳೊಡೆಯವು
ಜನಿಸಿದರು ಕದ್ರುವಿಗೆ ಸುತರೆಂದಳಲಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೧೩

ವರುಷವೈನೂರಿರಲಿ ಸವತಿಗೆ
ಬಿರಿದುವಂಡಗಳಾಸಭಾಗ್ಯೆಗೆ
ವರಕುಮಾರರು ಜನಿಸಿದರು ವಿಕ್ರಮಸಮನ್ವಿತರು ।

ಧರಿಸಿದೆನು ತಾನೆರಡ ಮತ್ತದ
ನೊರೆಯಲೇತಕೆ ಭಾಗ್ಯಹೀನೆಗೆ
ದೊರಕದಾತ್ಮಜವದನದರ್ಶನವೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೪

ವೈಪರೀತ್ಯವಿದೇನು ಪತಿಯೂ
ಳಾಪವೇನಾಯ್ತಿತ್ತ ವರವಿದು
ರೂಪುದೋಱದು ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದೆನುತ ಮನದೊಳಗೆ ।

ಜನಿಸಿದ ಮಗನ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯದಿಂದ ವಿನತೆಗೆ ಚಿಂತೆ.

ತಾಪವನು ನೆಱೆ ತಳೆದು ಲಜ್ಜಾ
ಕೋಪವೇಗಪರೀತೆ ಯೊಡೆದಳು
ದೀಪದಂತಿರೆ ಬೆಳಗುವಂಡವನೊಂದನದಱೊಳಗೆ ॥ ೧೫

ಒಡೆದು ನೋಡಲಿಕಬಲೆ ಕಂಡಳು
ತೊಡೆಗಳಿಲ್ಲದ ಪುತ್ರವರನನು
ಕೆಡಿಸಿದುದಲಾ ಭಾಪು ಭಾಗ್ಯವು ಪಾಪಿ ತಾನೆನುತ ।
ಮಡದಿ ಮಱುಗುತ್ತಿರಲು ಕನಲ್ದಿರೆ
ನುಡಿದನಾತನು ತಾಯೆ ಯೆನ್ನನು
ವೊಡೆದು ಕೆಡಿಸಿದೆ ನೀನು ವಿಧಿಯನು ದೂರಲೇಕೆಂದ ೧೬

ಕಂಡೆಯಲ್ಲಾ ಪುತ್ರವದನವ
ಖಂಡಲಕ್ಷ್ಮಿಯನದನು ಸೇರಿಸ
ದಂಡವನು ನೀನೊಡೆದು ಮತ್ಸರಲೋಭವೇಗದಲಿ ।
ತುಂಡಿಸಿದೆ ತೊಡೆಗಳನು ತನ್ನನು
ಗಂಡುಗೆಡಿಸಿದೆ ಸವತಿಕದ್ರುಗೆ
ಮಂಡೆಯುಲಿ ಪುಳ್ಳಯನು ಹೊಱು ತೊತ್ತಾಗು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೭

ಮಾಱುವೋಗೆ ಸವತಿಗೆ ನೀನೈ
ನೂಱುವರುಷ ಕೃತಾನುಫಲವನು
ನೀಱೆ ಭೋಗಿಸು ಹೋಗೆನಲು ತನು ನಡುಗಿ ಬಸವಳಿದು ।
ಹೇಱಿದಳು ಹೇರಾಳಭಯವನು
ತೋಱಿದಳು ತನಯಂಗೆ ಕರುಣವ
ನೋಱುಗುಡಿಸಿದಳಬಲೆ ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ॥ ೧೮

ಪೊಡವಡಲು ಹಾ ಮೇಲೆ ದೇಗುಲ
ಕೆಡದವೋಲಾಯ್ತುಕಟ ವರವನು
ಪಡೆದವಾತೆಲ್ಲಿಯದು ಹರ ಹರ ಮಗನನಾಶ್ರಯಿಸಿ ।
ಹಿಡಿದು ಬದುಕುವೆನೆಂಬ ತನ್ನನು
ಕಡಲೊಳದ್ದಿದೆ ಮಗನೆ ದುಃಖವ
ಕಡೆಗೆ ಚಾಚುವರಾರು ಕೆಟ್ಟೆನೆನುತ್ತ ಹಲುಬಿದಳು ॥ ೧೯

ಹೋ ಹೊ ಅಂಜದಿರಂಜದಿರು ನಿ
ರ್ವ್ಯಾಹವನು ಹೇಳುವೆನು ಲೋಭವಿ
ಮೋಹದಲಿ ನೀನೊಡೆಯದಿರು ತನ್ನವರಜಾಂಡವನು ।
ಬೇಹ ಮಗನಹನವರದೈತ್ಯರ
ಮೋಹರಕೆ ಬಲುಗೈ ವಿಪಾಪವ
ನೂಹಿಸುವೆ ತಾನಂಜದಿರೆಂದುದಕಳಬೇಡೆಂದ ॥ ೨೦

ಆರು ಮಾಡುವದೇನು ದೈವ
ಪ್ರೇರಿತವ ಗೆಲಲರಿದು ಕರ್ಮವೆ
ಕಾರಣವು ನೀನಲ್ಲ ತಾನಲ್ಲಾರು ವಾದೊಡದ [1]।
ಸ್ಯೈರಿಸುವುದಾಕದ್ರುತನಯರ
ಬೇಱುಗೊಲೆಯನು ಮಾಡಲುಳ್ಳಹ
ವೀರನು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲಂಜದಿರಿನ್ನು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೨೧

1 ಪೂರುವದ, ಕ. ಖ.

ಎಂದೊಡಾಸತಿ ಸುತನ ನುಡಿಗಾ
ನಂದಪುಳುಕಿತೆಯಾಗಿ ಜೀವಿಸು
ವೆಂದವೆಂತೆಲೆ ಮಗನೆ ಮಾಡಿದೆನನುಚಿತವನೆನಲು ।

ಸೂರ್ಯನು ಅರುಣನನ್ನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಸೂರ್ಯನೇತಕೆ
ಯಿಂದುಮುಖಿ ಮಱುಗುವೆ ವೃಥಾ ಯಿಾ
ಕಂದನನು ಕೊಡು ಯೆಂದು [1] ಬೇಡಿದನಳಲುವಂಗನೆಯ ॥ ೭೦

ವಾರಿಜಾನನೆ ತನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿನು
ಸಾರಥಿತ್ವವನಂಜಬೇಡೀ
ವೀರನಚಿವ್ರುಚಿವೆನ್ನದೆನುತರವಿಂದಸಖನೊಲಿದು ।
ಆರುಷಿಗಳನುಮತದಲೊಯ್ದನು
ವೀರನನು ನಿಜರಥಕೆ ತುರಗ
ಪ್ರೇರಕನು ತಾನಾಗಿ ನಿಂದನು ವರರಥಾಗ್ರವಲಿ ॥ ೭೩

ಅರುಣನೆಂದಭಿಧಾನವಡೆದನು
ತರುಣನಂದಿಂದಿತ್ತ ಸೂರ್ಯನ
ಕಿರಣದಿಂದಲೆ ಮುನ್ನ ಕೆಡಱುವೆನುದಯುದಲಿ ತನುವ ।
ಚರಣವೆರಡುಂಟಾದೊಡಾ ಹರಿ
ಹರವಿರಿಂಚ್ಯಾದ್ಯರನು ಕೊಂಬನೆ
ವರಕುವೊರಕನೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದುದು ಸುರನಿಕರ ॥ ೭೪

ನಿಂದನತ್ತಲರುಣತ್ರಿಭುವನ
ವಂದ್ಯ ಸಮ [2] ನಂತರದಲಿತ್ತಲು
ಬಂದಳಂದಾವಿನತೆ ಮನದಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ ಮನೆಗೆ ।
ಇಂದುವದನೆಯುರಂದು ಮತ್ಸರ

[1] ತನಗೆಂದು, ಕ. ಖ. [2] ವಂದ್ಯನು ಅ, ಕ. ಖ.

ದಂದವನು ತೋಱಸದೆ ತವ್ಮೊಳ
ಗೊಂದೆನಿಸಿ ವೊಡಹುಟ್ಟಿದವರಿದ್ದರು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೨೫

ಉಚ್ಚೈಶ್ಶ್ರವಮಂ ಕಂಡು ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ವಿವಾದ.

ಅವರು ಬೞಕೊಂದುದಿನ ಲವಣಾ
ರ್ಣವಸಮೀಪದಲಂದು ಉಚ್ಚೈ
ಶ್ಶ್ರವಸಮಾಹ್ವಯಹಯವವರ[1] ಕಾಣುತ್ತ ವನದೊಳಗೆ ।
ಧವಳವರ್ಣವೊ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವೊ
ಯುವತಿ ತುರಗದ ಬಾಲ ನೀ ಹೇ
ೞುವುದು ತನಗೆಂದೆನುತ ನುಡಿದಳು ಕದ್ರು ವಿನಯದಲಿ ॥ ೨೬

ಆರಱವೆರೆಲೆಯಕ್ಕ ಕಂಗಳು
ತೋಱವಿಸುತಿದೆ ಮುಂದೆ ಧವಳಾ
ಕಾರವಿದೆಲಾ ಕಾಣಬಾರದೆ ತುರಗಬಾಲವನು ।
ದೂರವೇ ಭಾವಿಸಲಿಕಧಿಕ
ಕ್ಷೀರಸಾಗರಜನಿತತುರಗನು
ದಾರತುರಗವಿದು ಧವಳವೆಂದಳು ಕದ್ರುಗೆ ವಿನತೆ ॥ ೨೭

ಅಲ್ಲ ಹುಸಿ ನಿನ್ನಂತೆ ತಾಕ
ಣ್ಣಿಲ್ಲದವಳೆ ಕಱಯಹ[2] ಬಾಲದ
ಬಳ್ಳಿಯಂದದ ತುರಗವಿದೆಲಾ ಕಾಣದೇ ಲೋಕ ।
ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಾ ನಗುವವಳು ತಾ
ನುಳ್ಳುದನು ಹೇೞದರೆ ನಿಂದಿಸ
ಬಲ್ಲೆ ಘಡ ಬಾಯ್ಬಡಿಕೆಯೆಂದಳು ಕದ್ರು ಖಾತಿಯಲಿ ॥ ೨೮

ಎನಿತೆನಿತ ನೀನೆಂದೊಡನಿತನಿ
ತನುಜೆ[3] ವೋರ್ಸೆಸಲಱಯಲೇತಕೆ

[1] ಸಮಾಹ್ವಯ ಹಯವನು, ಕ. ಖ. [2] ಕಱಯ, ಕ. ಖ. [3] ತನು, ಕ. ಖ.

ಕನಲಿ ಕಣ್ಣನು ಕೆಂಪಮಾಡುವೆ ಕಾಣದೇ ಲೋಕ |
ವನಿತೆ ಕರ್ಣ ನಿನಗಿಲ್ಲ ನಿನಗುಂ
ಟನುಚಿತವನೀಕ್ಷಿಪೊಡೆ ಬಱಿದೆ
ಮನದ ಗರ್ವವಿದೇಕೆ ವಿಫಲವಿದೆಂದಳಾವಿನತೆ ‖ ೨೯

ಹೇಳು ಪಣವೇನಿದಕೆ ನಿನಗೆನೆ [1] |
ಕೇಳ ದಿಟವಲ್ಲಶ್ವರಾಜನ
ಬಾಲ ಕಱಿದಾಗಿರ್ದೊಡಾಳಹೆ ನಾನು ನಿನಗೆಂದು |
ಆಳು ನೀನಾಗೆನಗೆ ತುರಗದ
ಬಾಲ ಬಿಳಿದಾಗಿರ್ದೊಡೆನಲಾ
ಬಾಲೆ ಬೇಹುದನೆಂದೆ ಯೆಂದಳು ಹೊಯ್ದು ಕರತಳವ ‖ ೩೦

ಏಳು ನೋಡುವೆವೆನಲು ನೋಟ್ಪವು
ನಾಳೆ ತಾವೆಂದೆನುತ ತಮತ
ಮ್ಮಾಲಯಕೆ ನಡೆತಂದು ಹೊಕ್ಕರು ಮಾಡಿ ಸತ್ಯವನು |

ಅಶ್ವದ ಬಾಲವು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಕಾಣಲು ಉಪಾಯಚಿಂತನ

ಹೇಳಿದಳು ನಿಜಪುತ್ರರಿಂಗಾ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ಕದ್ರು ಭಾಷೆಯು
ಪಾಲಿಸುವರಾರುಂಟು ಮಕ್ಕಳಿರೆಂದು ದುಗುಡದಲಿ ‖ ೩೧

ಭಾಷೆಯೇನೌ ತಾಯೆ ಚಿತ್ತದ
ಬೇಸರವಿದೇನಾನನದ ಸಿರಿ
ಮಾಸಿದಂತಿದೆ ಹೇಳು ಹೇಡೇನಾಯಿತೆನುತಿರಲು |
ಸೂಸಿದಳು ಬಿಸುಸುಯಿಲ ತಂಗಿಗೆ
ದಾಸಿಯುಪವಿಧಿಯಾಯ್ತು ಮಕ್ಕಳ
ದೇಸು ನೀವಿದ್ದೇನು ಫಲ ಹೇಡೆಂದಳಾಕದ್ರು ‖ ೩೨

[1] ನಿನಗೆ, ಕ. ಖ.

ಏನ ಮಾಡುವೆ ಹೋದೆ ತಾನಂ
ಭೋಸಿಧಿಯು ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಕಂಡೆವು
ಭಾನುಮಂಡಲದಂತೆ ಬೆಳಗುವ ತುರಗರಾಜನನು ।
ತಾನದಱ ಬಾಲವನು ಕಱದೆಂ
ದೂನವಚನವನಾಡಿ ತಪ್ಪಿದೆ
ನೇನು ಗತಿ ಬಿಳಿದೆಂದಳುಳ್ಳುದ ಸವತಿ ತನ್ನೊಡನೆ ॥ ೨೫

ನಾಳೆ ನೋಡುವೆವೆಂದು ಬಂದೆವು
ಕೋಟುವೋದೆನೆಲಾ ಮಹಾಸತಿ
ಹೇಟಿದಳು ಸತ್ಯವನು ಮಿಥ್ಯೆಯುದಾಯ್ತು ನುಡಿ ತನ್ನ ।
ಹೇಟಿ ನೀವೇನುಂಟು ನಿಮ್ಮಲಿ
ಮೇಲೆ ಮಾಡುವುಪಾಯವೇನೆನೆ
ಹೇಟು ಕೇಳುವೆವವ್ವ ಯೆನಲಿಂತೆಂದಳಾಕದ್ರು ॥ ೨೬

ಸುತ್ತಿಕೊಂಬುದು ನೀವದನು ಕ
ಪ್ಪೊತ್ತಲಶ್ವದ ಬಾಲವನು ಸತಿ
ತೊತ್ತಹಳು ತನಗುಚಿತವಿದೆಂದೆಂನದೆಲ್ಲವನು ।
ಪುತ್ರರಿರ ಬೆಸಗೈವುದೆನೆ ಕೇ
ಳುತ್ತ ಕೆಲರದಱೊಳಗೆ ಸಂಶಯ
ಚಿತ್ತರಾದರು ಪಾಪಕರ್ಮವಿಲೇಪವಹುದೆಂದು ॥ ೨೭

ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಡಿಸಲೊಪ್ಪದವರಿಗೆ ಶಾಪ.

ಮಾಡೆವನ್ಯಾಯುವವ ಸತ್ಯವ
ಮಾಡಿಗೆ ಯಲೌ ತಾಯೆ ತತ್ಫಲ
ಕೇಡು ತಪ್ಪದು ಕುಲಕೆ ಮಾಡುವುದೇನು ನಾವಿನ್ನು ।
ಬೇಡ ತಮಗಾಕರ್ಮವೆನೆ ಘಡ
ಹೇಡರಾದಿರೆ ಸರ್ಪಯಾಗವ
ಮಾಡಿ ಜನಮೇಜಯನು ಕೊಲಲೆಂದಬಲೆ ಶಪಿಸಿದಳು ॥ ೨೮

ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಆಚರಿಸಲು ವಿನತೆಯು ದಾಸಿಯಾಗುವಿಕೆ.

ಕೆಲರದನು ಕೈಕೊಂಡರೆಂದುವ
ತಲೆಯುಲಾಂತೆವೆನುತ್ತ ಬಟಿಕಾ
ಲಲನೆ ಕರೆದಳು ವಿನತೆಯನು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕದ ।
ಲಲಿತಮತಿ ತಾನೆತ್ತ ಬಲ್ಲಳು
ನಳಿನಲೋಚನೆಯೊಡನೆ ಹೋದಳು
ಜಲಧಿತೀರದ ತುರಗವನು ನೋಡುವೆವು ತಾವೆನುತ ॥ ೩೭

ಕಂಡರಾತುರಗವನು ವೇಷ್ಟಿಸಿ
ಕೊಂಡಿರಲು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಫಣಿಗಳು
ಕೆಂಡ ನೀರಲಿ ಬಿದ್ದವೋಲಿರೆ ಕಾಣುತವೆ ಕಾಂತೆ ।
ಮಂಡೆಯನು ತುರಿಸಿದಳು ಹರ ಹರ
ಕಂಡವೋಲಿರದೇಕೆ ನುಡಿಯನು
ಭಂಡುಮಾಡಿತು ದೈವಗತಿ ಯೆಂದಳಳಲಿದಳು ತರಳೆ ॥ ೩೮

ಅಳಲಿ ಮಾಡುವದೇನು ತಾ ಮು
ನ್ನೊಲಿದು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕರ್ಮದ
ಫಲವಲಾ ಬೆಂಬಿಡ್ದೊಡಹುದೇ ಮೇಣು ಬಂದುದಕೆ ।
ಕೆಲಸ ಲೇಸಾಯ್ತೆನುತ ದಾಸ್ಯವ
ನೊಲಿದು ಕೈಕೊಂಡಳು ಮಹಾಸತಿ
ಚಲಿಸದಂತಃಕರಣದಲಿ ಕಾತರಿಸದಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೩೯

ಅಡಿಗಳನು ತೊಳವುತ್ತ ಕಾಂತೆಗೆ
ಪಡಿಗವನು ನೀಡುತ್ತ ತಲೆಯನು
ಕೊಡಹಿ ನೇವರಿಸುತ್ತ ತುಱುಬನು ಕಟ್ಟಿ ಹೂಮುಡಿಸಿ ।
ನುಡಿಗಳನು ಸೈರಿಸುತ ಸವತಿಯು
ಬಡಿಗಳನು ತಾಳುತ್ತ ಸೇವೆಯ
ನಡೆಸುತಿದ್ದಳು ವಿನತೆ ಲಜ್ಜಾವಿನತೆ ಕದ್ರುವಿಗೆ ॥ ೪೦

ಇಂತವೆನು ನೆನೆಯುತ್ತ ವಿನತಾ
ಕಾಂತೆ ಕಡುಗುವ ಮನದ ಶೋಕವ
ನಂತರಂಗದೊಳಡಗಿಸುತಲಿದ್ದಳು ಬಱಿಕ ಬಳಲುತ್ತ ।
ಸಂತತಿಯ ಜನನವನು ಮಾನಿಸಿ
ಚಿಂತಿಸುತ ಮಱಿವೊಕ್ಕಳಾಶ್ರೀ
ಕಾಂತನಿತ್ಯಾತುಮಮುಕುಂದಪದಾಬ್ಜವನು ವಿನತೆ ॥ ೪೧

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಜನಿಸಿದನು ಜಗದೇಕವೀರನು ।
ದನುಜಮನುಜಭುಜಂಗನಿರ್ಜರ
ಜನಕೆ ವುತ್ಸವವೆನಿಸೆ ವಿನತಾನಂದನನು ಧರೆಗೆ ॥

ತನ್ನ ದಾಸೀತ್ವವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಮಗನುದಯಿಸದ ಅನುತಾಪ.

ತಂದೆ ಶೌನಕ ಕೇಳು ವಿನತಾ
ನಂದನನ ಸಂಭವವನಘಕುಲ
ಕಂದ [1] ವಿಚ್ಛೇದನವನಿಷ್ಟಫಲಾಪ್ತಿಸಾಧನವ ॥
ಸಂದುದಾಪರಿ ಕೆಲವುದಿನ ಪೂ
ರ್ಣೇಂದುಮುಖಿ ಹಾಱುತ್ತ ಮನದಲಿ
ನೊಂದು ಚಿಂತಿಸುತಿರಲು ನಿಜಪುತ್ರೋದಯವನಬಲೆ ॥ ೧

ನೋಡಿ ಸುಯ್ದಳು ನಳಿನಮುಖಿ ಯಡೆ
ಯಾಡಿ ವಿಪಿನಾಂತರಕೆ ಬಱಿದೇ
ಕಾಡೊಳಗೆ ತಾ ಕರುಳ ಬಿಸುಟೆನು ಕದ್ರುವಿನ ಮನವ ।

[1] ವೃಂದ, ಕ. ಖ.

ಬೇಡಿದಿಷ್ಟಾರ್ಥದ ಫಲವು ಕೈ
ಗೂಡಿತಿನ್ನೇನೆನುತ ಬೆಂಬಲ
ಬಾಡಿದುದು ಕುಳ್ಳಿರ್ದಳಂಗನೆ ದಾಸ್ಯಕರ್ಮದಲಿ ॥ ೧

ಹಾರಯಿಸುತಿರಲಿಂತು ಸತಿಯ ಮ
ನೋರಥಾಂಕುರ ಫಲಿತವಾಯ್ತೆನೆ
ವೀರನಂದುದುಭವಿಸಿದನು ವರಪುಣ್ಯಕಾಲದಲಿ ।
ವಾರಿಜಾಸನಮುಖ್ಯಸುಮನೋ
ನಾರಿಯರು ಹೆರುಪಿಸಿದರಿತ್ತಲು
ನಾರಿಗಾಯ್ತುಟಿ [1] ಶಕುನಸೂಚನೆ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩

ವಿನತೆಗೆ ಆದ ಶುಭಸೂಚನೆ.

ಎಡದ ಬದಿ ತೋಳ್ಕಣ್ಣು ಹುಬ್ಬುಗ
ಳಡಿಗಡಿಗೆ ಕೆತ್ತಿದವು ವಿನತೆಯ
ಕಡು ನಿರೋಧಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಡೆ ಯಿಂದಿನಲಿ ಯೆಂಬಂತೆ ।
ಕಡುಗಿದುದು ಕದ್ರುವಿನೊಡಲು ಬಲ
ದೆಡೆಯುಲಂಗಸ್ಪಂದವಾದವು
ತುಡುಕಿದುದು ದುಮ್ಮಾನ ನಭವೆನು ಕದ್ರುನಂದನರ ॥ ೪

ಹರ್ಷದಿಂದಡವಿಗೆ ಬಂದು ಗರ್ಭವಂ ಕಾಣದೆ ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ಕೆ.

ಏನಿದಕೆ ಫಲವೆನುತ ಕಡುದು
ಮ್ಮಾನದಲಿ ಬಂದಳು ಮಹಾಸತಿ
ಕಾನನಕೆ ಮುನ್ನಡವಿಯುಲಿರಿಸಿದ ಗರ್ಭವ ನೋಡಿ ।
ಏಸಿದೇಕೊಡೆಯಿತ್ತು ಕಾಣೆನಿ
ದೇಸುಪನು ಹಾ ವಿಧಿಯೆ ಪುಣ್ಯವಿ
ಹೀನೆ ನಾನೆಂದಳಲಿದಳು ಕಾಣದೆ ಕುಮಾರಕನ ॥ ೫

---

1 ನಾರಿಗಾಯ್ತು, ಕ. ಖ.

ಒಡೆದು ಕೆಡಿಸಿದೆನೊಬ್ಬನನು ತಾ
ನೊಡೆಯುದಾಗದೆನಲ್ಕೆ ಕಂದನ
ನುಡಿಯು ಮನ್ನಿಸಿ ನೂಕಿದೆನು ಹಲಕಾಲಪರ್ಯಂತ ।
ಹಿಡಿದು ಮೆಟ್ಟದ ಕೊಂಬುಗಳು ಭಾ
ಪುಡಿದವೆ ಹಾ ಯೆನುತ್ತ ಹೊಱಳದ
ಳಡವಿಯುಲಿ ಬಾಯು ಬಿಡುತ ಕಂಬನಿ ಧರೆ ಕೆಸಱಡಲು ॥ ೬

ತನ್ನ ಸೆಱೆಯುನು ಬಿಡಿಸುವನು ಸಂ
ಪನ್ನಬಲನೆಂದೆನಿಸಿ ಸುತನು
ತ್ಪನ್ನನೆಂದೆಂಬಾಶೆ ಮೋಸವದಾಯ್ತು ತನಗೆಂದು ।
ದುರ್ನಿರೂಪವದಾಯ್ತು ಬಾಗಿದ
ಬೆನ್ನನಿನಿಚುವವರನು ಕಾಣೆನು
ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕೃತದ ಫಲವೆಂದಳಾವಿನತೆ ॥ ೭

ದೋಷ ದುಷ್ಕೃತಫಲವಿದಲ್ಲದೊ
ಡೀಸು ದುಸ್ಥಿತಿಯುಹುದೆ ಸವತಿಗೆ
ಸೂಸಿದುದು ಕಡೆಗಗಣ್ಯಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತಪುಣ್ಯಫಲ ।
ದೇಶಗತನಿನ್ನಾರು ಗತಿ ಪತಿ
ಭಾಷಿತವಿದೇಕಫಲವಾಯ್ತೆನು
ತಾಸರೋರುಹನೇತ್ರೆ ಹೊಸೆದಳು ಬಸುಱನಡಿಗಡಿಗೆ ॥ ೮

ಆಗ ಉದಯಿಸಿದ್ದ ಗರುಡದರ್ಶನ.

ಎಂದು ದುಃಖಿಸುವಬಲೆಗಂಗ
ಸ್ಪಂದವಾಯ್ತೆಡದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ
ಯಿಂದುಮುಖಿ ಕಂಬನಿಯು ತೊಡೆದಳು ಶಕುನ ಶುಭವೆನುತ ।
ದುಂದುಭಿಯುದೇನೆನುತ ಗಗನವ
ನಂದು ನೋಡಿದಳುರಿವ ಪಾವಕ
ನಂದದುತ್ಕಟವಿಹಗನನು ತಾ ಕಂಡಳಾವಿನತೆ ॥ ೯

ಮುಚ್ಚಿದಳು ಕಂಗಳನು ಕಾಣುತ್ತ
ಸಚ್ಚರಿತೆ ನೆಱೆಯದೆ ಕುಮಾರನ
ಹೆಚ್ಚಿದೊಡಲ ಮಹಾಪ್ರಭೆಯನೀಕ್ಷಿಸುವೊಡದಕಂಜಿ ।
ಅಚ್ಚರಿಯಿದೇನೆನುತಿರಲು ಸುರ
ರೊಚ್ಚ ತುಳಿದರು ನಭದಿನಾರವಿ
ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡನು ರಥವನೇಱಿಸೆಂಬಟನು ದಿಗಂತರಕೆ ॥ ೧೦

ಸುರರು ಗರುಡನ ತೇಜೋರಾಶಿಯಿಂ ಘಾಸಿಪಟ್ಟು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕದ್ದು.

ಘಾಸಿಯಾದರು ಸುರರು ತೇಜೋ
ರಾಶಿ ತಾನೆನುತ ಹೋಗಿ ಹು
ತಾಶನನಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಯಿಲನು ಹಾಕಿದರು ಭೀತಿಯಲಿ ।
ವಾಸುದೇವಾಂಶೋದ್ಭವನೆ ದರ
ಹಾಸವಿಶದಮಹಾಪ್ರಭನೆ ಕರು
ಣಾಸಮುದ್ರನೆ ಕಾವುದೆಮ್ಮನೆನುತ್ತ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೧

ಊತಲಮ್ಮವು ದೇವ ಕಲ್ಪದ
ಕೇಡಿನಂದಿನವೊಲು ಸೀ ಘಾಸಿ
ಮಾಡಿದೆ ಯಿಂದು ಬಹಳಜ್ವಾಲೆಯನು ಕಳುಹೆ ।
ವೋಡುವೊಡೆ ದೆಸೆಯಿಲ್ಲ ಗಗನದ
ಗೂಡು ನೆಱೆಯುವು ಕಮಲಜಾಂಡವ
ಕೂಡೆ ಕವಿವುತಿದೆ ಯೆನುತ ಘೋಳಿಟ್ಟುದಮರಗಣ ॥ ೧೨

ಅಗ್ನಿಯು ಅಭಯಪ್ರಧಾನ.

ಹೋ ಹೊ ಅಂಜದಿರಂಜದಿರಿವಾ
ದಾಹಿಸುವ ಕಿಚ್ಚಲ್ಲ ವಿನತೆಯ
ದೇಹಸಂಭವನೈದೆ ಮಱೆಯೊಗುವದು ತದಂಘ್ರಿಗಳ ।
ಕಾಹು ತೆಗಸುವನಾತನಲ್ಲದೆ

ಬಾಹಿರರ ಕೈಯಿಂದ ಹೋಗದು
ದಾಹವಿದು ನಿಮಗೆನುತ ನುಡಿದನು ಪಾವಕನು ನಗುತ ‖ ೧೩

ಎನಲು ನೆರೆದರು[1] ಸುರರು ಸಂಕ್ರಂ
ದನ ಹುತಾಶನ ಯಮ ನಿರುತಿ ವರು
ಣನು ಪವನಸೋಮೇಶರೆಂಬ ದಿಗೀಶ್ವರರು ಸಹಿತ ।
ತನತನಗೆ ಪೊಡವಂಟು ತೇಜೋ
ವನಧಿಯತ್ತಲು ಮುಗಿದು ಕರವ ವ
ದನದಲಿ ಸಂಸ್ತುತಿಯನು[2] ಮಾಡಿದರಧಿಕಹರುಷದಲಿ ‖ ೧೪

ಸುರರ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಗರುಡನು ಅಭಯವಂ ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಜಯ ನಮೋ ವಿಹಗೇಂದ್ರ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ನಮೋ ವಿಬುಧೇಂದ್ರವಂದಿತ
ಜಯ ನಮೋ ಲೋಕೈಕರಕ್ಷಕ ದುರಿತಭಕ್ಷಕನೆ ।
ಜಯ ನಮೋ ಜಗದೇಕವೀರನೆ
ಜಯ ನಮೋ ಬಲವೀರ್ಯಸಾರನೆ
ಜಯ ನಮೋನಂತೋರುತೇಜನೆ ಭುವನಭಾವನನೆ ‖ ೧೫

*ಜಯ ನಮೋ ಪಕ್ಷೀಂದ್ರಸುಜನಾ
ಶ್ರಯ ಸುಧರ್ಮರತೇ[3] ಪ್ರಭಯಹರ
ಜಯ ನಮೋಸ್ತು ನಮೋಸ್ತುಎಂದಡಿಗಡದರ್ುದಮರಗಣ ‖ ೧೬

ನೀನೆ ರವಿ ಶಶಿ ಪವನ ಪಾವಕ
ನೀನೆ ಕಮಲಜ ರುದ್ರ ಗಣಪತಿ[4]
ನೀನೆ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸುರೇಶ್ವರ ನಿಖಿಳಸಂಪೂಜ್ಯ ‖
ನೀನೆ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣು ಭುವನ

---

1 ನೆರೆದುದು, ಕ. 2 ಸ್ತುತಿಯ, ಕ. ಖ.
3 ಸುಧಾರ್ಮಿಕೇ, ಕ. ಖ. 4 ಗುಣಗಣ, ಕ. ಖ.
* 16 ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಾನಸಂಭವಹೇತು ನೀನೇ
ನೀನೆ ಸಚರಾಚರವಿದೆಂದರು ಸುರರು ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೭

ನಾವು ಮಱೆಹೊಕ್ಕೆವು ಮಹಾತ್ಮನೆ
ಬೇವುತಿದೆ ಯೆಮ್ಮೊಡಲು[1] ನಿನ್ನ ಮ
ಹಾವಿವೃದ್ಧ ತನೂತ್ಥ ಬಹಳಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಮುಳುಗಿ ।
ಕಾವುದೆಮ್ಮನು ವೀರ ಕಾರು
ಣ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದ ನಿನ್ನೀ
ಪಾವನಾಂಘ್ರಿಸಮಾಶ್ರಿತರನೆಂದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೧೮

ಸುರಮುನೀಶ್ವರರಿಂತು ತನ್ನನು
ಶರಣುವೊಗಲೀಕ್ಷಿಸುತ ಖಗಪತಿ
ಕರತಳವ ನೆಗಹಿದನು ಹೋ ಹೋ ಭೀತಿ ಬೇಡೆನುತ ।
ಭರಿತತನುರಶ್ಮಿಗಳನುಪಸಂ
ಹರಿಸಿದನು ಬಳಿಕಾತ್ಮಜನನಿಯ
ಚರಣದಲಿ ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದನು ಮುಂದೆ ಕೈಮುಗಿದು ॥ ೧೯

ವಿನತೆಗೆ ನಮಿಸಿ ತಾನು ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಕದ್ರುವಿನ
ಮನೆಗೆ ಸೇರುವಿಕೆ.

ಹೇಳೆನಗೆ ಬೆಸವೇ[2] ನೆನುತಲಿರೆ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ನಡುಗಿ ನಿಜವನು
ಹೇಳು ನಿನಗಾನಾರು ನಿನ್ನನು ಹೆತ್ತವಳ ದಿಟಕೆ ।
ಕಾಲಿಗೆಱಗುವಿ ನೀನದೇತಕೆ
ನೀಲಲೋಹಿತನೋ ವಿರಿಂಚಿಯೊ
ಪಾಲುಕಡಲ ಮಹಾತ್ಮನೋ ನೀನೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೨೦

ಶಂಕೆ ಬೇಡೆಲೆ ತಾಯೆ ನಿನ್ನುದ್ಧ
ರಾಂಕಸಂಭವ ನಾನು ಕಮಲಜ

1 ನಿನ್ನೊಡಲು, ಕ. ಖ.
2 ಬೆಸನೇ, ಕ.

ಶಂಕರಾಚ್ಯುತರೆಂಬವೆರು ತಾನಲ್ಲ ನಿನ್ನೊಡಲ ।
ಶಂಕೆಯುನು ತಾ ಕಳಿವೆ ನಂಜದಿ
ರಂಕುಶವದಾರೆನಗೆ ಜಗವನು
ಕಂಕುಳಲಿ ಧರಿಸುವೆ[1] ನಡೆವೆನಂಬರವಲೆಂತೆಂದ ॥ ೭೧

ಸಿಕ್ಕಿದೆನೆಲಾ ಮಗನೆ ಸವತಿಯ
ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ ಬಱಿಮಾತುಗಳ ಬಲೆ
ಯಿಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದಳು ಕಪಟದಲಿ ತಾ ದಾಸಿ ಯೆಂದೆನಲು ।
ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆ ಬೇಡ ಸವತಿಯು
ಮಕ್ಕಳನು ನುಂಗುವೆನು ತಾ ಬಡ
ಹಕ್ಕಿ ಯೆನ್ನದಿರವ್ವ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಹೋಗೆಂದ ॥ ೭೨

ಎನಲು ಹರಸಿದಳಬಲೆ ಬಲುಗೈ
ಯೆನಿಸಿ ಬದುಕೆಂದೆನುತ ಪುಳಕಕೆ
ತನು ನೆರೆಯದೆನೆ ಹಿಗ್ಗಿದಳು ಹರುಷಾಂಬುಪೂರದಲಿ ।
ನೆನೆದು ಹೊಂದಿದಳಂಗವನು ನಿಜ
ತನಯನಂಗದಲಮರಿ ಬಿಟ್ಟಳು
ಮನದ ಸಂತಾಪವನು ತರ್ಕೈಸುತ್ತ ನಿಜಸುತನ ॥ ೭೩

ತೊತ್ತುಗೆಲಸಕೆ ತಡೆಯದೇಱಿಲಿ
ಪುತ್ರ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ವಾಯ್ತೆನೆ
ಹೊತ್ತುಕೊಂಡನು ತಾಯಿ ತೋಱಾಮನೆಯ ತನಗೆನುತ ।

ಕದ್ರುವಿನತೆಯರ ಸಂವಾದ.

ತೊತ್ತತಾಯನು ಸವತಿಯಿದಿರಲಿ
ಹೊತ್ತು ತಂದಿೞುಹಿದನು ಕಾಣುತ
ಮತ್ತಿದೇನಾರಾತನೆಂದಳು ವಿನತೆಯೊಳು ಕದ್ರು ॥ ೭೪

1 ಧರಿಸುವೆನು, ಕ. ಖ.

ಅಱಿಯೆನಾರೆಂದಕ್ಕ ಮಗನೆಂ
ದೆಱಗಿದನು ಕಾಲಿಂಗೆ ತನ್ನವು
ಬಱಿಯುದಿದ್ದುವು ಕಂಡೆನೆಂಡವನಿಲಿಸಿದಂತಿರಲು ।
ಮಱುಗದಿರು ನೀನೆಂದನೆನಗೆನೆ
ಮಱೆಯ ಮಾತಿದು ಸಾರು ಕೆಲಸವ
ನೊಱಗಿಸದದಾರಾದೊಡಾಗಲಿ ಯೆಂದಳಾಕದ್ರು ॥ ೭೫

ಕದ್ರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹೊತ್ತು ತಾಯಿಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವಿಕೆ.

ತೊತ್ತೆ ನೀ ಪೊಱು ನನ್ನನೆನ್ನಯ
ಪುತ್ರರನು ಮಗ ಪೊಱಲಿ ಸಾಗರ
ಮತ್ತಲದೆಲಾ ರಮ್ಯತರವಹ ವನಮದಾತ್ಮಜರ ।
ಚಿತ್ತದಲಿ ಲೋಲುಪ್ತಿಯಾಯಿತು
ಪುತ್ರಸಂದರುಶನದಲೆನಲಾ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ ಯಾವಿನತೆ ಪೊತ್ತಳು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೭೬

ಪೊಱು ಮಗನೆ ನೀನೆನಲು ಕುಳ್ಳಿರಿ
ಗಱಿಯ ಕಡೆಸೆಱಗಿನಲಿ ನೀವೆನು
ತೆಱಗಿ ಪಕ್ಕವನೊಡ್ಡೆ ತಾ ಹತ್ತಿದುದು ಫಣಿನಿಕರ ।
ಹೊಱಗುಳಿಯದಂತೈದೆ ಜಲಧಿಯ
ಕುಱುವದೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗು ನಾವಿಹ
ಮಿಱುಪುವೆಡೆ ಫಣಿನಿಕರವೆನೆ ಬೆಳಗುತ್ತ ದಿಗುತಟವ ॥ ೭೭

ಸೂರ್ಯನ ತಾಪದಿಂದ ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ಕೆಂಗೆಡುವಿಕೆ.

ಮುಗುಧೆ ನಡೆದಳು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಾ
ಪೊಗೆಮುಖದ ಕದ್ರುವೆನು ಜಲಧಿಗೆ
ನೆಗೆದನಿತ್ತಲು ಪಕ್ಷಿರಾಜನು ಪವನವೇಗದಲಿ ।
ಗಗನಮಣಿಮಂಡಲದ ಸಮ್ಮುಖ

ಕೊಗುಮಿಗೆಯ ರೋಷದಲಿ ಸುಮಹೋ[1]
ರಗನಿಕರ ಮುಮ್ಮಳಿಗೊಳಲು ಬಲುಬಿಸಿಲ ತಾಪದಲಿ ॥ ೨೮

ಹಾಱಿದನು ಖಗನಂಬರಾಗ್ರಕೆ
ತೋಱಿದನು ಬಿಸಿಲಿಂಗೆ ಬೆನ್ನನು
ಮೀಱಿದನು ಖೇಚರರ ಪಥವನು ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರ ।
ಮಾಱಿದನು ಬಲುಮೂರ್ಛೆಗಳಲನು
ಹೋಱಿದನು ಕದ್ರುವಿನ ಗಂಟಲ
ನೂಱಿದನು ಹಾ ಯೆನಲು ಸುೞಿದಾಡಿದನು ಗಗನದಲಿ ॥ ೨೯

ಅದನ್ನು ಖೇಚರರ ವಚನದಿಂ ತಿಳಿದು ಕದ್ರು ಮಹೇಂದ್ರನಂ
ಮೊರೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಸತ್ತುದೋ ಉರಗಾಳಿ ಹರ ಹರ
ಕಿತ್ತುದೋ ನಾಗಾಲಯದ ಕವ
ಪೆತ್ತಿತೋ ಕದ್ರುವಿನ ಕುಲಕಲ್ಪದ್ರುಮವ ಬೇಱು ।
ಹೊತ್ತಿತೋ ಹೊಗುವುದೆ[2] ಮಹಾಖಗ
ಮೃತ್ಯುವಾದುದೆನುತ್ತ ಖೇಚರ
ರತ್ತರೊಱಲಲು ಕೇಳಿದಳು ಕೊಳುಗುಳವನಾಕದ್ರು ॥ ೩೦

ಭಯದಲಂದಾಕಂಪಿಸಿದಳ
ನ್ವಯವ ಕೆಡಿಸಿದಳಕಟೆನುತ ಹರಿ
ಹಯನನಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದಳಂದಮರೇಂದ್ರಸೂಕ್ತದಲಿ ।
ಜಯ ನಮೋ ದೇವೇಂದ್ರ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ನಮೋ ಮಾಹೇಂದ್ರ ಜಯ ಜಯ
ಜಯ ನಮೋ ಸುಖಸಾಂದ್ರ ಭಕ್ತಚಕೋರಕುಲಚಂದ್ರ ॥ ೩೧

ನೀನೆ ರವಿ ಶಶಿ ನೀನೆ ಪಾವಕ
ನೀನು ನೀನೇ ವರುಣ ಪವನನು

---

1 ಮಹೋ, ಕ. ಖ. 2 ಹೊಗದುದೊ, ಕ, ಖ.

ನೀನೆ ಯಮ ವಿತ್ತೇಶನೀಶಾನನು ಸರೋಜಭವ ।
ನೀನೆ ನಾರಾಯಣನು ಭುವನ
ಸ್ಥಾನರಕ್ಷಕ ನಾಶಕಾರಣ
ನೀನೆ ಸಚರಾಚರಜಗನ್ಮಯನೆಂದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೩೦

ಸ್ತುತಿಗೆ ತೆರಹಿಲ್ಲಕಟ ಕೆಟ್ಟೆನು
ಗತಿಯ ಕಾಣೆನು ಬೇಗ ಕರುಣಿಸು
ಶತಮಖನೆ ಮಳೆಗಳ ಮಹೋರಗರೊಳಗಲಿನ ಮೇಲೆ ।
ಗತಿ ಯೆನಗೆ ಮತಿ ಯೆನಗೆ ನೀನೆನು
ತತುಳಮತಿಯಿಂ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರೆ
ಶತಮಖನು ಕಡಿ ಮೇಘನಿಕರದ ಸಂಕಲೆಯನೆಂದ ॥ ೩೩

ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಸಾದದಿಂ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗಲು ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ದುಃಖನಾಶ.

ಕಡಿವುದೇ ತಡವಾಯ್ತು ಮೇಘದ
ಗಡಣವಾವರಿಸಿತ್ತು ನಭವನು
ಸಿಡಿಲು ಸಡಿಲಿದವಾಡಿದವು ಮಿಂಚುಗಳು ಚಂಚುಗಳ ।
ಕುಡಿಗಳಂತಿರೆ ಪಕ್ಷಿಪತಿಯಾ
ಯೊಡಲು ನೆನೆಯಲು ಗಗನಮಂಡಲ[1]
ವೊಡೆದುಸುಱಿವಂದದಲಿ ಸುಱಿದುದು ವೃಷ್ಟಿಯವನಿಯಲಿ ॥ ೩೪

ಚೇತರಿಸಿದುದು ಹೊತ್ತಿದುರಗ
ವ್ರಾತ ಸಪ್ರಾಣಿಸಿದಳವದಿರ
ಮಾತೆ ಮಹೇಂದ್ರನನು ಸ್ತುತಿಸಿದಳಧಿಕ ಹ[2]ರುಷದಲಿ ।
ಪ್ರೂತು ಮಝು ಸುರನಾಥ ಕಾರು
ಣ್ಯಾತಿಶಯಕಿದಿರುಂಟಲಾ ಯೆನ
ಲಾತಟಕಿಟಿದನು ಸೂರಿಯುನಿಟಿವಂತೆ ಸಾಗರಕೆ ॥ ೩೫

---

1 ಗಗನ, ಕ. ಖ. 2 ಸ್ತುತಿಸಿದಳುಹ, ಕ. ಖ.

ಇಱುಹಿದನು ಪನ್ನಗರ ನಿವಹವ
ನಿಱುಹಿದನು ನಿಜಜನನಿಯೊಲವೆನು
ಸಲಹಿದನು ಪನ್ನಗರನಾಪ್ತರನೊಲಿದು ಕರುಣದಲಿ |
ಹೊಳಹಿದನು ಕದ್ರುವಿನ ಖ್ಯಾತಿಯು
ಕಳುಹಿದನು ಖಗಕುಲಶಿರೋಮಣಿ
ತಿಳುಹಿದನು ತಾಯಿಗಳನಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೩೬

ಫಲಕಥನ.

ಇದು ಸಕಲಮಂಗಳಮಹೋದಧಿ
ಯಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಸನ್ನಿಧಿ
ಯಿದು ಸದಾಯುಃಕೀರ್ತಿಸಂಪತ್ಕರವಘೌಘಹರ |
ಇದನು ಹೇಱುವ ಕೇಳುವಾ ಸದು
ಹೃದಯರನು ರಕ್ಷಿಸುವನೊಲಿದಾ
ಪದುಮದೃಶ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೭

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಪಕ್ಷಿರಾಜಮಹೇಶ್ವರನು ನೆಱೆ
ಭಕ್ಷಿಸಿದ ನಾಕಾರಿ ಖಳರನು
ರಕ್ಷಿಸಿದನಾಕಾನನಕ್ಕೈದಿ ಭೂಸುರಾಧಮನ ॥

ಗರುಡನು ಕದ್ರುಪುತ್ರರಿಂಗೂಡಿ ನಾಗಾಲಯಕೆ ಬಂದು
ಸಂತೋಷಪಡುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಬಂದನಾನಾ
ಗಾಲಯಕೆ ನಾಗಾಂತಕನು ಸುವಿ
ಶಾಲಕಲ್ಪದ್ರುಮಲಲಿತವೇಷ್ಟಿತವನಾಂತರಕೆ ।
ಲೋಲತರಸಾರಂಗಶೃಂಗೋ
ತ್ತಾಲಮಲ್ಲೀ ವಿಹಗಕಿನ್ನರ
ಜಾಲಸೇವಿತರಮ್ಯರತ್ನಸ್ಥಳಮನೋಹರಕೆ ॥ ೧

ಫಲಿತಕುಸುಮಿತಪಲ್ಲವಿತತರು
ಗಳಲಿ ಪುಷ್ಪಾಮೋದರಮ್ಯಾ
ನಿಲನಿರಂತರವಿಚರಿತೋದ್ಯಾನದಲಿ ಸಾಗರದ ।
ಸಲ್ಲಲಿತವೀಚೀತತಿಮೃದೂ
ಚ್ಚಲಿತಜಲಚರಸೀಕರಪರಿಮಂ
ಡಲಿತಪಾವನಭವನ ತಲೆದೂಗಿಸಿತು ಖಗಪತಿಯ ॥ ೨

ಕದ್ರುಪುತ್ರರ ಅಧಿಕ್ಷೇಪದಿಂ ಗರುಡನು ತಾಯಿಯಿಂದ ದಾಸ್ಯ
ಕಾರಣವನ್ನು ಅರಿಯುವಿಕೆ.

ಇಟೆದುದು ನಿಜಭವನದಲಿ ಮತ್ತ
ಖಿಳಮಹೋರಗನಿಕರವ್ರಮದೆಲ
ವೆಲವೊ ದಾಸಿಯುಮಗನೆ ಬಲ್ಲಿದನಾದೆ ಸತ್ವದಲಿ ।
ಜಲನಿಧಿಯು ತಾನಲ್ಲಿ ರಮ್ಯ
ಸ್ಥಳಕೆ ನೀ ಹೊತ್ತೊಯ್ದು ನಮ್ಮನು
ಹೊಳಹುದೋಱದೆ ಹೋದೆಯೆಂದರು ಕದ್ರುನಂದನರು ॥ ೩

ಎಂದೊಡದನಾಲಿಸುತ ಮನದಲಿ
ನೊಂದು ನುಡಿದನು ತಾಯೆ ತೊತ್ತಾ
ದೆಂದುಮೊದಲಾಗೀ ಮಹೋರಗ ಸಂತತಿಗೆ ನೀನು ।

ಎಂದುಪರಿಯಂತೇನು ಕಾರಣ
ವೆಂದೆನಲು ಕೇಳುತ್ತ ತನ್ನಯ
ನಂದನಂಗಿದನೆಂದಳಾಗಲೆ ವಿನತೆ ಸುರವನಿತೆ ॥ ೪

ಮಗನೆ ನೀನದನೇನು ಕೇಳುವೆ
ಹೊಗಿಸಿ ಬಡಿದಳು ಕದ್ರು ತನ್ನನು
ಮುಗುಧೆ ತಾ ಸುರತುರಗವ ನಾವು ಕಂಡೆವೆಬುಧಿಯಲಿ ।
ಭಗಿನಿ ಹೇಳೇ[1] ತುರಗವಾಲದ
ಬಗೆಯು ಬಿಳಿದೋ ಕಱಿದೊ ಯೆಂತಿದ[2]
ವಗಡಿಸಿ ಕೇಳ ಹೇಳಿದೆನು ನಾನದನು[3] ಬಿಳಿದೆಂದು ॥ ೫

ಅಲ್ಲ ಹುಸಿ ಕಱಿದೆಂದು ಹೇಳ್ದ
ಳ್ಲದುದನಾ ಕದ್ರು ಪಣವೇ
ನಿಲ್ಲಿ ಸೋತರೆ ತೊತ್ತು ನಾವೊಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಂಗೆನುತ ।
ಅಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಮಾಡಿ ಬಂದೆವು
ಕಳ್ಳಮಕ್ಕಳ ಕರೆದು ಹೇಳಿದ
ಳೆಲ್ಲರಿಗೆ ನಿಜಮತವ ಕಱಿದನು ಮಾಡಿ ನೀವೆಂದು ॥ ೬

ಬೇಡ ತಮಗನ್ಯಾಯವೆನೆ ಕುಲ
ಗೇಡಿ ಕೊಟ್ಟಳು ಸರ್ಪಯಾಗವ
ಮಾಡಿ ಜನಮೇಜಯನು ಕೊಲ್ಲಲಿ ನಿಮ್ಮನೆಂದೆನುತ ।
ಆಡಿ ಶಾಪವನಲ್ಲಿ ಕೆಲರವ
ಳಾಡಿದುದಕೆ ಹಸಾದವೆಂದರು
ಕೂಡೆ ಹೊಕ್ಕರು ತುರಗಬಾಲವ ಕಾಮರೂಪಿಗಳು ॥ ೭

ಹೋಗಿ ಕಂಡೆವು ಮಱುದಿವಸ ಕಱು
ದಾಗಿ ತೋಱುವ ಬಾಲವನು ತಲೆ

1 ಕೇಳೀ, ಕ. ಖ. 2 ಹೇಳೆಂ, ಕ. 3 ಹೇಳಿದೆನದನು, ಕ. ಖ

ವಾಗಿಸಿತು ವಿಧಿಯು ತನ್ನನನ್ಯವಿಧ[1] ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಲಿ ।
ಹೋಗಲದಕೇನೆಲೆ ಮಗನೆ ಹೋಱು
ಭೋಗಿನಿಕರವನೆನ್ನ ಬಸುಱಲಿ
ಭಾಗಧೇಯುವಿಹೀನ ಜನಿಸಿದೆ ಯೆಂದಳಾತ್ಮಜಗೆ ॥ ೮

ಬಳಿಕ ಕುಪಿತನಾದ ಗರುಡನಿಗೆ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವ
ಉಪಾಯುವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಸಾಕುಸಾಕಿ
ಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲಲೆ ತಾಯೆ ಘಡ ತೊ
ತ್ತೆಂದರಾವೆಡೆ ತೊಡವೆನವದಿರ ಬಾಚಿನಕ್ಕರವ ।
ಕೊಂದಳನ್ಯಾಯದಲಿ ಹರಹರ
ಹಿಂದಿನಿತುದಿನ ಸಾಧ್ವಿಯುನು ತಾ
ನಿಂದು ಮಱುಗಿದೊಡೇನು ಫಲವಿನ್ನೆಂದು ಬಿಸುಸುಯಿದ ॥ ೯

ಶೋಕವನು ಬಿಡು ತಾಯೆ ತಾನಿರ
ಲೇಕೆ ಭಯ ನಿನಗುರಗಗಿರಗರ
ಲೋಕವನು ನುಂಗುವೆನು ಮುನಿದರೆ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರ ।
ಸಾಕು ನಡೆ ಮನೆಗೆನಲು ಸತ್ಯವ
ನೇಕೆ ಕೆಡಿಸುವೆ ಮಗನೆ ಕೊಡು ಜಗ
ದೇಕವೀರನೆ ಕದ್ರು ಬೇಡಿದುದೆಂದಳಾ ವಿನತೆ ॥ ೧೦

ತಾಯೆ ನೀ ಬೆಸಸಾ ಮನೋಭಿ
ಪ್ರಾಯುವೇನೆಂಬುದನು ಭುವನನಿ
ಕಾಯುದೊಳಗೆನಗಿಲ್ಲ ದುರ್ಲಭವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥ ।
ಈಯುಲಾಪೆನು ಕಾಯುಲಾಪೆನು
ವಾಯುಭೋಜನರವ್ವೆಯೆಂದುದ
ನಾರುತಿಕೆಯಲಿ ತಿಳಿದು ಹೇಳೆನಗೆಂದನಾಗರುಡ ॥ ೧೧

---

1 ಅನನ್ಯ, ಕ.

ಎನಲು ಹೋದಳು ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆ
ಗನುಪಮಮಹಾವಿನತೆ ತನ್ನಯ
ತನಯನೆಂದುದನೆಂದಳವಳಾಳೋಚನೆಯ ಹದನ ।
ಮನದೊಳಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ದುರ್ಲಭ
ವೆನಿಪದನು ಬೇಡುವೆನು ತರಳಖ
ಯನು ವಿಹಂಗಮನೆನುತ ನುಡಿದಳು ಕದ್ರು ಮಿಗೆ ನಗುತ ॥ ೧೨

ಅಮೃತವನು ತಂದೀವುದುರುವಿ
ಕ್ರಮಪರಾಕ್ರಮಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳೊಡೆ
ಸುಮತಿ ಸೆರೆಯನು ಬಿಡುವೆನೆನ್ನಲಿ ಮಾತು ಹಲವಿಲ್ಲ ।
ಭ್ರಮಿತೆ ಹೋಗೆನೆ ಬಂದಳಾಸತಿ
ತಮವ ತಗುಳುತ ತೀವ್ರತೇಜದ
ಕಮಲಮಿತ್ರನ ವೋಲು ಮೆರೆವಾತ್ಮಜನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ॥ ೧೩

ಚಿಕ್ಕಲತೆ ಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ಗಂ
ಟಿಕ್ಕಿದೆನು ತಾ ಬಿಡಿಸಹೋದವ
ಳಕ್ಕನನು ಗೆಲಲರಿದು ಬೇಡಿದಳಮೃತವನು ತನಗೆ ।
ಎಕ್ಕತುಳದಲಿ ಹೋಗಿ ನೀ ತರ
ತಕ್ಕವನೆ ಸುಧೆಯನು ಸುರಾಲಯ
ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱಡುವೊಡದು ಸದರವಲ್ಲೆಂದಳಾವಿನತೆ ॥ ೧೪

ದೇವದಾನವಮಥಿತಸಾಗರ
ದೇವನಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತದಕಾ[1]
ದೇವರಿಪುಗಳು ಕಾದಿ ಸತ್ತರು ಪಡೆಯದಮೃತವನು ।
ಆವನೈ ನೀನದನು ತರಲು ವಿ[2]
ಭಾವಸುವಿನುರಿ ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱಗು
ಜ್ಜೀವಿಸಿ ಮರಳುವುದೇ ಮೋಹೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೧೫

1 ತದನಾ. ಕ.　　2 ನೀನದತಾಪೊಷೈ, ಕ. ಖ.

ಕದ್ರು ಬೇಡಿದ ಅಮೃತವನ್ನು ತರಲು ಗರುಡನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ .

ಸಾಕು ಭಯಬೇಡವ್ವೆ ತನಗಾ
ಪಾಕಶಾಸನನಲ್ಲ ಮೇಣು ಪಿ
ನಾಕಿ ವಿಷ್ಣು ವಿರಿಂಚಿ ಯಿದಿರೇ ಕೊಡದೊಡಾಸುರರ ।
ಲೋಕವನು ನುಂಗುವೆನು ಸುಧೆ ಸಹಿ
ತೇಕೆ ಕಳವಳ ತಾಯೆ ತನ್ನನು
ನೂಕಿ ನೋಡದುಭುತವ ತೋಱುವೆನೆಂದನಾ ಗರುಡ ॥ ೧೬

ಗರುಡನಿಗೆ ವಿನತೆಯ ಶುಭಾಶಾಸನ.

ಎನಲು ಹರಿಸಿದಳಬಲೆ ಬಲ್ಲಿದ
ನೆನಿಸಿ ಬದುಕೆಂದಾಕೆ ರಕ್ಷೆಯ
ನನುಪಮಗೆ ಕಟ್ಟಿದಳು ಪಕ್ಷಂಗಳನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ ।
ಅನಿಲನಪರಾಂಗವನು ಚಂದ್ರಮ
ನನಲಸೀಶಿರವನು ಶರೀರವ
ದನುಜರಿಪು ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಸರ್ವವನೆಂದಳಾ ವನಿತೆ ॥ ೧೭

ಮಗನೆ ತಾನನ್ನವರ ಕೃಛ್ರಾ
ದಿಗಳನಾಚರಿಸುತ್ತ ಶಕ್ರಾ
ದಿಗಳನಾ ಋಷಿಗಳನು ಪಿತೃಗಳನಖಿಳದೇವರನು ।
ಮುಗಿದ ಕೈಯಲಿ ಭಜಿಸುವೆನು ಶಾಂ
ತಿಗಳನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆನು ನೀನು
ಮಿಗಿಲು[1] ಸಾಹಸಿಯಾಗು ಹರಸಿದೆನೆಂದಳಾತ್ಮಜಗೆ ॥ ೧೮

ಆಗ ವಿನತೆಯನ್ನು ಆಹಾರ ಬೇಡುವಿಕೆ.

ಸಸಿನವಿರು ಸಂತವಿರು ಘಡ ಚಿಂ
ತಿಸದಿರೇನರಿದೆಂಬ ಸುರರನು
ಹೊಸೆದು ತಹೆನಮೃತವನು ಸಾಕಿನ್ನದಱ ಮಾತುಗಳ ।

---

[1] ನೀನೆನಗೆ, ಕ. ಖ.

ಹಸಿದೆನಾವುದು ಹೇೞು ನೀ ತನ[1]
ಗಶನ ಕಲ್ಪಿಸು ತೋಱು ಯೆಂದೆನೆ
ನಸುನಗುತ ನುಡಿವಳು ಲತಾಂಗಿ ನಿಜಾತ್ಮಸಂಭವಗೆ ॥ ೧೯

ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸೆಂದು
ವಿನತೆಯು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅದೆ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ತೋ
ರ್ಪುದು ನಿಶಿಚರರ ಕೇರಿ ನೀ ಹೋ
ಗಿ ದರಲದೆ ಅದೆ ಮಗನೆ ಖಳತದ್ಬವರಸಂಖ್ಯಾತ ।
ರುದರಪೋಷಣಕಹರು[2] ಧರಣೀ
ತ್ರಿದಶರನು ತಿನ್ನದಿರು ಹೋಗೆನ
ಲದನು ಕೇಳುತ ವಿಪ್ರರನು ತಾನಱಿಯನೆಂತೆಂದ ॥ ೨೦

ಅಱಿವೆ ನಾನೆಂತೆನಲು ಕೆಂಡದ
ತೆಱನಹುದು ಗಂಟಲಲಿ ನೀಬಾ
ಯ್ದೆಱೆದು ನುಂಗುತ್ತಿರಲು ಬಂದೊಡೆ ವಿಪ್ರನದಱೊಳಗ ।
ಕುಱುಹು ಹೋಗೆಂದೆನಲು ಚರಣದ
ಲೆಱಗಿದನು ಬಲವೆಂದು ಮನದಲಿ
ಮೆಱೆಗಬೇಕೆಂದತ್ತಲಂಬರತಳಕೆ ಲಂಘಿಸಿದ ॥ ೨೧

ಹೊರಟು ಬೇಡರನ್ನು ತಿನ್ನುವಿಕೆ.

ರೂಡಿಯಲ್ಲಾಡಿತ್ತು ಪದಹತಿ
ಗೋಡಿದರು ಖೇಚರರು ಪಕ್ಷವ
ನೀಡಲಿಲ್ಲಂಬರವದೆನಲ್ಯೆದಿದನು ಖಳವರರ ।
ಬೀಡ ಮುತ್ತಿದನೊತ್ತಿದನು ಕಡೆ
ವೀಡ ಕಲಕಲು ಪದರಜವು[3] ತಮ
ಗೂಡೆ ಕವಿದುದು ಕಂಗಳದಿರನು ಕಾಣಲರಿದೆನಲು ॥ ೨೨

---

1 ಹೇೞುತನ, ಕ. ಖ. 2 ಉದರಪೋಷಣಕಹದು, ಕ. 3 ರಜದ, ಕ.

ಹಾಸಿದನು ತುಟಿಯೊಂದನಿಳಗಾ
ಕಾಶಕೊಂಡನು ನೆಗಹಿದನು ಸಲೆ
ಸಾಸಿಗನು ಬಹುಮಾರ್ಗದಿದಿರಲಿ ನಿಂದು ಖಗರಾಜ ।
ಆ ಸುರಾರಿಗಳೇನಿದೇನೋ
ದೇಶವಿಪ್ಲವವೆನುತ ಕವಿದರು
ನಾಶಕಾಲವಿದೆಂದು[1] ಕೈದುವ ಸೆಳೆದು ತವೆತವೆಗೆ ॥ ೨೩

* ಕೆಡೆಸಿದುದು ಕಂಗಳನು ಕತ್ತಲೆ
ಕಡಿಕಡಿಯುವೀಪಕ್ಷಿತುಂಡವ
ನಡಸಿ ಹೊಕ್ಕದು ಬಾಯದೆಲ್ಲವ ಮಾರ್ಗವೆಂದೆನುತ ॥ ೨೪

ಪ್ರೊಡೆ ನಿಷಾದಾಧಿಪರ ಸಹಿತರ
ನೊಡನೊಡನೆ ನುಂಗಿದನು ಹಸಿವಿಗೆ
ಕಡೆಯ ಕಾಣೆನೆನುತ್ತಲವನಾನವನು ಖಳಕುಲದ ।

ಆಗ ವಿನತೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸುಡುವಿಕೆ.

ನಡುವೆ ಭೂಸುರನೊರ್ವನಂತಳ
ವಡೆಯೆ ದಾಸಿಯುವೆಳೊರ್ವಳನೆಡೆ
ಬಿಡದೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತನನು ನುಂಗಿದನು ಕಂಡೊಡನೆ ॥ ೨೫

ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆದಂದದಲಿ ಬಾಯನು
ದುಷ್ಟಮನದ ನಿಷಾದಬಲ ಕಂ
ಗೆಟ್ಟು ಹೊಕ್ಕದು ಹೊಟಗೆ ಖಳನಿನ್ನೊಬ್ಬನುಟಿಯುನೆನೆ ।
ಸುಟ್ಟನೊಬ್ಬನು ಗಂಟಲನು ಹಾ
ಕೆಟ್ಟೆನಾರೋ ವಿಪ್ರನೆನುತವೆ
ದುಷ್ಟಮರ್ದನನಾತನನು ನುಡಿಸಿದನು ತವಕದಲಿ ॥ ೨೬

---

1 ಕಾರ್‍ಗಳೈದೆ, ಕ. ಖ. * 24ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ದಾಸಿಯೊಡನೆ ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಆರು ಹಾರುವನೈಯ ನಿನಗೀ
ವೂರಲಿರಲೇತಕೆ ನಿಷಾದಕು
ಮಾರಿ ಹೆಂಡತಿ ತನಗೆ ಲೇಸಾಯ್ತೆಣ್ಣ ಹೋಅವಡೆನೆ ।
ನಾರಿಸಹಿತಲ್ಲದೆ ವಿನಿರ್ಗಮ
ಸೇರದೀಕೆಯನು ಕಾವುದೆನೆ ವಿ[1]
ಚಾರವೇಕಧಿದೈವವಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರವರರೆಂದ ॥ ೨೩

ಹೋಅವಡೆನೆ ಹೋಅವಂಟನತ್ತಲು
ಸೆಅಗ ಹಿಡಿದಂಗನೆಯನಾ ದ್ವಿಜ
ಪ್ರೋಅಮಡಿಸಿ ಹರಸಿದನು ನೆಱೆ ಬಲವಂತನಾಗೆಂದ ।
ತೆಱದ ಬಾಯನು ಮುಚಿದನು ಬಟೆ
ಕೆಅಗಿ ಭಟನಾ ವಿಪ್ರನಂಘ್ರಿಗೆ
ಕೋಅತೆಯಾಯ್ತಾಹಾರವೆಂದೆನುತ ಪಸರಿಸಿ ಗಱಿಯ ॥ ೨೪

ಆಹಾರಸಾಲದೆ ಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಯಾಚಿಸುವಿಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಖಗನಲ್ಲಿಂದ ಹಾಯ್ದನು
ತುತ್ತ ತೋಱೆನಗೆನುತ ತಂದೆಯ
ಹತ್ತಿರಕೆ ಹೊಅವಂಟು ನಿಂದಿರೆ ಕಶ್ಯಪನು ನಗುತ ।
ಪುತ್ರ ಬಂದೆ ಯಿದೇನು ಹೇಳು ಮ
ಹೋತ್ತಮನೆ ಹೇಳೆನುತ ನುಡಿಸಿದ
ನುತ್ತಮಾಂಗವ ತಡವಿ ಕಡುಮೋಹದಲಿ ನಂದನನ ॥ ೨೫

ತಾಯಿ ತನಗಾಹಾರವನು ಕೊಡ
ಲಾಯಿತುಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ಕುಡು ತರು
ವಾಯದೆನಗೆನಲದನು ಕೇಳುತ ಕಶ್ಯಪನು ನಗುತ ।

[1] ಸೇರದೈಕೈಗಾಯ್ತುದೇಕನೆ ವಿ, ಕ.

ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಗಜಗಚ್ಛಪರನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕಶ್ಯಪನಾಜ್ಞೆ

ಆಯುವೆಂತನೆ ಕೊಟ್ಟನದಕೋ
ದಾಯುವೆನು ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಕಾಯದಾಹಾರವನು ಸಾಗರತಡಿಯುಲದೆಯೆಂದ ॥ ೩೦

ಆರುಯೋಜನದುದ್ದ ಗಜವೀ
ರಾರುಯೋಜನದ ನೀಳದಿಹನು
ಕೂರುಮನು ಯೋಜನಸಮುದ್ರದ ಶತಗುಣಾಯತವು ।
ಕಾರಣವಲುತ್ಪನ್ನವಾದವು
ವೀರ ನೀನಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳನಾ
ಹಾರವನು ಮಾಡೆನಲು ನುಡಿದನು ತಂದೆಗಾ ಗರುಡ ॥ ೩೧

ಗಜಕಚ್ಛಪಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ತಂದೆ ಹೇಳೆನಗೇನು ಕಾರಣ
ದಿಂದ ಗಜಕಚ್ಛಪರು ಜನಿಸಿದ
ರೆಂದವನು ವಿವರಿಸುವುದೆನೆ ವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯ ।
ಕಂದ ಕೇಳುಪಕಥೆಯನೆಸೆವರು
ಮಂದಮತಿಗಳು ವಿಪ್ರರಿಬ್ಬರು
ಬಂದ ಭವಣಿಗೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೩೨

ಧರೆಯೊಳೊಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಬ್ಬರು
ವರವಿಭಾವಸುಸುಪ್ರತೀಕಾ
ಖ್ಯರು ವಿಭಾಗವ ಬೇಡೆ ಹಿರಿಯನನಾ ವಿಭಾವಸುವ ।
ಗುರುಸಿರೋಧ ವ್ಯಸನ ಖತಿ ಮ
ತ್ಸರ ಮಮತೆ ಲೋಭಂಗಳೆಂಬಿವ
ತರಳ ನೀನಱಿಯೆ ಯೆಂದನು ತಮ್ಮನನುನೇಱೆ[1] ಜಱಿದು ॥ ೩೩

[1] ನೀನದನಱಿಯೆ ಯೆಂದನು ತಮ್ಮನನು, ಕ. ಖ.

ತೊಗಲು ಹರಿದರೆ ಮೈಯ್ಯಲಾನೊಣ
ಹೊಗುವವೊಲು ಬೇಱಾದೊಡಾ ದಾ
ಯಿಗರ ಮನವನು ಕೆಡಿಸುವರು ಕುಹಕಿಗಳು ಭೇದದಲಿ |
ಬಗೆಯೆ ಬಾಂಧವಸಖ್ಯ ಕೆಡುವುದು
ಮುಗುಧ ಯಿಾಮಾತಿಸಿಂದೇನೆನೆ
ಮೊಗದಿಱುಹಿದನು ಸುಪ್ರತೀಕನು ಕೇಳದನು ನಯುದೆ ॥ ೧೪

ಹುರಿಯು ಬಿಡಿಸಿದೊಡಹುದೆ ಬಲುಹೆದೆ
ಮರುಳ ವೊಡಹುಟ್ಟಿದವರೊಂದಾ
ಗಿರದೆ ಬೇಱಾಗಿರ್ದೊಡಹುದು ಮಹಾಘಸಂದೋಹ |
ಗುರುವಿರೋಧ ವ್ಯಸನಖತಿ ಮ
ತ್ಸರ ಮಮತೆ ಲೋಭಂಗಳಂಬಿವ
ತರಳ ನೀನಱಿತಱಿತು ನಡೆ ಕೂಡಿಹುದು ಲೇಸೆಂದ ॥ ೧೫

ಮದಮುಖನೆ ಗಜವಾಗಿ ಬೀೞೆಂ
ದೊದಱಿ ಶಾಪವನಿತ್ತೊಡಾತನು
ಹದುಳ ಹಾಗಹುದೆನುತ [1] ಕೊಟ್ಟನು ಶಾಪವನು ಮಗುಡೆ |
ಹ್ರದದ ಕಪನಾಚ್ಛಿಗೆನುತಲೊಂ
ದುದರದಲಿ ಜನಿಸಿದವರೀಪರಿ
ಯೆದೆಯು ಕಿಚ್ಚನು ಕಳದುಕೊಂಡರು ಮಗನೆ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೬

ಅರ್ಥಲೋಭದಲವರು ವಿಗತ
ಸ್ವಾರ್ಥರೆನಿಸಿದರದುನಿಮಿತ್ತದೆ
ಯರ್ಥಲೋಭವನುೞಿವುದಱಿವುಳ್ಳಾ ಮಹಾತ್ಮಕರು |
ಅರ್ಥಿಸುವೊಡೆಲೆ ಮಗನೆ ಕೇಳದ
ನರ್ಥಕೇ ಕಾರಣವೆದಲ್ಲೈ
ವ್ಯರ್ಥವನು ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ತಪೋವ್ರತವನೆಂದ ॥ ೧೭

---

1 ನೀನಹುದೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಜನಿಸಿದರು ಬಳಿಕವರು ಕೇಳಲೆ
ತನಯ ಘನಗಜಕಚ್ಛಪಾಂಗದ
ಲನುಪಮನೆ ತಾವ್ರೊಂದೆಡೆಯಲಾಪೂರ್ವವೈರದಲಿ ।
ವನವ ಹೊಱವೆಂಟಾಮಹಾಗಜ
ವನಜಕಚ್ಛಪನಿರ್ದ ಮಡುವಿಗೆ
ಕನಲುತ್ತೈತಂದಱಸುವುದು ತಾ ಬೃಂಹಣವ ರಚಿಸಿ ॥ ೩೮

ಕೇಳುತವೆ ಗಜಬೃಂಹಣವ ನಾ
ಕೀೞು ಕಚ್ಛಪವಾ ಹ್ರದದಲೋ
ಲಾಳಸುತ ಕರಚರಣಹತಿಯಲಿ ಜಲಚರವ್ರಜವ ।
ಬೀೞುಹೊಯಿವುತ ಕಮಲವನು ತಾ
ಕೂಳುಗೈವುತ ಕುಮುದನಿಕರವ
ಕಾಲವನು ಕಾಣಿಸುತ ಹೊಱವಡುತಿಹುದು [1] ತತ್‍ಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೩೯

ಮತ್ತಗಜವಾ ಕೂರ್ಮನನು ಕಾ
ಣುತ್ತ ಸೊಂಡಿಲ ಸುತ್ತಿ ದಂತದ
ಲೆತ್ತಿ ಕಾಲಲಿ ತುೞಿದು ಲಾಂಗೂಲಾಗ್ರದಲಿ ಹೊಡೆದು ।
ಮಿತ್ತುವನು ಕಾಣಿಸಲು ನೆರೆಯದೆ
ಕಿತ್ತಡದ ಕೋಪದಲಿ ಬಿಡೆ ಹಳ
ಚುತ್ತ ಬೃಂಹಣರವವ ಮಾಡುತ್ತಿಹುದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಗರುಡನು ಕಶ್ಯಪರು ಕೇಳಲು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ತಿನ್ನು ಪೋಗವನೆರಡ ನಾಕೊ
ಟ್ಟೆನ್ನುವುದು ಮೇಲುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯವ
ನಿನ್ನು ಹೇೞೈ ಬಂದ [2] ಕಾರಣ ತೀವ್ರ ವೇಗದಲಿ ।
ತನ್ನ ಸಿಂಗವ ಹೇೞು ನೀನೆನೆ

---

[1] ಪೊಱಡುವುದು, ಕ ಖ. [2] ಬಂದೆಯಿದೇನು, ಕ. ಖ.

ಪನ್ನಗರು ಪೀಯೂಷಕಾಂಕ್ಷೆಯ
ಲೆನ್ನನಟ್ಟಿದರಂಬಿಯನು ಬಿಡಹೇಳಿಸಿದರೆಂದ ‖　　೪೧

ಅಮೃತವನು ತಹೆನಪ್ಪ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಮಮತೆಯುಂಟೆಲೆ ತಾಯ ಸೆರೆಯ ನಿ
ರ್ಗಮಿತವಾಗಲಿ ತಲೆಯಲಿಡು ಕರತಳವ ನೀನೆನಲು |

ಕಶ್ಯಪರ ಶುಭಾಶಾಸನ.

ಅಮಲಹೃದಯನೆ ಜಯಿಸು ಹೋಗಾ
ಅಮರರನು ಸುಖಿಯಾಗು ಹೋಗೆನು
ತಮರಿದನು ಕರತಳವನಂಗದಲಧಿಕಕರುಣದಲಿ ‖　　೪೨

ರಕ್ಷಿಸಲಿ ನಿನ್ನನು ಧರಾಶ್ರೀ
ರಕ್ಷಕನಿಳೆಯು [1] ಜಲನಭಂಗಳು
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ರವಿಶಶಿತಾರಾಗ್ರಹನಿಕರವೊಲಿದು |
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಕಮಲಜನು ಮತ್ತಾ
ದಕ್ಷಮಖವಿಧ್ವಂಸಿ ಗಡ ಸೆರೆ
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ‖　　೪೩

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

1 ರಕ್ಷಕನಿಳೆ, ಕ. ಖ.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಗಂಡುಗಲಿ ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಕೊಂಡು ಹಾಯ್ದನು ವಾಲಖಿಲ್ಯರ
ಮಂಡಲವ ಕೈಗಾಯ್ದು ಖಗಪತಿ ಗಂಧಮಾದನಕೆ ||

ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗರುಡನಿಗೆ ಗಜಕಚ್ಛಪರ ದರ್ಶನ.

ಕೇಳು ಶೌನಕಮುನಿಪ ಖಗಕುಲ
ಮೌಳಿ ತಾ ನಿಜಜನಕನಂಘ್ರಿಯು
ಬೀಳುಕೊಂಡಭಿನಮಿಸಿ ಹಾಯ್ದನು ತತ್ಸರೋವರಕೆ |
ಶೈಲರಾಜನ ತೆಱದಿ ಮೆಱೆವಾ
ಕೀಟ ಗಜಕಚ್ಛಪರನಾಸುವಿ
ಶಾಲತೆಯನೀಕ್ಷಿಸುತ ಮೆಱೆದನು ಹಸಿವೆನಾಗರುಡ || ೧

ಅವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಮಾರ್ಗದಿಂ ಅಂಬಾತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಎರಡು ಕೈಯ್ಯಲಿ ನೆಗಹಿ ಕೊಂಡನು
ಕರಿಯನಾಕಚ್ಛಪನನಂಬರ
ಚರರು ಭಾಪೆನೆ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ಪುಟನೆಗೆವನಂಬರಕೆ |
ಹರಹಿದನು ಪಕ್ಕವನು ದೆಸೆಗಳ
ಜಱಿದು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಕರೆದ ಸುಪ್ಪ
ಸರಿಸೆ ಪಕ್ಷಪುಟಪ್ರಭೂತೋದ್ದಂಡಪವನನಲಿ || ೨

ಕಾಲುಗುರ ಕೊನೆದಾಗಿನಲಿ ಗಿರಿ
ಸೀಳಿದುದು ಧರೆ ಕುಸಿದುದಾಪಾ
ತಾಳದತ್ತಲು ಕದಡಿದವು ಪದಹತಿಗೆ ಶರಧಿಗಳು ।
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ತರಣಿ ತಾರಾ
ಮಾಲೆಗಳ ಕೆದಱಿದನು ಜ್ಯೋತಿಷ
ತಾಳಿಸಿತು ಜಗದೇಕದೇವರ ವೀರನುರವಣೆಗೆ ॥ ೩

ಎಲ್ಲಿರಿಸಿ ತಾ ತಿಂಬೆನೀಗಜ
ಮಲ್ಲಕಚ್ಛಪಗಳನೆನುತ ಖಗ
ಮಲ್ಲನಂಬರಮಾರ್ಗದಲಿ ಸಾಗರಸಮೀಪದಲಿ ।
ಸಲ್ಲಲಿತತರುಗಳನು ನೋಡು
ತ್ತಲ್ಲಿ ತನಗೀಡೇನಿದೆನುತವೆ
ನಿಲ್ಲದಲಂಬವೆಂಬ ತೀರ್ಥಕೆ ಬಂದನಾಗರುಜ ॥ ೪

ಆಗ ತದ್ವನಾಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಮರದ ಧ್ವನಿಕೇಳಿ ಬರುವಿಕೆ.

ದೇವವೃಕ್ಷಂಗಳ ಸುಬಹುಪು
ಷ್ಪಾವಳಿಯು ಫಲಗಳಲಿ ಧರಣೀ
ದೇವಸಂತುಷ್ಟಿಯುನು ಮಾಡುತಲದಱೊಳಸೆದಿರಲು ।
ಈ ವಿಪಿನವತಿರಮ್ಯವಿದಱೊಳು
ಜೀವಭಕ್ಷಣೆ ಗೈವೆನೆನುತವೆ
ಪಾವಕಪ್ರತಿಮಾನನೈತಂದನು ವನಾಂತರಕೆ ॥ ೫

ನಡುಗಿದವು ಫಲನಿಕರವವನಿಗೆ
ಕಡಿದೊಣಗಿದವೆವಂಕುರಂಗಳು
ತುಡಿಕೆಗೊಂಡುದು [1] ಪತ್ರಚಯವು ಬಾಡಿದವು ತಳಿರುಗಳು ।
ಕಡುಗಿ ಖಗನೈತರಲು ತರುಗಳು

1 ತುಡಿಕೆಗೊಂಡವು, ಕ. ಖ.

ನುಡಿದವೆಲೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ನೀನಡಿ
ಯಿಡದಿರೆಮ್ಮಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿನಿತಿಲ್ಲೆಂದು ತಮತಮಗೆ ‖ ೬

ಕೇಳೆ ಹುಯ್ಯಲನತ್ತಲೇ ಖಗ
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಹಲವುವಿಧತರು
ಶೈಲನಿಕರಂಗಳನು ಕಳಕಳದತ್ತಲಂಬುಧಿಯ |
ಕೂಲವನಗಳನೀಕ್ಷಿಸುತ ಬರೆ
ಕೇಳಬಂದುದು ಮತ್ತೆ ಹೆಮ್ಮರ
ನಾಲಪಿತವಾವೀರವಿಹಗೇಶ್ವರಗೆ ದೂರದಲಿ ‖ ೭

ಆಮರವು ತನಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನುಡಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ
ಕೂಡುವಿಕೆ.

ತಂದೆ ಬಾರ್ರೈ ತನ್ನ ಶಾಖೆಯು
ದೊಂದಿಹುದು ಶತಯೋಜನವು ನೀ
ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿರುವಡಿದೋಲೆ ನಿರಾಮಯವು ತನಗೆ |
ಹಿಂದುಗಳೆಯದಿದನು ಮಹಾಮತಿ
ತಿಂದು ಗಜಕಚ್ಛಪರನಿದರೊಳು
ಮುಂದೆ ನಡೆ ನಿಜಕಾರ್ಯಸಂಗತಿಗೆಂದುದಾ ವೃಕ್ಷ ‖ ೮

ಧರಿಸಲುತ್ತಿಯಲಿ ಮೇಣ್ ಚರಣ
ಸ್ಪರಶವಾಗಲಿ ಸಾಕು ಘನತರ
ದುರಿತವೆನು ಪರಿಹರಿಸುವೆನು [1] ತರುಜನ್ಮಸಂಭವದ |
ಪರಮಪಾವನಮೂರ್ತಿ ಬಾ ಯೆಂ
ದಿರದೆ ಕರೆಯಲು ಕೇಳುತವೆ ಖಗ
ವರನು ತನಗೊಂದಾಶ್ರಯುವದಾಯ್ತೆನುತ [2] ನಡೆತಂದ ‖ ೯

ಕಂಡನದಱ ಚಾಯೆಯಲಿ ಕೆಳೆ
ಗೊಂಡು ಸುಖದಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನೆಲೆ

1 ಪರಿಹರಿಸುವೆ, ಕ. ಖ. 2 ವಾಯ್ತೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಗೊಂಡ ಖಗಮೃಗದೇವಕಿನ್ನರಮರ್ತ್ಯನಿಕರದಲಿ ।
ಅಂತಹೇಂದ್ರನು ನಗುತ ಗಗನದ
ಮಂಡಲದಿ ನಿಂತಿತಂದು ಶಾಖೆಗೆ
ಗಂಡುಗಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದನಾಕಾಲೂರಿ ಸಾಂಗದಲಿ ॥ ೧೦

ಆಗ ತಾನು ಕುಳಿತ ಶಾಖೆಯು ಮುಱಿಯಲು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಮುಱಿದು ಭೋಂಕೆನಲು ಪ್ರಳಯದ
ಬಱಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆದಂತೆ ಚರಣದ
ಸೆಱಗು ಸೋಂಕಲು ಶಾಖೆ ವೀರವಿಹಂಗಮೋತ್ತಮನ ।
ತಿಱುಗಿ ಕಂಡನು ವಾಲಖಿಲ್ಯರು
ತುಱುಗಿ ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಹೊಸನೇ
ಸಱಿನ ಮಱಿಗಳವೋಲು ಜೋಲುತ್ತಿರಲು ಶಾಖೆಯಲಿ ॥ ೧೧

ಕಿಚ್ಚಿನಲಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ಖಗಪತಿ
ಬೆಚ್ಚಿದನು ಬೆದಱಿದನು ಕಾಣುತ
ಸಚ್ಚರಿತರಿವರಾರೊ ಮಾರಿಯದಾಯ್ತುಲಾ ತನಗೆ ।
ಕೊಚ್ಚಿದೆನು ತರುಕೊರಳನೆನುತವೆ
ಹೆಚ್ಚಿ ಹಲುಬುತ ಬೀಜಲೀಸದೆ
ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡನು ಶಾಖೆಯನು ತುಂಡಾಗ್ರದಲಿ ಗರುಡ ೧೨

ಅಕ್ಕಟಾ ತರುಶಾಖೆಯ [1] ತಾ ಬ
ಟಿಕ್ಕರಿಸಿದೊಡೆ ಶಾಪವು ತನ್ನ [2]
ಮುಕ್ಕುವದಲಾಪರಮಋಷಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿದಱ ।
ಇಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕೆಯ ಮಾಡಿ ನೆಱಲಲಿ
ಸೊಕ್ಕಿ ಸುಖದಿಂದಿರ್ದವರ ಕೊಲೆ
ಯುಕ್ಕು ತನಗೆಂದು ಗರುಡನು [3] ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಮನದೊಳಗೆ ॥

1 ಶಾಖೆಯನು, ಕ. ಖ. 2 ಶಾಪಾಗ್ನಿ ತನ್ನನು, ಕ. ಖ. 3 ತನಗೆಂದನು, ಖ. ಕ.

ತಪ್ಪಿಸಿದೆನಡಗಿರ್ದವರನೀ
ವಿಪ್ರಕುಲಕಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಮತಿ
ತಪ್ಪಿತಾದ್ಯುಮ ಸಾಧಿಸುವರಾರೋ ಶಿವಾ ಯೆನುತ ।

ಏನೂ ತೋರದೆ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಿರಗುವಿಕೆ.

ಉಪ್ಪರಿಸಿದನು ನಭಕೆ ರವಿರಥ
ತಪ್ಪೆ ಗೆಡೆಯಲು ಪಕ್ಷಪುಟದಲಿ
ಸರ್ಪಕುಲಕಾನನಕುಠಾರನು ಸುರರು ಭಾಪೆನಲು ॥ ೧೪

ಇರಿಸುವೆನು ತಾನೆಲ್ಲಿ ತಾಪಸ
ವರರನಿವರನೆನುತ್ತ ಗಗನೇ
ಚರನು ಚಿಂತಿಸಿ ಸುಯ್ದು ತೊಳಲಿದನಖಿಳದಿಕ್ತಟವ ।
ಗಿರಿಗಳೊಡೆದವು ಜಗಗಳಡಕಿಲು
ಜಱಿದು ಬೀಳಲು ಬಗೆದವಮರರ
ಗಿರಿ ಗದೆಯು ಹೊತ್ತಂತೆ ತೊಳಲುತ್ತಿರ್ದನಭ್ರದಲಿ ॥ ೧೫

ಇಱುಹಿದೊಡೆ ಕೋಪಿಸುವದೀ ಮುನಿ
ಕುಲವೆನುತ ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಕಳೇವರವನು ಕಯ್ಯನಖಮುಖದಗ್ರದಲಿ [1] ಕೋದು ।
ಪ್ರಳಯಮೇಘವು ಪೈಸರಿಸದಂ
ತಲುಕಲೀಯದೆ ಶಾಖೆಯನು ಖಗ
ಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ತಿರುಗಿದನು ಧರೆಯ ॥ ೧೬

ಆಗ ಸುರಮುನಿಗಳ ಸ್ತುತಿಯನಂಗೀಕರಿಸಿ ಗಂಧಮಾದನಕ್ಕೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಭಾಪು ಭುವನಾಲಂಬ್ಯವಿಕ್ರಮ
ಭಾಪು ದುಸ್ಸಹಬಲಪರಾಕ್ರಮ

---

[1] ನಖಮುಖಾಗ್ರದಲಿ ಕೊಯ್ದು, ಕ. ಖ.

ಭಾಪು ಪೃಥ್ವೀದೀಪ ಭದ್ರಾಪಚಕಿತಿಚಕಿತತೋಷ |
ಭಾಪು ವಿಹಗಾಕಾರ ವಿಶ್ವಕ
ಳಾಪ ಜಯ ಜಯ ಜಯತು ಭಳಿರೇ
ಭಾಪೆನುತ ಹೊಗಳುತ್ತಲಿರ್ದುದು [1] ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ ॥ ೧೭

ತರುಗಳನು ಮುರಿಯುತ್ತ ಗಿರಿಗಳ
ಶಿರಗಳನು ಕೆಡವುತ್ತ ಗಗನೇ
ಚರರ ಗತಿಗೆಡಿಸುತ್ತ ರವಿಮಂಡಲವನಲೆಯುತ್ತ |
ಇರದೆ ಭುವನಾವಳಿಗಳನು ಮಂ
ದರದ ವೋಲು ಮಥಿಸುತ ಬಂದನು
ಗರುಡದೇವನು ಗಗನಗತಿಯಲಿ ಗಂಧಮಾದನಕೆ ॥ ೧೮

ಕಶ್ಯಪರು ಅದಂ ಕಂಡು ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಡಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕಂಡನಾಗಿರಿವಿಪಿನದಲಿ ಮಾ
ರ್ತಾಂಡಮಂಡಲದಂತೆ ಬೆಳಗುವ
ಖಂಡತೇಜೋಸಿದ್ಧಿಯ ನಾಕಶ್ಯಪಮಹಾಮುನಿಯ |
ಕಂಡನೀತನನಾತನಂತವ
ದಂಡಧರನಂತಿರೆ ಕರಿಕಮಠ
ತುಂಡನಖಮುಖದೀಪ್ತದಿವ್ಯಶರೀರಿಯನು ಮುನಿಪ ॥ ೧೯

ಏನಿದೇನೈ ತಂದೆ ಮಾಡಿದೆ
ಯೇನನಕಟಕಟಾಯ್ತಲಾ ಕಡು
ಹಾನಿ ಹರಹರ ಮಗನೆ ಕುಲಸಂಕ್ಷಯವ ತಂದುದಲ |
ಭಾನುಸನ್ನಿಭಋಷಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ
ಗೇನು ಕಂಡೆ ಮಹಾತ್ಮ ಬಿಡದಿರು
ಮಾನಸಿಧ ಸುಯಿಧಾನದಲಿ ಶಾಖೆಯನು ಹಿಡಿಯೆಂದ ॥ ೨೦

[1] ಹೊಗಳುತ್ತಿರ್ದರು, ಕ. ಖ.

ಬಿಟ್ಟೊಡುರುಹುವರಿವರು ನಿನ್ನನು
ಸೃಷ್ಟಿವೃದ್ಧಿಯದು ಮಗನೆ ಕೋಪಿಸಿ
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಕಮಲಜರುದ್ರರೆಂಬವರು ।
ಕೆಟ್ಟರದಱಿಂ ಬಿಡದಿರೆಲೆ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿವೀರನೆ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆನು
ತುಟ್ಟಿಯುಪ [1] ಸಂಹರಿಸುತಿರ್ದನು ನೋಡಿ ಋಷಿಕುಲವ ॥ ೭೧

ಬಾಲನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಮುಗಿದ ಕೈಯಲಿ ನಿಂದು ಮುನಿಪತಿ
ಮಗನ ಜೀವವ ಕಾಯಲೋಸುಗ
ಜಗದಧೀಶಾರಾಧಿತಾಂಘ್ರಿಗಳಿಂಗೆ ತಲೆವಾಗಿ ।
ಬಗೆಯಲಾಗದು ತಂದೆತಾಯ್ಗಳು
ಮಿಗೆಯೆ ಬಾಲಕೃತಾಪರಾಧವ
ಮುಗುಧನನು ಕೈಗಾಯ್ವುದೊಲವಿನಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೭೨

ದೇವ ದೀನರನಾದರಿಸರೆಲೆ
ದೇವ ದೀನದಯಾಪರರಲಾ
ಸೇವಕನ ಗುಣದೋಷವ ನೀವು ಕಾಯಬೇಕೆನುತ ।
ಭಾವಿಸಲಿ ನಿಮ್ಮಂಘ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸು
ಭಾವನೆಯನಾಚರಿಸಿ ಬದುಕುವೆ
ದೇವ ದೀನಗೆ ದಯವ ಮಾಳ್ಪುದು ತಂದೆಗಳಿರೆಂದ ॥ ೭೩

ತಾಯ ಸೆಜೆಯನು ಬಿಡಿಸಲೋಸುಗ
ದಾಯಿಗರ ಮಾತಿನಲಿ ಬಂದನು
ಪೇಯವಹ ಪೀಯೂಷವನು ತಹಮನದ ಕಡುಹಿನಲಿ ।
ಕಾಯಬೇಹುದು ಸಕಲಜೀವನಿ

---

[1] ನಿಲ್ಲೆನು ತುಟ್ಟಿಪವನು, ಕ, ಖ.

ಕಾಯುಸಹಿತವ್ರತಿಗಳಿರೆನುತ [1] ಮ
ಹಾಯಶೋನಿಧಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಬಹಳ ಮುನಿಕುಲವ ॥ ೨೪

ಆಗ ಅವರು ಅಭಯವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡದನಾಲಿಸುತ ಮುನಿಕುಲ
ಕಂದೆರೆದು ಕೈನೆಗಹಿ ಭಯಬೇ
ಡೆಂದು ಕಾರುಣ್ಯದಲವರು ಶಾಖಾಗ್ರದಿಂದಿಳಿದು ।
ಮಂದಿರವ ಮಾಡಿದರು ಹಿಮಗಿರಿ
ಕಂದರವನತ್ತಲು ಖಗಾಧಿಪ
ನೊಂದು ಮೃತ್ಯುವ ಗೆಲಿದೆನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೨೫

ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಬಿಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಿಕೆ.

ಬಿಡುವೆನೀಶಾಖೆಯನು ತಾನಾ
ವೆಡೆಯಲಿದಿರೊಳು ಬಿಡಲು ವಿಪ್ರರು
ಮಡಿವರೆನುತಾಬಾಲ ಶಾಖೆಯನೊಯ್ಯನೋಸರಿಸಿ ।
ನುಡಿದನಾವೆಡೆ ಕೊಂಬನಿಡುಕುವೆ
ನಡೆಯು ಹೇಳೆನೆ ಮಗನ ಮಾತನು
ಕಡುಕರುಣಿ ಕೇಳುತ್ತ ಮಗುಳಿಂತೆಂದನೊಲಿಪಿನಲಿ ॥ ೨೬

ಪ್ರಾಣಬಾಧೆಗಳಾಗದೆಡೆಯನು
ಕಾಣೆ ನಾನೆಲೆ ಮಗನೆ ತುಹಿನ
ಕ್ಷೋಣಿಧರದಿಂದಾಚೆಯಲಿ ಹಿಮಸುರಿವ ಬಾಧೆಯಲಿ ।
ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರವನುಳುಹ ಗಿರಿತಟ
ಹೂಣಿಗನೆ ಹೋಗಲರಿದು ವಂಶ
ಕ್ಷೋಣಿವೇತ್ರಪರೀತವದು ತಾವೆಹುದು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೭

---

1 ಸಹಿತ ವರ್ತಿಗಳೆನುತ, ಖ, ಕ.

ಆಪ್ರಕಾರ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಪಾರ್ಶ್ವದ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯಂ ಬಿಸುಟು
ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ತಿನ್ನು ನೀನದಱೊಳಗೆ ಹಿಡಿದುದ
ನೆನ್ನ ರಸ ಹೋಗೆನಲು ಕಶ್ಯಪ
ನುನ್ನತಾಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ನೀ ಗತಿಯೆನುತ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ।
ಹೊನ್ನಬಣ್ಣದ ಶಾಖೆ ಕಚ್ಛಪ
ಮನ್ನಣೆಯ ಗಜ ಸಹಿತ ಹಾಯ್ದನು
ದುರ್ನ್ನಿರೀಕ್ಷಣವೆನಿಪ ಗಿರಿಗೆ ಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೨೮

ಗಂಡುಗಲಿ ಗಗನಾಂಗಣಕೆ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡ ಗಱಿ ಹೊತ್ತಂತೆ ಹಾಯ್ದು
ದ್ದಂಡಪಕ್ಷಪುಟಪ್ರಹರದೆತಪನನ [1] ರಥವೊಡೆಯೆ ।
ಚಂಡವಿಕ್ರಮ ನೈದಿದನು ಕಡಿ
ಖಂಡವನು ಮಾಡುತ್ತ ತರುಗಳ
ತಂಡವನು ಸುಕ್ಷಿಪ್ರ [2] ಹಿಮಗಿರಿಪಾರ್ಶ್ವದಾಗಿರಿಗೆ ॥ ೨೯

ಬಿಸುಟನದಱೊಳು ಶಾಖೆಯನು ಧರೆ
ಕುಸಿಯೆ ಹೆಮ್ಮರದ ಕೋಟಿ ಮುಱಿಯೆ
ಮಸಗಿ ಬಱಸಿಡಿಲೆಱಗಿದಂತಾಯ್ತು ಮಹಾರಭಸ ।
ಬಸುಱ ಬಿಚ್ಚಿದನೆರಡಱಂಗದ
ಬಿಸಿರಕುತ ವನದೊಳಗೆ ಕಡಲಿಡೆ
ಮುಸುಡನೂಱಿದನಾ ಮಹಾಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳಿಗೆ ॥ ೩೦

ಹಿಳ್ಳಿಸಿದನಂಗವನು ರಕುತದ
ಹಳ್ಳವನು ಸೇದಿದನು ಬಾಯ್ದೆಱೆ
ದಳ್ಳಿ ಹಿಗ್ಗಲು ಮಾಂಸರಾಶಿಯನಗಿದನದ ಬಗಿದು ।

---

[1] ಪ್ರಹರದಲಿನನ, ಕ. ಖ.
[2] ತಂಡವನು ಕ್ಷಿಪ್ರದೆ, ಕ. ಖ.

ಬಲ್ಲಹನು ತೇಗಿದನು ತಾನದ
ನೆಲ್ಲನಿತು ಹೊಱಗುೞಿಯುವಂತಿರೆ
ಯೆಲ್ಲವನು ಜಠರೀಕರಿಸಿ ನಸು ಮಲಗಿದನು ಗರುಡ ॥ ೨೧

ಆಹಾರದಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಪಡುವಿಕೆ.

ತಂದೆನಾಗಳ ಸುಧೆಯನಮರರ
ವೃಂದವನು ತಾ ಗೆಲಿದೆನಿನ್ನೇ
ನಿಂದುಧರನಡ್ಡೈಸಿದರೆ ಬಿಡುವೆನೆ ಜಗತ್ತ್ರಯವ ।
ಒಂದು ನಿಮಿಷದೊಳರಸುವೆನು ಘಡ
ಮಂದರ ಮಲವ್ರದೆ ಝಷಾವಳಿಗೆ
ಯೆಂದೆನುತ ದಾಟಿವನು ಬಹಳವನೋರಥಾಂಬುಧಿಯು ॥ ೨೨

ಗೆಲಿದೆನೆಂದುಪರಿಶ್ರಮವನೊಡ
ಲೊಳಗಣುರಿಯನು ನಂದಿಸಿದೆನೆಂ
ದೊಲಿದು ತನುವನು ಹೊಳ್ಳಿಸಿದನನುಭವಿಸಿದಾಯುಸವ ।
ಹಲವುಮಾತೇಕಾ ಮಹಾಮುನಿ
ಕುಲದ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯುಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿ
ಸಲಹಿದನು ಪಿತನೆನುತ ಪೊಂಪುಳಿಯಾದನಾ ಗರುಡ ॥ ೨೩

ಫಲಕಥನ

ಇದು ಸಕಲಲೋಕೈಕಪಾವನ
ವಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಧನ
ವಿದು ಸದಾಯುಃಕೀರ್ತಿಬಲವಿಕ್ರಮವಿವರ್ಧನವು ।
ಇದನೊಲಿದು ಕೀರ್ತಿಸುವ ಕೇಳುವ
ಸದುಹೃದಯರನು ರಕ್ಷಿಸುವನಾ
ಪದುಮಮಧ್ಯಶ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನೀವನಭೀಷ್ಟಸಂಪದವ ॥ ೨೪

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ರಾಯ ಮುನಿಕುಲಮಂಡನನು ರಿಪು
ರಾಯಖಂಡನನಮೃತವನು ಸುರ
ರಾಯ ರಾಯರ ಸದೆದು ಕೊಂಡನಖಂಡಬಲವನಧಿ ॥

ಅಮೃತಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಗರುಡನು ಹಾರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಗರುಡನಾವರ
ಶೈಲದಲಿ ಗಜಕಚ್ಛಪಂಗಳ
ಮೂಲಶಾಪಪ್ರಾಪ್ತಜನ್ಮವನದನು [1] ಪರಿಹರಿಸಿ ।
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಸದ್ಗತಿಗೆ ಸುರ
ಪಾಲಲೋಕವನೆಯ್ದಲೆಂದು
ಬ್ಬಾಳತನದಲಿ ಹೊಯ್ದು ಬೊಬ್ಬಿಡಿದಭ್ರಮಂಡಲಕೆ ॥ ೧

ಆಗ ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಕರವಾದ ಅಪಶಕುನಗಳು.

ಬರುತಿರಲು ಸುರಲೋಕದಲಿ ಮೋ
ಹರಿಸಿದುದಪಶಕುನವ್ರಜ ದಿಕ್ಪಾ
ಲರ ಮಹಾಮಂದಿರಗಳಲಿ ಸುರಪತಿಯ ಸದನದಲಿ
ಬಿರಿದುದಿಳೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರನಿಕರದ
ಲುರಿ ನೆಗೆದುದೆಡಪಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರ
ಸ್ಫುರಣವಾದುದು ಕಾದುವಾನಾಕಾಸಿಧಾರೆಗಳು ॥ ೨

[1] ಜನ್ಮವದನು, ಕ. ಖ.

ಹಳಚಿದವು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರತತಿ ತ
ವ್ಮೊಳಗವಾವರುಣಯುಮೆಪವನ
ಜ್ವಲನಧನದೇಶಾನಸುರಪಮರುದಶ್ವಿಗಣವ ।
ಜ್ವಲಿತಬಹಳಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ದಿ
ಗ್ವಳಯಧೂಮೋದ್ಧತಘನಮಂ
ಡಲಸಮೋಹ್ಯತವಾಯ್ತಲಾ ನಿಮಿಷಾರ್ಧಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩

ಬಣಗಿದವು ತಾರಕೆಗಳುದಕದ
ಡೊಣೆಗಳಾರಿದವರಿಕದಂಬರ
ಮಣಿಗೆ ಮೈಲಿಗೆ ಯಾಯ್ತು ಬಿದ್ದುದು ಪೀಠವವನಿಯಲಿ ।
ಮಣಿಮಕುಟ ಜಾಱಿದುದು ತನು ಭೂ
ಷಣಗಳುಡುಗಿದುವಾರಿ ತೀರದ
ತೃಣಗಳೂಣಗಿದವೇನನೆಂಬೆನು ಸುರರ ದುಸ್ಸ್ಥಿತಿಯ ॥ ೪

ನೆತ್ತರಿನ ಮಳೆಗಱೆದುದಂಬರ
ಮತ್ತ ಮೇಘವ ಕಾಣದಗಲಕೆ
ಕೆತ್ತುದಂಧತಮಿಸ್ರವಿದಿರಿಕ್ಕಿಯಲಿ ಸುರರೊಡಲ ।
ಹೊತ್ತಿದುದು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಮೊಱೆದುದು
ಮೊತ್ತದುಲ್ಕಾಪಾತವದಿತಿಯ
ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲವಾಯ್ತು ಕಂಡನು ಶಕ್ರನಾಹದನ ॥ ೫

ಇಂದ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಂ ಕರೆಸಿ ಯೋಚಿಸುವಿಕೆ.

ನಡುಸದನದೇನೇನು ಕಾರಣ
ಗಡಣದವಶಕುನಂಗಳಾರಿಗೆ
ತೊಡಕಹುದೊ ಕಲ್ಪಾಂತಕಾಲಪ್ರಳಯದಂತಿದೆಲ ।
ಕಡುಗಿ ಕಾದುವರಿಲ್ಲ ದೈತ್ಯರ
ನುಡಿಯುನಱಿಯೆನೆನುತ್ತ ಸುರಸಭೆ
ಯೊಡನೆ ಬರಲೈತಂದು ಬೆಸಗೊಂಡನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ॥ ೬

ಏನಿದೇಸ್ಕೆ ತಂದೆ ಬಂದುದು
ಹಾನಿ ಯಾರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿದ
ನೇನ ಕಾಣಿರೆ ಕಡುಗುವೃತ್ಪಾತಂಗಳುರವಣೆಯು ।
ಏನು ಕಾರಣ ಇದಕೆ ಕಾಣೆನು
ದಾನವರದಾಹವಕೆ ಬಾಹರಿ
ದೇನೆನಲು ಮನದೊಳಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತ ಗುರು ನುಡಿದ ॥ ೭

ಅಱಿತೆನಾನೆಲೆ ಮಗನೆ ಹಾನಿಯು
ಹೊರಿಗೆ ನಿಮ್ಮಲಿ ನೀನು ಮಾಡಿದ
ದುರಿತಫಲವಿದು ವಾಲಖಿಲ್ಯಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಅಱಿಯದಂದಾಕ್ರಮಿಸಿದಫವಿದು
ಬಱಿದೆ ಹೋಹುದೆ ಕಂದ ಬಂದುದು
ಬಱಿಯು ಮಾತೇಕಟಿವು ನಿಮಗೆಂದನು ಸುರಾಚಾರ್ಯ ॥ ೮

ತನುಜ ಕೇಳಾ ಕಶ್ಯಪನ ವರ
ತನಯು ತಾ ಬಂದಿರ್ಪನು [1] ಗರುಡ
ನು ನವಮಹಾಬಲವೀರಮಹಾಗುಣಸಮನ್ವಿತನು [2] ।
ದನುಜಮನುಜಭುಜಂಗವೀರರ
ನೆನೆಯನಱಿ ಯಾಹವದ ಕೊಂಡೊ
ಯ್ವನು ಮಹಾಮೃತಭಾಂಡವನು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲೆಂದ ॥ ೯

ಪರಿಹರಿಸುವೊಡೆ ಭಾಳನೇತ್ರಂ
ಗರಿದು ಜನನಿಯು ಸೆಱೆಯು ಬಿಡಿಸಲು
ನಿರುತ ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆ ತಹೆನಮೃತವನು ತಾನೆಂಡು ।
ಉರಗಪತಿಗಳನದಟನಲಿ ಗೆ
ಲ್ದರೆ ಪರಾಕ್ರಮವೆಲ್ಲ ತಾನದ
ಭರಿತವಾಗಿಯೆ ಮಾಡುವನು ಗೆಲೆ ಮಗನೆ ಹೋಗೆಂದ ॥ ೧೦

---

1 ಬಂದಿಹನು, ಕ. ಖ.   2 ವಿಕ್ರಮಗುಣಮಹಾನ್ವಿತನು, ಕ. ಖ.

ಗರುಡನು ಅಜೇಯನೆಂದು ತಿಳಿದು ದಿಕ್ಪಾಲರನ್ನು ಬೆಸಸುವಿಕೆ.

ಎನೆ ಹಸಾದ ಭವತ್ಕೃಪಾಲೋ
ಕನಬಲವುಂಟೆನಗೆ ಗರುಡಗಿರು
ಡನನು ತಾ ಕಾಣೆನು ಫಡಫಡ ಯೆನುತ್ತ ಬೀಡ್ಕೊಂಡು |
ಅನಿಲ ಯಮ ನೈಋತ್ಯ ವರುಣನು
ಧನಪವಾಯುಮಹೇಶರೆಂಬವ
ರನು ಕರೆದು ಬೆಸಸಿದನು ದೆಸೆದೆಸೆಗಿರದೆ ದಿಗಧಿಪರ || ೧೧

ಬೆಸಸಿದನು ಬಲವೀರ್ಯಯುಕ್ತರ
ವಸುಗಳನು ರುದ್ರರನು ಸೂರ್ಯರ
ನಸಮಬಲವಿಕ್ರಮರ ವೀರಮರುತರನಶ್ವಿಗಳ |
ಹೆಸರ ವಿವರವನಾಮರುದ್ಗಣ
ವಿಸರವನು ಮುಂಕೊಂಡು ಘನಪೌ
ರುಷಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತರನು ವಿಶ್ವಾಮರೋತ್ತಮರ || ೧೨

ಬಲ್ಲಿದನು ಗಡ ಗರುಡನೆಂಬವ
ನೆಲ್ಲರಿಗೆ ಬಲವೀರ್ಯವಿತರಣ
ವುಳ್ಳವನು ಗಡ ಗೆಲಿದು ನಮ್ಮನು ವಿಹಗನಮೃತವನು |
ಕೊಳ್ಳದಿರನೇಳದವ [1] ಮಾಡದೆ
ಕಳ್ಳನಯ್ತರುವೆಲ್ಲವನು [2] ಕೈ
ಕೊಳ್ಳ ಹೊಗಲೀಸದೆ ಮಹಾಮೃತಮಂದಿರವನೆಂದ || ೧೩

ಹೊಕ್ಕು ಹೊಱವಡುವಾತನಾರಿದ
ನೆಕ್ಕತುಳದಲಿ ದೈತ್ಯದಾನವ
ರೊಕ್ಕಲಿಸುವರು ಪಡೆಯಲಮೃತವನಾಹವಾಗ್ರದಲಿ |
ಲೆಕ್ಕಿಸುವರೇ ವಿಹಗಗಿಹಗನ
ವಿಕ್ಕಡಿಯ ಮಾಡುವೆನು ವಜ್ರದ
ಲಿಕ್ಕಿ ನೀವಿದಕಂಜಬೇಡಾನಿಹೆನು ಹೋಗೆಂದ || ೧೪

---

1 ನೇಳಲವ, ಕ.   2 ನೈತರನೆಲ್ಲವನು, ಕ. ಖ.

ಮಸೆಸು ಮಸೆಸಾಯುಧವನಸ್ತ್ರ
ಪ್ರಸರಗಳ ಬೀಯ್ಯಗವ ತೆಗೆಸಾ
ಯಸಮಮುಸಲಮುಸುಂಡಿಮುದ್ಗರತೋಮರಂಗಳನು ।
ಎಸೆವ ಶೂಲಕೃಪಾಣಪಟ್ಟಿಶ
ವಿಸರವನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಧಾರಾ
ಪ್ರಸರವನು ಪರಿಭಾವಿಸೆಂದನು ಸಾರಥಿಗೆ ಶಕ್ರ ॥ ೧೫

ಮಾಡಿ ಸುವಿಧಾನವನು ಸುಧೆಯನು
ಕೂಡೆ ಕಾದಿಪುದಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರದ
ಗೂಡುಬಲಿಗಳ ನೋಡಿ ಸಬಳಕಠಾರಿಕಕ್ಕಡಿಯು ।
ಮೂಡಿಗೆಯು ತಲೆವೊನೆಯು ನೀಡಿ ವಿ
ಭಾಡಿಸಹಿತನ ಶಿರವನೆಸಕಲಿ
ಮಾಡಿ ಕೆಲಬಲವಾಗಿ ತೊಲಗಿಸಿ ಯೆಂದನಾ ಯಿಂದ್ರ ॥ ೧೬

ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಕಾಹನು ಹೇಳಿ ತಾನೇ
ನಿಂದ ಸುರರಲಿ [1] ತುಡುಕಿ ವಜ್ರವ
ನಿಂದ್ರನಮರರು ಭಾಪೆನಲು ಮಂಡಿಸಿ ಮದೇಭದಲಿ ।
ವಂದಿಗಳ ಮಾಗಧರ ಕಳಕಳ
ವೆಂದವಡೆದ ಮಹಾಮೃದಂಗದ
ದುಂದುಭಿಯು ಕಹಳೆಗಳ ರವವಾವರಿಸೆ ದಿಕ್ತಟವ ॥ ೧೭

ಆಗ ಗರುಡಾಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಗರುಡನ ಬರುವಿಕೆ.

ಬಂದೊಡಪುದಾಹವಕೆ ಖಗಪತಿ
ನಿಂದನಾದೊಡೆ ಬಲ್ಲಿದನು ಗಡ
ಚಂದ್ರಮೌಳಿವಿರಿಂಚಿವಿಷ್ಣುಗಳೆಂಬವರು ಮೋಣ್ಮೇ ।

1 ನಿಂದ ದಿವಿಜರಲಿ, ಕ. ಖ.

ಣ್ಬಂದು [1] ನೋಡಲಿ ಬರಲಿ ಶಿಖಿಯನು
ಕಂದೆಱೆದು ಹೋಗುವದೆ ಶಲಭವ
ದೆಂದೆನುತ ಗರ್ಜಿಸುತಲಿರ್ದುದು ಕೂಡೆ ಸುರನಿವಹ ॥ ೧೮

ಮಿತ್ತುವಿಗೆ ಹೊಗಲರಿದು ಹೊಗುವೊಡೆ
ಯೆತ್ತಣದು ತಾ ವಿಹಗನರಗಿನ
ಪುತ್ತಳಿಯು ಪರಿಭವಿಸಲಳವೇ ಪಾವಕನ ಹೊಳಲ ।
ವತ್ತೆ ನೋಡುವೆವೈ ಸಲೆ ಯೆನು
ತ್ತತ್ತ ಕೆಂಪೊತ್ತಿದುದು ನಭವನು
ಕೆತ್ತವೊಲು ತಾ ಕಾಣಬಂದುದು ಖಗನ ತನುಕಾಂತಿ ॥ ೧೯

ಬೀಸಿದುದು ಬಿಱುಗಾಳಿ ತೆಗೆದಾ
ಕಾಶಚಾರಿಗಳೊಡಲಿನುರಿಯುರ
ಗಾಶನನ ಪಕ್ಷಪ್ರಭೂತೋದ್ದಂಡಪವನನಲಿ ॥
ಸೂಸಿದುದು ಕೆಂದೂಳಿ ದೆಸೆಗಳ
ಮಾಸಿದುದು ಸುರರೆದೆಯ ಧೈರ್ಯವ
ಕೀಸಿದುದು ತಡಪಿಡುತ ಕಂಡುದು ಖಗಪತಿಯು ಬರವ ॥ ೨೦

ಮಂದರದ ಮಹಗಿರಿಗ ಗಱಿಗಳು
ಬಂದವೊಲು ಕೃತಪೂರ್ವಕಾಲದ
ಲಿಂದ್ರನುಱೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟನೊ ಶೈಲಗಳ ರಾಜಿಗೆನೆ ।
ಬಂದನಮರಾವತಿಗೆ ವಿನತಾ
ನಂದನನು ನತಜನರ ಹೃದಯಾ
ನಂದನನು ರಿಪುಕುಲಭಯಂಕರವಮೂರ್ತಿಯುರವಣಿಸಿ ॥ ೨೧

ಇಂದ್ರನ ಬರುವಿಕೆ.

ರೂಢಿಗತಿಯಾಯ್ತಮರರಿಗೆ ನೆಱೆ
ಗಾಢವಿಕ್ರಮದಾರುಭಟಗಳ

---

1 ವೇಣ್ಬಂದು, ಕ. ಖ.

ಪ್ರಾಥಿಯನು ನೋಡಿ ತೊಳತೊಳಗುವಲೋಕಪಾಲಕರ |
ಗಾಢವಾಯ್ತಿನ್ನೇನು ನಿಮ್ಮನಿ
ರೂಢಿಯಿದು ತಗೆ ಮತ್ತೆ ಹಸ್ತಾ
ರೂಢಸಿಪನಾರನುತ ಬಂದನು ಹೊಱಗೆ ಸುರಪತಿಯು || ೨೦

ಇಂದ್ರನ ಸ್ಪರ್ಧಾವಚನವು, ಉಭಯರ ಪರಾಕ್ರಮವು.

ಕಂಡನೀತನನಾತನೇನ್ನೈ
ಚಂಡವಿಕ್ರಮ ಬಂದೆ ಸುಧೆಯನು
ಕೊಂಡು ಹೋಹಭಿಲಾಷೆಯಲಿ ಕೈಯದೆಯಲಿರಿಸಿದೆಲ |
ಪುಂಡರೀಕಾಸನನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ
ಗಂಡುಗಲಿ ನೀನೊಡೆಯನೊಬ್ಬನೆ*
ಕೊಂಡು ಹೋಗಾ ಪಡೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು ನಿಲ್ಲು ನೀನೆಂದ || ೨೧

ನಿಂದಸಿದೆ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಬಾಣದ
ವೃಂದವನು ಸೈಗಱೆವನಂದು ಪು
ರಂದರನು ಸಂಪೂರ್ಣಕೋಪಾಟೋಪದಲಿ ಜಱಿದು |
ಮುಂದುಗೆಡಿಸಿದನಕಟಕಟ ತಾ
ನಿಂದ್ರನಲ್ಲಾ ಯೆನುತ ಬಹ ಶರ
ವೃಂದವನು ತೂಱಿದನು ಪಕ್ಷಪುಟಾಗ್ರದಲಿ ಗರುಡ || ೨೨

ತೋಕು ತೋಱಿನ್ನೊಮ್ಮೆ ತೋಱೆನು
ತೇಱಿಸಿದ ರೋಷದಲಿ ಕಡು ಕಾ
ಹೇಱಿ ಕಂಗಳಸಮರಪತಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಸಂತತಿಯ |
ತೋಱಿದನು ಖಗಪತಿಗೆ ಬಲು ಬಿಲು
ಕಾವಸಹೆಯೋ ಯೆನುತ ಗಗನಕೆ
ನಾಱಿಸಿದನಿನಿತುವನು ಬಾಯಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಮುಱಿಮುಱಿದು || ೨೩

ಸಡ ತೊಲಗು ತೊಲಗಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರದ
ತೊಡಕು ತನಗೇಕ ತೆಗೆ ತಗೆಯೆನು

ತಡಸಿ ಪಕ್ಷಾಗ್ರದಲಿ ಬೀಸಿದನು ಸಲೆ ಸುರಪತಿಯ ॥
ಕೆಡಹಿ ಪ್ರಾಕಾರವನು ಬಾಗಿಲ
ನೊಡೆದು ಪೊಕ್ಕನು ಲೋಕಪಾಲರ
ನೊಡೆತುಳಿದು ಕಲಕಿದನು ವೊಂದೇನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೧೬

ಹೊಕ್ಕನೋ ಖಗನಕಟದಟರನು
ಮಿಕ್ಕನೋ ಕೈಕೊಳ್ಳು ಕೊಳ್ಳನು
ತೆಕ್ಕಟಗನನು ಬೀಱುಹೊಯ್ಸುಬಳದಲಿ ಹೊಯ್ಯೆನುತ ।
ಕಕ್ಕಡೆಯ ಕಡಿ ತಲೆಯ ಸಬಳದ
ಚಕ್ರಮುಸಲಮುಸುಂಡಿಮುದ್ಗರ
ದುಕ್ಕುಹಿಡಿಗಳ ಗಡಣದಲಿ ಮುಸುಕಿದುದು ಸುರನಿಕರ ॥ ೧೭

ಕೈದುವಿನ ಮಳೆಗಳನು ಪಕ್ಷದ
ಲೈದೆ ಹೊಱಬೀಸಿದನು ನಖದಲಿ
ಕೊಯ್ದು ಬೀಸಾಡಿದನು ಗಜರಥತುರಗಪಙ್ಕ್ತಿಗಳ ।
ಭೇದಿಸಿದನತಿಬಲರ ತುಂಡವ
ಲೂದಿದನು ಕೆಲಬಲದ ಸುಭಟರ
ಹಾದಿಯಲಿ ಹರಹಿದನು ನೆರಹಿದನಂತಕನ ಪುರದಿ ॥ ೧೮

ಕೆದಱಿದನು ಕೆಂದೂಳಿಯಂ ಪ
ಕ್ಷದಲಿ ಕಾಲಲಿ ಕಾಣಲರಿದಾ
ಕದನದಂಗವನೆನಲು ಕತ್ತಲೆ ಕೆತ್ತುದಂಬರವ ।
ಕದನಗಲಿಗಳು ಖಗನೆನುತ ಕಾ
ದಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು
ಅದಟರಿಱಿದರು ಕಾಣದಾಖಗಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹವ ॥ ೧೯

ಇಂದ್ರನ ರಥವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ವಾಯು ತೊಲಗಿಸುವಿಕೆ.

ಕಂಡನದನಾಕೆಳೆಗುಳವನಾ
ಖಂಡಲನು ತನ್ನಯ ರಥಾಗ್ರದ
ಮಂಡಲಕೆ ಕೆಂದೂಳಿ ಕವಿದುದು ಕೆಟ್ಟೆನಾಹವವ ।

ಕಂಡು ಕಾದುವರಿಲ್ಲ ಕಲಿಗಳು
ಕೊಂಡನೋ ಖಗನಮೃತವನು ತರೆ
ಚಂಡಮಾರುತನಾದನೆಂದನು ಮೋಹರವ ನೋಡಿ ॥ ೨೦

ಜೇಯ ಬೆಸನೇನೆನುತ ಬಂದನು
ವಾಯು ತೆಗಸಾಕತ್ತಲೆಯ ಪೂ
ರಾಯವಾದೀರಜದ ರಾಶಿಯ ಬೇಗ ಮಾಡೆನಲು ।
ಬಾಯ ಮುಚ್ಚುವ ಮುನ್ನ ಮೋಹರ
ವಾಯೆನಲು ಧೂಳೀಪಟಲವನು
ಬೀಯ ಮಾಡಿದನೆಲ್ಲವನು ಬೀಸಾಡಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೨೧

ಬಳಿಕ ಯುದ್ಧಾರಂಭ.

ಮತ್ತೆ ಮೋಹರಿಸಿತ್ತು ಸುರಬಲ
ವೆತ್ತ ವೆಣ್ದೆಸೆ [1] ಯೆತ್ತಲುರುಬುವ
ದೆತ್ತಲುಂ ವಿಹಗಪತಿ ತಾನೆತ್ತಣದದಿಂತೆನಲು [2] ।
ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಕಿದರಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರವ
ಮತ್ತಿದರು ಮೈನೆರೆಯದನೆ ಪೊಱ
ಗುತ್ತ ಮೇಘವ್ರಾತ ಗಿರಿಯನು ಮುಸುಕುವಂದದಲಿ ॥ ೨೨

ಹಾಱಿಸಿದನನಿತಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರವ
ನೇಱಿಸಿದನಂಬರಕೆ ಧರಣಿಗೆ
ಮಾಱಿದನು ತೂಱಿದನು ಮಿಗೆ ತನ್ನೆರಡು ಪಕ್ಕದಲಿ ।
ತೋಱಿದನು ವಿಕ್ರಮದ ಕಡುಹನು
ಬೀಱಿದನು ಭಯರಸದ ಲಹರಿಯ
ಸಾಱಿಸಿದನಂತಕಗೆ ಬಿಸಿರಕುತದ ಮಹಾಧನವ ॥ ೨೩

ಒಡ್ಡಿ ಹರಿಗೆಯಲಿಱಿ ಕಠಾರದ
ಲಡ್ಡಹಿಸು ಪೊಯ್ ಶೂಲದಿಂದಿಡು

1 ವೆಳ್ದೆಸೆ, ಕ. ಖ. 2 ವಿಹಗಪತಿಯು ತಾನೆತ್ತಲಿಂದೆನಲು, ಕ, ಖ.

ವೊಡ್ಡಿಯಲಿ ವಧಿಯಿಸವೆನನು ಚಕ್ರದಲಿ ಕಡಿಯೆನುತ ।
ಗಡ್ಡವೆನು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ ಕವಚದ
ದೊಡ್ಡದೇಹದಲಮರಿ ದಿಗಧಿಪ
ರಡ್ಡವಿಸಿದರು ಹೋ ಹೊ ನೀ ನಿಲ್ಲೆನುತ [1] ಖಗಪತಿಯ ॥ ೨೪

ಬಂದಿರೈ ಲೇಸಾಯ್ತು ತಪ್ಪೇ
ನೆಂದೆನುತ ಮೋಹರವನೊಡೆತುಳಿ
ದೊಂದುಗಲಿಸಿದನೊರಸಿದನು ಪಕ್ಷದಲಿ ಕೈದುಗಳ ।
ಮುಂದುವರಿವಾ ದೆಸೆಯ ಪತಿಗಳ
ವೊಂದೆರಡು ಮೂಱೆಂದು ನಾಲ್ಕೈ
ದೆಂದು ನಖಮುಖಗಳಲಿ ಹೊಯ್ದಾಡಿದನು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೨೫

ತೆಱೆಯ ಹೊಕ್ಕಿಭದಂತೆ ಹಱುವನು
ಬಱಸಿಡಿಲು ಬಗೆವಂತೆ ಕಡುಗುವ
ಕುಱಿಯ ಹಿಂಡನು ಹೊಕ್ಕ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಂತೆ ಸುರಬಲವ ।
ಮುಱಿವನೊತ್ತುವ ನೆತ್ತುವನು ಮು
ಕ್ಕುಱುಕಿ ವೊಗದನು ವೋದಿದನು ಹೊ
ಕ್ಕುಱಿದನೊರಸಿದ ನಟನದಿಂದನಹಿತಕುಲಾರಾತಿ ॥ ೨೬

ಕಡಲು ಹರಿದುದು ಸೈನಿಕರ ಗಿರಿ
ಯೊಡೆದು ಹರಿವಂದದಲಿ ರಕುತದ
ಮಡು ಸುದುಸ್ತರವಾಯ್ತು ರಥಕರಿತುರಗಸಂತತಿಗೆ ।
ಕೆಡೆದುದಿಭಘಟೆ ನೆಗ್ಗಿದುದು ರಥ
ನೊಡಲನುಱಿದುದು ತುರಗ ಕಾಲಾ
ಳಡೆಗುಣವ ನೋಡಿದುದು ಕಾಲನ ಪುರಕೆ ಕಡಿವಡೆದು ॥ ೨೭

ದೇವತೆಗಳ ಪಲಾಯನ.

ಓಡಿದರು ಗಂಧರ್ವಸಾಧ್ಯರು
ಕೂಡೆ ಮೂಡಣದೆಸೆಗೆ ರುದ್ರರು

1 ನಿಲ್ಲುನಿಲ್ಲೆನುತ, ಕ. ಖ.

ಕೂಡೆ ವಸುಗಳು ಸಹಿತಲಾದಕ್ಷಿಣದಿಶಾವರವ |
ನೋಡಲದಿತಿಯ ಸುತರು ಪಡುವಣ
ಕಾಡ ಹೊಕ್ಕರು ಬಡಗದೆಸೆಯಲಿ
ಬೀಡ ಬಿಡಿಸಿದರಶ್ವಿನೀದೇವರುಗಳಳವೞಿದು || ೩೮

ಅನಲನಡಗಿದನಂತಕನು ಕಾ
ನನವ ಹೊಕ್ಕನು ನಿರುತಿ ವರುಣನ
ಮನೆಗೆ ಬಾ ನೀನೆಂವನನಿಲಕುಬೇರರೆಂಬವರು |
ತನುವ ಮಱೆದರು ಮಿಕ್ಕವರ ಮೊ
ತೆನಗೆ ಬಾರದು ಪೇೞುವರು ವಾ
ಸನವೆ ಸೀೞದಾಯುಧವನುೞಿದಾಲೇಂಕರಾವೆನುತ || ೩೯

ಅಮೃತಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಗರುಡನು ಬಂದಾಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ
ಭೌಮನನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಮೃತಾವಾಸಕೆಲ್ಲರ
ಹಿಂದುಳುಹಿ ಕಾಹಿನ ದುರಾತ್ಮರ
ಕೊಂದು ಹೊಕ್ಕನು ಮಿಕ್ಕನಾಸುರಕುಲದ ವೋಹರವ |
ಮುಂದುವರಿವವಟನನು ಕಾಣು
ತ್ತೊಂದು ಕಾಹಿನ ನಾಯಕರ ನಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಭೌಮನನೆಂಬವನು [1] ತಾಗಿದನು ಖಗಪತಿಯು || ೪೦

ಎಚ್ಚನಾತನು ಖಗನೊಡಲು ಧ
ಟ್ಟುಚ್ಚಲವೆಳಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಹೋಹೋ
ಮೆಚ್ಚಿದನು ಮತ್ತೇನು ವೀರರ ದೇವ ನೀನೆನುತ |
ಬೆಚ್ಚನೊಡಲಲಿ ತುಂಡದಗ್ರದೆ
ನೊಚ್ಚುತುೞಿದನು ಜೀವಕಾಯುವ
ನುಚ್ಚಿದನು ಬೞಿಕಮೃತದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನಾಗರುಡ || ೪೧

---

1 ಜೌವ್ವನನೆಂಬವನು, ಕ. ಖ.

ಅಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲನಾದ ಅಗ್ನಿಯಂ ಕಂಡು ಭಾರ್ಗವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸ ಬಿಕೆ.

ಕಂಡನದಱೊಳಗಾತನಾಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡಪರಿಯಂತವನು ವೇಷ್ಟಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಪಾವಕನುಜ್ವಲಜ್ವಾಲಾವಳಿಗಳಂದ[1] ।
ಕೆಂಡಗೆದಱಲು ನೂಱುಯೋಜನ
ಮಂಡಲಾಕಾರದಲಿ ಕವಿದಿರೆ
ಕೊಂಡ ಹೆಜ್ಜೆಯು ತೆಗೆದು ನಿಂದನಿದೇನಿದೇನೆನುತ ॥　　೪೭

ಬಟ್ಟೆಗೊಡು ಹುತವಹನೆ ಲೋಕಾ
ಧಿಷ್ಠಿತನೆ ಸುರಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀ
ನಿಷ್ಟನೆನಿಸುವೆ ನೋಡಲಾಭುವನೈಕಪಾವನನೆ ।
ಬಟ್ಟೆಗೊಡು ಸುಜನೈಕವಂದ್ಯಾ
ಭೀಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯೆ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಯೆ
ಬಟ್ಟೆಗೊಟ್ಟುಳುಹೆನುತ ಖಗನಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದನೊಲಿದು ॥　　೪೩

ಬಗೆವನೇ ಸಾಮವನು ಧಗಧಗ
ಭುಗಿಭುಗಿಲು ಭೋರೆಂದು ಕುಡಿನಾ
ಲಗೆಗಳಂಡಕಟಾಹವನು ಕಾಸಿದುದು ಕುಣಿಕುಣಿದು ।
ಹೊಗೆಯು ಹೊರಳಿಯು ಕೆಂಗಿಡಿಯು ನೆಗ
ೞಿಗೆಯು ಸಂವರ್ತಾಗ್ನಿಯಂತಿರೆ
ಹೊಗುವ ಮಾತೇನಿಕ್ಷಿಸುವೊಡರಿದಾಯ್ತು ಖಗಪತಿಗೆ ॥　　೪೪

ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಒಲಿಯದಿರಲು ನದೀತಟಾಕಾದಿಗಳ
ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಕಾರಲಾಗಿ ಅಗ್ನಿಶಮನ.

ಕೆಟ್ಟನಿದು ವಿಪರೀತವಾಯ್ತೆನು
ತಟ್ಟಹಾಸವ ಮಾಡಿ ಖಗಪತಿ
ತೊಟ್ಟು ಸಾವಿರಮುಖಗಳನು ನಿಜಯೋಗಶಕ್ತಿಯಲಿ ।

---

[1] ನುಜ್ವಲಾವಳಿಗಳಂದ, ಕ. ಖ.

ಕಟ್ಟುಗೆಡೆ ಧುಸಿನಿವಹಗಳ ಮುಖ
ವಿಟ್ಟು ಕಂಡಿವನು ಕಾಱಿದನು ಜಗ
ಜಟ್ಟಿ ಪಾವಕನೊಳಗೆ ಸಂವರ್ತಾಭ್ರದಂದದಲಿ ॥ ೪೫

ಏನನೆಂಬೆನು ತೀರ್ದುದಾಪವ
ಮಾನಸಖನುಬ್ಬಟೆಯು ಕಬ್ಬೊಗೆ
ಹಾಸಿಗೊಂಡುದು ಕಿಡಿಗಳಡಗಿದವಡಗಿತಾ ಜ್ವಾಲೆ ।

ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರ ದುರ್ಗದ ನಿವಾರಣೆ.

ಸ್ಥಾನ ಬಿಸಿಯಾರಿದುದು ಹೊಕ್ಕನು
ವೈನತೇಯನು ಮುಂದೆ ಕಂಡನು
ಭಾನುತೇಜದ ಶಸ್ತ್ರದುರ್ಗವ ನೋಡಲರಿದೆನಲು ॥ ೪೬

ಇದು ಪ್ರಳಯವಾಯ್ವಾವನೆಲೆ ಹೊ
ಕ್ಕಿದನು ಹೊಱವಡುವಧಿಕಬಲನೆನು
ತೊದೆವನಸ್ತ್ರದ ದುರ್ಗವನು ಪಕ್ಷವಲಿ ತುಂಡವಲಿ ।

ಚಕ್ರವಂ ಕಂಡು ಅಣುರೂಪದಿಂದ ಅದರ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಕೆದಱಿ ಹೊಕ್ಕನು ಮುಂದೆ ಕಂಡನು
ಕುದಿವ ಸಾಹಸ್ರಾರಘನಯಂ
ತ್ರದ ಮಹಾಚಕ್ರವನು ತಿಱುಗುತ್ತಿರಲು ತೀವ್ರದಲಿ ॥ ೪೭

ಕಂಡು ತಲೆದೂಗಿದನು ಖಗನು
ದ್ದಂಡಚಕ್ರವ ಗೆಲುವುಪಾಯವ
ಪುಂಡರೀಕಾಸನನೆ ಬಲ್ಲನೆನುತ್ತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ।
ಚಂಡಬಲನಣುರೂಪವನು ಕೈ
ಕೊಂಡು ಚಕ್ರದ ನಾಭಿಯೊಳಗಿರ
ಲಂಡಜೇಂದ್ರನು ಕಂಡನಮೃತವನದಱ ಕೆಳಗಿರಲು ॥ ೪೮

[1] ಪ್ರಳಯವಾಯ್ವಾವನೊ, ಕ. ಖ.

ಅದರ ಕೆಳಗಿರುವ ಸರ್ಪಗಳಂ ಕಂಡು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ
ಅಮೃತಕಲಶವನ್ನು ಹರಿಸುವಿಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಕಂಡನು ಕೆಳಗಿಱದು ಬಲು
ಮೃತ್ಯು ಬಾಯ್ದೆಱೆದೆರಡು ರೂಪವ
ಹೊತ್ತ ತೆಱದಲಿ ರೌದ್ರಮುಖದ ಭಯಂಕರಾನನದ ।
ಎತ್ತುದಲೆಗಳ ಕುಪಿತನಯನದ
ತತ್ತುಮಿಂಚನು ಜಱಿವ ಜಿಹ್ವೆಯ
ಹೊತ್ತುವುಸುರಿನ ಹೊಗುವ ದಾಡೆಯ ದಡಿಗಫಣಿವರರ ॥ ೪೯

ಘಾತುಕರು ನೋಡಿದರೆ ಭಸ್ಮೀ
ಭೂತರಹರಾರಾದೊಡಾಗಲಿ
ಭೂತನಾಥಗೆ ಪುಗಲರಿದವರೆರೊಡನೆ ಕಾದುವರೆ ।
ವೀತನಿದ್ರರು ವಿಹೃತನೇತ್ರರು
ಮಾತು ಹಲವೇನಮೃತಕಲಶದ
ಮಾತು ಬೇಡೆಂಬಂತೆ ಕಾದಿಹರೆರಡು ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ॥ ೫೦

ನೆಗಹಿ ಕೊಂಡನು ಸುರರ ಸಿರಿಯನು
ನೆಗಹಿ ಕೊಂಬಂದದಲಿ ಚಕ್ರವ
ನುಗಿದು ಬಗಿದೋಡಿದನು ಹೊಱವಂಟನು ನಭೋಗತಿಗೆ ।
ಖಗವರನು ಕೈಕೊಂಡು ಮುನ್ನಿನ
ಜಗದಗಲವಾಕಾರವಮರರ
ತಗುಳದನು ಸತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ॥ ೫೧

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಚಂಡವಿಕ್ರಮನಮರರನು ಬೆಂ
ಕೊಂಡು ತಂದನು ಸುಧೆಯನವನಿಗೆ
ಕಂಡು ನಾರಾಯಣನ ಕರುಣವ ಪಡೆದನಾ ಗರುಡ ॥

ಅಮೃತಹರಣದಿಂದಾದ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಸುರರು
ಹರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕಮುನಿಪ ಸದೆದು ಸು
ರಾಳಿಯನು ಪೀಯೂಷದುರ್ಗವ
ಬೀಳಹೊಯ್ದನು ಕೆಡಹಿದನು ಪೀಯೂಷಪಾಲಕರ ।
ಕೋಳು ವಿಡಿದಮೃತವನು ಹಾಯ್ದನು
ಹಾಳು ಮೋರೆಯ ತ್ರಿದಶಪುರವನು
ಬೀಳುಕೊಂಡೊಲವಿಂತೆ ಮೊಱೆದುದು ಸುರಪತಿಯ ವಿಭವ ॥ ೧

ಕೆಟ್ಟುದೋ ಸುರಲೋಕ ಭಂಗವ
ತೊಟ್ಟುದೋ ನೆಱೆ ತೊಡೆದುದೋ ತ್ರೈ[1]
ವಿಷ್ಟಪಾಧೀಶ್ವರರ ಹೆಸರನು ಹೇಳಲೇಕಿನ್ನು ।
ದುಷ್ಟಖಗನೆಳದೊಯ್ದನಮೃತವ
ನಟ್ಟಿಡಪಿಯಾಯ್ತೂರು ಯೆನುತವೆ
ಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡರು ಬಾಯ ಬಿಡುತ ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿಗೆ ॥ ೨

1 ತೊಡೆದುದೊಮುಹಾತ್ರಿ, ಕ. ಖ.

ಹುಯ್ಯಲಿಡುತವೆ ಹೋದರವರರರು
ಕೈಯ್ಯ ಸೊಪ್ಪನು ನೆಗಹಿ ಮನ್ಮಥ
ನಯ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿಯಭಿಮುಖಕೆ ।
ಮೆಯ್ಯನೀಡಾಡಿದರು ಸಂಸ್ತುತಿ
ಗೆಯ್ಯಲದನಾಲಿಸುತ ಪನ್ನಗ
ಶಯ್ಯನಂದು ನೆಗಹಿದನಬ್ಜಸಮಾಸ್ಯದಲಿ ನಗುತ ॥ ೩

ಹರಿ ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಹೋಹೊ ಅಂಜದಿರಂಜದಿರಿ ನಿ
ಮ್ಮಾಹವವ ನಾನರಿದೆನನಗದು
ಸಾಹಸದ ಸಂರಂಭವಾಗಂಭೀರವಿಕ್ರಮನ ।
ಬಾಹುಬಲವವನೊಡನೆ ಸಲ್ಲದು
ಸೋಹಿನಲಿ ತಾ ತೆಗೆವೆ ನಿಲ್ಲೆನು
ತಾ ಹರಿಯು ನೆಱೆ[1] ಬಂದನಮರಾವತಿಗೆ ಗೆಲವಿನಲಿ ॥ ೪

ನಡೆಯೆನುತ ನಯನಾಭಿರಾಮನು
ಪಡೆಗೆ ಕೈಬೀಸಿದನು ಬಂದನು
ಜಡಿವ ಘನಗಂಭೀರಭೇರೀಪಟಹಶಂಖರವದಲಿ ।
ಬಡೆದುದಬುಜಭವಾಂಡವನೆ ಬೆಳ
ಗೊಡೆಯು ಚಾಮರಸೀಕರ ದೆಸೆಗ
ಗ್ಗಡದ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯದಲಿ ಖಗರಾಜನಿರ್ದೆಡೆಗೆ ॥ ೫

ನೀಲಮೇಘನಿಭಾಂಗಕಾಂತಿಯ
ಲೋಲಮಣಿಕುಂಡಲದ ಪಿಮಲಕ
ಪೋಲಮಂಡಲದೆಸೆವ ಕಮಲದಳಾಯತೇಕ್ಷಣದ ।
ಶ್ರೀಲಲಾಟದ ಮೌಳಿಮಕುಟದ

1 ಮಹಾಹರು, ಕ, ಖ.

ಕೀಲಣದ ನವರತ್ನ ಕಾಂತಿಯು
ಜಾಲದಲಿ ಜಗದೇಕನಾಥನು ಬಂದನಾಹವಕೆ ॥ ೬

ಕೊರಳ ಹಾರದ ಕೌಸ್ತುಭದ ಪೇ
ರುರದ ವರಸಿರಿವತ್ಸನಾಭಿಯು
ಕರಕಮಲಕಂಕಣದ ಕೇಯೂರದ ಚತುರ್ಭುಜದ ।
ಅರಿಗದಾಶಾಙ್ರ್ಗದ ಭುಜಂಗಳ
ಭರಿತತೇಜದ ದಿವ್ಯಪೀತಾಂ
ಬರದ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿ ಬಂದನು ಗರುಡನಭಿಮುಖಕೆ ॥ ೭

ವಂದಿಗಳ ಕಳಕಳದ ಮಾಗಧ
ವೃಂದದೊತ್ತೊತ್ತುಗಳ ಸೂತರ
ಸಂದಣಿಯು ಗಂಧರ್ವಕಿನ್ನರಗೀತಸಂಸ್ತುತದ ।
ದುಂದುಭಿಯು ಕಳಕಳದ ಬಹುವಿಧ
ದಿಂದೆಸೆವ ಬಹುಭದ್ರವಾದ್ಯದ
ಸಂದ ಸುರರೈ [1] ಶ್ವರ್ಯದಲಿ ಬಂದನು ಸುರಾಲಯದಿ ॥ ೮

ಸುಳಿವ ಸುಮನೋವೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಮಿಗೆ
ಮೊಳೆವ ವೀಣಾವೇಣುಮುರಜದ
ಕರಪುಟದ ಮೌಳಿಗಳಲೊಪ್ಪುವ ಲೋಕಪಾಲಕರ ।
ಸರಸಿಜಾಸನರುದ್ರವಿಬುಧೇ
ಶ್ವರನಿಷೇವಿತಪಾದಪೀಠದ
ಕರುಣಿಗಳ ದಾತಾರ ವೈದೋಳಿದನು ಖಗಪತಿಗೆ ॥ ೯

ಆಗ ಗರುಡನು ಹರಿಯಂ ಕಂಡು ನೀನಾರೆಂದುಕೇಳಲು
ಹರಿಯ ಉತ್ತರ.

ಗಂಡುಗಲಿ ಯಮೃತದ ಕಲಶವನು
ಕೊಂಡು ಹಾಯ್ದುಯ್ಯುರಲು ನಭದಲಿ

[1] ಸಾಮಾನ್ಯ, ಕ. ಖ.

ಕಂಡನಾಕಮನೀಯಕೀರ್ತಿಯ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನು ।
ಅಂಡಜೇಂದ್ರನು ನಗುತ ನಿಂದನು
ಪುಂಡರೀಕದಳಾಕ್ಷನಿದಿರಲಿ
ಪಂಡಿತನೆ ನೀನಾರು ಹೇಳೆನಗೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೧೦

ಹೇಳು ಹೇಳೈ ಯೆನಲು ಖಗಪತಿ
ಪಾಲುಗಡಲ ಮಹಾತ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲಲೋಚನ ಕಮಲಭವರೇ ಮುಖ್ಯರಿವರೆನಗೆ ।
ಕೇಳು ಪುತ್ರ ಸಪುತ್ರರೈ ಕೀ
ಟಾಳುಗಳು ಸುರರಲಿ ಚರಾಚರ
ಜಾಲ ವೆನ್ನಯ ಲೀಲೆ ನಾರಾಯಣನು ತಾನೆಂದ । ೧೧

ಹರಿಯು ವರವಂ ಕೇಳೆನಲು ಗರುಡನ ಅನಾದರಕ್ಕೆ ಹರಿಯ
ಅಪಹಾಸ.

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಖಗಮಣಿಯೆ ನಿನ್ನಯ
ನಿಚ್ಚಟದ ಬಲವೀರ್ಯಶೌರ್ಯದ
ಹೆಚ್ಚುಗೆಯ ವಿಕ್ರಮಪರಾಕ್ರಮಶಕ್ತಿಯನು ಕಂಡು ।
ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ನೀ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆನ
ಲಚ್ಯುತನ ನುಡಿಗಳಿಗೆ ನಕ್ಕನು
ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಾಕಿವನು ತಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಹನೆಂದ [1] ॥ ೧೨

ನಕ್ಕನಸುರಾರಾತಿ ನೋಡಿದ
ನಿಕ್ಕಲದ ಕಮಲಜಭವಾದ್ಯರ
ನೆಕ್ಕಟಿಗನುಬ್ಬಾಳಿಯನು ಕಂಡಿರೆ ಖಗಾಧಿಪನ ।
ಸಿಕ್ಕುಸುವೆನತಿಬಲನನೆನುತವೆ
ಜಕ್ಕುಳಿಸಿ ಕಡೆಗಣ್ಣನೀಕ್ಷಿಸಿ
ರಕ್ಕಸರ ಕುಲವೈರಿ ನುಡಿದನು ನಗುತ ಖಗಪತಿಗೆ ॥ ೧೩

---

[1] ಸಾಮರ್ಥ್ಯನಹನೆಂದ, ಕ. ಖ.

ತಿರುಗಿ ಉಭಯರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಾಹನನಾಗೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಈವೆ ನೀನೆನಗೇನನಿಲ್ಲದೊ
ಡಾವದಡಿಯಲಿ ಬಿದ್ದ ನಿನ್ನನು
ಕಾವ ದಾತರ [1] ಗಂಡನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮ ಮರುಳನಲ ।
ದೇವರೆಂಬವರ್ಕೈದೆ ತನಗನು
ಜೀವಿಗಳು ತಾವೇನು ಕಾಣದೆ
ಗಾವಿಲನೆ ತಾನೀವೆ ನೆಲ್ಲವ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದ ॥ ೧೪

ಆಗಲದಕೇನಾಯ್ತು ತಪ್ಪೇ
ನೀಗಳೆಂದನು ವರತಪೋವ್ರತ
ಯೋಗನಿಷ್ಠ ದ್ವಿಜರು ತನಗಧಿದೈವರವರಿತ್ತ ।
ಭಾಗಧೇಯವಿದೆನಗೆ ವಾಹನ
ವಾಗು ನನಗೆಂದರ್ಥಿಸಿದನಾ
ಯೋಗಮಾಯಾಧೀಶ್ವರನು ನಗುತಾ ಖಗೇಶ್ವರನ ॥ ೧೫

ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಲು ಹರಿಯು ನೀನು ವರವಂ ಬೇಡೆನಲು
ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಕೇಳಿ ತಲೆದೂಗಿದನು ಹೋಹೋ
ಕೋಳುವಿಡಿದೈ ತನ್ನನಾರಿಗೆ
ಹೇಳುವೆನು ತಾನಾಗಿ [2] ವರವನು ಕೆಡಿಸಿದಕಟಕಟ ।
ಕಾಲನಿಡು ಮಸ್ತಕದೆಲೆಲೆ ಕರು
ಣಾಳುಗಳ ದಾತಾರ ಅಹಿಕುಲ
ಕಾಲನೊಡನಿಂತೆಂದನಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೧೬

ಬೇಡಿಕೊಂಡೆನು ವರವ ನೀನುಂ
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲೆ ವೀರ ತನ್ನನು
ಜೋಡು ಮಾಡದಿರೆನ್ನ ದರುಶನ ವೆಲ್ಲವಲ್ಲಿಳಗೆ ।

---

[1] ಮೂವದಾರಶ, ಕ. ಖ. [2] ವಾಹಂತೆ, ಕ, ಖ.

ಬೇಡು ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆನಲು ಖಗನೀ
ಪಾಡಿದನು ಪದದಲಿ ತನುವನಾ
ಬೇಡುವೆನು ತನಗೊಡೆಯರಾಜಾಜ್ಞಾಪಿಸುವುದದನೆಂದ ॥ ೧೭

ಮತ್ತೆ ದುರ್ಲಭವೇನು ನಿನ್ನನು
ಹೊತ್ತು ನಡೆವೆಂಗೆನಗೆ ತನ್ನಯ
ತೊತ್ತಲಾ ವರಮುಕ್ತಿ ನಿನ್ನ ಪದಾಬ್ಜ ಸೇವಕಗೆ ।
ಮೃತ್ಯು ಜರೆ ಯೆರಡಿಲ್ಲದಂತೊಲಿ
ದಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸನಾಥ ನಾನೆನ
ಲುತ್ತಮಾಂಗವ ತಡಪಿ ಸೂಸಿದನಂಜಬೇಡೆಂದ ॥ ೧೮

ಅಮೃತವನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಡೆಂದು ಹೇಳಲು ತಾಯ ಸೆರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಒಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕಂದ ಕೇಳ್ಳ ಕಾಡುತಿದೆ ಸುರ
ವೃಂದ ತನ್ನನು ಸುಧೆಗೆ ಕೇಳಿ
ನ್ನೊಂದು ಮಾತನು ಕೊಂಡು ಪೋಹುದಯೋಗ್ಯವಮೃತವನು ।
ಬಂದು ನಿಮಿಷವಿದಿಲ್ಲದಿರೆ ನೆಱೆ
ಪೊಂದುವುದು ಸುರಕುಲವೆನಲು ಗೋ
ವಿಂದನಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಗರುಡ ॥ ೧೯

ತಾಯ ಸೆಱೆಯಲಿ ಹಿಡಿದು ಪನ್ನಗ
ದಾಯಿಗರು ನಾಚಿಸಿದರೆನ್ನನು [1]
ಪಾಯುವ ಬಿಡಿಸುವವರೆ ಗಡ ತೋಱಿಸು ದುರಾತ್ಮರಿಗೆ ।
ಬಾಯ ಹೊಗಲೀಸನೆ ನಿಜಾಭಿ
ಪ್ರಾಯವನು ನಾ ಬಲ್ಲೆನೆನೆ ನಾ
ರಾಯಣನು ನಸುನಗುತ ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ಖಗನ ॥ ೨೦

1 ನಾಚಿಸಿದರೆ ನಗೆವು, ಕ. ಖ.

ಹರಿಯು ಶುಭಾಶಾಸನವಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ
ನೊಡನೆ ಸಂವಾದ.

ನೆನೆದ ಹೊತ್ತೊ ಳಿತಹುದು [1] ಸುಖಿಯಾ
ಗೆನುತ ವೈದಡವಿದನು ಕರುಣಾ
ವನಧಿ ವಿಹಗೋತ್ತಮನನನುರಾಗದಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ।
ನೆನೆದನಂತರ್ಧಾನವನು ಬಳಿ
ಕನುಪಮನು ಗಗನದಲಿ ಬರುತಿರ
ಲನಿಮಿಷೇಂದ್ರನು ತಾಗಿದನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲಿ ॥ ೨೧

ಕೊಳಚೆನೀರ ಹುಳು ಕುಡಿವುದು ಸರಿ [2]
ಪ್ರಳಯಕಲ್ಪಾಂತದ [3] ಸಮುದ್ರ
ಕ್ಕೆಡೆವೆನೆಂಬುದು ಬಾಲ ನೀ ನೆನೆದುದು ಸುದುಸ್ತರವು [4] ।
ಗಳಹು ಬಳಿಕೆಲ್ಲವೆನು ಬಿಡು ಬಿಡು
ಕುಲಿಶವನು ತನ್ನಾಣೆ ತನ್ನಲಿ
ಬಳಿಕ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಮಾತಿನ್ನಿಲ್ಲ ತೆರಹೆಂದ ॥ ೨೨

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಪ್ರಯೋಗ.

ಆದೊಡಿದೆ ಕಲ್ಪಾಂತಜಲಧಿಯು
ಸೇದುವೊಡೆ ಬಡಬಾಗ್ನಿ ತಾನಾ
ರಾದೊಡೇನಿದಕೊಳ್ಳನುತ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಲಿ ಬೆಂದು ।
ಕಾದ ಕಂಗಳಲುರಿಯನುಗುಳುತ
ಹೋದೆ ಯಿನ್ನೇನೆನುತ ದುರ್ಧರ
ನಾದದಲಿ ತೆಗದಿಟ್ಟನಾವಜ್ರದಲಿ ಖಗಪತಿಯು ॥ ೨೩

ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲು ಗರುಡನ ಅಪಹಾಸ.

ಇಟ್ಟನೋ ವಜ್ರದಲಿ ಸುರಪತಿ
ಕೆಟ್ಟನೋ ಖಗಪತಿ ನಿರರ್ಥಕ

---

[1] ಹೊತ್ತೈಸಾದ, ಕ. ಖ. [2] ಕುಡಿವುದದುಸರಿಯಾಲಾ, ಕ. ಖ.
[3] ಕಲ್ಪದ, ಕ. ಖ. [4] ದಂತೆ ದುಸ್ತರವಲಾಲಾಭ್ಯ, ಕ. ಖ.

ಮುಟ್ಟ ಬದುಕುವರುಂಟೆ ಹರ ಹರ ಯೆನುತ ಜನ ಬೆದಱೆ |
ಬೆಟ್ಟವನು ಕಡಿಗಳೆವ ವಜ್ರವು
ಬಟ್ಟೆದೆಗೆದುದು ಖಗನ ಸಮ್ಮುಖ
ಕೊಟ್ಟದ ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ನಿಂದಂತಾಯ್ತು ಮೂಲೋಕ ॥ ೨೪

ಕಂಡನಂದಾ ವಿಹಗಪತಿ ಕೈ
ಕೊಂಡನಿಂದ್ರನ [1] ವಜ್ರವನುಮಾ
ಖಂಡಲಂಗಿದನೆಂದನೊಯ್ಯನೆ ನಗುತ ಲೀಲೆಯಲಿ |
ಗಂಡುಗೆಡಸಿದೆ ಬಱಿದೆ ವಜ್ರವ
ಕೊಂಡು ಹೋಗದೆ ನೀನು ಬಿಸುಟರಿ
ಭಂಡನನೆ ಹೋಗಿನ್ನು ಸುಖದಲಿ ನೀನು ಹೋಗೆಂದ ॥ ೨೫

ಅಲ್ಲದೊಡೆ ತಾ ನಾಚಿಸುವನ
ಲ್ಲಲ್ಲ ನಿನ್ನನು ಮೇಣುಪ್ರೋಹವಿ
ದಲ್ಲ ತಾಪಸವರ [2] ದಧೀಚಿಯ ಕಾಯದಸ್ಥಿಯನು ॥
ಬಲ್ಲಿದನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ ಯೆಂಬುದ
ಬಲ್ಲೆ ನಿತ್ತನು ಗಱಿಯನೊಂದನು
ಪೊಳ್ಳು ಗಳೆಯಲಿ ವಜ್ರಕೆಂದನು ಸುರಪತಿಗೆ ಗರುಡ ॥ ೨೬

ಎಂದೆನುತ ಗಗನದಲಿ ಮೊೞಗುತ
ಮುಂದುವರಿದೈತಹಮಹಾಸ್ತ್ರ
ಕ್ಕೊಂದು ಗಱಿಯನು ಕೊಳ್ಳನುತ ಖಗರಾಜನೊಲವಿನಲಿ |
ಎಂದೊಡದನೇನೆಂಬೆನಮರರ
ವೃಂದವುಘೆಯೆನೆ ಬಿದ್ದುದಾಗಱಿ
ಸಂದೊಡೆಯೆ [3] ಗಿರಿಯಂತೆ ವಜ್ರದ ಹತಿಯಲವನಿಯಲಿ ॥ ೨೭

ಉಱುವ ದಿವ್ಯಮಹಾಯುಧಕ್ಕೆ ಕಿ
ಗ್ಗಱಿಯನಿತ್ತೆನೆನುತ್ತ ಮನದಲಿ

---

1 ನೆನ್ನದು, ಕ. ಖ. 2 ತಾಪಸ, ಕ. ಖ. 3 ಸಂದುಡಿದ, ಕ. ಖ.

ಮಱುಗದಿರು ನೀನಾಂಪುದೊಂ[1]ದೇ ಗಱಿಯು ಕಡೆಸೆಱಗ ।
ಬಱಿದೆ ನಾಚಲದೇಕೆನಲು ಶಚಿ
ಯೆಱೆಯನದನಾಲಿಸುತ ಕಾಣದೆ
ಗಱಿಯ ಕಡೆಯನು ಮೇಣು ನೆಗಹಲು ನೆರೆಯೆನಿಂತೆಂದ ॥ ೨೮

ಮೃದೂಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಗರುಡನೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ಸ್ನೇಹ

ಆರು ನೀನೆಲೆ ವೀರ ನಿನ್ನಾ
ಕಾರವದುಭುತ ನಿಜಪರಾಕ್ರಮ
ವಾರಿಧಿಯ ನೆಲೆಗಾಣ್ಬವರಿ[2]ದಾಯ್ತೆಲೆ ಸಖಿಯೆ ನಿನ್ನ ।
ಸಾರಬಲವಿನಿತೆಂದು ತಿಳಿಯೆ ಮ
ನೋರಥವು ಸೌಖ್ಯವನು ತನ್ನಲಿ
ಸೇರಿಸೆಂದನು ವಿನಯದಲಿ ಖಗಪತಿಗೆ ಸುರನಾಥ ॥ ೨೯

ಸೇರುತಿದೆಲಾ ಸಖ್ಯ ನಿನ್ನಲಿ
ವೈರವೆನಗಿನಿತಿಲ್ಲ ವೆನ್ನ ಶ
ರೀರದಲಿ ಹೇಳುವೊಡೆ ಯೋಗ್ಯವೆ ಆತ್ಮಸಂಸ್ತುತಿಯು ।
ಸೂರಿಗಳು ಮಾಡುವರೆ ಹೇಳಾ
ವೀರ ಸಖಿ ನೀನೆಂದೆ ಯದಱಿಂ
ದಾರು ಸಖಿಯರ್ಥಿಸುತಿರದನಾ[3]ಚರಿಸದಿಹರೆಂದ ॥ ೩೦

ಗರುಡನು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಸುರವರನೆ ಕೇಳಖಿಳಗಿರಿವನ
ವರವನಧಿ ಕಾನನ ಮಹಾಸಾ
ಗರವ ಸಪ್ತದ್ವೀಪ ಧರೆ ಸಹಿತಖಿಳ ಭುವನವನು ।
ಧರಿಸುವೆನು ತಾನೊಂದು ಪಕ್ಕದ
ಲೊರವಡೆನಿತುಂಟನಿತರಧಿಕವೆ
ಸೊರಹಲಱಿಯೆನಜಾಂಡಮಂಡಲ ತೃಣವಿದೆನಗೆಂದ ॥ ೩೧

---

1 ವೇಗಾಪಡೊಂದೇ, ಕ. ಖ. 2 ಗಾಣದ, ಕ. ಖ. 3 ಪಿಕರವ, ಕ. ಖ.

ಇಂದ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಗರುಡನು ಸ್ವಾಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವಿಕೆ

ಎಂದೊಡಾ ಸುರವರನು ಮಗುೞಿಂ
ತೆಂದ ನಹುದೋ ವೀರ ಬಲ್ಲಿದ
ನೆಂದಱಿವೆ ನಾಕಾರದಳತೆಯ ತೋಱಬೇಹುದಲೆ ।
ತಂದೆ ಸಖಿ ಯಾನಾದೊಡೆನೆ ವಿಹ
ಗೇಂದ್ರನಿಂದ್ರನ ಮಾತ ಕೇಳುತ
ಮಂದಹಾಸದಲಮರಪತಿಗಿಂತೆಂದ ನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೦

ನೋಡ ಬಹುದೇ ಪಕ್ಷದಗಲವ
ನೀಡುವೊಡೆ ತೆರಹಿಲ್ಲ ಕಮಲಜ
ನಾಡಲೇತಕೆ ಕೃಪಣನಾವನು ಗಗನಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।
ನೋಡುವರೆ ನನಗೊಂದು ಗಱಿಯನು
ನೀಡಲಿಂಬಿಲ್ಲಂಬರವ ಕಡೆ
ಮಾಡಿ ತೋಱಿಸುವೊಡಿಂದಿವನು ನಗುತ ಸುರಪತಿಗೆ ॥ ೩೩

ವೀರ ಕಂಡೇಗೈವೆ ವಜ್ರವಿ
ದಾರಿಸಿದ ತನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷದ
ಸಾರವನು ಮತಿಯುತನೆ ಮತ್ತಿನ್ನೇನ ಬೆಸಗೊಂಬೆ ।
ಭೂರಿಭಯರಸಸಬುದವಿದು ನಿ
ಸ್ಸಾರರಣ ನೋಡಾದೊಡೆನುತ ಮ
ಹೋರಗಾಂತಕನಮರರುಘೌಯೆನೆ ತೋಱಿದನು ನಿಜವ ॥ ೩೪

ಮುಱುಗಿದವು ದೆಸೆಯೆಂಟು ಪಕ್ಷದ
ವಳಯವೇಕಾಂಗದಲಿ ಧ್ರುವಮಂ
ಡಲಕೆ ಸಂಕಟವಾಯ್ತು ಶಿರವನು ನೆಗಹಿದನು ಮೇಲೆ ।
ಇಳೆ ರಸಾತಳಕಿೞಿದುದಂಘ್ರಿಯ
ನೆಲೆಯ ಕಂಡವರಾರು ಭುವನಾ
ವಳಿ ತದಾತ್ಮಕವಾದುದೊಂದೇ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೩೫

ಘಾಸಿಯೊದನು ತರಣಿ ತೇಜೋ
ರಾಸಿಯಂಗಚ್ಛವಿಯ ನೀಕ್ಷಿಸಿ
ವಾಸವನು ನಡುಗಿದನು ಜಯ ಜಯ ಯೆಂದುದಮರಗಣ ।
ಸೂಸಿದರು ಪೂಮಳೆಯ ನಾಕಮ
ಲಾಸನಾದ್ಯರು ಮೇಗೆ ಶಿರದಲಿ[1]
ಭಾಸುರಾಂಗಪ್ರಭೆಯಿನೆಸೆದನು ತೀವ್ರತೇಜದಲಿ ॥ ೩೬

ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಬೆಸಸುವಿಕೆ.

ಸಾಕು ಸಖಿಯೇ ಕಂಡೆನೆಂಬೊಡೆ
ನೂಕವಾಲಿಗಳಂಗವಟ್ಟದ
ಲೇಕದೇಶವ ನೀಕ್ಷಿಸುವೊಡಾನಾವನೆಂದೆನುತ ।
ಪಾಕಶಾಸನನೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾ
ಕ್ಷ್ಯಾಕೃತಿಯ ಕೈಕೊಂಡು ನುಡಿದನು
ಲೋಕಪಾಲನೆ ಹೋಗು ನಿಳಯಕೆ ಯೆಂದನಾ ಗರುಡ ॥ ೩೭

ಬಳಿಕ ಅಮೃತವು ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗದಂತೆ ಆಲೋಚನೆ

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಸಖಿತನಕೆ ತಾ
ಸಂದೆನಲ್ಲೆ ತಂದೆ ನೀ ನಿದ
ನೊಂದ ಸಲಿಸಲು ಬೇಹುದೀವುದು ಸುಧೆಯನೆನಗೆನಲು ।
ತಂದೆ ನಿನಗದರಿಂದ ಫಲವೇ
ನಿಂದಿದನು ಸೇವಿಸಿದೊಡುರಗರು
ಕೊಂದರೆಂದರಿ ತನ್ನನನುಚಿತಮಾಡಬೇಡೆಂದ ॥ ೩೮

ಕೊಟ್ಟ ಅಮೃತವನೆನ್ನ ಕಾರ್ಯವ
ನೆಟ್ಟನಾಗಿಸಿ ತಾಯ ಸೆರೆಯನು
ಬಿಟ್ಟನೆನಿಸುವೆನೊಯ್ದು ಸುಧೆಯನುಮಾವೆನುರಗರಿಗೆ ।

---

[1] ಶಿರವನು, ಕ. ಖ

ಮುಟ್ಟತೆನಿಸಿದ ಬೞಿಕದನು ನೀ
ನಿಷ್ಟವಾದರೆ ಕೊಂಡು ಬಹುದೆನೆ
ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹುವೆನೊಂದು ವರವನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದ ॥ ೩೯

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸರ್ಪಗಳು ತನಗಾಹಾರವಾಗುವ ವರವಂ ಪಡೆದು
ತಾಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅಶನವಾಗಲಿ ಕದ್ರುತನಯರ
ವಿಸರವೆನಗೆಲೆ ದೇವ ಕಾಂಕ್ಷಿಸಿ
ದೆಸೆವ ವರವಿದೆನಲ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು ಜಯಿಸು ಹೋಗೆನಲು ।
ವಸುಧೆಗೈತಂದನು ಸುರೇಂದ್ರನ
ನೊಸಲು ಬೆಂಬಲು ಜನನಿಯಂಘ್ರಿಯ
ವಿಸರುಹಕೆ ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದನು ವಿನಯದಲಿ ಗರುಡ ॥ ೪೦

ತಾಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು
ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರೆನ್ನುವಿಕೆ.

ತಂದೆನಮೃತವನವ್ವೆ ತಂದೆನು
ತಂದೆ ಯಿದೆ ಯಿದೆ ಯೆನಲು ಬದುಕಿತೆ
ಕಂದ ಕಲ್ಪಸಹಸ್ರವನು ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗೆನಲು ।
ನಿಂದು ಪರಸಿದಳ್ಬಳಿಕ ಕದ್ರುವ
ನಂದನರಿಗೀಯೆನಲು ಕರೆದನು
ಬಂದು ಕದ್ರುಕುಮಾರಕರ ಪೀಯೂಷವಿದೆ ಯೆನುತ ॥ ೪೧

ಕೊಟ್ಟೆನಮೃತವ ನಿದೆ ಯಿದನು ದಿಟ
ಕೊಟ್ಟೆನೊಲಿದಂತಿದನು ಕೊಂಬುದು
ದುಷ್ಟರಿರ ಹಾಸುವದು ದರ್ಭೆಯನವನಿಯಲಿ ಸುಧೆಯ ।
ನೆಟ್ಟನಿರಿಸುವೆಯಿಲ್ಲಿ ಯಿದೆ[1] ಯಿದ
ಮುಟ್ಟದಿರಿ ಶುಚಿ ಯಲ್ಲದವರಿದು
ಶಿಷ್ಟವಿಹಿತಸ್ನಾನರಾಗಿಯೆ ಕೊಂಬುದಿದನೆಂದ ॥ ೪೨

---

1 ನೆಟ್ಟನಿರಿಸಿದೆ, ಕ ಖ.

ಆಗ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ದರ್ಭೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸುಧೆಯನ್ನು
ಇಂದ್ರನು ಅಪಹರಿಸುವಿಕೆ.

ಅಲ್ಲವೇ ತೊತ್ತಲ್ಲವೆ ಯಲ್ಲ
ಅಲ್ಲ ಬಿಡಿ ತೊತ್ತಲ್ಲ ಪನ್ನಗ
ರೆಲ್ಲವರು ಸುಸ್ನಾನರಹವೆಂದೆನುತ ತಮತಮಗೆ ।
ನಿಲ್ಲದೈದಿದರುರುನದಿಯ [1] ಜಲ
ದಲ್ಲಿ ಗಾಕ್ಷ್ಣೆಬಂದನಮರರ
ಬಲ್ಲಹನು ಕೊಂಡೊಯ್ದನಮೃತವನಱಿಯದಂದದಲಿ ॥ ೪೩

ತಿರುಗಿ ಅಮೃತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಮೃತವಂ ಕಾಣದೆ ಸರ್ಪಗಳ ದುಃಖ.

ಬಂದು ಮಡಿಗಳನುಟ್ಟು ಕುಂಕುಮ
ಚಂದನಾಗರುಭೂಷಣಂಗಳ
ನಂದದಲಿ ಧರಿಸಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರನು ।
ಹಿಂದುಱುಹಿ ನಾ ಮುನ್ನ ತಾ ಮು
ನ್ನೆಂದು ತಿವಿದಾಡುತ್ತ ಪನ್ನಗ
ವೃಂದವೆಡರಿನೊಳು [2] ಮುಱುಗಲೈತಂದುದಾಕ್ಷ್ಣಕೆ [3] ॥ ೪೪

ಕುಡಿಯಲಮೃತವನಖಿಳಲೋಕ
ಕ್ಕೊಡೆಯರಹೆವಜರಾಮರತ್ವವ
ಪಡೆದು ಬಱಿಕಿದಿರಾರು ಕಾಂಬೆವೆ ಗರುಡಗಿರುಡರನು ।
ಮೃಡವಿರಿಂಚಿಸುರೇಂದ್ರರೆಂಬರ
ನೆಡಹಿ ಕಾಂಬೆವೆ ನೂಕು ನೂಕೆನು
ತಡಸಿ ಕಪಿತಂದರು ಮಹೋರಗಸಿಕರ ಬೊಬ್ಬಿಱಿದು ॥ ೪೫

ತಂದನಾಯಾಸವನು ನೋಡದೆ
ವೃಂದದಮರರ ಸದೆದು ತನುಗುಣ
ಸಂದುದಲ್ಲಮೃತವದು ಭಾಗ್ಯಾಧಿಕರು ನಾವೆನುತ ।

[1] ರುಱುವನದಜಲ, ಕ. ಖ. [2] ವಂಬರ, ಕ. ಖ. [3] ದುಮುತ ತೀಕ್ಷ್ಣಕೆ, ಕ. ಖ.

ಮುಂದಣಾವರನು ಕಡೆತುಱುಪ ಸಾ
ರಂದೆನುತಧಿಕ ಸಂಭ್ರಮದಲ
ಪ್ಪಂದದೇನೆಂಬೆನು ಮಹೋರಗನಿಕರದುತ್ಸಹವ ॥ ೪೬

ಬೇಡ ಬೇಡೆಲೆ ಬಲ್ಲೆನೆಲ್ಲರು
ಕೂಡಿಕೊಂಡೇ ಕುಡಿವುದಮೃತವ
ನೋಡಲಾಗದು ಸಾಹಸ ಕ್ಷಮಿಸೆನುತ ಕೆಲಕೆಲರು ।
ಕೂಡೆ ಹುಲುಗೈಗಳನು ನೆಗಪಿದ
ರೋಡಿದರೆ ಕೇಳುವವರಾರಿದ
ನೀಡಿಱಿದು ತಾವೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಪರಿದರಾ ಸ್ಥಳಕೆ ॥ ೪೭

ಕಾಣೆವೇನಾಯ್ತೆರಿಸಿದೆಡೆಯಲಿ
ಮಾಣದಮೃತವ ಕದ್ದರಾರೋ
ಪ್ರಾಣವನು ನೆಱೆ ಕೊಂಡರಕಟಾ ಕೆಟ್ಟೆವೆಂದೆನುತ ।
ಹೂಣಿಗರು ನೆಕ್ಕಿದರು ದರ್ಭೆಯ
ತ್ರಾಣವಿದು ಸುಧೆಗೆನುತ ಜಿಹ್ವಾ
ಶ್ರೇಣಿ ಸೀಳಿದುದೊಂದೆರಡು ಸೀಳಾಗಲಹಿಕುಲದ ॥ ೪೮

ಇದುವೆ ಲಾಭವೆನುತ್ತ ದುಮ್ಮಾ
ನದಲಿ ಹಿಂಗಿದುದಹಿನಿಕರವಾ
ಪದುಮಮುಖಿಯನು ಬಿಟ್ಟು ವಿನತೆಯನಧಿಕತಾಪದಲಿ ।
ಕುದಿಯುತಿರ್ದುದು ನೋಡಿ ಖಗಪತಿ
ಯಧಿಕಬಲಪೌರುಷಪರಾಕ್ರಮ
ದುದಯವನು ಶುಭವೆಹುದೆ ಹೇಳಿ ವ್ಯಾಸಮುನಿಪ್ರರಿಗೆ ॥ ೪೯

ಗರುಡನು ತಂದ ಅಮೃತವು ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ
ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ.

ಸೂತ ಹೇಳ್ವೈ ಗರುಡ ತಂದನು
ಪೂತವಾದಮೃತವನು ಸೇವಿಸ

ಲಾತುರದಿ ನಡೆತಂದು ಕಾಣದುದೇನು ಹೊಸತೆನಲು ।
ಮಾತ ಕೇಳುತಲುಸುರಿದನು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯುಲಿ ಋಷಿನಿವಹಕಂದಾ
ಖ್ಯಾತನಹ ಪೌರಾಣಿಕನು ಸುಧೆಯುಡಗಿದಂದವನು ॥ ೫೦

ಗರುಡ ಹೇಳ್ದನು ಮೊದಲು ಸಖ್ಯವ
ಬೆರಸುವಾಗಲು ಶಕ್ರನೊಡನೆಲೆ
ಸುರಪಗಹಿಂಗಳಿಗೆ ಸುಧೆಯನು ತೋಱಿ ಮುಂದಿರಿಸಿ ।
ಭರದಿ ತೊಲಗುವೆನದನು ಮುಟ್ಟೆನು
ಮರಳಿ ನೀನೊಲಿದಂತೆ ಮಾಡೆನೆ
ಧರೆಗಿೞಿದು ದೇವೇಂದ್ರ ಬಂದನದೃಶ್ಯರೂಪದಲಿ ॥ ೫೧

ಗರುಡನಹಿಂಗಳಿಗಿತ್ತು ಸುಧೆಯನು
ತೆರಳಿದನು ನಿಜಜನನಿ ಸಹಿತಾ
ದುರುಳರಲ್ಲರು ಪೋಗಿ ನದಿಗೆ ಸ್ನಾನವನು ರಚಿಸಿ ।
ಧರಿಸಿ ವಸನವಿಭೂಷಣಂಗಳ
ನುರುತರದ ಸೌಗಂಧ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂ
ಬರದಿನುರಗರು ಬರುತಲಿರೆ ಯಿಂದ್ರನದನೊಲಿದೊಯ್ದ ॥ ೫೨

ಮತ್ತೆ ಬಂದರು ಕದ್ರುತನಯರು
ತತ್ತುಗೊಂಬೆವೆನುತ್ತ ಸುಧೆಯನು
ಸುತ್ತಿ ಕಾಣದೆ ಸತ್ತವೊಲು ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಳವಿಸುತ ।
ಮೃತ್ಯುಮುಖರಳಲುತ್ತಲವರಿಗೆ
ವಿಸ್ತರದಿ ಸಿದಿಸುವುದ ಸುಧೆಯು[1]
ಚಿತ್ತವಿಸಿ ಮುಸಿಗಳಿರ ದೈವಪ್ರೇರಿತವೆನಂದ ॥ ೫೩

ವಿನತೆಯು ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ.

ಅವಗುಪಿಕೆ ಕೇಳೆಂಪಸಿಂದಿರ
ನಿತೆ [2] ಗೆಬಗಿ ಸಿರಿಗರುಡದೇವರ

[1] ಸುಧೆಯುನೀವು, ಕ. ಖ. [2] ಅಪಗಲಿಕೆಕೇಳೆಂದು ಇಂದ್ರನು ಯುಡ, ಕ. ಖ.

ಝುಡಿತೆಯಲಿ ತಾ ಕಳುಹೆ ಬಂದನು ಕದ್ರುವಿನ ಮನೆಗೆ ।
ತಡೆಯದೈದಿದ ಸುಧೆಯ ತೋಱಿಸಿ
ಯಡಿಗೆಱಗಿ ತನ್ನಾತ್ಮಜನನಿಯ
ಬಿಡಿಸಿದನು ತಾ ಸೆಱೆಯನಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೪

ಗರುಡನು ವಿತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ನುಂಗುವಿಕೆ.

ಇನ್ನು ಹೇಳ್ವ ವ್ಯಾಳಜಾತಿಯ
ಕುನ್ನಿಗಳಗಿನ್ನೆಂತು ಯೆನುತಲಿ
ಪನ್ನಗಾರಿಯು ವಿತಳಕೆಱಗಿದನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ।
ಪನ್ನಗರ ಮೋಹರವ ನೆಲ್ಲವ
ಮನ್ನಿಸದೆ ಲೇಸಾಗಿ ನುಂಗಿದ
ತನ್ನ ಜನನಿಯ ಹುಸಿದು ತೊತ್ತನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟುದಕೆ ॥ ೫೫

ಆಗ ಸರ್ಪಮುಖ್ಯರು ಗರುಡನಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪವಂ
ಕೊಡಲೊಪ್ಪಲು ಕೊಲೆ ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಉರಗಜಾತಿಯನೈದೆ ನುಂಗಲು
ನೆರೆದು ನಾಲ್ವರು ಬಂದು ನಮಗಿ
ನ್ನರಿದು ಬದುಕಲು ನಿನ್ನ ಕಯ್ಯಲದೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ ।
ಗರುಡದೇವರು ಭಟಕ ನಾಗರ
ಹಿರಿಯರೊಳು ಪರಿವಿಡಿಯೆ ನುಡಿ
ದರು ಸುರರ ದಿನಕೊಂವ್ಮೆ ಕೊಡುವ್ರುದು ನಮಗೆ[1] ಕಪ್ಪವನು ॥
ಎನಲು ಶ್ರಾವಣಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ
ದಿನದಿ ಕೊಡುವೆವು ನಿಮಗೆ ಕಪ್ಪವ
ನೆನಲು ಬಿಟ್ಟನು ಕೊಲೆಯನಾಕ್ಷಣ ಗರುಡನಹಿಕುಲದ ।
ಮನವೊಲಿದು ಕರ್ಕೋಟಕನ ತಾ
ವಿನತೆಯಾತ್ಮಜ ಕರೆದು ನುಡಿದನು
ಅನುಜ ಕೇಳೈ ನಿನ್ನ ನೆನೆವರು ಧನ್ಯರಹರೆಂದು ॥ ೫೬

---

1 ಕೊಡುವೆವು ನಿಮಗೆ, ಕ. ಖ.

ತಾವು ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇನ್ನೇನಪ್ಪಣೆಯೆನ್ನಲು ನನ್ನ ಮನೋರಥ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಇತ್ತಲಾಜನನಿಯು ಹೊರೆಗೆ ವಿಪ
ಗೋತ್ತಮನು ನಡೆತಂದವನೆಱಗಿದ
ಸುತ್ತಮಾಂಘ್ರಿಗಳಿಂಗೆ ಬೆಸಸಿನ್ನಾವುದೆನಗೆನುತ |
ಪುತ್ರವಚನವನಾಲಿಸುತ ಪುಳ
ಕೋತ್ತರದ ಸುಪ್ರೇಮಜಲಸಂ
ವೃತ್ತಲೋಚನೆ ಯುಪ್ಪಿದಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತೆನುತ || ೫೮

ಎಸೆವಸೀಪರಿ ಗರುಡದೇವನು
ದೆಸೆ ಹೊಗಳ ಯುಶ್ರಮದಲತಿವೂ
ನುಷಪರಾಕ್ರಮಸತ್ವಬಲಸಂಯುಕ್ತನೆಂದೆನಿಸೆ |
ಶಶಿವದನೆ ವಿನತೆಯು ಮನೋರಥ
ದೆಸಕ ಫಲವಾದಂತೆ ರಮಿಸುತ
ಋುಷಿಕುಲದ ಧರ್ಮದಲಿ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಯೆಸೆದಿರ್ದ || ೫೯

ಆವೆಸಿದನೋದುವನು ಕೇಳುವ
ನಾವೆಸಿದನುತ್ತಮಪಿಪಂಗವ
ದೇವಸುದಯುವನಮಳಚಾರಿತ್ರನನು ಮನವೊಲಿದು |
ಕಾವನವರನು ಪರಮಕಾರು
ಣ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದ ಸೌಖ್ಯವ
ನೀವ ಸಿರಿಸಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ || ೬೦

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

—:o:—

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದನು ಗರುಡಪ್ರಭಾವದ
ಮೂಲಕಾರಣಸಂಗತಿಯಿನಾ
ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ಚರಿತವನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಲಿ ಸೂತ ॥

ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಾದ್ಯತಿಶಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕೇಳಿದೆನೆಲೈ [1] ಸೂತ ತ್ರಿಭುವನ
ಪಾಲಕರನೆಲ್ಲರನು ಖಗಪತಿ
ಸೋಲಿಸಿದನು ಸಮಗ್ರಬಲತೇಜಃಪ್ರತಾಪದಲಿ ।
ಸೋಜಿಗೆಯ ವಿಕ್ರಮದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಮೂಲಕಾರಣವಾವುದುತ್ತಮ
ಶೀಲಗುಣಸಂಪನ್ನ ಹೇಳೆನಗೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ॥ ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಕಶ್ಯಪರ ಯಾಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಮಿತ್ಕು
ಶಾದಿಗಳನ್ನು ತರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಸೂತನಧಿಕಾ
ನಂದದಲಿ ಶೌನಕಗೆ ಭೃಗುಕುಲ
ನಂದನನೆ ಕೇಳಾದೊಡಾ ವಿಹಗೋತ್ತಮೋದ್ಭವವ ।
ಅಂದವನು ಹೇಳುವೆನು ಕಶ್ಯಪ
ನೊಂದುದಿನ ವರಯಾಗಕರ್ಮವ
ನಿಂದುಮಾಳ್ಪೆನೆನುತ್ತ ಜೆಸಸಿದನಾತ್ಮಜರಿಗೊಲಿದು ॥ ೨

---

[1] ಕೇಳಿದೆನ್ನೈ, ಕ. ಖ.

ಪರಸಮಿತ್ಕುಶಗಳನು ತಹುದ
ಧ್ವರಕೆ ನೀವೆಂದೆನುತ ನಿಜಪು
ತ್ರರಿಗೆ ವಾಸವಮುಖ್ಯರಿಗೆ ವರವಾಲಖಿಲ್ಯರಿಗೆ ।

ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರು ಸಮಿತ್ಕುಶಾದಿಗಳನ್ನು ತರುವಿಕೆ.

ಕರೆದು ಬೆಸಸಿದರಿವರು ವಿಪಿನಾಂ
ತರಕೆ ಹೋಗಿ ಸಮಿತ್ಕುಶಾದ್ಯು
ತ್ತರಮಹಾಧ್ವರಸಾಧನವ ಸಾಧಿಸಿದರೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩

ಸಂದ ಮಖಸಾಧನಸಮಿತ್ಕುಶ
ವೃಂದವನು ವಿಪಿನಾಂತರದ ವರ
ಕಂದಮೂಲಫಲಂಗಳನು ಸಂವರಿಸಿ ತಮತಮಗೆ ।
ತಂದು ಹೊಱೆಗಳ ಕಟ್ಟಿ ವರಮುನಿ
ವೃಂದವಾಸವಮುಖ್ಯರಮರರು
ಬಂದರೆಲ್ಲರು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡರು ಮರಳಿದರು ಮನೆಗೆ ॥ ೪

ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರಂ ಕಂಡು
ಪರಿಹಾಸಮಾಡಿ ದಾಟ ನಡೆಯುವಿಕೆ.

ಕಂಡನಾಖಂಡಲನು ಬರುತು
ದ್ದಂಡತೇಜದ ವಾಲಖಿಲ್ಯರ
ಮಂಡಲವನಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಶರೀರರೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಮಂಡೆಗಳಲೊಂದೊಂದು ಸಮಿಧೆಯ
ಕೊಂಡು ಕೃಶತರಗಾತ್ರರೆನೆ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಮುಮ್ಮಾರ್ಗದಲಿ ಮುಸಿನಿಕರ ॥ ೫

ಬಲೆಯುತವ ಕೃಶಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾಯರು
ಕೊಳಚೆನೀರಲಿ ಮುಱುಗುತೇಱುತ
ಬಳಲುತೈತರೆ ಮುಂದೆ ಹೋಹ ಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರ ।
ಬಳಗವನು ಕಾಣುತ್ತ ನಕ್ಕನ

ತುಳಬಲಾನ್ವಿತನಧಿಕಗರ್ವದ
ಲಲಘುಭಾರವ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೈತರುತ ಮಾರ್ಗದಲಿ ‖ ೬

ಅಕಟಕಟ ಕೃಶಗಾತ್ರರತಿ ಬಾ
ಲಕರು ಭಾರಾಕ್ರಾಂತನಿಜಮು
ಷ್ಟಿಕರೆನಿಸಿ ಕುಳಿಗಳಲಿ ಬೀಳುತ್ತೇಳುತಳಲುತ್ತಾ ।
ಶಕುತಿಹೀನರು ಹೋಹುದನು ಮತಿ
ವಿಕಳನೀಕ್ಷಿಸಿ ಗರ್ವದಲಿ ಪಾ
ವಕನವೋಲಿರೆ ದಾಂಟ ನಡೆದನು ಮರತಪಸ್ವಿಗಳ ‖ ೭

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ವಾಲಖಿಲ್ಯರ ಕೋಪ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಕಂಡುದಾಮುನಿ
ಜಾಲವಮರೇಶ್ವರನ ನಿಜಕೃತ
ಹೇಳನವನುರುತರತಪೋಜ್ವಾಲೆ ಕೋಪದಲಿ ।
ಮೇಳವಡೆದುದು ನೋಡಿ ಮೇಲೆ ಕ
ರಾಳನಯನರುಸುರಿದನೆ ಯೆಡ
ಗಾಲನದಕೇನಾಯ್ತುನುತ ಕನಲಿದರು ಸುರಪತಿಗೆ ‖ ೮

ಹೋ ಹೊ ಕಂಡಿರೆ ಗರ್ವವನು ಘನ
ವಾಹನನಸಮರೂಪ [1] ವಿಕ್ರಮ
ಬಾಹುಬಲಸಂಪನ್ನ ತಾನೆಂದಧಿಕತರಮೆಸೆವ ।
ಸಾಹಸಿಕತನವೇನು ದುರ್ಬಲ [2]
ದೇಹಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಬಲವನು
ಹೂಹೆ ನೋಡಲಿ ಯೆನುತ ಗರ್ಜಿಸಿದುದು ಮುನಿಸ್ತೋಮ ‖ ೯

ಬೇರೆ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂತ ಯಾಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಿಕೆ.

ಇಂದ್ರತನದೈಶ್ವರ್ಯಮದದಲಿ
ಮುಂದುಗಾಣನು ಮಾಪ್ಪೆವಿನ್ನೊ

---

1 ವಾಹನಮವಾರೂಪ್ಯ, ಕ. ಖ. 2 ನಹನಾಹನುದುರ್ಲಭ, ಕ. ಖ.

ಬ್ಬಿಂದ್ರನನು ತೆಗದೀತನಿಂದ್ರತ್ವವನು ಬೇರೊರಿಸಿ ।
ಕೊಂದೊಡಹುದಪಕೀರ್ತಿ ತಮಗದು
ಹೊಂದುವದು ಬೇಡೆನುತ ತಮ್ಮೊಳ
ಗೊಂದು ಮತವನು ಮಾಡಿದರು ತೊಡಗಿದರು ತಾವದಕೆ ॥ [1] ೧೦

ಮೊದಲುಗೊಂಡರು ಬೇಜಿ ಮಖವನು
ಮದಮುಖನನೆಬ್ಬಟ್ಟಿ ಸುರಪನ
ಪದವನೇಱುವ ವೀರ್ಯಶೌರ್ಯಬಲೋಪಪನ್ನನನು ।
ತ್ರಿದಶಪತಿಯನು ಪಡಮೆವಾವಂ
ದುದಿತದಿವ್ಯಮನೋರಥದಲ
ಗ್ಗದ ಮಹಾಮುನಿವರರು ನೆಗೞಿದರಧ್ವರಕ್ರಿಯುವ ॥ ೧೧

ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗಿಂತ ಅಧಿಕನಾದವನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದು
ಆಹುತಿಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ.

ಶೌರ್ಯದಲಿ ಶಕ್ರಂಗೆ ನೂರ್ಮಡಿ
ವೀರ್ಯದಲಿ ಸಾಸಿರ್ಮ್ಮಡಿ ಬಲ
ಸ್ಥೈರ್ಯವಿಕ್ರಮನಿಜಪರಾಕ್ರಮಗುಣಸಮೃದ್ಧಿ ಯೊಳಂ [2] ।
ಧೈರ್ಯದಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕುಜಗಕನಿ
ವಾರ್ಯನೆನಿಸಿ ಮಹಾಬಲಾಧಿಕ
ನಾರ್ಯನೊಬ್ಬನು ಜನಿಸಲೆಂಬಾಹುತಿಯ ನೀಡಿದರು ॥ ೧೨

ಕಾಮವೀರ್ಯನು ಕಾಮರೂಪನು
ಕಾಮಗಮನನು ಕಾಮತೇಜೋ
ಧಾಮ ಕಾಮಬಲಾನ್ವಿತನು ಕಾಮಪ್ರದನು ಧರೆಗೆ ।
ಕಾಮಹರನಿಂದಧಿಕನೆನೆ ಸು
ತ್ರಾಮಲೋಕಭಯಂಕರನು ವರ
ಧೂಮಕೇತುವೆ ಜನಿಸಬೇಕೆಂದರು ಹುತಾಶನಗೆ ॥ ೧೩

[1] ತಾವಸವ, ಕ. ಖ. [2] ವಿಕ್ರಮಪರಾಕ್ರಮಬಲೈಶ್ವರ್ಯದ ಸಮೃದ್ಧಿಯಲಿ, ಕ. ಖ.

ಯಾಗ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕಂಡನದ ಕಶ್ಯಪನು ಮಿಗೆ ಬೆಸ
ಗೊಂಡನೇನನು ಬಯಸಿದಿರಿ ಕೈ
ಕೊಂಡಿರೇತಕೆ ಯಾಗಕರ್ಮವನೆಲೆ ಮುನೀಂದ್ರರಿರ ।
ಚಂಡತೇಜೋನಿಧಿಗಳಿರ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾಂಡಸುಖನಿಸ್ಪೃಹರಿದೇನೆನೆ
ಮಂಡಲದ ಮುನಿವರರು ಪಿತಗೆಂದರು ಮನೋರಥವ ॥　೧೪

ಇಂದ್ರಗೆ ಶತ್ರುವಂ ಪಡೆಯಲೆನ್ನಲು ಇಂದ್ರನಪರಾಧವೇನೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ತಂದೆ ಕೇಳಾದೊಡೆ ಸುರೇಂದ್ರನ
ಕೊಂದು ಕೂಗುವ ವೀರನೊಬ್ಬನ
ಸಿಂದು ತಾವಭ್ಯರ್ಥಿಸಿದೆವೀಹವ್ಯವಾಹನನ ।
ಎಂದೊಡೇನನ್ಯಾಯವನು ನಿಮ
ಗಿಂದ್ರನಾಚರಿಸಿದನು [1] ಕೊಲುವಿರಿ
ನಂದನರೆ ನೀವೇಕೆನಲು ಹೇಳಿದರು ಮುನಿವರರು ॥　೧೫

ಐಶ್ವರ್ಯಮದದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದುದೇ ಎಂದುತ್ತರ.

ಮಱಿಯ ಮಾತೇಕಿಂದ್ರ ನಮ್ಮನು
ಕುಱಿತು ತನ್ನೈಶ್ವರ್ಯಮದದಲಿ
ನೆಱಿ ಕುರುಡುಗಣ್ಣಾಗಿ ನಮ್ಮನು ದಾಂಟಿ ಹೋದನಲೈ ।
ಕೊಱತೆ ಯೆಮಗಲ್ಲಾದೊಡೇನಾ
ಚರಿಸಬೇಹುದು ಮೂಢಮತಿಯನು
ಹಱಿದು ಕಂಗಳ ಪಟಲವನು ಕೇಳೆಂದರಾಮುನಿಗೆ ॥　೧೬

ವರಪರಾಭವವೆಂಜನವಲಾ
ಸಿರಿಯ ಮದದಲಿ ಕಾಣದವರಿಗೆ
ಪರಮಶಾಂತಿಪ್ರದವದೇ ಸಾಧನವದುಪಪರಕೆ ॥

---

1 ಚರಿಸಿದಿರಿ, ಕ. ಖ.

ಉರಿಯ ಹೋಲುವ ವೀರನನು ತಾ
ಹರಿಯನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆವದರಿಂ
ದುರಿವುದಿಂದ್ರನ ಮದವದೆಂದರು ಪರಮಋಷಿವರರು ॥ ೧೭

ಅಂತಹ ಯಜ್ಞವು ಬೇಡೆಂದು ಕಶ್ಯಪರ ವಚನ.

ಸಾಕು ಸಾಕನುಚಿತದ ಮಖವಿನ
ದೇಕೆ ಮಾಡುವಿರುಪಶಮಿಸುವುದು
ಪಾಕಶಾಸನನಿದಿರೆ ನಿಮಗೆ ಮಹಾಮುನೀಂದ್ರರಿರ ।
ಲೋಕಪೂಜ್ಯರು ನೀವು ವಿಗತವಿ
ವೇಕನೊಡನೆ ವಿರೋಧ ನಿಮಗೇ
ಕಾಕುಳವ ಮಾಡದಿರಿ ಭುವನವನೆಂದನಾಮುನಿಪ । ೧೮

ಪ್ರಳಯಮಾರುತಗೇಕೆ ನೂಕುವಿ
ರೆಳಮುಗಿಲ ಮೋಹರವನಿಂದ್ರನ
ಕೊಲೆಗೆ ಮೋಹವಿದೇಕೆ ನೋಡಿದೊಡಂಗದೇ ಮುನಿದು ।
ನಳಿನನಾಭನ ಸೀಮೆ ನಾವಿರ
ಲಿಳೆಯೊಡುಱುಹುವರಾರು ನಿಮಗಾ
ನೆಲೆಯು ತೋಱುವರಲ್ಲ ಮೂಲವ ಬಲ್ಲವರಿಗೆಂದ ॥ ೧೯

ಸೃಷ್ಟಿಯನು ಮಾಡುವನು ಕಮಲಜ
ನಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಕಾಯ್ವರು
ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹಮುಖದಲಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸಂಸ್ಥಿತಿಯು[1] ।
ಅಷ್ಟಮೂರುತಿ ಕಡೆಗೆ ಹಣೆಗಣ್ಣ
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಹೋಮಿಸುವನಿದನು
ತ್ರ್ಕ್ಯಷ್ಟಮತಿ ವಿಚಾರಿಸುವೆನದಾವನು ತಂದೆಗಳಿರೆಂದ ॥ ೨೦

ಯತಿಗಳಿರ ಕೇಳಿಂ ಜಗತ್ಸಂ
ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವನುಪಮತಪೋ

1 ಸ್ಥಿತಿಯು, ಕ. ಖ.

ವ್ರತಗಳಿವು ವಿಪರೀತಹೇತುಗಳಾದರಾರಿಪಕೆ |
ಗತಿ ವೃಥಾಶ್ರಮವಾಗದೇ ಸುರ
ಪತಿಯುದಾರೊಳಗಾರು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಪತಿಯು ಪರುತವವೀಜಗತ್ತ್ರಯವೆಂದನಾ ಮುನಿಪ || ೨೧

ಬೇಡ ಮಖವಿದು ಪರಮಪುರುಷನ
ಜೋಡುಯಂತ್ರದ ಹಾಹೆ ಯಿಾಜಗ
ವೂಡಬಾರದು ಮನದ ಮೂಡಿದ ಕರ್ಮವಿದನಾರು |
ಕೋಡಗಕೆ ಕಲ್ಪದ್ರುಮವ ನೀ
ಡಾಡುವರೆ ಕಡಿದೀತಪಸ್ವಿನ
ಕೇಡ ನೋಡಿರಿ [1] ತಂದೆಗಳಿರೆಂದನು ಮುನಿವ್ರಜಕೆ || ೨೨

ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ವರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗನು
ಜನಿಸಲೆಂದು ಋಷಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಆದೊಡಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಚನವ
ನಾದರಿಸಿದೆವು ತಮ್ಮ ಸಂಕ
ಲ್ಪೋದಯಬಲದೆ [2] ಸುರಪತಿಯ ಗರ್ವವನು ಖಂಡಿಸುವ |
ಆದವನು ನಿಮಗೊಬ್ಬ ಮಗನರೆ [3]
ಭೇದನೈಕಸಮರ್ಥಸಿದಕನು
ಮೋದ [4] ಮಾತ್ರವನೀವುದೆಂದರು ವರಮುನೀಶ್ವರರು || ೨೩

ಶಿಖಿಯುಪಾಸನದಿಂದ ಜನಿಸಿದ
ಸುಖಿಯು ಬಲವಂತನಹನೀ [5] ಶತ
ಮಖನನಭಿಗಮಿಸಿ ಬಟುಕಾವೀರನಿಂದ್ರನಲಿ |
ಸಖಿತನವನಾಗಿಸಲಿ ಪಾಲಿಪು
ದಖಿಳಲೋಕಹಿತಾರ್ಥ ತಿರ್ಮ
ಜ್ಮುಖವ ಧರಿಸಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆನು ನಿಮ್ಮನಾನೆಂದ || ೨೪

1 ನೋಡದಿರೆ, ಕ. ಖ. 2 ದಯವದೆ, ಕ. ಖ 3 ನಲೆ, ಕ. ಖ.
4 ವಾಧ, ಕ. ಖ. 5 ಸುಖಿಮುಖನು ಬಲವಂತನೀತನು, ಕ. ಖ.

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಕ್ರಮ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ
ತಂದೆಯ ಬುದ್ಧಿವಾದ.

ಎಂದು ಮುನಿಗಳ ಕೈಯ್ಯಲಿತ್ತು ಪು
ರಂದರನ ಕೈವಿಡಿದು ತಂದೆಯ
ವಿಂದನಯುನನ ಮೊಮ್ಮನುಂ ಮಹವಿಂದು ತನಗೆನುತ ।
ಕುಂದಬಿಡಿಸಿದೆನವರ ಚಿತ್ತದ
ಮಂದಮತಿಯಾಗದಿರು ವಿಪ್ರರು
ವಂದ್ಯರಲ್ಲವೆ ಮಗನೆ ಯೆಂದನು ಸುರಪತಿಗೆ ಮುನಿಪ ॥ ೨೫

ಶ್ರೀ ಕೆಡುವುದಾಯುಷ್ಯ ಕೆಡುವುದು
ಲೋಕವೆರಡಱ ಸೌಖ್ಯ ಕೆಡುವುದು
ಬೀಕಲಹುದೈಶ್ವರ್ಯ ಕೆಡುವುದು ವಿಜಯವಿಕ್ರಮವು ।
ಲೋಕಪೂಜ್ಯದ್ವಿಜರವಜ್ಞೆ ಯ
ನೇಕಸುಕೃತವ ಕೆಡಿಸುವುದು ನರ
ಕೈಕಹೇತುವದೆಂದು ತಿಳಿ ನೀನೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೨೬

ಆಗ ಋಷಿಪ್ರಸಾದದಿಂ ಜನನವೇ ಗರುಡನ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ

ಎಂದು ಮರಳಿದನತ್ತಲಾ ಮುನಿ
ವಂದ್ಯಕಶ್ಯಪನಿತ್ತಲೀ ಮುನಿ
ವೃಂದವಮಾಡಿದುದವಭೃಥವನೈದಿದನು ಸುರನಾಥ ।
ಇಂದುಮುಖಿ ವಿನತೆಯಲಿ ಮುನಿಕುಲ
ವಂದ್ಯನಾಕಶ್ಯಪನ ಬಸುಱಲಿ
ನಂದನನು ಜನಿಸಿದನು ವೀರವಿಹಂಗಕುಲನಾಥ ॥ ೨೭

ಭುವನವಂದ್ಯನೆ ಕೇಳು ಬೞಿಕಾ
ಹವಮಹಾವೀರಂಗೆ ಮುನಿಪ
ಟ್ಟವನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನಭಿಷೇಕಾನೀಕವನು ರಚಿಸಿ ।

ಭುವನದಲಿ ಪಕ್ಷೀಂದ್ರನೀತನು
ದಿವಿಜರಿಂದ್ರನುವಾಮಹೇಂದ್ರನು [1]
ಸವನಿಸಲಿ ವರಸಖ್ಯವಿಬ್ಬರಿಗೆಂದು ಪತಿಕರಿಸಿ ॥ ೭೮

ಆರು ಸರಿ ಖಗಪತಿಗೆ ಭುವನಾ
ಧಾರ ವಿಷ್ಣುವನೊಲಿದು ಧರಿಸುವ
ಭೂರಿಬಲಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿನ್ನೀಧರೆಗೆ ಗುಣನಿಧಿಗೆ ।
ಸಾರತಾಪಸವೀರತಪಕಾ
ಕಾರವಾಯ್ತೆನೆ ಗರುಡದೇವನ
ಭೂರಿಸುಮಹತ್ವ [2] ವನು ಬಣ್ಣಿಸಲರಿದು ತನಗೆಂದ ॥ ೭೯

ಫಲಕಥನ.

ಇದು ಮಹಾದುರಿತಾಘಹರ ವಿಂ
ತಿದು ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗರ
ವಿದು ವಿನಾಶನಶತ್ರುಬಾಧಾಹರಣಸಾಖ್ಯಕರ ।
ಇದನು ಹೇಳುವ ಕೇಳುವಾಸದು
ಹೃದಯರನು ರಕ್ಷಿಸುವ ನೊಲಿದು
ಪದುಮದೃಶನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಕರುಣದಲಿ ॥ ೩೦

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

1 ಮಾತೀಂದ್ರನಿಂದ್ರನು, ಕ. ಖ. 2 ಭೂರಿಮಹತ್ವ, ಕ. ಖ.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಶೇಷನರ್ಥಿಸಿ ಪರಮಸೌಖ್ಯವಿ
ಶೇಷವನು ಚರಿಸಿದನು ತಪವನ
ಶೇಷವಿಷಯವ ತೊಱೆದು ಪಡೆದನಶೇಷಸಂಪದವ ||

ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳೇನಾಯ್ತು ಬಳಿಕಾ
ಮಾತೆ ಯಿತ್ತಾಶಾಪವುರಗ
ವ್ರಾತ ಪತಿಗಳಿಗೇನ ಮಾಡಿದರವರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯವ |
ಆತೆರವ [1] ಹೇಳೆನಗೆ ಭುವನ
ಖ್ಯಾತರಲ್ಲವೆ ಕಾದ್ರವೇಯರು
ತಾತ ಹೇಳೆನಗೆನಲು ಮಗುಳಿಂತೆಂದನಾಸೂತ || ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ತಾಯ ಶಾಪದಿಂ ಸರ್ಪಗಳು ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ತಾಯ ಶಾಪವ
ಕೇಳುತವೆ ಮಱುಗಿದರು ಬಹಳ
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಮುೞುಗಿದರು ಮರಣಭಯಾತುರರು ಬಳಿಕ |
ಹೇಳಿ ಫಲವೇಸಿನ್ನು ಮಾತೆಯು
ಕೀಳಶಾಪವ ಪರರಿಗುಸುರಿದೊ
ಡಾಳಿಗೊಂಬರು ಗತಿಯುದಿದ [2] ಕಿನ್ನಾವುದಕಟೆನುತ || ೨

1 ಆತುರರು, ಕ. ಖ. 2 ಖತಿಯುವಿದ, ಕ. ಖ.

ಈತೆಱದಿ ಕಾಕೋದರಾವಳಿ
ಭೀತಿ ಗೊಳುತವೆ ತಮ್ಮೊಳೊಂದ
ಖ್ಯಾತಿಯಲಿ ತಾವೆಱವ ತೆಱನಾಯ್ತೆನುತಲಳುಕುತಿರೆ ।

ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇಷದೇವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುಷ್ಟ ಸರ್ಪಗಳ
ಸಂಗವಂಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಜಾತಕಶ್ಯಪತನುಜರೊಳು ವಿ
ಖ್ಯಾತಮಹಿಮನು ಶೇಷನೆಂಬವ
ನಾತತುಕ್ಷಣ ಭೀತಿಗೊಂಡನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೭

ಘೋರರೂಪರು ಘೋರಕರ್ಮರು
ಘೋರರೋಷವಿಶಿಷ್ಟಹೃದಯರು
ಘೋರತರವಿಷವೀರ್ಯ ದೂಷಿತಮೆಬರು ಮೂಜಗಕೆ ।
ಘೋರತರಭಯದುಃಖಕಾರಿಗ
ಳಾರುವೆನು ಸೈರಿಸದ ಪಾಪಿ
ಱಾರರುರಗರೆನುತ್ತ ಬಿಸುಟನು ಸಂಗವೆನು ಖಳರ ॥ ೮

ದುರ್ವಿನೀತರು ಸ್ವೈರಿಸರು ಕಿಱಿ
ಯುವ್ವೆಯನು ತತ್ಪುತ್ರವೆಯ- ನು [1]
ಸರ್ವವೀರರ ದೇವನಲ್ಲಾ ಗರುಡನಾತನಲಿ ।
ನಿರ್ವಹಿಸುವರೆ ವೈರವನು ವಿಷ
ಗರ್ವಿತರು ಮತ್ಪುತ್ರರವರನು
ಸರ್ವಥಾ ಬಿಡಳವ್ವೆ ತನಗಿನ್ನಾರು ಗತಿಯೆಂದ ॥ ೯

ವೈರವತಿಬಲನೊಡನೆ ಜನನಿಯು
ಘೋರತರವೆಹ ಶಾಪವಿಂತೆರ
ಡಾಱು ಮಾಣಿಸಬಹುದು ಬಂದುದು ಕೇಡು ತನಗಿನ್ನು ।

1 ರಿವರನು, ಕ. ಖ.

ಆರು ಗತಿ ಕಾಣರು ದುರಾತ್ಮರು
ಬೇರುಗೊಲೆಯನೆನುತ್ತ ಬಿಸುಟನು
ದಾರಮತಿ ಜನನಿಯನು ಸಹಜನಿಜಾಪ್ತಬಾಂಧವರ ‖ ೬

ಸಂಗವೇ ಸುಡು ಕಷ್ಟದುರ್ಜನ
ಸಂಗವದಱಿಂ ಕಷ್ಟ ಮೋಕ್ಷವನು
ಸಂಗವನು ಸಜ್ಜನರಲತಿಶಯಪುಣ್ಯವಂತರಲಿ ।
ಸಂಗ ಸಕಲಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನ
ಸಂಗವಾತ್ಮಸುಖೈಕಬಾಧನ
ಸಂಗಹೀನರ ಸಂಗ ಗತಿಯೆನುತ ಹೊಱವಂಟ ‖ ೭

ಇರದೆ ಹೊಕ್ಕನು ಗಂಧಮಾದನ
ಗಿರಿಯ ಪುಣ್ಯಗ್ರಾಮವೊಪ್ಪುವ
ಪರಮಪಾವನವೆನಿಸಿ ಮೆಱೆವಾಬದರಿಕಾಶ್ರಮವ ।
ಚರಿಸಿ ತಪವನು ದೇಶದೇಶಾಂ
ತರದೊಳಗೆ ತೊಳಗುತ್ತ ಗಮಿಸಿದ
ನಿರದೆ ಗೋಕರ್ಣಾದಿಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಿದ್ದೆಡೆಗೆ ‖ ೮

ಬಂದನಾಪುಷ್ಕರಕೆ ಮಗುೞ
ಲ್ಲಿಂದ ಹಿಮಗಿರಿಪಾರ್ಶ್ವದಾಶ್ರಮ
ವೃಂದವನು ಸಾರಿದನು ಸೇರಿದನುರುತಪೋಧನರ ।
ವೃಂದ[1]ವನು ಸಚ್ಚರಿತಗುಣಗಣ
ಕಂದವನು ಬಹುಕಾಲ ತಪದಲಿ
ನಿಂದು ನಿರ್ಮಲಹೃದಯನಿದ್ದನು ನಿಯಮನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ‖ ೯

ಧರೆಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರನಿಕರವ
ನಿರದೆ ಸೇವಿಸುತಾತ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ
ಲರಿಷಜಯನಿಂದ್ರಿಯವನಡಗಿಸಿ ಮೌನಿಯೆಂದೆನಿಸಿ ।

---

1 ವಂದ, ಕ. ಖ.

ಪರಮಪಾವನಕೀರ್ತಿಸುಶ್ರವಣ
ವಿರಚಿತಾಮಳತಪವ ತಾನಾ
ಚರಿಸುತಿರ್ದನು ಶೇಷನಪಗತದೋಷನೆಂದೆನಿಸಿ ॥ ೧೦

ಭಾಸುರಾಮಲವೃಷಶರೀರನು
ಶೇಷನಾಚರಿಸಿದನು ತಪವನು
ಭೂಶಯನನಿರಶನಮುಖಾಕ್ಲೇಶಂಗಳನು ಧರಿಸಿ ।
ಪೈಸರಿಸಿ ನಡುಬಾನೊಳಡಗುವ [1]
ನೇಸಱಿನ ತಾಪದಲಿ ವೃಮಲಿ [2]
ಶೇಷಕುಸುಮದ ತೆಱದಿ ಬಾಡಿದನಧಿಕತಾಪದಲಿ ॥ ೧೧

ಘೋರತಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಶೇಷದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆಗಮನ.

ಇನಿತು ತೀವ್ರತಪಃಪ್ರಭಾಸ್ವರ
ನೆನಿಸಿ ಕೃಶತರಗಾತ್ರನನಶನ [3]
ಮುನಿಜನರ ಜಾಲದಲಧಿಷ್ಠಿತಿಮಂತ [4] ನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಅನಘ [5] ನಿರಲಾಪುಷ್ಕಲವನದಿ [6]
ನೆನೆಯುತಿರಲೈತಂದ [7] ಪದುಮಭ
ವನು ಪೊಱಿಯುತಪಿಳಾ [8] ಸುರೇಶ್ವರಮುನಿವರರು ಸಹಿತ ॥ ೧೨

ಮೊಱೆವ ದುಂದುಭಿಶಂಖಪಣವಾ
ಮುರಜಪಟಹಪಟುಸ್ವನದಿನಂ
ಬರದಿಸುತಿರ್ದನು ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರರ ಕಿನ್ನರರ ।
ಭರಿತಜಯರವಸಂಸ್ತುತಿಯುಲ
ಪ್ಸರಸಿಯರ ಸಂಗೀತನೃತ್ಯದ
ಪರಮವಿಭವದಿಲಂದು ಮೈದೋಱಿದನು ಕಮಲಭವ ॥ ೧೩

---

1 ಮರ.ದೇಹಕರಗುವ, ಕ. ಖ.
2 ನೇಸರಂ ನೀತೊಪದ್ಬಿಕಿ, ಕ. ಖ.
3 ಕೃಶಗಾತ್ರನಸ್ವಾಂಗದಾ, ಕ. ಖ.
4 ಜನಜಾಲದಲಧಿಷ್ಠಿಗಗಂತ, ಕ. ಖ.
5 ಅನಟ. ಕ. ಖ.
6 ಲಾರಣ್ಯವಲಿ, ಕ. ಖ.
7 ನೆನೆದೈತಂದನಲ್ಲಿಗೆ, ಕ. ಖ.
8 ವನಪಿಳಾ, ಕ. ಖ.

ಬ್ರಹ್ಮನಂ ಕಂಡು ಶೇಷಕೃತಸ್ತುತಿ.

ಕಂಡನಿದಿರಲಿ ಹೊಳೆದು ತೋಱುವ
ಪುಂಡರೀಕಾಸನನ ಪದದಲಿ
ದಿಂಡುಗೆಡಸಿದನೊಡಲನವನಿಗೆ ಜಯ ನಮೋ ಯೆನುತ ।
ಗಂಡುಗಲಿ ತಾಪಸರ ದೇವನು
ಮಂಡೆಯಲಿ ಮುಕುಳಿತಕರಾಂಜಲಿ
ಪುಂಡರೀಕವ ಹೊತ್ತು ಕುಣಿದನು ಭಕ್ತಿಭಾವದಲಿ ॥ ೧೪

ಜಯ ನಮೋ ಜಗದೇಕಕರ್ತೃವೆ
ಜಯ ಜಯತು ಜಗದೀಶ್ವರೇಶ್ವರ
ಜಯ ನಮೋ ಜಗದೇಕಭರ್ತೃವೆ ಜಯ ಮಹೇಶ್ವರನೆ ।
ಜಯ ನಮೋ ಜಗದುದ್ಭವಸ್ಥಿತಿ
ಲಯವಿಹಾರನೆ ನಿಗಮಸಾರನೆ
ಜಯ ವರೇಣ್ಯ ಶರಣ್ಯ ಘನಕಾರುಣ್ಯವಿಗ್ರಹನೆ ॥ ೧೫

ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಬ್ರಹ್ಮನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು
ಕೇಳಲು ಉತ್ತರ.

ತಂದೆ ರಕ್ಷಿಸೆನುತ್ತ ಚರಣ
ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿರ
ಲಿಂದಿರಾರಮಣಾತ್ಮಜನು ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ನೋಡಿ ।
ಕಂದ ಬಾರೈ ಹೇಳದೇತಕೆ
ಬಂದೆ ತಪದಲಿ ಕಾರಣವ ಹೇ
ಳೆಂದು ಪ್ರಿಯದಡವಿದನು ನಸುನಗುತಹಿಕುಲೇಶ್ವರನ ॥ ೧೬

ಕಾರಣವ ಬೆಸಗೊಂಬೆ ಜೀವ
ಪ್ರೇರಕನೆ ಚೈತನ್ಯರೂಪನೆ
ಬೇಱೆ ಬೆಸಗೊಳಲುಂಟೆ ಜೇರನು ಶಾಖೆಗಳ ತಿಳಿವ ।
ಕಾರಣಜ್ಞನೆ ಕದ್ರುವಪುತ್ರರು

ಮೋರೆಯನು ಮಾಡುವರು ಪಾಪಾ
ಚಾರರೊಡನಿರಲಾರದಿತ್ತಲು ಬಂದೆ ನಾನೆಂದ ॥ ೧೭

ಮಂದಮತಿಗಳು ವಿನತೆಯನು ನೆಱೆ
ನಿಂದಿಸುವರಾವಿನತೆಯಾತ್ಮಜ
ನೆಂದೊಡವನನುವಿಂಗೆ ಮುನಿವರು ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳು ।
ಬಂದುದಕ್ಕಿಂದಚ್ಚವು ಪೆಂಕಕೆ
ತಂದೆ ಬಳ್ಳಿ ವೈರವೇ ಸಲೆ
ಸಂದೊಡೆನ್ನನು ಜಱೆದು ಕಳೆವರು ಜಾತಿಯಲಿ ಖಳರು ॥ ೧೮

ಓವೆನೆನಗಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಯೆನು
ತೀವಿಪಿನವನಗಿರಿನದೀಜಲ
ಸೇವೆಯಲಿ ಸಲೆ ಪಾಪಕರ್ಮವ ಜಱೆದು ಸದ್ಗತಿಗೆ ।
ದೇವ ಪದಸೇವೆಯನು [1] ಮಾಳ್ಪೆನು
ಸಾವೆನೆಂದೇ ನೆನೆದು ತಪದಲಿ
ಭಾವವನು ಮಾಡುವೆನು ಮನದಲಿ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೀಪದವ ॥ ೧೯

ಕಂಡೆನಿನ್ನಗ ದೇವ ನಿಜಪದ
ಪುಂಡರೀಕವನಿದನು ಬಹುಳಯೋ
ದ್ದಂಡಪುಣ್ಯದ ಫಲದಪೂರಾಯದ ಸಮೃದ್ಧಿಯಲಿ ।
ಹಿಂಡಿದೆನು ಮನದಳಲನಾರ್ತಿಯ
ಖಂಡಿಸಿದೆನಿನ್ನೊಂದು ಬಿನ್ನಹ
ಪುಂಡರೀಕೋದ್ಭವನೆ ಚಿತ್ತವ ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದ ॥ ೨೦

ತಾಯ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಸಹೋದರರ ದುಷ್ಟೇಷ್ಟೆಗು ಭೀತಿಪಟ್ಟು ತಪವಂ ಮಾ
ಡುವೆನೆನಲು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಭಯವಚನವು ವರಪ್ರದಾನವೂ.

ಎಂದು ತಪವನು ನೂಕಿ ಚರಣ
ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಹೊರಳುತ್ತ ರಕ್ಷಿಸು

1 ಸಂಬಳವ, ಕ. ಖ.

ತಂದೆ ತನ್ನ ಸನಾಥನನು ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದೆನಲು ।
ಮಂದಹಾಸವಲೆತ್ತಿದನು ಬಾ
ಕಂದ ಬಾರೆಲೆ ಕೊಡುವೆ ನೀ ಗೋ
ವಿಂದನಂಘ್ರಿಯ ಪ್ರಿಯನೆ ಬಾ ಯೆನುತಪ್ಪಿದನು ತೆಗೆದು ॥ ೨೧

ಭುವನವಂದ್ಯನೆ ಕೇಳು ಮೇಲೊರೆ
ವೆ ವರವೀವುದು ತನಗೆ ಮತಿ ಸಂ
ಭವಿಸಲಾಗವಸಂಗತದ ವರ್ಜಿಸಲಿ ಪಾಪಗಳು ।
ಸವೆಸಿಸಲಿ ಸತ್ಸಂಗ ಸದ್ಧ
ರ್ಮವನು ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯಮತಿ ಬೇ
ಡುವೆನು ಪುಣ್ಯಕೃಪಾಕರನೆ ಕರುಣಿಸುವುದೆಮಗೆಂದ ॥ ೨೨

ತಾಯ ಶಾಪವು ಬಳರ ಜೀವವ
ಬೀಯ ಮಾಡ್ವುದು ಬೆದಱದಿರು ಪಾ
ಪಾಯುಗಳು ಬದುಕುವರೆ ಭೂತದ್ರೋಹಿಗಳು ದಿಟಕೆ ।
ಆಯುವಂತನೆ ನೀನು ಮನದಲಿ
ಬೇಯದಿರು ಬಾಧಿಸದು ನಿನ್ನನು
ತಾಯ ಶಾಪವದಮಳಚರಿತನನೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೨೩

ಬೇಡು ವರವನು ಮಗನೆ ಸಂಶಯ
ಬೇಡ ಬಿಡು ಭೀತಿಯನು ಮನದಲಿ
ನಾಡೆ ಮಱದೆನಮಳಚರಿತನೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆನಲು ।
ಕೂಡಿ ಕರಮುಕುಳವನು ಶಿರದಲಿ
ಬೇಡುವೆನು ಧರ್ಮವನು ಧರೆಯಲಿ
ಕೂಡೆ ಮತಿಯನು ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದೆಱಗಿದನು ಪದಕೆ ॥ ೨೪

ಎಂದೊಡಪ್ಪುದೈ ವೀರ ತನ್ನನು
ಬಂದಿ ಪಿಡಿದ್ಯ ಮಗನೆ ಮಱದೆ
ನಿಂದುಧರನಾಯುಷ್ಯವಾಗಲಿ ನಿನಗೆನುತ ಹರಸಿ ।

ನಿಂದು ತೆಗದಪ್ಪಿದನು ಕೊಟ್ಟನು
ಕಂದ ಕಾಂಕ್ಷಿತವರವನಾನಿ
ನ್ನೊಂದ ಹೇೞುವೆನದನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೨೫

ಭೂತಭೌತಿಕನಿಕರಸಹಿತೀ
ಭೂತಳವನಿದನೆಲ್ಲವನು ನೀ
ನೋತು ಧರಿಸೆಲೆ ಮಗನೆ ಚಲಿಸದ ವೋಲು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ।
ಆತು ನಿಲ್ಲೆನಗಿಷ್ಟವದು ಸಲೆ
ಭೂತಹಿತವಾಪರಮಪುರುಷ
ಪ್ರೀತಿಕರವಿದಱಿಂದಧಿಕವಿಲ್ಲೆಂದನಬುಜಭವ ‖ ೨೬

ಇತ್ತನಜರಾಮರತೆಯನು ನಿನ
ಗುತ್ತಮೋತ್ತಮವೀರ್ಯಶೌರ್ಯಗು
ಣೋತ್ತರದ ಸಂಸಿದ್ಧಿಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನು ನಿನಗನುತ ।
ಸತ್ವಸಿಧಿ ಬೋಳ್ಯಸುತಿರಲಿರ
ಗೋತ್ತಮನು ತಂದಿರಿಸು ಶಿರದಲಿ
ಹೊತ್ತುಕೊಂಬೆ ಚರಾಚರದ ಭೃತ್ಯ ನಿಮಗಾ[1] ನೆಂದ ‖ ೨೭

ಮರದಾನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊರುವುದು, ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ
ಹೋಗೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಾಜ್ಞೆ.

ಇಳಿ ಮಗನೆ ಪಾತಾಳಲೋಕಕೆ
ತಲೆಯಲಿರಿಸುವುದಲ್ಲಿ ಬಡಹೋಟಿ
ಸಲೆ ಸಮಸ್ತದ್ವೀಪಸಾಗರಶೈಲವನಸಹಿತ ।
ವಿಳಸದಂಡಕಟಾಹವಿದು ತಾ
ತಲೆಯಲಿರಿಸಿದ ಭಾರವಲಸದಿ
ರಿಳೆ ನಿನಗೆ ಮಾರ್ಗವನು ಕೊಡುವಳು ತಂದೆ ಹೋಗೆಂದ ‖ ೨೮

[1] ನಿಮ್ಮಡಿಭೃತ್ಯನಾ, ಕ. ಖ

ಕಾರ್ಯವು ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಲು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ.

ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಕೃಪೆಯುಂಟು ಹೊಱುವೆನು
ಹಮ್ಮ ನುಡಿವವನಲ್ಲ ಸಾಹಸ
ಸಮ್ಮತಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರಗೆ ।
ಹೆಮ್ಮ ಗಂಡೆನು ಶಿರದಲಿಡು ನಿಜ
ರಮ್ಯ ಹಸ್ತಾಂಬುಜವನೆನುತಾ
ಬೊಮ್ಮನಂಘ್ರಿಯ ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಶೇಷನಭಿನಮಿಸಿ ॥ ೧೯

ಹೋಗು ಸುಖಿಯಾಗೆನುತ ತಲೆಯನು
ತೂಗಿ ಶಿರದಲಿ ಕಯ್ಯನಿಟ್ಟನು
ರಾಗದಲಿ ಸಖ ನಿನಗೆ ಗರುಡನೆನುತ್ತ ಕೈವಿಡಿದು ।
ನಾಗವೈರಿಯು ಕರೆದು ಸಖ್ಯವ
ಭೋಗಿರಾಜನಲಾಚರಿಸಿ ಗುಣ
ಸಾಗರನ ಕಳುಹಿದನನಂತನನಧಿಕಕರುಣದಲಿ ॥ ೨೦

ಬ್ರಹ್ಮಗಮನಾನಂತರ ಶೇಷನ ಭೂಭಾರವಹನವರ್ಣನೆ.

ಇತ್ತಲಜನಡರಿದನು ನಭವನು
ವೊತ್ತದಮರರು ಸಹಿತನಾಗಕು
ಲೋತ್ತಮನು ರಸೆಗಿಳಿದನಂದು ಮನೋನುರಾಗದಲಿ ।
ಪೊತ್ತು ನಿಂದನು ಧರೆಯ್ನು ನೊಂದೇ
ವೃತ್ತಫಣಿಮಂಡಲವಲರಳನು
ಮತ್ತಗಜ ಹೊಱುವಂತೆ ಶೇಷನಶೇಷಜನ ಹೊಗಳೆ ॥ ೨೧

ಸೃಷ್ಟಿಯನು ನೆಱೆ ಧರಿಸಲೆಂದಜ
ನಟ್ಟಕಂಬವೊ ಮೇಣು ಬೆಳ್ಳಿಯ
ಬೆಟ್ಟವೋ ಭವಗಿರಿಯೊ ಹೇಳೆನಲಧಿಕತೇಜದಲಿ ।
ವಿಷ್ಟಪಾಧೀಶ್ವರನ ಹೊಗಬಲು

ದೃಷ್ಟಿ ಮೋಹನಮೂರ್ತಿ ನಿಂದನು
ವಿಷ್ಟರಶ್ರವನಾಜ್ಞೆಯಲಿ ನಿಜಯೋಗಲೀಲೆಯಲಿ ॥ ೩೨

ಓಲಗಿಸಿದುದು ಸಕಲಪನ್ನಗ
ಜಾಲವಾತನ ಪದವನವನತ
ಮೌಳಿಯಲಿ ಸುರಸಿದ್ಧಕಿನ್ನರದೈತ್ಯದಾನವರು ।
ಹೇಳಿದುದನಾಚರಿಸುವರು ತಾ
ಹೇಳಲಱಿಯೆನು ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಗೆ
ಮೂಲಭವನದ ತೆಱದಿ ರಂಜಿಸಿದನು ಜಗತ್ತ್ರಯವ ॥ ೩೩

ಇಂತು ಧರಿಸಿದನೊಂದು ಮುಖದಲ
ನಂತಭೂಮಿಯ ನಾಥನಾಜಗ
ದಂತರಂಗನಿವಾಸವಿಷ್ಣುವನೊಂದು ರೂಪದಲಿ ।
ಕಂತುಹರಭೂಷಣನೆನಿಸಿದನ
ನಂತಗುಣನಿಧಿ ಯೊಂದುರೂಪಿನ
ಲೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸಲಱಿವೆ ನಾ ನಿಜಯೋಗಸುಖಸಿದ್ಧಿಯ ॥ ೩೪

ಎಸೆವನಿಂತು ಸಹಸ್ರಗುಣಗಣ
ವಿಸರನೆನಿಸಿ ಸಮಸ್ತಲೋಕಕೆ
ಶಶಿನಿಭಾಂಗನು ಮಂಗಳಪ್ರದನಾಗಿ ನೆಱೆ ಧರಿಸಿ ।
ವಸುಧೆಯನು ಲೀಲೆಯಲಿ ಭುವನ
ಪ್ರಸರಪಾವನನೆನಿಸಿ ಕರುಣಾ
ರಸಮಹೋದಧಿ ಯೋಗಸಾಂಖ್ಯಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಯೆನಿಸಿ ॥ ೩೫

ಫಲಕಥನ.

ಆವನಿದನೋದುವನು ಕೇಳುವ
ನಾವನಿದನೊಲಿದೀ ಮಹೋರಗ
ದೇವನಮಳಚರಿತವನು ಪಾವನಚರಿತ್ರರನು ।

1 ಭುಜಭವನ, ಕ. ಖ.

ಈವಿಮಳಪುಣ್ಯಾತ್ಮರನು ಕರು
ಣಾವಲೋಕನದಿಂದ ಸಂತತ
ಕಾವನಾನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೩

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ವಾಸುಕಿಯ ತಂಗಿಯಳಿ ತೇಜೋ
ರಾಶಿಯನಲಾಸ್ತೀಕನೆಂಬ ಮ
ಹೀಸುರೋತ್ತಮನುದಿಸಿದನು ಸಂಪನ್ನ ಗುಣವನಧಿ ॥

ಇತರ ಸರ್ಪಗಳು ತಾಯ ಶಾಪಭಯದಿಂದ ಚಿಂತಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ವರಮಹೋರಗ
ಜಾಲವಾನಿಜಜನನಿಯಿತ್ತಾ
ಕೀಳ ಭೀಕರಶಾಪದಲಿ ನೆಱೆ ಬೆಂದು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ।
ಬಾಳುವಂದವದೆಂತೆನುತ ಸುಪಿ
ಶಾಲಮತಿಗಳು ಸುಯ್ದು ಚಿಂತಿಸಿ
ಕೋಳುವೋದರು ಮರಣಭಯದಲಿ ಬಹಳದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ॥ ೧

ಈಸಮಸ್ತಮಹೋರಗರ ಕುಲ
ಭೂಷಣನು ಭುವನೈಕವಂದ್ಯನು
ವಾಸುಕಿಯೆನಿಪ್ಪುರಗಪತಿ ನೆರಹಿದನು ಮಂತ್ರಿಯುತರ ।

ಭಾಸುರೋರಗಮಂತ್ರಿಗಳನಪಿ
ನಾಶವಂತಹುದೆನುತಿದಕೆ ಮು
ನ್ನೋಸರಿಸದಾಳೋಚನೆಯ ಮಾಡಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ॥ ೨

ಬಂದುದಲ್ಲಾ ಶಾಪವೆಲ್ಲರಿ
ಗಿಂದು ಸುಕುಲಕ್ಷಯಕೆ ಕಾರಣ
ತಂದುದಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಮನದಲಿ * ಘೋರತರಭಯವ ।
ಮಂದಮತಿಗಳು ನಾವು ತಪ್ಪಿಸ
ಲೆಂದವನು ಶಿಕ್ಷಿಯಿಸದೀಪರಿ
ತಂದೆಗಳಿರಿಪುದನುಚಿತವು ಸೇವೆಯಿರೇ ಬಂದ ॥ ೩

ಹುಟ್ಟಿ ಜನಮೇಜಯನು ತಂದೆಯ
ಮುಟ್ಟಿದನು ತಕ್ಷಕನೆನುತ್ತವೆ
ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯ ಮಾಡ್ಪ ನೆಱೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನು [2] ದಟಿಕೆ ।
ಇಟ್ಟ ಕಿಚ್ಚಿಮು ಜನನಿ ನಮ್ಮನು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹುವ ಕಾಣೆನೇತಕ
ದೃಷ್ಟಿವಿರಹಿತರಾಗಿ ಸೇವಿಸಿರೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೪

ಹೇಳಿ ಬುದ್ಧಿಯನಿಲ್ಲಿ ಶಾಪವ
ಸೋಲಿಸುವ ಪರಿಯುಂಟು ಬಂದುದ
ನಾಳ ಶಿಕ್ಷಿಯವೆಲ್ಲರಿಗೆ ಕಡು ಗೇಡು ನಾವಿನ್ನು ।
ಬಾಳುವುದು ಹುಸಿ ಬಱಿದೆ ಚಿಂತಾ
ಲೋಲಮತಿ ಮಱುಗಿದೊಡೆ ಫಲ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸುವುದೆ ಭಾಗ್ಯಹೀನರಿಗೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೫

ಸುಯ್ದು ಸಭೆಯಲಿ ನೊಂದು ವಿಧಿಯನು
ಬಯ್ದು ಬಸವೆಱದಳಲಿ ಕೊರಳನು

---

1 ತಹುದನುನೆಯಕೆ. ಕ. ಖ. 2 ನಿಮ್ಮನೆಲ್ಲರನು, ಕ. ಖ.

* ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಊಹಮಾತ್ರ ಪಾದಪೂರ್ತಿಮಾಡಿದೆ.

ಕೊಯ್ದುದೋ ವಿಧಿ ಕೆಟ್ಟುದೋ ಕುಲವೆನುತ ಚಿಂತಿಸಲು ।
ನೆಯ್ದ ನೆಯ್ಗೆಯ ಬಿಡಿಸಲರಿಯೆನು
ಗೆಯ್ದುದಿದು ಸಂಭ್ರಾಂತಿ ಚಿಂತೆಯ[1]
ನಯ್ದಿತಿರಲೇ ಯೆಂದನೇಲಾಪುತ್ರನವರೊಡನೆ[2] ॥ ೬

ಶಾಪಪರಿಹಾರೋಪಾಯವನ್ನು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಸಾಸಿಗರಿರಲಿದಿರಿ ತನ್ನಭಿ
ಲಾಷೆಯನು ಕೇಳುವುದು ಪಾಂಡುಮ
ಹೀಶನಂದನನಂದನನ ಸುಕುಮಾರಕನ ಸುತನಾ ।
ವಾಸವನು ನಾವ್ಹೆದಿ ವಿಪ್ರನ
ವೇಷದಲಿ ಬೋಧಿಸಲು ಸರ್ವವಿ
ನಾಶಕರವಾ ಮಾತನಾಡದಿರೆಂದು ಭೂಮಿಪನ ॥ ೭

ಸತ್ಯಸಂಧನು ವಿಪ್ರವಚನವ
ನುತ್ತರಿಸಲರಿಯನು ಮಹಾಮತಿ
ಮೃತ್ಯುಮವರಿಂದುರಗರಿಗೆ ತಪ್ಪುವುದು ನಮಗೆನಲು ।
ಮತ್ತದೇತಕೆ ದೈನ್ಯವಾನೃಪ
ಸತ್ತಮಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಹೆವವನ[3]
ಚಿತ್ತವನು ವಶಮಾಳ್ಪೆವೆಂದರು ಪನ್ನಗರು ಕೆಲರು ॥ ೮

ಚಂಡಮಖಕರ್ಮವನು ನೃಪ ಬೆಸ
ಗೊಂಡೊಡಲ್ಲೆಂದೆಂಬವಘವನು
ಪಾಂಡುನಂದನ ಮಾಡಲಾಗದು ನಾಶವಿಜಪರಕ್ಕೆ ।
ಕೊಂಡೆಯವುದಘವಡಿಗೆ ನರಕದ
ಕೊಂಡದೊಳಗಾಡುವರೆನುತ್ತು
ದ್ದಂಡಮತಿಯನು ಬೋಧಿಸುವೆವೆಂದರು ನಯಾನ್ವಿತರು ॥ ೯

---

1 ಗೆಯ್ದವಾಸಂಭ್ರಾಂತಚಿತ್ತವ, ಕ. ಖ 2 ಪುತ್ರರವರೊಡನೆ, ಕ. ಖ
3 ಮಂತ್ರಿಗಳವರ, ಕ. ಖ

ಅಲ್ಲಿ ತೆಗೆ ಯಜ್ಞಾಂಗಕರ್ಮವ
ಬಲ್ಲೆನೆಂದೈತಂದ ವಿಪ್ರರ
ನೆಲ್ಲರನು ಕಚ್ಚುವುದು ಹೋಮದ ಘೋಷವನು ಮರೆಸಿ ।
ಇಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟಿಕಾ ಯಜ್ಞ ಗಿಜ್ಞವ
ತಲ್ಲಣದ ತನಿಜೇಗೆ ನಮಗೇನು
ತಲ್ಲಿ ಕೆಲರು ಕುಮಂತ್ರಿಗಳು ಪೇಳಿದರು ನಿಜಮತವ ॥ ೧೦

ಆಗದಾಗದು ವಿಪ್ರವಧೆ ನಿ
ರ್ಭಾಗಧೇಯರೆ ಹಸಿದರಾದಡೆ
ಭೋಗಿಸುವರೆ ವಿಷವನು ನಿಮ್ಮಡಿ ಕೇಳ ತಂದಿರೆಲೈ ।
ಲೋಗರಾದಿರಿ ನಿಮಗೆ ನೀವೇನು
ತಾಗಮಜ್ಞರು ಜಡಿದರವರನು
ಭೋ ಗುಣವ ಕೇಳೆಂದರವರೊಳು ಮತ್ತೆ ಕೆಲಕೆಲರು ॥ ೧೧

ಕೊಲಲದೇತಕೆ ವಿಪ್ರರನು ನೆಟ್ಟಿ
ಕೊಲುವುದಾ ಯಜಮಾನಿದುರ್ಗಳ
ಬಲನೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಲಾಗದು ಯಜ್ಞ ಕರ್ಮವನು ।
ಕೊಲೆಗೆ ನಾವಳುಕಿದರೆ ಶಾಪವ
ಗೆಲುವ ಪರಿಯೆಂತೆಂದರವರೊಳು
ಕೆಲರು ಜಲವನು ರೂಷಿಸುವೆವೆಂದರು ದುರಾತ್ಮಕರು ॥ ೧೨

ಕೆಲರು ಋತ್ವಿಜರಹವ್ರು ಬೇಡುವ
ವಲಘುಮಿತಿಯನು ದಕ್ಷಿಣೆಯುನಿದ
ನುಡಿವುದಧ್ವರಕರ್ಮವನು ನೀವೆಂದು ನಾವದನು ।
ಗೆಲುವೆವೆಂದರು ಕೆಲರು ಕಲರಾ
ಚಲನಸವನನಲಿ ಮೊತ್ರಿಸುವೆವು ಬೊ
ಗಳುವ ನಾಯಿಗಳಾಗಿ ಯೆಂದರು ಮಂತ್ರಕೋವಿದರು ॥ ೧೩

ಗಳಹಲಱಿಯೆವು ಹಲವು ಮಾತನು
ಕೊಲುವೆವಾವವನಿಪನ ಶಾಖಾ

ಪಳಿಯ ಸಮರಲಿದೇಕೆ ಬಱಿದೆ ಬಣಗುಮತಗಳಿರುತಿದಾ ।
ಕೊಲೆ ನಿರರ್ಥಕ ಪೇೞು ಮುನಿದರೆ
ಕುಲವನುರುಹುವಭೂಮಿಪಾಲನ
ಫಲ ನಮಗೆ ದುಸ್ಸಹವೆ[1] ತಮಗೆಂದೊದರಿದರು ಕೆಲರು ॥ ೧೪

ವಿರುದ್ಧಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ವಾಸುಕಿಯು ನಿವಾರಣೆಮಾಡುವಿಕೆ.

ಸಾಕು ಸಾಕೆಲವೆಲವೊ ಹೋಹೋ
ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಫಲವೇನು ಮಂತ್ರವ
ನೇಕಮುಖವಾಯ್ತಾಗಲಾಗದು ನಿಮ್ಮ ಮತವೆನ್ನ ।
ಲೋಕನೀತಿಗೆ ಬಾದೊಂದೇ
ಸಾಕು ಪೂರ್ವಕೃತಾಘವೃತ್ತರ
ವೇಕೆ ನೆರವಿರಿ ಖೂಳರಿರ ನೀವೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೧೫

ಮೃತ್ಯು ವಿಹಿತ ಪರಾಘದಿಂದೊ
ತ್ರ್ಯಾತ್ತೆಯಲಿ ಸಾಯ್ವರನು[2] ಪಾತಕ
ಚಿತ್ತರಿರ ಪರಿಹಾರವೆಂತಹುದಘಕೆ ಪೇಳಘಕೆ ।
ಮತ್ತುಪಾಯವ ಬಲ್ಲೆವೆಂಬುದೆ
ಚಿತ್ತನಿರ್ಮಳವಾದವರು ತನ
ಗುತ್ತಮರಹರು ನುಡಿದನೇಲಾಪುತ್ರನಗ್ರಜಗೆ ॥ ೧೬

ಇದಕೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ನೀನೇ ಚಿಂತಿಸೆನಲು ದೈವಾನುಗ್ರಹ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು
ಪೂರ್ವಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅಣ್ಣ ಚಿತ್ತೈಸದಕೆ ನಿಷ್ಕೃತಿ
ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವಲ್ಲದಾಗದು
ಕಣ್ಣ ಹುಡಿ ಯಿರೆ ಕಯ್ಯಲೇತಕೆ ಕೊಡುವೆ ದರ್ಪಣವ ।
ಪುಣ್ಯಹೀನರ ಮಾತ ಕೇಳ್ದೊಡೆ

---

1 ದುರ್ಲಭವೆ, ಕ. ಖ.   2 ಸ್ವಾಮಿಯನು, ಕ. ಕ.

ಮಣ್ಣ ಹೊಯ್ಯುವನು ಕಡೆಗೆ ಬಾಯಲಿ
ತಿಣ್ಣವೆಹುದೀರಾಜಕಾರಣಭಾರ ನಿನಗೆಂದ ॥ ೧೭

ಮುಣಿಪುಗುವದಾಪತ್ತು ಬಂದರೆ
ಮುಣಿಯಲದಧಿದೈವವನು ವಿಪ್ರರ
ನಖಿತು ತಮಗುಳ್ಳವರು ನಾವವರಿಗೆ ವಿರೋಧವನು ।
ನೆಚ್ಚಿ ರಚಿಸೆ ಬಂದೀವಿಪತ್ತನು
ಹೊಚ್ಚಿಗಳವ ಪರಿಯೆಂತು ಬಾಹಿರ
ರಚ್ಚಿಸಿವರೆ ಬಲ್ಲವರು ಕೊಂಬರೆ ಪಾತಕವನೆಂದ ॥ ೧೮

ಹೇಳುವೆನು ತಾನೊಂದುಪಾಯವ
ಕೇಳಿದೆನು ಪೂರ್ವದಲಿ ವಿಬುಧರ
ಜಾಲ ಜಗದ ಪಿತಾಮಹನ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ನಡೆತಂದು ।
ಹೇಳಿದರು ಜಗವಿದು ಮಹೋರಗ
ದೂಳಿಗದಲಳಿವುದನು ಕಾಣೆವು
ಪಾಳಿವರು ಪನ್ನಗರು ಧರಣಿಯನೆಂದು ಭೀತಿಯಲಿ ॥ ೧೯

ಅಂಜದಿರಿ ಸುರವರರೆ ಭೂಪತಿ
ಸಂಜನಿಸುವನು ಪಾಂಡುಕುಲದಲಿ
ಭಂಜಿಸುವ ಭುವನದಲಿ ನಿಜಜನಕನನು ತಕ್ಷಕನು ।
ಅಂಜಲಿಸಲದ ಕೇಳಿ ರಿಪುಕುಲ
ಭಂಜನನು ಹೋಮಿಸುವನುರಗರ
ಪುಂಜವನು ನಿಮಗೇಕೆ ಭಯವೆಂದನು ಸರೋಜಭವ ॥ ೨೦

ದುಷ್ಟರನು ಹೋಮಿಸುವನೆಲ್ಲರ
ನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ಕೆಲಕೆಲರು ಧರ್ಮದಿ
ಶಿಷ್ಟರುಳಿವರು ಲೋಕಹಿತಕಾರಿಗಳು ಸಾಧುಗಳು ।
ನಷ್ಟವದರಿಂದಾಗದೀಜಗ
ಕಿಷ್ಟರಹ ನಿಮಗೇಕೆ ಚಿಂತಾ
ವಿಷ್ಟರಾಗಲದೇಕೆ ನೀವಿನ್ನೆಂದನಬುಜಭವ ॥ ೨೧

ನಿರುತವೆನು ಕೇಳ್ದೊಡೆ ಯಯಾವರ
ವರಕುಲೋದ್ಭವನೆನಿಪ ಭೂಸುರ
ವರಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಮಗನಾಸ್ತೀಕನೆಂಬುವನು ।
ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕನುದಿಸುವನು ತ
ದ್ಧರಣಿಪಾಧ್ವರಕರ್ಮವಿದು ಪರಿ
ಹರಿಸುವುದು ಬೞಿಕಾತನಿಂದವೆ ಯಂಜ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೨೦

ಪಂಕಜಾಸನನಿಂತುಸುರಲಾ
ತಂಕವನು ಮೋಹಿಸಿದನಾ ತಾ
ಯಂಕದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಕೇಳಿದೆ ನಾನು ಬಾಲ್ಯದಲಿ ।
ಸಂಕಟವ ತಾಳದಿರು ಮನವನು
ಮುಂಕೊಳಿಸು ಧರ್ಮದಲಿ ಮತಿಯನು
ಶಂಕೆ ಬೇಡೞಿವಿಲ್ಲ ಧರ್ಮಪರಾಯಣರಿಗೆಂದ ॥ ೨೩

ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಲಾರದೆಂಬುದಂ ಕೇಳಿ ಆಸ್ತೀಕಜನನಪ್ರಶ್ನೆ.

ಎನಲು ತಪ್ಪದು ತಮ್ಮ ತನ್ನಯ
ಮನಕೆ ಘನಪರಿತೋಷವಾಯ್ತೆ
ನ್ನನುಜ ಬಾ ಯೆನ್ನರಸ ಬಾ ಯೆನ್ನಯ್ಯ ಬಾ ಯೆನುತ ।
ತನುವ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಬಳಿಕೊಡೆ
ತನಗೆ ಹೇೞಾ ವಿಪ್ರನಾವೆಡೆ
ಜನಿಯಿಪ ಜರತ್ಕಾರುನಂವನ ತಮ್ಮ ಹೇಪೆಂದ ॥ ೨೪

ಉತ್ತರವಲ್ಲಿ— ಜರತ್ಕಾರುವು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಿತೃಗಳಂ
ಕಂಡು ಹೀಗಿರಲು ಕಾರಣಪ್ರಶ್ನೆ.

ಬಳ್ಳಿ ನದನಂಭೋಜಸಂಭವ
ಸೊಲ್ಲಿಸಿದನಮರರಿಗೆ ಮದುವೆಯ
ನೊಲ್ಲದಾ ದ್ವಿಜನಡವಿಯುಲಿ ಸಂಚರಿಸುತಿರಲೊಮ್ಮೆ ।
ಬಳ್ಳಿಯನು ಹಿಡಿದೊಂದು ಭಾವಿಯು

ಲ್ಲ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಪಿತೃಗಳು
ತಲ್ಲಣಿಸುತಿರೆ ಕಂಡು ನೀವಾರೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೨೫

ಇಲಿಯು ಕಡಿದಾಬಳ್ಳಿಯನು ಹಿಡಿ
ದಲಘುಮಹಿಮರು ಜೋಲುವಿರಿ ಕೈ
ಗಳನು ನೀಡುವುದೆತ್ತಿಕೊಂಬೆನು ನಿಮ್ಮನಾನೆನಲು ।
ಸಲುವುದಿದ ನೀನಾರು ಕರುಣವೆ
ನಲಘುಮತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದೆ
ತಿಳುಹೆನೆ ಯಯಾವರಕುಲೋದ್ಭವನಹುದು ತಾನೆಂದ ॥ ೨೬

ನಿನ್ನ ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಮಗೀಯವಸ್ಥೆಯೆಂದು
ಪಿತೃಗಳ ಉತ್ತರ.

ನಿರುತ ತಪವೆ ಲೇಸಾಯ್ತು ಯಾಯಾ
ವರರು ನಾವೆಲೆ ತಂದೆ ನೀನೀ
ವಿರತಿಯನು ಕೈಕೊಂಡಕಾರಣ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಯಿದಮಗ ॥
ದೊರಕಿದುದುಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ
ಪ್ರೂರವರಾರಿನ್ನೆಮ್ಮನೀತಕೆ
ಮರುಳು ಮಗನೆ ವಿರೋಧಿಸುವ ಪೇಕೆಂದರವರಂದು ॥ ೨೭

ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಕನ್ಯೆಯು ದೊರಕಿದರೆ ವಿವಾಹವಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು
ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಬಳಿಯ ಕಯ್ಯನು ನೀಡಿದರೆ ಬದ
ಪರಿಯ ಕಾಣೆನಲ್ಕೆ ಮೊಣಲೆ
ವಿರತಿಯನು ಸತಿ ತನ್ನ ಹೆಸರುಳ್ಳಾ ದೊಡಹುದೆನಗೆ ।
ಬರೆವೆ ನಾನಿನ್ನೊಂದನಪ್ರಿಯ
ಕರವ ಮಾಡಿದೊಡಾಕೆಯೊಡನಾ
ನಿರೆನು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲೆನುತ್ತವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ॥ ೨೮

ತಿರುಗುತಿರ್ದನು [1] ಧರೆಯೊಳಾದ್ವಿಜ
ವರನು ತನ್ನಯ ಹೆಸರ ಸತಿಯನು
ನಿರುತ ಕಾಣದೆ ದೇಶದೇಶಾಂತರಗಳಲಿ ತೊಳಲಿ |

ಆಗ ಆ ಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಅದೇ ಹೆಸರ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು
ಸರ್ಪಗಳು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ವನದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿರುವಿಕೆ

ಉರಗರಾಜನೆ ಕೇಳು ಕೊಡುವುದು
ನಿರುತ ತಂಗಿಯ ಮುನಿಗೆ [2] ನಿನ್ನಯ
ವರ ಪರಮಕ್ಷೇಮವನು ನೀ ಬಯಸುವೊಡೆ ಕೇಳೆಂದ || ೨೯

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ತಮ್ಮ ತನ್ನೊಡ
ಲಾಸಬಡಗಿತು ತಮ್ಮ ನಿನ್ನಯ
ಭಾಷಿತವನಿದ ಕೇಳಿ ಕಳದೆವು ಶಾಪದುರುಭಯವ |
ಭೂಸುರೋತ್ತಮನನು ವಿಚಾರಿಸು
ಮೀಸಲಳಿಯದ ತಂಗಿ ಕರೆದಾ
ದೇಸಿಗನನೀಕ್ಷಣವೆ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದ || ೩೦

ಆಮುನೀಶ್ವರನೊಂದು ಸಮಯವ
ನಾಮಹಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ
ನಾಮುನಿಪ ಬೇಡಿದ ಮುಹೂರ್ತಕೆ ಕೊಟ್ಟೊಡದನೊಲಿವು |
ಕಾಮದಲಿ ತಾ ಮದುವೆಯಪ್ಪೆನು
ನಾಮಣೀಯಕವನಿಸಿ ಬೇಡಿದೊ
ತಾ ಮುಹೂರ್ತಕೆ ದೊರಕದಿರೆ ಬಿಡುಕೆಲ್ಲಪರಿಣಾಮ || ೩೧

ಅದರಿನೆಲೆ ಕೇಳಣ್ಣ ನಾವೀ
ಪದುಮಮುಖಿ ಸಹ ತೊಳಲಬೇ
ಕಾದು ಸಮಯವ ಬಿಡಿಪಿಡಿಯಬೇಕೇಕೆಂದು ತವಕದಲಿ ||
ಪದುಳದಲಿವರು ಕಾಮರೂಪಿಗ

1 ತಿರುಗುತ್ತೈದನೆ, ಕ. ಖ.
2 ನನ್ನಯಕೆ, ಕ. ಖ.

ಳದು ಮೊದಲು ತನ್ಮುನಿಯುಸು ಬಿಸುವ್ರ
ದದುಭುತವೆನೆ ತೊಳಲಿದರು ವನಕದ್ರುಸ್ತ್ಯರೂಪನಳಿ ॥ ೩೨

ಆಗ ಜರತ್ಕಾರು ತಾನು ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿರುವೆನೆಂದೊಪ್ಪಿದುದಕ್ಕೆ.

ಇರೆ ವರಜರತ್ಕಾರು ವೊಂದಿನ
ಭರವಲ್ಯೈದಿವರಣ್ಯವ ಗಿರಿಶಿ
ಖರವಲಿ ಮೊರವಿ ನಿಂದು ವಿಜನವಿದೆಂದು ಸಿಚ್ಛಯಿಸಿ ।
ವರಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ಕನ್ನಿಕೆ
ವರಜರತ್ಕಾರುವೆನು ಪಡೆದತಿ
ಭರವಲಿರಲುಂಟೆ ತನಗೆಂದೊಯ್ಯನವೆ ನೆಜಿ ನುಡಿದ ॥ ೩೩

ಪರಮಋುಷಿ ತನಗನ್ಯತ ಹೊದ್ದದ
ತೆಱದಿ ಕರೆದನು ಗಿರಿಶಿಖರವಲಿ
ನಿರುತವಚನವಿದೆಂದು ಕಟ್ಟೇಕಾಂತದಲಿ ನುಡಿದ ।

ಆವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರ್ಪಗಳು ಆಕ್ಷಣವೇ ಇದೋ ಕನ್ಯೆ ಯೆಂದೊಪ್ಪಿಸಲು
ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ವಚನ

ಸ್ವರಮೊಱಮವುದೆ ತಡವೆವಾಗಲು
ತರಳಲೋಚನೆ ಯಿಾಕೆ ನಿನ್ನವ
ಸರಿನ ಸತಿ ಯಿಹಳಿದ ಕೊ [1] ಯೆಂದರು ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರು ॥ ೩೪

ಅಕಟ ವಿಜನವಿದೆಂದು ನುಡಿದರೆ
ಪ್ರಕಟಿಸಿತು ವಿಧಿ ಯಿದಕೆ ತಕ್ಕಂ
ತಕುಟಿಲವ ನೆನೆಯುತ್ತ ನುಡಿದನು ಕುಂಡಲಿಗಳೊಡನೆ ।
ವಿಕಲೆ ಯೆನ್ನಯ ಮನವನಱಿಯದೆ
ಸುಕರವಲ್ಲದ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮಸಗಿದೊ
ಡುಕುತಿಪೂರ್ವಕದಿಂದ ತೆಜಿಸುವೆನಿ ಮಹಾಸತಿಯ ॥ ೩೫

---

1 ಪಸರಿನವಳಿದಕೊ, ಕ. ಖ.

ನನಗೆ ಅಪ್ರಿಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಇವಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವೆನೆಂಬುದಂ ಕೇಳಿ ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಸಮಯವ ನುಡಿಯಲವರಹು
ದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವನು ಬಳಿಕ್ಕವ
ರೊಂದಿದರು ಸಂತೋಷಸಾಗರದೊಳಗೆ ಮನವೊಲಿಗೆ |
ಕುಂದನುಳಿದರು ತಮ್ಮ ಕುಲದೊಳ
ಗಿಂದು ಬೆಳಸಿತು ಯಾಯವರಸಂ
ಬಂಧವೆಂದತಿಮುದವ ತಾಳ್ದರು ಪನ್ನಗೋತ್ತಮರು || ೩೬

ಅವರಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಗರ್ಭಧಾರಣ.

ತಂದರಾತನ ನೊಲಿದು ಮಾಡಿದ
ರಂದು ವೈವಾಹವನು ಸಾರಾ
ನಂದದಲಿ ಬಳಿಕಾ ಜರತ್ಕಾರುಗೆ ಜರತ್ಕಾರು |
ಇಂದುಮುಖಿಯಾಗಿರಲು ವಧು ತಾ
ನೆಂದು ಸುಖಿಯಾಗಿರಲು ಧರಿಸಿದ
ಳಂದು ಗರ್ಭವನಾಮಹಾಸತಿ ಸಕಲಗುಣವಸತಿ || ೩೭

ಸತಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಜರತ್ಕಾರು ಮಲಗಿರಲು ಸಂಧ್ಯಾತಿಕ್ರಮ ಭಯದಿಂದ ಸತಿ ಎಬ್ಬಿಸುವಿಕೆ

ಮುನಿಪ ಕೇಳೊಂದುದಿನ ತನ್ನಯ
ವನಿತೆಯಂಕದ ಮೇಲೆ ತಲೆಯಿ
ಟ್ಟನುಪಮಾನ ಮಹಾಗರ್ವನಿಜ ನಿದ್ರೆಗಣ್ಣನೆಂದನಿಸಿ |
ಇನನಿಳಿವನನ್ನೆಗ ಮಹಾಸತಿಯು
ಮನದಿ ಮುನಿ ನಿದ್ರೆಯೊಳಿರ್ದ ಮುಳುಗಿರ
ಲನುಚಿತವಹಂಗಳ ತಾನೆ ತನ್ನೊಳಗೆಂದಳಾ ಸತಿಯ || ೩೮

ಸಲೆಸಿನಸಂಬುಧಿಗೆ ಸಂಧ್ಯಾ
ಸಮಯವು ಮೀರುತ್ತಿಯ್ಯು ಮುನಿಪತಿ

ಕಂದೆಱಿಸುನಿನ್ನ ವೆಸನೆಬ್ಬಿಸದೊಡೆ ಪವಿತ್ರಕನು |
ಇಂದು ಮುನಿವನೊ ಕೋಪಯುಕ್ತನು
ಮಂದಮತಿಯೆಬ್ಬಿಸಿದೆ ತನ್ನನು
ಕೊಂದೆ ಯೆಂಬನೊ ಮಾಡ್ಪುದೇನೆಂದಳಲಿದಳು ತರಳೆ || ೩೯

ಕೋಪವನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡಲಿ
ತಾಪವೆನಗದಕಿಲ್ಲ ಧರ್ಮದ
ಲೋಪವನು ಕಾಣುತ್ತ ತಾನಿರುವುಚಿತವಲ್ಲೆನುತ |
ಓಪನನು ತರಳಾಕ್ಷಿ ಮಧುರಾ
ಲಾಪದಲಿ ಬೋಧಿಸಿದಳಂತೀ
ರೂಪಗುಣಸಂಪನ್ನೆ ಧರ್ಮವಿಚಾರಕಾರ್ಯಜ್ಞೆ[1] || ೪೦

ಎದ್ದು ಕೋಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ತ್ಯಜಿಸಿದೆನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎದ್ದನಾಮುನಿ ಕೋಪ ತನುಗೊಂ
ಡೆದ್ದವೋಲಂಗನೆಯನೀಕ್ಷಿಸಿ
ನಿದ್ರೆಯನು ನೀ ಕೆಡಿಸಿದೆ ಯಲಾ ತನಗೆ ವಿಪ್ರಿಯವ |
ಹೊದ್ದಿಸಿದೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ತಾನಿರ
ಗೆದ್ದಿಸಿದೆ ಇದೆ ಮೋಹಪಾಶವ
ನೊದ್ದನೆಂದವನು ಮುನಿಸಿನಾವೂಸಿನಿಗೆ ಮುನಿಸಿಂತೆ || ೪೧

ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪು ಪಿತೃಗಳ ಮನೋರಥ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಾರದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಪುತ್ರನಾಗುವನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕೆಟ್ಟೆನಾನೇನೆನುತ ತನ್ನನು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಪ ಮಹಾತಿಸಿಷ್ಟ್ಯಯು
ಬಿಟ್ಟು ಶೀಲಾನ್ವಿತೆಯನಂಘ್ರಿ[2] ಸರೋಜಸಂಶ್ರಿತೆಯು |
ಮುಟ್ಟಲಾಗದೆ ಧರ್ಮಲೋಪದ

---

1 ಕರಸಿಜ್ಞೆ, ಕ. ೩ 2 ಬಿಟ್ಟಲಾ ತನ್ನಂಘ್ರಿ, ಕ. ೩.

ಕೆಟ್ಟದೆಶೆಯಿಂದೆಚ್ಚರಿಸಿದೆನು
ಬಟ್ಟೆದಪ್ಪುವೆಳಲ್ಲ ನೆಱಿ ತಾನೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೪೨

ಸುಮ್ಮನಿರು ಸಾರೆತ್ತ ವೆತ್ತಣ
ಧರ್ಮಗಿರ್ಮದ ಲೋಪ ತನ್ನನು
ನೆಮ್ಮವುಗೆ ಫಡ ತಾನದಾರೆಂದಱಿಯೆ ಧರ್ಮವನು ।
ನಿರ್ಮಿಸಿದವರದಾರು ತನ್ನವಿ
ಕರ್ಮಕಂಜುವೆ ನೀನಿದೇತ
ಕ್ಕಮ್ಮಳಿಸದಿರು ಕುಂತಿ ಸುಖಿಯಾಗೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥ ೪೩

ಆವ ಗತಿಯನು ಕಂಡೆ ತನಗೆಲೆ
ದೇವವರವಂದಿತನೆ ತನ್ನಯ
ಜೀವವುಳಿವುದೆ ಬಿಸುಟೊಡೆನ್ನನನಾಥೆಯನು ದಿಟಕೆ ।
ಆವ ಮನದಭಿಸಂಧಿಯಲಿ ಭೂ
ದೇವವರ ನಿನಗಿತ್ತರೆನ್ನನು
ಜೀವದೊಡೆಯನೆ ವಿಫಲವಾಯ್ತೆಂತೆನುತ ಹಲುಬಿದಳು ॥ ೪೪

ತಂಗಿ ಮಗನನು ಪಡೆದಳಾದರೆ
ಹಿಂಗುವುದು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಭಯವೆಂ
ದಂಗವಣೆಯನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು ತನ್ನ ನಿನಗೆಂದು ।
ಭಂಗವಾಯ್ತು ಮನೋರಥಕೆ ಮುನಿ
ಪುಂಗವನೆ ಹೇಳೆಂತು ಗತಿ ತ
ನ್ನಂಗಿಯನು ನಡುನೀರೊಳದ್ದಿದೆ ಯೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೪೫

ನನಗೆ ಗತಿ ಮತಿ ನೀನೆ ಕೆಟ್ಟೆನು
ಹಾನಿಗೊಳಗಾಯ್ತುರಗಕುಲ ಕರು
ಣಾನಿಧಿಯೆ ಕಾರುಣ್ಯವನು ಮಾಡುವದನಾಥೆಯಲಿ ।
ಜ್ಞಾನವಂತನೆ ಯೆನುತ ಕಂಬನಿ
ಯಾನನದಲುಕ್ಕಾಡಲತ್ತು ಮ
ಹಾಸಿತಂಬಿನಿ ಹೊರಳಿದಳು ಪತಿಯಂಘ್ರಿಕಮಲದಲಿ ॥ ೪೬

ಬಿಡು ಮಗನಪನಂಜಬೇಡೆಲೆ
ಬಾಲೆ ಬೆದಱದಿರರ್ಕವಹ್ನಿ
ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಬೊಂಬೆಯ ವೊಲುರುತರತೇಜನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಪಾಲಿಸುವನುರಗರನೆಲೆ ಬೞಿದೆ
ತಾಳದಿರು ಶೋಕವನೆನುತ್ತ ವೆ
ಬೀೞುಕೊಟ್ಟು ಮುನೀಂದ್ರನೈದಿದ ವರತಪೋವನಕೆ ॥ ೪೬

ಪತಿಯಗಲಲು ವಾಸುಕಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಬೞಿಕ ಗರ್ಭಿಣಿ ಪೋದಳಗ್ರಜ
ನಲಘುಮಂದಿರದಲ್ಲಿಗಾತನು
ಲಲನೆಯನು ಬೆಸಗೊಂಡನೇನೌ ತಂಗಿ ದುಮ್ಮಾನ ।
ಇೞಿವುತದೆ ಕಂಬನಿ ಮುಖಾಬ್ಜದ
ಲುೞಿಸದುಳ್ಳುದ ಹೇಳೆನಲು ಕಾ
ದಲನ ಕಳುಹಿಯೆ ಬಂದೆನೆಂದಳು ಕಾನನಕೆ ತರಳೆ ॥ ೪೭

ಪದನನೆಲ್ಲವ ಕೇಳಿ ವಾಸುಕಿ
ಬೆದಱಿ ನುಡಿದನು ತಂಗಿ ನೀಂ ಕಡಿ
ಸಿದೆ ಮನೋರಥವನು ಗತಪ್ರಾಣದ ಮಹೋರಗರ ।
ಉದರವಾಸನದಾರು ಪುತ್ರನೊ
ಇದು ಸುಪುತ್ರಿಯೊ ಕೊಂದೆ ತನ್ನನು
ಕುದಿದು ಫಲವೇನೆಮಗೆ ಪುಣ್ಯವಿಹೀನರಾವೆಂದ [1] ॥ ೪೮

ಅಣ್ಣ ಚಿಂತಿಸ ಬೇಡ ನೀವೇ
ಪುಣ್ಯವಂತರು ತಾಪಸಾಗ್ರಿಮ
ಗಣ್ಯನಪ ಗಂಡಳಿಯನನೃತವದಲ್ಲ ಮುನಿವಚನ ।
ತಿಣ್ಣದಿನ್ನಂತೇಕೆ ಪಾಪವ

1 ಫಲವೇನು ಪುಣ್ಯಹೀನರು ತಾವೆಲೆಯೆಂದ, ಕ. ಖ.   2 ಕುಲವನೇತಕೆ, ಕ. ಖ

ಸುಣ್ಣ ಉರಗರ ಕುಲಕದೇತಕೆ ²
ಬಣ್ಣಿಸುವೆ ಭಂಗವನು ನೀನೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೫೦

ಆಗ ವಾಸುಕಿಯು ಸಂತೋಷಪಡಲು ಅದರಂತೆ ಪುತ್ರಜನನ.

ಎನಲು ತಂಗಿಯ ನುಡಿಗೆ ವಾಸುಕಿ
ಮನದ ಸಂತಾಪವನು ಬಿಟ್ಟನು
ವನಿತೆ ಪಡೆದಳು ಪುತ್ರನನು ಕಾಲದಲಿ ಕಮನೀಯ ।
ಸನಲಸನ್ನಿಭತೇಜನನು ಬಳಿ
ಕನುಪಮನು ತಾ ಬಳವೃತಿರ್ದನು
ಮನೆಯೊಳಗೆ ವಾಸುಕಿಯು ಮನದುತ್ಸಾಹ ಬಳವೆಂತೆ ॥ ೫೧

ಆಸ್ತೀಕನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬಾಲಕನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ.

ಚ್ಯವನನಲಿ ಬಳಿಕಾತನಭ್ಯಾ
ಸವನು ಮಾಡಿದನಖಿಳವಿದ್ಯಾ
ನಿವಹವನು ಸೇಖರಿಸಿದನಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯೆಯಲಿ ಮುನ್ನ ।
ಯುವತಿಗಸ್ತಿಯೆನುತ್ತ ಮುನಿ ಗ
ರ್ಭವನು ಮುಟ್ಟಿದನಾಗಿ ಕೇಳಾ
ಭುವನಪಾವನಮೂರ್ತಿಯಿರ್ದನು ನಾಗವಾಸದಲಿ ॥ ೫೨

ಹೇಳಿದೆನು ಮುನಿನಾಥ ದುರಿತ
ವ್ಯಾಳವಿಷಹರವೆನಿಪ ಮುನಿಕುಲ
ಮೌಳಿಚಾರಿತ್ರವನು ಭುವನಪವಿತ್ರವನು ನಿನಗೆ ।
ಪೇಳುವೆನು ತಾನೇನನಿನ್ನು ಗು
ಣಾಲಯನೆ ಹೇಳೆನುತ ಸೂತನು
ಪೇಳಿದನು ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣಪರಾಯಣಗೆ ॥ ೫೩

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಹೇಳಿದರು ಜನಮೇಜಯಂಗೆ ಸುಶೀ
ಲಾಲಮತಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೊದ
ಮೂಲಕಾರಣವಹ ಪರೀಕ್ಷಿತನೃಪನ ಸಂಗತಿಯ ॥

ಸರ್ಪಯಾಗಕಾರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳೈ ಸರ್ಪಯಾಗ
ಖ್ಯಾತಮಪ್ಪುದಕೆಸರ್ಗಿಸಿದ್ದುಗೆ
ಹೇತುವಾವುದ ಹೇಳು ತನಗಾಪಾಂಡುನಂದನರು ।
ಧೂತಪಾತಕನಿಕರರಲ್ಲಿ
ಖ್ಯಾತಿಸಿದರುತ್ತುಂಗಕೀರ್ತಿಯನು
ಭೂತಳಾಧಿಪನೆನಿಸಿ ಮಗಿಳುತ್ತೆಂದನಾ ಸೂತ ॥ ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಆಖ್ಯಾನಪ್ರಾರಂಭ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ಪರಿಯತ್ರ್ಯಕನೆ
ಕಾಲಸಂಪನ್ನಿಧಿಯ ಯಾಗಕೆ
ಮೂಲವೆನಿಸಿದ ಪರೀಕ್ಷಿದಾಖ್ಯಾನವನು ಮನವೊಲಿದು ।
ಹೇಳುವೆನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲ ವೊಂದಿನವಖಿಳಮಂತ್ರಿಗ
ಳೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪಿದನು ಕುಳ್ಳಿರ್ದಂದನವರೊಡನೆ ॥ ೨

ಪಿತನ ಹದನಪ್ಪನನು ತಕ್ಷಕ
ಕಾನನದಲಿ ಕೊರಳಿತೆಂಬುದ

ಕೇನು ಕಾರಣ ಹಗೆಗೆ ಹರ ಹರ ಪನ್ನಗಾಧಿಪಗೆ ।
ದಾನವಾಂತಕನೊಲವಿನವರಿಗೆ
ಹಾನಿಯೆಂತೋ ಹೇಳಿ ನೀವೆನ
ಲಾನೃಪೋತ್ತಮನೊಡನೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ॥ ೩

ಪರೀಕ್ಷಿತನಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಕನಿಗೆ ಏಕೆ ವಿರೋಧವೆಂದು ಜನಮೇಜಯಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳುತ್ತರಾರಂಭ.

ಉಂಟು ಕೃಷ್ಣನ ಕರುಣ ನಿಮ್ಮೊಳ
ಗೆಂಟುಮಡಿ ನೃಪನಳಿಯಲಱಿವನೆ
ಗಂಟಲೊಳಗಾತಕ್ಷಕನ ಹಗೆಯಿಲ್ಲ ತಾತನಲಿ ।
ವೆಂಟಣಿಸಿದುದು ವಿಪ್ರತನಯನ
ಕುಂಟಣಿಯ ಬಲು ಶಾಪ ತಂದೆಯ
ಕಂಠವನು ಕೊಯ್ಯುದನು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದರವನಿಪಗೆ ॥ ೪

ಹೇಳಿದೇತಕೆ ತನಗೆ ತನ್ನಯ
ಬಾಲತನವಲಿ ಮಡಿದನಯ್ಯನು
ಹೇಳನವದೇಕಾರ್ಯರಲ್ಲಾ ವಿಪ್ರವರರೆಮಗೆ ।
ಹೇಳಿರಿ ದ್ವಿಜಸುತನ ಕೋಪಕೆ
ಮೂಲವೇನಾರಾತನಾರೆನೆ
ಹೇಳಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತದ್ವೃತ್ತಾಂತಸಂಗತಿಯ ॥ ೫

ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಅವರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮೃತಸರ್ಪವನ್ನು ಹಾಕುವಿಕೆ.

ಆದೊಡವಧರಿಸಾ ಪರೀಕ್ಷಿತ
ಮೇದಿನೀಪತಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಾ
ಪಾದನೈಕಪರಾಯಣನು ಸುರವಿಪ್ರಪೂಜಿತನು ।
ಹೋದವನವೆಸಿಸನೊಂದುದಿನ ಮೃಗ

ಭೇದಿಗಳ ಸಹಿತೊಂದುವಿಪಿನವಿ
ಭೇದದಲಿ ಮುನಿವರಶಮೀಕಸಮಾಖ್ಯನಾಶ್ರಮಕೆ ॥ ೬

ವಸುಮತೀಪತಿ ಕಂಡ ವರತಾ
ಪಸನನಾಮೃಗ ಹೋದ ಮಾರ್ಗವ
ಬೆಸಗೊಳಲು ಬೇಱೊಂದನಱಿಯದೆ ಯೋಗನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ।
ಉಸುರದಿರಲುರಗನನು ಕೊಂದಾ
ಹಸಿವುತೃಷೆಯಲಿ ನೃಪನು ತನು ತು
ಟ್ಟಿಸಲು ಕೊರಳಲಿ ಸುತ್ತಿ ಬಂದನು ಮರಳಿ ನಿಜಪುರಕೆ ॥ ೭

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಋಷಿಪುತ್ರನು ಏಳುದಿನದೊಳಗೆ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ನೃಪಗೆ
ಮರಣವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಪಿಸುವಿಕೆ.

ಅದನಱಿತು ತತ್ಪುತ್ರನಾಡುತ
ವಿದಿತಶೃಂಗಿಯೆನಿಪ್ಪನತಿಕೋ
ಪದಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಶಾಪವನು ಬಾಲಕನು ಭೂಪತಿಗೆ ।
ಮದಮುಖನನವನಿಪನನೇಳ್ದಿವ
ಸದೊಳಗುರುಪಲಿ ತಕ್ಷಕನು ತ
ಪ್ಪದು ಮಮುಕ್ತಿಯೆನುತ ಬಂದನು ತಂದೆಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥ ೮

ತಂದೆಯು ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವನ್ನು ಹೇಳಲು ಅಯುಕ್ತ
ಮಾಡಿದೆ ಯೆಂದು ಶಮೀಕರು ನೃಪನ ಬಳಿಗೆ
ಗೌರಮುಖನನ್ನು ಕಳುಹುವಿಕೆ.

ತಂದೆಯನು ಕಾಣುತ್ತ ವರಮುನಿ
ನಂದನನು ಬಾಯ್ವಿಡಲು ಕೇಳುತ
ಕಂದೆಱೆದು ಗಳದುರಗನನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಮಗನೊಡನೆ ।
ಎಂದನೇತಕ್ಕಳುವೆ ನೀನೆಲೆ
ತಂದೆ ಯೆನುತವೆ ಕೇಳಿದನು ಮುನಿ
ನಂದ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಮಱುಗಿದನೆಂದು ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೯

ಸುಯ್ದು ಚಿಂತಿಸಿ ನೃಪನ ಕೊರಳನು
ಕೊಯ್ದು ಪಾತಕಿ ಯೆನುತ ಮಗನನು
ಬಯ್ದು ಬಹಳಕೃಪಾವನಧಿ ಭೂಪೋತ್ತಮನ ಹೊರೆಗೆ ।
ವೈದೆಗೆಯುದಟ್ಟಿದನು ಶಿಷ್ಯನ
ನೈದಿದನು ತಾ ಗಿರವುಖನೊಲಿ
ದೈದಿ ಬಿಸುಟನು ವಾರ್ತೆಯನು ಬೆದಱಿದುದು ಸಭೆ ನೃಪನ ॥ ೧೦

ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಆಲೋಚನೆ.

ಮುನ್ನವೇ ತಾ ನೆನೆವುತಿರ್ದನು
ತನ್ನ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವಿದು ನೆಱೆ
ಬನ್ನಬಡಿಸದೆ ಹೋಹುದಲ್ಲೆಂದದುವೆ ಬಂದುದಲ ।
ಇನ್ನು ಮಾಡುವದೇನೆನುತ ನೃಪ
ಖಿನ್ನನಾಮಂತಿರಲು ನೆನೆದೆವು
ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನ ಭಯವನಪಹರಿಸುವ ಮನೋರಥವ ॥ ೧೧

ಒಂದು ಕಂಭದಲೊಂದು ಮನೆಯನು
ತಂದೆ ಮಾಡಿದೆವಮರನದಿಯಲಿ
ಬಂದು ತಕ್ಷಕನೇಱದಂತಿರೆ ರಚಿಸಿ ರಕ್ಷೆಯನು ।
ಸಂದ ಸಚಿವರು ಸಹಿತ ನೃಪನಾ
ಮಂದಿರದಲಿರಲೇೞನೆಯ ದಿನ
ಬಂದೊಡಾರಿದ ಸಾಧ್ಯಕೆ ತರುವರೆಂದರವನಿಪಗೆ ॥ ೧೨

ಏೞನೆಯ ದಿನದೊಳಗೆ ಪನ್ನಗ
ಪಾಲತಕ್ಷಕನುರುಹುವನು ಭೂ
ಪಾಲನನು ಗಡ ನೋಟ್ಪೆನೆನುತವೆ ಕಾಶ್ಯಪಾಹ್ವಯನು ।
ಕೇಳಿ ಧನಕಾಂಕ್ಷೆಯಲಿ ಬರುತಿರೆ
ಖೂಳತಕ್ಷಕನವನ ಕಂಡನು
ಪೇೞದೆಲ್ಲಿಗೆ ವಿಪ್ರ ಪಯಣವದೆನುತ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೧೩

ಪರೀಕ್ಷಿತನನ್ನು ತಕ್ಷಕನು ಕಚ್ಚಿದಾಗ ಬದುಕಿಸಲು
ಹೋಗುವೆನೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಚನ.

ತಕ್ಷಕನು ತಾ ಮುನಿವನು ಗಡ ಪ
ರೀಕ್ಷಿದವನೀಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ತ
ತುಕ್ಷಣದಲೆತ್ತುವೆನು ವಿಷಯೋಗವನು ಕೆಡೆಯೊದೆದು ।
ರಕ್ಷಿಸುವೆನುರುಮಂತ್ರಜಲದಿಂ
ದಾಕ್ಷಣವೆ ತಾ ಬಂದೆನದಕದ [1]
ಪೇಕ್ಷಿತವೆಲಾ ಸಕಲಲೋಕಕ್ಕೆಂದನಾ ವಿಪ್ರ ॥　　　　೧೪

ಅದು ನಿನಗೆಸಾಧ್ಯವಾದಕಾರಣ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗೆಂದು
ತಕ್ಷಕನೆನಲಾಗಿ ಆ ಉಭಯರ ಸಂವಾದ.

ಉಂಟು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ನೃಪತಿಗೆ
ಕಂಟಕನು ತಕ್ಷಕನು ನಿನಗದು
ಗಂಟಲೊಳಯಿಂಕೆಣವ ತುತ್ತೀ ವಿಪ್ರ ಮರುಳನಲ ।
ನಂಟ ಪರಿಹರಿಸಿದರೆ ನಿನಗೇ
ನುಂಟು ಬಱಿದೆ ಮನೋರಥಕೆ ಕಡೆ
ಯುಂಟೆ ಬೞಲದೆ ಭಂಗವಡೆಯದೆ ಮನೆಗೆ ತಿರುಗೆಂದ ॥　　　　೧೫

ಗಱಹದಿರು ನಡೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರದ
ಬಲುಹನದನೀನಱಿಯೆ ಟೊಣೆಕಳಿ
ಗಳೆಯದಿರು ನೃಪವರನು ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾಗಿರಲುಂ ।
ತಳೆದು ಮಂತ್ರದ ಜಲದಲೆತ್ತುವೆ
ನಲಘುಧರ್ಮಾತ್ಮನನು ಪಾಂಡವ
ಕುಲಜನನು ನೀನೇಕೆ ತನ್ನನು ಬೆದಱಿಸುವೆ ಯೆಂದ ॥　　　　೧೬

ವೃದ್ಧವಿಪ್ರನ ಹೇೞು ಕಡೆಯು ವಿ
ರುದ್ಧವೆನೆ ದಿನನಾಥನಿೞದಪ
ವೃದ್ಧಿಗೆರಡೇ ಘಟಿಗೆ ವಿಘ್ನವ ಮಾಪ್ಪೆ ನೀನೇಕೆ ।

---
1 ಬಂದೆನ ಕ. ಖ.

ಪ್ರದ್ಧೆಯುಂಟೈ ಬರುವ ಭಂಗದ
ಸುದ್ದಿಯನು ನೀ ಹೇಳಬೇಡೆನೆ
ಸಿದ್ಧಿಯೇನೆಲೆ ವಿಪ್ರ ತಕ್ಷಕನಾನು ಹೇಚೆಂದ ॥ ೧೭

ಎನ್ನ ವಿಷವನು ಪರಿಹರಿಸುವೊಡೆ
ಪನ್ನಗಾಭರಣಾದ್ಯರಿಂಗರಿ
ದುನ್ನತರಲಾ ವಿಪ್ರ ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಮರ್ಥರೆನೆ ।
ಅನ್ಯ ನಾನಲ್ಲೀಶ್ವರನ ಕೃಪೆ
ತನ್ನದೈ ಸಲೆ ಸರ್ಪ ತಾನದ
ನೆನ್ನಲೀ ಹೊತ್ತೇನು ಫಲ ಕಂಡಱಿಯಬಹುದೆಂದ ॥ ೧೮

ಕಂಡಱಿವೆನೀ ಕ್ಷಣದಲಾನೆಲೆ
ಪಂಡಿತನೆ ತೋಱುವುದು ನಿನ್ನ
ದ್ದಂಡಮಂತ್ರದ ಗಿಂತ್ರದಳವನು ನೋಟ್ವೆನೀಮರನ ।
ಕೊಂಡು ಮುಗಿಸುವೆ ನೆತ್ತು ನೆಱೆ ನೀ
ಗಂಡುತನವುಂಟಾದೊಡೆನೆ ಕೈ
ಕೊಂಡೆನಾನದ ಬಣಗುಸರ್ಪನೆ ಬೇಗ ಮಾಡೆಂದ ॥ ೧೯

ನನ್ನ ವಿಷದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಬೀಳುವ ಈ ಮರವನ್ನು ಬದುಕಿ
ಸನಲು ಅದೇಃಶಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿಸುವಿಕೆ.

ಆತುರಿಸಬೇಡಾದೊಡಿದ ಕೋ
ಕೌತುಕವ ನೋಡೆನುತ [1] ಕ್ರೋಧಾ
ಘಾತಯುತತಾ [2] ವೃಕ್ಷನೊಂದಾಲದ ಮಹಾಮರನ ।
ಘಾತುಕನು ಮುಟ್ಟಿದೊಡೆ ಭಸ್ಮೀ
ಭೂತವಾದುದು ಬಿದ್ದುದವನಿಗೆ
ಚೇತರಿಸು ನೀನಾಪ್ಪೊಡಿದ ಕೊಳ್ಳೆಂದನಾ ದ್ವಿಜಗೆ ॥ ೨೦

1 ಮುಳುಗುವೆ ಕ. ಖ. 2 ಗ್ನಿಯುಲಿ ತಾ ಕ. ಖ.

ಮುಟ್ಟಿ ಮಂತ್ರಿಸಿದರೆ ಮಹಾದ್ವಿಜ
ಸೃಷ್ಟಿಗದುವೇ ಭಂಗ ನೋಡಾ
ದುಷ್ಟಪನ್ನಗ ಮಂತ್ರಜಲವನು ನೋಡು ನೋಡೆನುತ ।
ದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಮಂತ್ರಜಳ್ಳನೀಕ್ಷಿಸೆ
ಕೊಟ್ಟದಸುವನು ಭಸ್ಮಭಾವವ
ಬಿಟ್ಟುದಂಕುರಿಸಿತ್ತು ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ಮರನಾಯ್ತು ॥ ೨೧

ಹೊನ್ನಬಣ್ಣವದಾಯ್ತು ಮರವದು
ಹೊನ್ನಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಮೆರೆದುದು
ಮುನ್ನಿನಿಂದತಿಶಯಸಮಗ್ರತರಾಗ್ರಪರ್ಣಾವಲಿ ।

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ತಕ್ಷಕನು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವಿಕೆ.

ಪನ್ನಗೇಂದ್ರನು ಕಂಡನದನತಿ
ಖಿನ್ನನಾದನು ವಿಫಲವಾದುದು
ತನ್ನ ಮನದಂಗವಕಿಯೇನೆಂತೆಂದನಾ ದ್ವಿಜಗೆ ॥ ೨೨

ಏನನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವೆ ಹೋಹೆ ಯ
ದೇನು ಕಾರಣ ಮೊಱೆಪುದೇನಾ
ಮಾನವೇಶ್ವರನಾವುದದು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿನಗೆನಲು ।
ಹಾನಿಯಿಂ ವಿರಹಿತರ ಮಾಡಿ ಮ
ಹಾನುಭಾವರ ಕೆಡುವರೇ ಧನ
ಹೀನಗೆನಗವನೀವನಿಷ್ಟಾರ್ಥವನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೨೩

ಐಸಲೇ ತಾನೀವೆನರ್ಥವ
ನೇಸನಭ್ಯರ್ಥಿಸುವ ಹೇಳೆನೆ
ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಬಱಿದೆ ಧನವನು ಕೊಂಡು ಫಲವೇನು ।
ನಾಶವಲ್ಲೆಲೆ ಪರರ ಜೀವವ

ಸಾಸಿಗನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವವಿ
ನಾಶಪದವೆಂದೆಂಬರುಭಯಯಾರ್ಥವದು ತನಗೆಂದ ॥ ೨೪

ವಿಪ್ರಶಾಪದಲಱಿವ ನೃಪನನು
ತಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂತೆಂಬೆ ವಿಧಿಕೃತ
ತಪ್ಪಲಱಿವುದೆ ಕಾವರಾರಾಯುಷ್ಯವಿಲ್ಲದನ ।
ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಲಘುತ್ವ ನಿನಗೆಲೆ
ವಿಪ್ರ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡು ಧನವನು
ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲಿ ತುಂಬಿ ಕೊಡುವೆನು ಹೋಗು ನೀನೆಂದ ॥ ೨೫

ಏಕೆ ನಿನಗೀ ವೈರ ತಕ್ಷಕ
ಸಾಕು ನಾ ರಕ್ಷಿಸುವೆನೆನೆ ಹಿಂ
ದೇಕೆ ಖಾಂಡವದಹನದಲಿ ಫಲುಗುಣನು ಸಲೆಮುಳಿದು ।
ನೋಕಿದನು ತನ್ನವನು ಬಱಿದೇ
ಕಾಕುಳವ ಮಾಡಿದನು ಹಗೆಯನು
ಸಾಕುವೆನು ಬಲು ವಿಪ್ರಶಾಪ ಸಹಾಯವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೨೬

ಎಂದೊಡಾಲಿಸಿ ನೋಡಿ ತನ್ನೊಳ
ಗಂದು ತಿಳಿದನು ವಿಗತಜೀವನ
ನಿಂದು ಬಱಿದೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಲದೇನು [1] ಫಲವೆನುತ ।
ಎಂದವನನಿತು ಧನವನುಂ ಕೊಡ
ಲಂದು ಮರಳಿದನಾದ್ವಿಜೋತ್ತಮ
ನೊಂದುಪಾಯವ ಗೆಲಿದೆನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೨೭

ತಾನು ರಾಜನನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಇರುವವರನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದಿಂದ ಫಲಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗೆಂದು
ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಇಂತು ತಪ್ಪಿಸಿ ಬರುತ ತನ್ನಲಿ
ಚಿಂತಿಸಿದನಾ ತಕ್ಷಕನು ನೃಪ

---

[1] ಕಿತ್ಸೆಯಲೇನು ಕ. ಖ.

ನೆಂತು ಗೋಚರವಹನು ಕೊಲುವೆನದೆಂತು ತಾನವನ ।
ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಲುಮಂತ್ರವಾದಿಗ
ಳಂತರಾಳದಲಿರ್ದವನನಂ
ದಿಂತು ತನ್ನೊಡನಿರ್ದವರಿಗಿದನೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೨೮

ಭೂಸುರರು ನೀವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಮ
ಹೀಶನಲ್ಲಿಗೆ ಮರೆಸಿ ಕೊಂಡೀ
ವೇಷದಲಿ ಕೊಡುವುದು ಸುಪುಷ್ಪಫಲಾವಳಿಯನೆನುತ ।
ಸಾಸಿಗನು ಕಳುಹಿದರೆ ಬಂದರು
ಭೂಸುರಾಕಾರದಲಿ ಕೊಟ್ಟರು
ಲೇಸೆನಿಪ ಫಲಪುಷ್ಪನಿಕರಂಗಳನು ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೨೯

ಅವರೊಪ್ಪಿಸಿದ ಒಂದು ಫಲದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಕನು ಹುಳವಾಗಿದ್ದು
ಹೊರಟು ರಾಜನನ್ನು ಕಚ್ಚುವಿಕೆ.

ಅದರೊಳಗೆ ತಾನೊಂದು ಫಲದ
ಲ್ಲೊದಗಿ ಬಂದನು ಕುಹಕತಕ್ಷಕ
ಹೃದಯಹರವೆಂದೆನಿಪಬಹಳಾವೋದ ಮಘಮಘಿಸೆ ।
ಅದರೊಳುತ್ತಮವಾದ ಫಲವನು
ಮೊದಲಲವನಿಪ ತಾನೆ ಕೊಂಡುಳಿ
ದುದನು ಕೊಟ್ಟನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗಿವ ಮೆಲ್ಲಿ ನೀವೆನುತ ॥ ೩೦

ಇಂದಿನಪರಾಂಬುಧಿಗೆ ರವಿಯುರ
ಘಳಿಗೆಗಂಜುವೆನಲ್ಲ ತಾನಿ
ನ್ನೆಲವೊ ತಕ್ಷಕಗಿಕ್ಷಕನಿನಿನ್ನೇನೆಂದು ಹರುಷದಲಿ ।
ಫಲವ ಕಯ್ಯಲಿ ಹಿಡಿದು ಮಂತ್ರಿಗ
ಳೊಲಿಯೆ ಸುಗಿಸುತ ಕಂಡನೊಂದನು [1]
ಹುಳುವನದರೊಳು ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಲಿ ॥ ೩೧

---

1 ಕಂಡನು ಕ ಖ.

ಬಾರನೇತಕೆ ತಕ್ಷಕಾಖ್ಯಮ
ಹೋರಗನು ವಿಪ್ರಾತ್ಮಜನ ನುಡಿ
ಘೋರಶಾಪವಿದೆಂತು ತಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲರಾರದನು ।
ಸಾರವಿದೆಲೇ ಹುಳುವಿದೆನ್ನಸು
ಹಾರಿ ತಕ್ಷಕನಾಗಿ ಸುಡಲಿ ಶ
ರೀರವೆನು ಭೂಸುರನ ಶಾಪವ ಸಲಿಸಬೇಕೆಂದ ॥ ೩೦

ನಕ್ಕು ಸರಸವ ಮಾಡಿ ಮುದದಲಿ
ಸೊಕ್ಕಿ ಕೊರಳನು ಹೊಡೆಯೆ ಫಲದಲಿ
ಡೊಕ್ಕರಿಸಿದನು ನಾಗರಾಜನು ಕೊರಳನವನಿಪನ ।
ಧಿಕ್ಕೆನಲು ಚಲಿಸಿದುದು ಸಭೆ ನೃಪ
ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನುರಗ ವೇಷ್ಟಿಸ
ಲಿಕ್ಕಲದ ಮಂತ್ರಜ್ಞರೋಡಿದರಂಜಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ॥ ೩೩

ಭೂಪನನುನೀಕ್ಷಿಸುತ ಸಂವಿ
ದ್ರೂಪಪರಮಾತ್ಮನಲಿ ಬಂದನು
ಕಾಪಟಿಗನುರುಹಿದನು ಕಾಯುವನುರುವಿಷಾಗ್ನಿಯಲಿ ।
ತಾಪಗೊಂಡುದು ಸಕಲಜನವಾ
ಭೂಪನಟವನು ಕಂಡು ಮನದಲು
ತಾಪವುದಿಸೆ ವಿಷಾಗ್ನಿಮಾತ್ರದಲೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೪

ಹಳಚಿ ಹೋದನು ಮಿಂಚಿನಂತಿರೆ
ಥಳಥಳಿಸಿ ಗಗನದಲಿ ಸೂರ್ಯನ
ಹೊಳಹು ಹುರಿಗೊಂಡಂತೆ ತಕ್ಷಕನಾ ನಿಜಾಲಯಕೆ ।
ಬಳಿಕ ನಿಜಸಂಸಾರಕರ್ಮವ
ನೊಲಿದು ಮಾಡಿದುದಾಪ್ತಜನವೆಲ
ವೆಲವೊ ವಿಪ್ರನ ಹದನಿದೆಂದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ನೃಪಗೆ ॥ ೩೫

ನೋಡಿದೆವು ಬಾಲ್ಯದಲಿ ನಿನ್ನನು
ರೂಢಿಗಾಶ್ರಯವಾಗಿ ನಿನ್ನಯ
ಪ್ರಾಥ ಮಗನೇ ಕಲ್ಪತರುವಿನ ಬೀಜದಂಕುರವು ।
ಬೇಡಿಕೊಂಬೆವು ದೇವ ಸಂಶಯ
ಬೇಡ ನಿನ್ನಲಿ ಕರುಣವನು ನೆಱೆ
ಮಾಡುವನು ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೩೬

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಗುರುಚರಣಸೇವೆಯಲಿ ಪಡೆದರು
ಪರಮಪಾವನವಾದ ಕೀರ್ತಿಯ
ಧರೆಯೊಳುದ್ದಾಲಕನು ಮುನಿಕುಲತಿಲಕನುಪಮನ್ಯು ॥

ಶೌನಕ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೂತ ಹೇಳೈ ಪೂರ್ವದಲಿ ವಿ
ಖ್ಯಾತನೆನಿಸುವುದಂಕಮುನಿಯೊಡ
ನಾತಪೋನಿಧಿಯೆನಿಸುವುದ್ದಾಲಕನುನುಪಮನ್ಯು ।
ಭೀತಿಯನು ನೆಱೆ ತೊಱೆದು ಸಹಜ
ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಗುರುವಿನ ನಿರೂಪವ
ನೋತು ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸಿ ನಡೆದುದನಱುಹು ನಮಗೀಗ ॥ ೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಉದ್ದಾಲಕನೂ ಉಪಮನ್ಯುವೂ ಧೌಮ್ಯರಿಗೆ
ಶಿಷ್ಯರಾಗುವವೆನಲು ಸಂವಾದ.

ಎನಲು ಹೇಳಿದ್ದನು ಸೂತನಾವರ
ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಭೃಗುವರಕುಲಜನಿತ
ರೆನಿಸುವೆನುಪಮಚರಿತನುದ್ದಾಲಕನುನುಪಮನ್ಯು ।
ಘನತಪೋನಿಧಿಯೆನಿಪುದಂಕನು
ಮನದ ಧೃತಿಯಿಂದಾದರದಲಂ
ದನುನಯದಲಾಯೋಧಧೌಮ್ಯನ ಕಂಡು ನಮಿಸಿದರು ॥ ೧

ಮುನಿವರೇಣ್ಯ ಮಹಾಮಹಿಮ ನೀ
ನನಘನೆಂಬುದ ಕೇಳ್ದು ಬಂದೆವು
ಮನವೊಲಿದು ವೇದಾದಿವಿದ್ಯವ ಕಲಿಸಿ ಸಲಹೆಂಮು ।
ನಿನಗೆ ಶಿಷ್ಯರು ನಾವು ನಮ್ಮಯ
ಮನವಚನಕಾಯದಲಿ ತವ ಪದ
ವನಜಸೇವೆಯುನೆಮಗೆ ತಾರಣವಾಗಿ ಚರಿಸುವೆವು ॥ ೨

ಎನಲು ನಗುತಾ ಮುನಿಪ ನುಡಿದನು
ಘನವಲಾಗುರುಭಜನೆ ಲೋಕಕೆ
ಮನನೊಡಲು ತಾ ಸಕಲ ಸಾರ್ಥವು ತಪ್ಪಿದರೆ ಘನದುರಿತ ।
ನೆನೆಯುಬಾರದ ತೆರದಲಪ್ಪುವು
ದನುನಯವು ನೀವ್ ನೆನೆದು ನಿಶ್ಚಯ
ವನು ತಿಳಿದು ಪೇಳುವುದು ನೀವೆನೆ ನುಡಿದರವರಂದು ॥ ೪

ಎಲೆ ಮುನೀಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದ
ಲಲಿತಸೇವೆಯೆ ಗತಿಗೆ ಸಾಧನ
ವೆಲಸದೆಮ್ಮವಧಾನ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿ ನಿಮ್ಮಡಿಯು ।
ಸುಲಭದಲಿ ಭಜಿಸುವೆವು ವಿದ್ಯೆಯ

ಕಲಿಸುವುದು ಕರುಣದಲಿ ನೀವೆಯೆ
ನಲು ಸುಶಿಷ್ಯರನೆಂದು ಪತಿಕರಿಸಿದನು ಮುನಿ ನಗುತ ‖ ೫

ಎಲೆ ಮುನಿಗಳಿರ ಮೇಲೆ ಪೇಳ್ವೆನು
ಸಲೆ ವುದಂಕಚರಿತ್ರವನು ಮು
ತ್ತೊಲಿದು ವುದ್ದಾಲಕನ ಯುಪಮನ್ಯುವ ಮಹಾಕಥೆಯ ।
ಸುಲಭದಲಿ ನಾನೊರೆವೆ ನೀವಿದ
ನೊಲಿದು ಕೇಳುವುದೆನುತ ಮತ್ತಾ
ಲಲಿತಸನ್ಮತಿ [1] ಸೂತ ಹೇಳಿದನಾ ಮಹಾಕಥೆಯ ‖ ೬

ತನ್ನ ಭೂಮಿಗೆ ಹರಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡೆಂದು
ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಉದ್ದಾಲಕನು ನಡೆಯುವಿಕೆ.

ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯ ತಲೆಯಲಾನುತ
ಪರಮವೇದಾಧ್ಯಯನಪರರಾ
ಗಿರಲು ಸಂತೋಷದಲಿ ಮಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದುದಿವಸದಲಿ ।
ಗುರು ಕರೆದನುದ್ದಾಲಕನನೆಲೆ
ತರುಣ ನಮ್ಮಯ ಮಾನ್ಯವೃತ್ತಿಯ
ಉರುತರಧರಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳದಿಹುದಲ್ಲಿ ಘನಶಾಲಿ ‖ ೭

ಹರಿವ ಜಲವನು ನಮ್ಮ ಧರಣಿಯ
ಹೊರಗರಿಸಲನ್ಯರು ಕೊಂಡು ಪೋ
ಪರು ಘನದುರಾತ್ಮಕರವರ ನೀವೆಂಗೆ ಪೋಗದಂದದಲಿ ।
ಭರದಿನುದಕವ ತಿರುಹು ನಮ್ಮಯ
ಧರೆಗೆ ನೀನೆನೆ ಶಿರದಲಾನುತ
ಭರವಸದಿ ತಾ ಬಂದು ಕಂಡನು ಹರಿವ ಶಂಬರವ ‖ ೮

ಪರರ ಭೂಮಿಗೆ ಪೋಪುದಕಟಾ
ಭರದೆ ಜಲವನು ತಾನು ತಿರುಹಲು

1 ಲಲಿತಮಹಾಮತಿ, ಕ. ಖ.

ತರಳೆ ಗುದ್ದಲಿಯೆಂದು ಪೋದರೆ ತಪವಲಾ ಯೆನುತ ।
ಭರದಿ ಪೋಷಿಯುದಕವನು ತಾ
ತಿರುಹಿಸುವೆನೆಂದೆನುತಲಲ್ಲಿಯೆ
ಕರದ ತಳೆದಿಂಬಿನಲಿ ಪವಡಿಸಿದನು ನಿಜೇಚ್ಛೆಯಲಿ ॥ ೯

ಸಂದಿಯಲಿ ಜಲ ಪೋಗಲೀಯದೆ
ತಂದು ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಯೆ
ಬಂದ ಜಲವೆಲ್ಲವನು ತಿರುಹಿದನಾತ್ಮಧಾರುಣಿಗೆ ।

ಆ ಸ್ಥಿತಿಯುಲ್ಲಿರುವಾಗ ಗುರುವು ಬಂದು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸಿ ನಿನಗೆ ಸಕಲವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿಯೆಂದು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಸಂದುದೀಪರಿ ಹಲವು ದಿನವದ
ಕಂದು ಗುರು ತಾ ನೆನೆದನಾಗಳ
ಕಂದನಾವೆಡೆ ಯೆನುತ ಬಂದನು ಕಂಡನೀಹವನ ॥ ೧೦

ಅಕಟ ಮಗನ ನಿರರ್ಥದಲಿ ತಾ
ನೆಕುಟಲನ ಕಳುಹಿದರೆ ನಮ್ಮಯ
ಬಕುತಿಯಲಿ ತನ್ನೊಡಲ ಮೋಹವ ತೊಱೆದು ವೃಥತೆಯಲಿ ।
ಪ್ರಕಟದಲಿ ತಾನಡ್ಡಬಿದ್ದೀ
ಸಕಲಜಲವನು ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಗೆ
ಸುಕರದಲಿ ತಿರುಹಿದನು ಹರ ಹರ ಯೆನುತ ಹರುಷಿಸಿದ ೧೧

ಬಂದು ಕೈವಿಡಿದೆತ್ತಿ ಕೇಳಲೆ
ಕಂದ ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆಂದು ಬಹಳಾ
ನಂದದಲಿ ಹರಸಿದನು ಮಸ್ತಕಕಿರಿಸಿ ಹಸ್ತವನು ।
ಸಂದ ಸಕಲಸುವಿದ್ಯೆಗಳು ನಿನ
ಗಿಂದು ಫಲಿಸಲಿ ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯಕೆ
ಛಂದವಲಿ ನಡೆ ಯೆಂದು ಕಳುಹಿದರಾತ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ॥ ೧೨

ಬಳಿಕ ಉಪಮನ್ಯುವನ್ನು ಪುನಃಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಗೋರಕ್ಷಣೆ
ಮಾಡೆಂದು ವನಕೆ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಬಳಿಕಲಂದುಪಮನ್ಯುವಿರುತಿರೆ
ಕಳೆದು ಪೋದುದು ಕೆಲವು ದಿನ ಮ
ತ್ತಳುಕದವನಧ್ಯಯನಪಾಠದ ಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಿರಲು ।
ತಿಳಿಯಲೆಂದೀತನ ಮನವನಾ
ಕಳನು ಕಾವುದು ಹೋಗು ನೀನೆಂ
ದಳುಹದಟ್ಟಲು ಕಾದನವ ಗೋವುಗಳ ಮನವೊಲಿದು ॥ ೧೩

ಆಗ ಬಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಗೋವನ್ನು ಮನೆಗೆ ತರಲು
ಗುರುವು ಕೋಪಿಸಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಂದು
ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಗೋಸಹಿತ ಬಾಯೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಬಂದುದಿನ ಗೋವೃಂದವನು ಸಾ
ನಂದದಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಸಮಯದ
ಲಂದು ತರಲಾಶ್ರಮಕೆ ಗುರು ಕಂಡಧಿಕಕೋಪದಲಿ ।
ಬಂದೆಯೇತಕೆ ಪಶುಗಳನು ನೀ
ನಿಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲಿ ತಂದರೆ
ನೊಂದವುಪವಾಸದಲಿ ಕೆಡಿಸಿದೆ ಯೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೧೪

ಎಲೆ ಗುರುವೆ ನಿರ್ವ್ಯಾಜದಲಿ ತಾ
ನೊಲಿದು ಬಂದವನಲ್ಲ ನನಗಿಂ
ದಲವಕ್ಷುಧೆಯನು ತಾಳಲಾರದೆ ಬಂದೆನೆಂದೆನಲು ।
ಛಲಿಲನಾಮುನಿ ನುಡಿದನಡವಿಯ
ಲಲಿತಕೋಮಲದರ್ಕಪತ್ರವ
ಸುಲಭದಲಿ ನೀ ಭುಜಿಸಿ ಕಾವುದು ದಿನವ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ॥ ೧೫

ಎನೆ ಹಸಾದವೆನುತ್ತ ಹೋದನು
ಮನದೊಳನುಮಾನಿಸದೆ ಗೋವುಗ
ಳನು ಗೊಳಿಸಿ ಘನದರ್ಕಪತ್ರವ ಭುಜಿಸಿ ಹಲಕಾಲ ।

ಅನುನಯದೆ ಸಾಯಾಹ್ನಸಮಯಕೆ
ಮನೆಗೆ ಬಹನೀ ತೆಱದಲಿರುತಿರೆ
ಘನತರೋಷ್ಣವದರಿ ಕೆಟ್ಟವು ನಯನವಾಮುನಿಗೆ ॥ ೧೬

ಹೀಗೆ ಬಹುಕಾಲ ನಡೆಯಲು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ದೇಹತ್ರಾಣ ಕಡಿಮೆ ಯಾದುದಂ ಕಂಡು ಗುರುವುಪದೇಶಿಸಿದ ಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಸೂರ್ಯ್ಯಪರೋಕ್ಷವಂ ಹೊಂದಿ ರೋಗನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವಿಕೆ.

ಇರಲಿರಲು ಪಥ ಕಾಣಬಾರದೆ
ಕರದ ಸನ್ನೆಯ ಸೋಹೆವಿಡಿದಾ
ಚರಿಸುತಿರೆ ಗುರುವಱಿದನಕಟಾ ಶಿಷ್ಯನಾಯುಸವ ।
ಪರಿಹರಿಪೆನೀ ಕ್ಷಣದಲೆನುತವ
ಕರೆದು ಮನದೆರಕದಲಿ ಪೇಳ್ದನು
ತರಣಿ ಮೆಚ್ಚುವ ಮಂತ್ರಗಳನತಿಸಾಧ್ಯತರವಿಧಿಯ ॥ ೧೭

ಬರೆದು ಘನಮಂತ್ರೋಪದೇಶವ
ನಿರದೆ ಕಳುಹಲು ಬಂದು ಮಿಂದಾ
ಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ನಿಂದಾವಶ್ಯಕವ ರಚಿಸಿ ।
ವರಮುನೀಶ್ವರನಿತ್ತ ಮಂತ್ರವ
ಸ್ಮರಿಸಿ ಕರಗಳನೆತ್ತಿ ರವಿಯ
ನುಱೆ ಮನದಿನೀಕ್ಷಿಸಿ ಸುರುಚಿರಧ್ಯಾನಪರನಾದ ॥ ೧೮

ಜನನರಹಿತನೆ ಲೋಕಭಾವನ
ನೆನಿಪಖಿಳಾತ್ಮಕನೆಯಜರವರೇ
ಣ್ಯನೆ ಯನುಪಮಾನಘಶುಭದಧರ್ಮ[1] ಸ್ವರೂಪಕನೆ ।
ಘನಮಹಿಮ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿನಿಧಾ
ನನೆ ಪ್ರಳಯರೂಪಕಸೂರ್ಯನೆ
ಯನುಪಮಾರ್ಣವ ಕಾರುಣಿಕ ರವಿ ನಿನಗೆ ಶರಣೆಂದ ॥ ೧೯

1 ನನುಪಮಧರ್ಮ, ಕ. ಖ.

ಘನವಿವಸ್ವಾನುವೆ ಮಹಾಜಗ
ವನು ಧರಿಸಿಯಿರ್ದಂತರಾತ್ಮನೆ
ಜನವಬೆಳಗುವ ದೀಪರೂಪನೆ ಲೋಕಹಿತಕಾರ ।
ಅನುದಿನವು ನೀನಾದಿ ನಿನ್ನನು
ನೆನೆವೊಡರಿದು ಸಹಸ್ರಲೋಚನ
ಗನುಪಮಿತತೇಜನೆ ಸುರರೊಳುತ್ತಮ ನಮೋಯೆಂದ ॥ ೨೦

ನಮಿಸುವೆನು ಸವಿತೃಸ್ವರೂಪನೆ
ನಮಿಸುವೆನು ಜಗದೇಕಚಕ್ಷುವೆ
ನಮಿಸುವೆನು ಜಗದುದಯರಕ್ಷಾಪ್ರಳಯಕಾರಣನೆ ।
ನಮಿಸುವೆನು ವೇದಸ್ವರೂಪನೆ
ನಮಿಸುವೆನು ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕಾರಣ
ನಮಿಸುವೆನು ಬ್ರಹ್ಮೇಶ ನಾರಾಯಣ ನಮೋ ಯೆಂದ ॥ ೨೧

ಎಂದು ಬಹುವಿಧವಾದ ತುತಿಗಳ
ಬಂದು ಹೊಗಳೆ ಮಹಾಮಹಿಮನಹ
ಛಂದದಲಿ ವೇದಾತ್ಮನನು [1] ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ರವಿ ಬಂದು ।
ಕುಂದದಾನಂದದಲಿ ದೃಷ್ಟಿಗ
ಳೊಂದೆ ಕಾಣಿಸಿ ಬೇಗನಾ ರವಿ
ನಂದನಂದಾಕಾಶಕತ್ತಲು ಮುಸಿಸ ಹರುಷಿಸಿದ ॥ ೨೨

ಅದನ್ನು ಗುರುವು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಉಪಮನ್ಯುವಂ ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ

ಬಂದು ಗುರುಚರಣಾರವಿಂದಕೆ
ವಂದಿಸಲು ಮಿಗೆ ಕೇಳ್ದನಧಿಕಾ
ನಂದದಲಿ ಪರಿಣಮಿಸೆ ಮೆಚ್ಚಿದನಾತ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ।
ತಂದೆ ನಿನಗೆ ಸಮಸ್ತವೇದಗ

[1] ಛಂದವೇದೋರೂಪನನು, ಕ. ಖ.

ಳಿಂದು ಫಲಿಸಲಿ ಹೋಗು ನೀನೆಂ
ದಂದು ಮಸ್ತಕಕಿರಿಸಿ ಕರವನು ಕಳುಹಿದನು ನಲಿದು ॥ ೨೩

ಬಂದನಂದುಪಮನ್ಯು ಬಹಳಾ
ನಂದದಲಿ ಲೋಕದಲಿ ಕೀರ್ತಿಯ
ನಂದು ಪಡೆದನು ಗುರುಪ್ರಸಾದ ಕರುಣದ ಬಲದಿಂದ ।
ಇಂತಿದನು ಹೇಳಿದೆನು ನಿಮಗಿ
ನ್ನೊಂದಿತೇ ಘನಹರುಷವೆನೆ ಮನ
ದಂದು ನಿತ್ಯಾತುಮನ ನೆನೆದರು ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ ॥ ೨೪

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಬಂದು ಕಂಡನುದಂಕನವನಾ [1]
ಕಂದಜನಮೇಜಯಮಹೀಪತಿ
ಗಂದು ಕಥನವನರುಹಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆ ತೊಡಗಿಸಿದ ॥

ಸಶಿಷ್ಯರಾದ ಉದಂಕರು ಬರಲು ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಆಗಮನಕಾರಣ ಪ್ರಶ್ನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾರಂಭ.

ಹೇಳಿದರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭೂಮೀ
ಪಾಲಜನಮೇಜಯಗೆ ಬಳಿಕಾ
ವೇಳೆಯಲಿ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಶಿಷ್ಯರು ಸಹಿತುದಂಕಮುನಿ ।

1 ರಾಜವನವಮಾ, ಕ. ಖ.

ಜಾಳಿಸಿದ ಶಾಂತಿಯಲಿ ಪೂರ್ವದ
ಕಾಲದಲಿ ತಕ್ಷಕನು ಮಾಡಿದ
ಖೂಳತನವೆನು ನೆನೆದು ಬಂದನು ನೃಪನ ಹೊರೆಗಾಗಿ ॥ ೧

ಬರಲು ಮುನಿಗಿದಿರೆದ್ದು ಭಕ್ತಿಯ
ಭರದಿ ವಂದಿಸಿ ಸತ್ಕೃತಿಯನಂ
ದರಸ ವಿರಚಿಸಿ ಬಳಿಕ ಬರವೇನೆಂದು ಬೆಸಗೊಳಲು ।
ಪಿರಿದು ಸಲ್ಲಾಪಗಳ ಮಾಡುತ
ಪರಮತತ್ತ್ವವನೊರೆದು ಮೆಲ್ಲನೆ
ನುರುಳತಕ್ಷಕಗುಪಹತಿಯು ನೆನೆದಾಗಳಿಂತೆಂದ ॥ ೨

ರಾಜ್ಯಪಾಲನವೂ ಶತ್ರುಸಂಹಾರವೂ ರಾಜಧರ್ಮವು.

ಆದೊಡೇನೆಲೆ ಭೂಪ ರಾಜರು
ಮೇದಿನಿಯ ನಾಳ್ವವರೆಗೊಂದೇ
ಕಾದ ಕರಣ ಪದುಳದಿ ರಾಜ್ಯವನಾಳ ಧರ್ಮವಲಿ ।
ಕಾದಿದರೆ ಪ್ರತಿಭಟನ ನಿಖಿವುದು
ಭೇದದಲಿ ನೆಟಿ ಕೊಂದವರ ಮಿಗೆ
ಭೇದಿಸಿಯೆ ಕೊಲಬೇಕು ಹಿಂಸೆ ಯದಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರವಲಿ ॥ ೩

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ನಾರದೋಪದೇಶದಿಂದ ರಾಜಸೂಯ ಮಾಡಿದ
ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎನುತ ಯತಿವರನೆಂದ ಕೇಳೈ
ಜನಪ ನಿನ್ನಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ವಿನುತಶೌರ್ಯವನಖಿಯಲು ಶ್ರೀಸೋಮಕುಲದವರ ।
ಜನಪತಿಲಕರ ಕುಂತಿಪುತ್ರರ
ಮನೆಗೆ ನಾರದ ಬಂದ ಪಾಂಡುವಿ
ಗನಿತು ದುರ್ಧರವೃತ್ತಿಯೆಂಬುದ ಹೇಳಿದೆಯಾಕ್ಷಣದಿ ॥ ೪

ಜನಪತಿಯು ಬಲ ಬಹಳವಿರಲಿಕೆ
ವಿನುತಭಂಡಾರವನು ತರಿಸಿದ
ಜನಪ ಮಾಡಿದ ರಾಜಸೂಯವನೆಂದು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ।
ಎನಿತೊ ಫಲ ಮೇಳವಿಸೆ ಯಿಂದ್ರನ
ವನಿತೆಯರು ಬಚ್ಚಿಕಾತನೋಲಗ
ದನುವ ಕಾಣರು ಪಾಂಡುನೃಪತಿಯು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫

ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಥೆಪಡಿಸ ವುದು ಪುತ್ರನ ಕರ್ತವ್ಯ
ವಾದ ಕಾರಣ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಮಾತೃಪಿತೃಗಳ ಹಗೆಯು ತೆಗೆಯದ
ನೇತಕಾ ಸುತ ಜನಿಸಿ ಫಲವೇ
* ಭೂತನಿಕರದುದರದಲಿ ಜನಿಸಿದರೆ ಜಗತ್ತುಗಳು ।
ಓತು ಕೇಳ್ಕೆ ಸಗಣಿಯೊಳು ತಾವ್
ನೇತು ಸಾವಿರಹುಳುಗಳೆಂಬೀ
ಮಾತು ಪೊದಗುಗು ಜನದ ವೆಚನದಿ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬

ಆ ಮಹಾಪಾಂಡವರ ಕುಲದಲಿ
ಭೂಮಿಪತಿ ನೀ ಜನಿಸಿ ತಂದೆಯೊ
ಳಾ ಮಹಾಹಗೆ ಪುರಗತಕ್ಷಕನಿರಲು ಕೈಗಾದೆ ।
ಭೂಮಿಯೊಳಗಹಿವಂಶವಾದ

ಗ. ಪುಸ್ತಕಪಾಠ—
* ನಾತಗನಿತ್ತೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪದವಿದ್ದು ಫಲವೇನು ।
ಖ್ಯಾತಿಯನಿತಿದ್ದೇನು ಸುಜನ
ಪ್ರೀತಿಕರವನೆ ತಂದೆಗಧಿಕನು
ಖಾತಿಯುವನು ದೊರೆಯಿಸುವುದೇ ಧರ್ಮವುತವೆಂವ ॥ ೬
ಕಾಮವಾಗಲಕಾಮವಾಗಲಿ
ಭೂಮಿಗಧಿಕದ್ವೇಷಿಗಳ ನಿ
ಸ್ಸೀಮತನದಿಂ ಕೊಲುವುವೇ ಸಜ್ಜನರ ಧರ್ಮವದು ॥

ಸ್ತೋಮವನು ನೀ ಕೆಡಿಸಬೇಕೆನೆ
ಭೂಮಿಪತಿ ಬೆಚ್ಚಿಕೆಂದನಾವಮುನಿಗಧಿಕಹರುಷದಲಿ ‖ ೭

ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ರಾಜನೆನ್ನಲು ವಿಪ್ರಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸರ್ವವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆಂದು ಉತ್ತರ.

ಹುದುಗಿಹೆನು ತಾನೆಂಬ ಭೇದದ
ಹದನನರಿಯೆನದೆಂದೊಡಾಯತಿ
ಯಿದು ಬೆಚ್ಚಿಕ ತಾನೊಂದು ಗಹನವೆ ದ್ವಿಜರ ಭಜಿಸಿದೊಡೆ ।
ಹದನ ಕಾಂಬರು ಭೂಸುರೋತ್ತಮ
ರದಕೆ ತತ್ಕ್ಷಣ ಹೋಮದಲಿ ತಾವ್
ಸದೆದು ಕೊಡುವರು ನಿನಗೆ ವಿಪ್ರರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ‖ ೮

ಅನಿಮಿಷರ ಮುಖರೂಪನಪ್ಪ[1] ನ
ಲನ ಕರೆದು ಸರ್ಪಗ್ರಸನವಹು
ದೆನೆ ವಸಧಿಯು ಗಭೀರತನವನು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ।
ಮುನಿಪನೊಬ್ಬನು ಕುಡಿದು ಕಳೆಯನೆ
ಜನಪ ನಿನ್ನಯ ಪೂರ್ವಪುರುಷನ
ತನುವಿನ ಕ್ಷಯ ತಳೆಯಲಾಕ್ಷಣ ಹೀನಕಳೆಗಳನು ‖ ೯

ಕೂಡಿ ತಳೆಯರೆ ಶಶಿಯನೆಂದರೆ
ರೂಢಿಯುಹ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕವ
ಮಾಡನೇ ಕಮಲಜನು ಭೂಮಿಗೆ ತಾನು ಗೋಹಲನ ।
ನೋಡಿ ಕಳೆಯರೆ ಯಾ ಸುರೇಶನ
ಗಾಢದೈಶ್ವರ್ಯವನು ರೂಢಿಸಿ
ರೂಢಿಯಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕನ ಮಾಡರೆ ತೀರ್ಥಮೌಳಿಯನು ‖ ೧೦

ತಾಮಸಕ್ಕಧಿಕಾರಿ ಮಾಡರೆ
ಭೂಮಿಯೊಳ್ ದ್ವಿಜರಿಂಗೆ ತಾನದು

1 ಮುಖನಪ್ಪನ, ಕ. ಖ. ಮುಖನಪ್ಪೊಡನ, ಗ.

ನೇಮಿಸಲು ನಿಲಲುಂಟೆ ಯೆಂದರೆ ಭೂಪನಿಂತೆಂದ ।

ರುದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿದವರ ಹೆಸರುಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸೋಮಶೇಖರಮುಖ್ಯನಾಕಿ
ಸ್ತೋಮವನು ಜಪಿಸಿರ್ದವರ್ಗಳ
ನಾಮವನು ತನಗೆಲುಹಿ ಯೆಂದರೆ ಮುನಿಪನಿಂತೆಂದ ॥ ೧೧

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ—ಸುರರು ಸರ್ವೋತ್ತಮದೇವತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಭೃಗು ರುಷಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಮೊದಲು ಮನ್ವಂತರದ ಕೃತಯುಗ
ವಿದಿತವಲಿ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಯ
ತ್ರಿದಶರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದು ಪದ್ಮಜವಿಷ್ಣುರುದ್ರರಲಿ ।
ಅದಟುದೈವವದಾರು ನಂಬಲು
ವಿದಿತವನು ತಾವೆಲುವವೆಂದಾ
ತ್ರಿದಶಗಂಗೆಯ ತಡಿಯ ನೆರೆಯಲಿ ಕೂಗಿ ಭೃಗುಋಷಿಯ ॥ ೧೨

ಆಗ ಭೃಗುವು ಈಶ್ವರನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೋಪದಿಂದಿರುವದಂ ಕಂಡು ಶಪಿಸುವಿಕೆ.

ನೆರೆದು ಕಳುಹಿದರವರ ಗ್ರಾಮಕೆ
ವರಮಹಾಋಷಿ ಮೊದಲು ಹರಿದನು
ಹರನ ಗ್ರಾಮಕೆ ಹೋಗಿ ಶೂಲಿಯ ಸಮಯವೇನೆನಲು ।
ಹರನು ಕೇಳುತ ಕೋಪದಿಂದವೆ
ಬರೆ ಮಹಾಋಷಿ ಕಂಡು ಶಾಪವ
ನೊರೆದ ಗಂಗಾಧರಗೆ ತಾಮಸಜನಕೆ ಗುರು ನೀನು ॥ ೧೩

ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು ಆತನು ತನಗೆ ಮಾನಮಾಡದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಶಾಪವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಎಂದು ಬೇಗದಿ ಕಮಳಭವನನ
ಮಂದಿರಕೆ ಬರೆ ಪದ್ಮಸಂಭವ

ಬಂದ ಮುನಿಗಾಸನವನೀಯದೆ ಯಿರಲಿಕಾಮುನಿಪ |
ಅಂದು ಶಾಪವ ಕಮಲಜಂಗಿಂ
ತೆಂದನೀಜಗದಲ್ಲಿ ಮೇಣೊಂ
ದೊಂದು ಗ್ರಾಮದ್ವಾರಬಂಧವ ಮುಂದೆ ಗೋಹಲನ ‖ ೧೪

ಛಂದದಿಂದಿರುತಿಹುದದಗಸೆಯೊ
ಳಿಂದು ತಾ ಶೀತೋಷ್ಣವಾತಕೆ
ವೊಂದು ಸದ್ದ್ವಿಜರಿಂಗವಸರವೀಯದನ ಗತಿಯು |
ಲೆಂದುವೀ ಪರಿಯಹುದು ಧರೆಯಲಿ
ಸಂದ ಜನರ ವಿವಾಹದಾದಿಯು
ಲೊಂದು ರಾತ್ರಿಯು ನಾಲ್ಕು ಹಗಲಿ ಬಿಡದು ಗೋಪನ ‖ ೧೫

ವೇದಿಸಿದ ನೈವೇದ್ಯದಿಂದವೆ
ಯಾದರಿಸಿ ತಾ ಮಿಥುನವರ್ಗಕೆ
ಸಾಧಿಸಿದ ಪರಮಾರ್ಥಭೋಗವ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ |
ಆದುರಾಗ್ರಹಿಮಿಥುನಕೆಯು ಬಹು
ಬಾಧೆ ತಾನಹುದೆಂದು ಭೃಗುಋಷಿ
ಮೋದಿಸಿಯುಲಿದನಹಿ ಬಂದನು ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕೆ ‖ ೧೬

ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಲಗಿದ್ದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಗೆ ಒದೆಯಲು ಕೋಪಿಸದೆ ಪರಮಾದರದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬೇಗದಲಿ ಬಂದುರಗವಾಸಿಯು
ಯೋಗನಿದ್ರಾಂಗನೆಯ ಭೇದದ
ರಾಗದಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಮಧುಮರ್ದನನ ಬಂದೊದೆದ |
ಆಗಳಾತನ ವಕ್ಷಭಾಗವ
ತಾಗಿಸಿದ ತಾನಗ್ರಪಾದದಿ
ಮೇಗಳಿಂತಾದೇವನೆದ್ದನು ಮುನಿಯ ಚರಣವನು ‖ ೧೭

ಹಿಡಿಕಿಸುತ ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ಮುನಿಪಗೆ
ನುಡಿದನೈ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ನಿನ್ನಯ
ಯಡಿಗಳಿವು ಭರದೊದ್ದವೀಗಳು ತನ್ನ ಹೇರುರವೆ ।
ಅಡಿಗಡಿಗಮಾ ಸರ್ವದೈತ್ಯರ
ಹೊಡೆಗಳಿಂದವೆ ಕಠಿಣವಾದುದ
ನೆಡಹಿ ನೊಂದವವೆನುತಲಿದಿರಾಗೆದ್ದನಸುರಾರಿ ॥ ೧೮

ಎನಲು ಹರುಷದಿ ಮುನಿಪನಾಕ್ಷಣ
ವನಿಮಿಷರು ಮುಂತಾಗಿ ಹೊಗಳಲು
ಜನಜನಿತ ತಾನೊಬ್ಬ ತಾಮಸನೊಬ್ಬ ರಾಜಸನು ।
ವಿನಯದಲಿ ತಾನೊಬ್ಬ ಸಾತ್ವಿಕ
ವನಜಲೋಚನದೇವ ತಾನೇ
ಜನಜನಿತ ಸರ್ವೋತ್ತಮೋತ್ತಮನೆಂದು ಹೊಗಳಿದನು ॥ ೧೯

ಹೊಗಳಲಾತನ ಪದದ ಹೆಜ್ಜೆಯ
ಬಗೆಯಲಾ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನ
ಜಗಕೆ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕನಾದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ನಿಗಮಗೋಚರದೇವನನು ತಾ
ಜಗವರಿಯಲೊದೆದಾಮಹಾಮುನಿ
ವಿಗಡದೇವೋತ್ತಮನ ಕಂಡನು ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲಿ ॥ ೨೦

ಹಿರಿಯುರನು ತಮ್ಮಂಘ್ರಿ ಸೋಂಕಿದ
ವರಮುನಿಪಗಾಮ್ಲೇಚ್ಛಜನ್ಮವು
ಭರವಸವು ತಾನೆಂದು ಮುಂದಣಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ ।
ಸುರಪತಿಯು ಸಕಲಾನುಭವವವ
ನುಱುಹಿ ಮುನಿ ದೂರ್ವಾಸನಾಕ್ಷಣ
ಶರಧಿಯೊಳು ತಾ ಮುಳುಗಿಸಿದನಾಸುರೇಶ್ವರನ ॥ ೨೧

1 ಪಾ, ಕ, ಗ.

ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುರರು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವಾತಾಪೀಲ್ವರ ಬಾಧೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಮತ್ತೆ ಕೇಳ್ಳೈ ನೃಪಶಿರೋಮಣಿ
ಚಿತ್ತವಿಸು ಮತ್ತಾಯಗಸ್ತ್ಯನ
ಸತ್ತ್ವದುನ್ನತಿಯುನು ಮಹಾಂರಾಶಿಯನು ಕುಡಿಮದನು ।
ಬಿತ್ತರದಿ ತಿರುಗುವನು ಲೋಕಕೆ
ಹತ್ತಿದವು ನಾಲ್ಕೈದುವೆಸ್ತಿಗ
ಳೊತ್ತಿ ಯಿಾತ್ರೈಲೋಕ್ಯಜೀವನ ಕಾಮತಿರೆ ಬಳಿಕ ॥ ೬೦

ಸಕಲಸುರಗಣ ನೆರೆದು ಬಂದಾ
ಬಕುತಿಯಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಲೋಕವ
ವಿಕಳಗೊಳಿಸುವ ಹದನ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಸುದು ಬಳಿಕ ।
ವಿಕಳವಾಗಲು ವಾತಪೀಲ್ವಲ
ರಕಟ [1] ಭೂಸುರನಿಕರ ವೆಲ್ಲವ
ಪ್ರಕಟದಲಿ ಭಕ್ಷಿಸುತಲಿರ್ಪರು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದಿ ॥ ೬೩

ನಿಂದಿರದೆ ತಾವೆಂದವಾಗಿಯೆ
ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯನ ರಥದ ಮೇಲಕೆ
ನಿಂದು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಯಿಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾಪಿರಕೆ ।
ಇಂದಿಳೆಯು ಪೊಡೆಗೆಡುವುತ್ತೈದಳ
ತಂದ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲ ತೆಂಕಣ
ಸಿಂಧುವಿನೊಳಡಗಿದ್ದು [3] ತಂಮನು ಕೊಂದು ಕೂಗುವರು॥ ೬೪

ಅವರಿಗವದಿರು ನೆರವುಗೊಡುತಿವ
ರವನಿಯುಲಿ ಲಂಕಾಧಿಪತಿಸಹ
ಶಿವಶಿವಾಅಯ್ದೆದುಬಾಧೆಗೆ ಯೇನು ಹದನೆನಲು ।
ಅವರಿಗೆಂದನು ಕಮಲಸಂಭವ

1 ಸಕಲ, ಕ. ಗ. 2 ವಾದುದು, ಕ. ಗ. 3 ದುಂದುಭಿಯುಲಡಬಿದ್ದು, ಕ. ಗ.

ದಿವಕೆ ನಿಂದಿರಲಾಪ ದೈವ
ಪ್ರವರವಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲಋಷಿಕುಲಕಾಗಿ ಯರಿದೆಂದ ॥ ೨೫

ಆವನೊಬ್ಬನು ರಾಜರಾಜರ
ಠಾವನೈದಿಯೆ ರಾಜದರುಶನ
ಸೋವನವನಾ ರಾಜದ್ರವ್ಯವ ಕೊಂಬ ರಾಜರಲಿ ।
ಆವ ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಬನಾತನೆ
ಯೀವಿಷಯವ ಗೆಲಲರಿದೆಂ ದರೆ
ದೇವಗಣ ತಮಗಱಿಯನಲ್ಕಿಬ್ರಹ್ಮನಿಂತೆಂದ ॥ ೨೬

ಆವ ರಾಜರ ದರುಶನಂಗಳು
ಭಾವಿಸಲು ತಮಗಿಲ್ಲವಾದರೆ
ದೇವಕುಲಕಿನ್ನಾರು ಗತಿ ಹೇಟೆಂದರಾಸುರರು ।

ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಉತ್ತರ.

ನೀವು ಹೇಳಿದುದ್ದೈದು ಠಾವಿನ
ದೇವವಿಗ್ರಹಕೊಬ್ಬ ಪರಿಭವ
ಭಾವಿಸಲು ನೀವೀಸು ಜಠರವನಗಸ್ತ್ಯಮುನಿರಾಯ ॥ ೨೭

ಆತನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನುಡಿವುದು
ವೀತರಾಗದಲಿದು ಸಮಸ್ತ
ಪ್ರೀತಿಯುವ ನೆಱೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾತಗುಸುರುವುದು ।
ಆತ ಹೇಳಿದ ತೆಱದೆ ಯಮರರು
ಯಾತತುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಂದರು
ಪೋತು ಪರವರಮುನಿಪಕುಂಭಜನಾಶ್ರಮಕ್ಕೊಲಿದು ॥ ೨೮

ದೇವತೆಗಳು ಅಗಸ್ತ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಲಿ ಮುನಿಪಗೆ
ವಂದಿಸಿದುವಾದೇವನಿಕರವು

ಹಿಂದುಗಳಯುಧೆ ತಮ್ಮಭೀಷ್ಟವ ನುಡಿದರಾಮುನಿಗೆ ।
ತಂದೆ ಕೇಳ್ಕೆ ತಮ್ಮವಸ್ಥೆಯು
ನಿಂದು ವಿಧಿಪನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರೆ
ಯಿಂದು ನಿಮ್ಮಯು ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದನೆಂದರವರಂದು ॥ ೨೯

ದಿನಕರನ ರಥಕಡ್ಡಲಾಗಿಯೆ
ತನು ಬಳೆದುದಾವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತ
ಕನಿತುವಾಗಿಯೆ ಭೂಮಿ ತಗ್ಗಿತು ಬಡಗದಿಕ್ಕಿನಲಿ ।
ಮುನಿನಿಕರವೊಂದೆಸೆಗೆ ಸಾರಲು
ವನಧಿಯೊಳಗಡಗಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸ
ರನಿತು ತಾವೈನೂರುಕೋಟಿಯುಲೆಂಮ ಕಾಡುವರು ॥ ೩೦

ನಿಮ್ಮವಸ್ಥೆಯನೇನು ಕಾರಣ
ನವ್ಮ ಮುಂದಱುಹುವಿರಿ ನೀವೆನೆ [1]
ಘವ್ಮನಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದರು ಸುರರು ।
ನವರ್ುದಾತೀರದಲದಿಬ್ಬರು
ಕರ್ಮಿಗಳು ವಾತಾಪಿ ಯಿಲ್ವಲ
ರೆಮ್ಮ ಕಾಡುವ ಕಥೆಯು ನೀ ಕೇಳೆಂದರಾಮುನಿಗ ॥ ೩೧

ಮುನ್ನ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನು ಕೃತಕದಿ
ಮನ್ನಿಸಿಯೆ ತಾವ್ ಕರೆದು ರಾಕ್ಷಸ
ರಿನ್ನು ತಮಗರಿದೆನುತ ಬಂದೊಳ ಹೊಕ್ಕರಂಬುಧಿಯು ।
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮುತನಿಬರ
ವುನ್ನತಿಯು ಕಾಡುತಿವರವರಿಗೆ
ಕುನ್ನಿಗಳ ಕಾಡುವರು ಬಪ್ಪರು ಲಂಕೆಯುತಿಖಳರು ॥ ೩೨

1 ವ್ಮುಂದಱುಹುವುದುಯೆನಲಿಕೆ, ಕ. ಖ.

ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಬಂದು ಗ್ರಾಸವಂ ಬೇಡಲು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಗೆ ಆಹಾರ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಆವನಾನೊಬ್ಬನನು ಕಾಣೆವು
ದೇವಮುನಿ ಯೆನೆ ಮುನಿಪನಾಗಳು
ದೇವಸಿಕರಕೆ ನುಡಿದ ತಾಪವನೀಗ ನೀಗಿಸುವೆ ।
ತಾವೆನುತ ಪರಿತಂದನಾಕ್ಷಣ
ದೇವಮುನಿ ವಾತಾಪಿಯಿಲ್ವಲ
ತಾಪಸಥಕ್ಕೈದಿ [1] ವರ ಗ್ರಾಸವನಾಗ ಬೇಡಿದನು ॥ ೨೨

ಬೇಡಲಿಕೆ ಹರಿತಂದು ಯಿಲ್ವಲ
ಕೇಡ ನೆನೆ ವಾತಪಿಯ ಕರೆದುಜು
ನೋಡಿ ಭಿಕ್ಷವ ಕೊಡುತ ಕಟ್ಟನು ಕೊಂದ ಪಾತಕದಿ ।
ರೂಷಿ ಮುಚ್ಚಲು ಬತ್ತಕ ವಿಪ್ರನ
ಘಾಡದಲಿ ಕಾಲ್ಬೊಳದು ಭೋಜನ
ಮಾಡಿಸಿದ ತಾನಧಿಕಹರುಷದೊಳರಸ ಕೇಳಂದ ॥ ೨೪

ಪೂರ್ವದಂತೆ ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ವಾತಾಪಿ ನನ್ನುದರದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣನಾದನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಅನ್ನವಿಕ್ಕಿದೊಡುಂಡ ಮುನಿಪನು
ತನ್ನ ಮನದೊಳು ನೆನೆದು ಮಂತ್ರವ
ಮುನ್ನಲಾವಾತಾಪಿಯೆಂದಜು ನೆನೆದು ತಾ ಕರೆಯೆ ।
ಸನ್ನುತದಿ ಮುನಿ ಕೇಳ್ದು ಮೌನದಿ
ನನ್ನಲಿಯೆ ವಾತಾಪಿ ಜೀರ್ಣವು
ಮುನ್ನೆನುತ ಮುನಿ ಸಂದ ವಿಪ್ರರ ಹಾನಿಯೆಲ್ಲವೆನು ॥ ೨೫

[1] ತಾಪಿಗೈದದನ, ಕ. ಗ.

ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಮಾರ್ಗವ ಕೇಳಲು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲವನ್ನು ಭೂಮಿ
ಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತುವಿಕೆ.

ಪರಿಹರಿಸಿ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲೇಂದ್ರಕೆ
ಹರಿದು ಬಂದಾ ಮುನಿಪ ಶಿಷ್ಯನ
ಕರೆದು ನುಡಿದನು ಶಿರವೆ ಕೊಡು ಶೂಲಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವೆ ।
ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೈ ಮುನಿಯು ಮಾತನು
ಸರಕುಗೊಳ್ಳದಲಿರಲಿಕಾಕ್ಷಣ
ಪುರವಣಿಸಿ ಶಿರವೇರಿ ಪೊತ್ತಿದ ವಾಮಪಾದದಲಿ ॥ ೩೬

ಬತ್ತಲಿಕೆ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲೇಂದ್ರನು
ವೆತ್ತ ಸರಿದನು ಭೂಮಿಯೊಳಗಾ
ವಿಸ್ತರಿತ ತಾ ಲಕ್ಷಯೋಜನದುದ್ದ ದಳತೆಯನು ।
ಇತ್ತಲಾವಿಂಧ್ಯಾಚಲೇಂದ್ರನು
ಮತ್ತೆ ಭೂತಳದಿಂದ ಕೇಳ್ಳೈ
ಬಿತ್ತರದಿ ನೋಡುತ್ತ ಬಂದನು ಮನದಿ ಯೋಚಿಸುತ ॥ ೩೭

ಆಳವು ನಮಗಿಲ್ಲೆನುತ ವಿಂಧ್ಯನು
ನೆಲೆಯ ಕಾಣದೆ ತನ್ನ ಮನದಲಿ
ತಿಳಿದು ನೋಡುತ ಹಮ್ಮನುಳಿದಾಪಾದಘಾತದಲಿ ।
ಇಳಿದ ವಿಂಧ್ಯನ ತನ್ನನುಜ್ಞೆಯ
ಬಳಿಕ ಸಲಿಸುವುದೆನುತ ಹೇಳಿದ
ಮುಳಿದು ದಕ್ಷಿಣಕಡಲಿನತ್ತಲೆ ಯಜ್ಞಪುರುಷನನು ॥ ೩೮

ಅಗ್ನಿಯು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಳನೀಲರನ್ನೊಪ್ಪಿಸುವಿಕೆ.

ಕಾಣುತವೆ ಬರೆ ಯಾತನೆದ್ದನು
ಗೋಣ ಮಣಿದು ನುಡಿದನು ತನ್ನಯ
ಜಾಣರಪ್ಪಾ ಪುತ್ರರನು ನಿಮಗೀವೆ ಕೇಳುವುದು ।

ಕ್ಷೀಣಮತಿಯಪ್ಪೆನ್ನ ಪುತ್ರರ
ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳಗಾದ್ಯರನು ಮಾಡೆನು
ತಾಣೆಯಲಿ ತಾ ಕೊಟ್ಟ ಮುನಿಪತಿಗಗ್ನಿ ಯಾತ್ಮಜರ ॥ ೩೯

ಅವರೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಯು ಶೌಚಕಮಾಡಿ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿದ್ದ ಪೂಜೋಪಕರಣಗಳು ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವಿಕೆ.

ಕೊಂಡನಾ ನಳಸೀಲರಿಬ್ಬರ
ಚಂಡಮುನಿ ತಾ ಬರುತಲವನಿಯ
ಮಂಡಲದಿ ಚೆಸಗೊಂಡ [1] ಶಿಷ್ಯರ ದೇವಪೂಜನಕೆ ।
ಕಂಡು ಮಕರಾಕರವನೀ ಋಷಿ
ಪಂಡಿತನು ತಾ ಶೌಚಕೆಂದಾ
ದಂಡೆಯಲಿ ತಿರುಗಿದನು ಮುನಿ ಮತ್ತರಸ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪೦

ಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರು ದೇವಪೂಜೆಯ
ವಶ್ಯದುಪಕರಣಗಳ ಬೆಳಗುತ
ಮಾಸ್ಯವಲಿ ಕೈಯಿಂದಲೊಂದಾ ಗಿಂಡಿಯುದಕವನು ।
ದೃಶ್ಯದಲಿ ಬುಡುಬಡನೆ ಬಿಡುತವೆ [2]
ಹಾಸ್ಯದಲಿ ತಮ್ಮರ್ಥಿಯಂತಿರೆ [3]
ಮೃಶ್ಯವೀಚಿಗಳಳದವೆಲ್ಲವಬಿಸುಟುದಬ್ಧಿಯಲಿ [4] ॥ ೪೧

ಗುರುವು ಬಂದ ಬಳಿಕ ಸಮುದ್ರನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಕೋಪದಿಂದ ಸಮುದ್ರಪಾನಮಾಡುವಿಕೆ.

ವರಮುನಿಯು ತಾ ಬರವ ಕಾಣುತ
ಪರಮದೇವರ ಪೂಜೆ ಯೆಲ್ಲವ
ಶರಧಿಯೊಳು ಬಿಟ್ಟಾಗ ವಹ್ನಿತನಯರು ಚಿರಕಾಲ [5] ।

---

1 ಕಂಡಾಗ, ಕ. ಗ. 2 ಗಳವೃತ್ತ, ಕ. ಗ. 3 ದಯಾಗಲು, ಕ. ಗ.
4 ಮುಸ್ಯನೀಕ್ಷಿಸಿದಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲವಬಿಸುಡೆ ಶರಧಿಯಲಿ, ಕ, ಗ.
5 ಚಿರಿರಲುಬಿರುಘಾಯ, ಕ. ಗ

ಇರುತ ನೆನೆದರು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ
ನಿರುತಕೋಪಾಟೋಪವೆಲ್ಲವ
ನಱಿದುತತ್‌ಕ್ಷಣ ಶರಧಿಯುದಕವ ತೋಡಿ ಹಾಕುತಿರೆ ॥ ೪೮

ಚಲ್ಲಿತಾಕ್ಷಣ ದೇವಪೂಜನ
ಕೆಲ್ಲ ಹರಿದುದು ಬರುತಿರಲು ಬಱಿ
ಕೆಲ್ಲ ತರುಮರಗಳನು ಗಿರಿಗಳ ಕಿತ್ತು ಮೊಱೆಯುತವೆ ।
ಕಲ್ಲುವರೆಗಾ ವಾಹಿನಿಯು ಬರೆ
ನಿಲ್ಲದಾನಳನೀಲರಿಬ್ಬರು
ಮಲ್ಲಿ ಪೊಂದಾಲದೊಳು ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿದರು ॥ ೪೯

ಇರುತಿರಲಿಕೊಂದೆರಡು ಜಾವದ
ನಿರುತದಲಿ ಶೌಚಾಚಮನಗಳ
ನಿರದೆ ಮಾಡಿಯೆ ದೇವಪೂಜೆಯ ಮಾಳ್ಪ ಭರದಿಂದ ।
ಬರಲಿಕಲ್ಲಿಯ ತರುಗಿರಿಗಳಾ
ಧರಣಿಯಲಿ ಕೆಡೆದಿರಲು ವಿಸ್ಮಯ
ಭರದಿ ಚಿರ ಸಿಂದಿರಲು ಬಂದರು ಶಿಷ್ಯರಾಕ್ಷಣಕೆ ॥ ೪೪

ವಂದಿಸಿದರತಿಭಯದಿ ಚಾಚಿದ
ರಂದು ಶಿರಗಳನಾಗಳುತ ತಾ
ವೆಂದರಾಗುರುವಿಂಗೆ ವಿನಯದೆ ಬಾಗಿ ಭಾವದಲಿ ।
ಇಂದು ನದಿಯಧಿಪತಿಯು ನುಂಗಿದ
ತಂದೆ ಯಾಲದ ಮರನ ಹತ್ತಿಯೆ
ಕುಂದದುಱಿದೆವು ನಾವೆನಲು ಮುನಿಯಧಿಕರೋಷದಲಿ ॥ ೪೫

ಕೋಪಿಸಿದನಾಕದಲುವಾಗಳು
ವಾಪುರಂದರಮುಖ್ಯನಾಕಿಗ
ಳಾಪಸತ್ವಾಧಿಕವಮಹಾಬ್ಧಿಯ ತಡಿಯ ಸಾರುತಿರೆ[1] ।

---

1 ಹಿಡಿದು ಸಾಗರವ, ಕ. ಗ.

ತಾಪದೀಕ್ಷಿಸಿ ಮುನಿಪ ತನ್ನಯ
ರೂಪವನು ತೋಱಿಸುವೆನೆನುತಿರೆ
ಕೋಪದಿಂದೀತನ ಮಹತ್ತ್ವವ ಸಮುದ್ರ ಬಗೆಯದಿರೆ ॥ ೪೬

ನುಂಗಿದನು ತಾನೊಂದು ಲಕ್ಷತ
ರಂಗದಗಲಸಮುದ್ರದೇವರ
ನುಂಗೆ ನುಣ್ಣಗೆ ಯಿರಲಿಕಾತನ ಪಾತ್ರ ಬಯಲಾಯ್ತು ।
ಅಂಗವಿಸಿ ಬೞಿಕಿತ್ತ ಮುಂದಣ
ತುಂಗಶರಧಿಯದೆರಡು ಲಕ್ಷವ
ನುಂಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿರದೆ ಮುಂದಣಬುಧಿಗನುವಾದ ॥ ೪೭

ಬಂದುಲಕ್ಷದ ಘಾತವದಱೊಳು
ಕುಂಪದಿರುತಿಪ್ಪಜೀವ [1] ಕೋಟಿಯ
ಲೊಂದನೞಿಯದೆ ನುಂಗಿದನು ಬೞಿಕಂದಗಸ್ತ್ಯಮುನಿ ।

ಆಗ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ ಸಮುದ್ರನನ್ನು ಮೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಬಿಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಾಸಸ್ನಾನ ಫಲದ ವರವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಅಂದು ನಾನಾ ಪರಿಯ ಸತ್ವವು
ಛಂದದಲಿ ನೆಱೆ ಕೋಳು ಪೋಗಲಿ
ಕಂದು ಗಂಗಾಪತಿಗೆ ಸಂಕಟವಾಗೆ ಮುನಿಸತಿಯ ॥ ೪೮

ಪೋಗೆೞಿದರೆ ತಾನಾಗ ಮುನಿಪನು
ವ್ಯಗುಳಲಿಕೆ ಮನದಿಚ್ಛೆ ಮಾಡಲು
ಜಗದ ನದಿನದವಾಗಳಾಯಿತು ಮುನಿಯ ಕರುಣದಲಿ ।
ಉಗುಳುಗಳದಾಬಳಿಕಲಂಬುಧಿ
ಯುಗುಳೆ ತಾನುಚ್ಛಿಷ್ಟವೇ ಯುಹು
ದುಗುಳಬೇಡೈ ಯೆನಲು ಮೂತ್ರಿಸಿ ಕಳೆದನಾಕಡಲ ॥ ೪೯

[1] ಪ್ರತ್ತೇಳು, ಕ. ಗ.

ಕಡಲ ಮೂತ್ರಿಸಿ ತುಂಬಿ ಮುನ್ನಿನ
ತಡಿಯನೆಲ್ಲವನಾಗ ಶರನಿಧಿ
ನುಡಿಯಿತ್ತೈ ತಾನಾಗಗಸ್ತ್ಯಗೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ಪೊಡವಿಯಲಿ ತಾನಶುಚಿಯಾದೆನು [1]
ಮಡುಹುವಾದೆನದೊಬ್ಬರಾವರು [2]
ಬಿಡದೆ ಪಾನಸ್ನಾನವಮಾಡುವರಿಲ್ಲ ತನ್ನೊಳಗೆ ॥ ೫೦

ಎನಲು ಕುಂಭಜನಾ ಸಮುದ್ರಗೆ
ವಿನಯದಿಂದುಸುರಿದನು ಚಂದ್ರಮ
ದಿನಪತಿಯು ತಾನೊಂದು ರಾಸಿಗೆ ಬಂದ ದಿನಗಳಲಿ ।
ಮನವೊಲಿದು ತಾ ಮಿಂದ ಮನುಜಗ
ದೆನಿತು ಫಲ ತಾನಹುದದೆಂದೊಡೆ [3]
ಘನತರಶ್ರೀಮಾಸವಾಸದ ಫಲವನೈದುವರು ॥ ೫೧

ಎಂದು ತನ್ನಯ ದೇವಪೂಜೆಯ
ನಂದು ಕಂಡನಗಸ್ತ್ಯ ಕಡಲಿಂ
ಗಂದು ತನ್ನಾಜ್ಞೆಯನು ಕೊಟ್ಟನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ।
ಇಂದು ಮೊದಲಾಗೆನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು
ಛಂದದಲಿ ಮುಟ್ಟಿದುದ ನುಂಗಿದ
ರೆಂದು ವೀಪರಿಯೆನಲಿಕೆಂದನು ಜಲಧಿ ಮುನಿವರಗೆ ॥ ೫೨

ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರು ಮುಟ್ಟಿದೊಂದುವ
ನುಮ್ಮನಾನುಂಗಿದರೆ ಲೋಕದ
ಧರ್ಮವೈದುವೆವೆಂದು ಮುನಿಪನ ಮರುಣ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ।
ಬೊಮ್ಮರಕ್ಕಸಕೋಟಿ ನೆರೆದಿಹ

---

1 ತಾನಾವೆಯಾದುದು, ಕ. ಗ. 2 ಮುಹುಗಪೋದೆನು ವೊಬ್ಬರಾಗಿಯೆ, ಕ. ಗ.
3 ತಾನಹುದುವಂದಿಸಿ, ಕ. ಗ.

ಗವ್ಯದಾಸ್ಥನಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ
ರವ್ಯನವತಾರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದೊಳೆಂಟು ಚೌಕಡಿಗೆ ॥ ೫೩

ಆಯಿತ್ತೆ ತಾ ಕೇಡು ಲಂಕೆಗೆ
ನ್ಯಾಯಗತಿಯಲಿ ನೀಲನಳರಿಂ
ದಾಯಿತ್ತೆ ತೆತ್ತೀಸಕೋಟಿಗೆ ಹರುಷದುಬ್ಬುಗಳು ।
ರಾಯ ಕೇಳ್ಳೆ ಬಳಿಕಗಸ್ತ್ಯನು
ವಾಯದಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕೆ ನಿಲಲಿಕೆ
ಯಾಯಿತ್ತೆ ತಾ ರೂಢಿ ಸಮತಳ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ॥ ೫೪

ದೇವರೆಂದಾಯ್ತೆದು ಕಾರ್ಯವ
ನೋವಿ ಮಹಮುನಿ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಕೆ
ತಾವು ಮಾಡಿಯೆ ಮೆಱೆದರುನ್ನತತೇಜದಳತೆಯಲಿ ।
ಆವುದೈ ಕೌಂಡಿನ್ಯಋಷಿಪರ
ತಾವಿನಲಿ ತಾ ಕಾಣಬಪ್ಪುದು
ಬೂವಿಯಿಂ [1] ಹದಿನೆಂಟು ಲಕ್ಷಕೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೫೫

ಆಯಿತ್ತೆ ತಾನಾಗಗಸ್ತ್ಯನು
ನ್ಯಾಯವಲ್ಲೆಂದಱಿದು [2] ಶಿಷ್ಯರ
ಮಾಯ [3] ಶಪಿಸಿದ ನೀವು ಮರ್ಕಟರೂಪು [4] ಗೊಂಡಿಹುದು ।
ಮಾಯದೀಸಾಗರನ ಮೇಲೆಯು
ದೇವಪೂಜೆಯ ಕೊಂಡೆನೆಂಬೀ
ನ್ಯಾಯವಱಿಯದಪರಾಧವಿಟ್ಟರೆ ಯೆಂದು ಕಳುಹಿದನು ॥ ೫೬

ಚಂದ್ರನು ದಕ್ಷಪುತ್ರಿಯರಾದ ಅಶ್ವಿನ್ಯಾದಿಗಳಂ ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಸಮವಾಗಿ ವರ್ತಿಸದೆ ಇರಲು ಕ್ಷಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲೆಂದು ದಕ್ಷನ ಶಾಪ.

ಈಮಹಾಚಂದ್ರಮಗೆ ದಕ್ಷನು
ನೇಮಿಸನೆ ತನ್ನ ಮಗಳಪುತ್ರಿಯ

---

[1] ಭೂವರದಿ, ಕ ಗ. [2] ನ್ಯಾಯವಲ್ಲಯೆಂದೆನಲು, ಕ ಗ.
[3] ತಾಯಿ, ಕ. ಗ. [4] ವರವಾನರಾಹ, ಕ. ಗ.

ಕಾಮಸಂಗವ ವರ್ಜಿಸಲು ಕ್ಷಯವೆಂದು ಶಾಪವನು ।
ಭೂಮಿಪತಿ ಕೇಳ್ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ
ಯಿಾ ಮಹಾತಾರೆಗಳು ದಕ್ಷನ
ಪ್ರೇಮಪುತ್ರಿಯರಾದರಿಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಾಮದಲಿ ॥ ೫೭

ವರಸತಿಯರವರೊಳಗೆ ವೋಹದ
ಪರಮಪುತ್ರಿಯರಿರಲಿಕೆಲ್ಲರ
ಧರೆಯು ಪೊಗಳಲು [1] ಕರ್ಮಕಾರಿಯರೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ ।
ನಿರುತದಿವರಿಂ ಹಿರಿದು ರೋಹಿಣಿ
ವರಸುತೆಯು ಮೇಲಧಿಕವೋಹದಿ
ಹರಿಯ ಜನ್ಮದ ತಾರೆಯೆಂದೇ ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಸುವ ॥ ೫೮

ಆಸುತೆಗೆ ವೊದಲಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ
ವಾಸುದೇವನ ಹಿರಿಯ ಕಂದನು
ಭೂಸುರರ ವೊದಲಿಗನು ಕಮಳಜನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವ ।
ಈಸು ಧನ್ಯರದಾರು ಮಕ್ಕಳ
ಕೋಶದಲು ರೋಹಿಣಿಯನೆಂದಾ
ಭೂಸುರೋತ್ತಮ ದಕ್ಷ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ರೋಹಿಣಿಯ ॥ ೫೯

ಆಕೆವೊದಲಾಗವಳಸತಿಯರ
ನೇಕಲಗ್ನದಿ ಮದುವೆಮಾಡಿದ
ಲೋಕದಲು ಚಂದ್ರಮಗೆ ದಕ್ಷನು ಪರಮಪ್ರೀತಿಯಲಿ ।
ಆಕುವರಿ ರೋಹಿಣಿಯ [2] ವೋಹವ
ನೇಕವಿಧದಲಿ ಚಂದ್ರ ತಾಳ್ದು ಜಿ [3]
ನಾಕಜರ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷವಿರಲದ [4] ಸ್ಮರಿಸದೆ ॥ ೬೦

ಪುರುಷಸಂಗವ ವಿಲ್ಲವೆಂದಾ
ಹಿರಿದು ಖಾತಿಯ ತಾಳ್ದು ತಂದೆಗೆ

---

1 ಷೋಡಶ, ಕ, ಗ. 2 ಆಕೆ ಕೃತ್ತಿಕೆಯೊಳಗೆ, ಕ. ಗ.
3 ಇರಲಿ ರೋಹಿಣಿ, ಕ. ಗ. 4 ವದೆಂದು, ಕ. ಗ.

ಪರಿಯುನಱುಪಲು ದಕ್ಷ ಕೋಪಿಸಿ ಶಾಪವಿರಿಸಿದನು ।
ಪಿರಿದು ಸತಿಯರ ಸಂಗ ಸಿನಗದು
ಹರಿದು ಹೋಗುವುದೆನಲು ತಾರಾ
ವರಸನನಿಬರು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ತಾತನುಱೆ ಬೇಡಿದರು ॥ ೬೧

ಬೇಡಲಿಕೆ ಪೌರ್ಣಮಿಯುಲೊಂದಿನ
ಕೂಡಲೀತನ ಕಳೆಯು ಷೋಡಶ
ರೂಷಿಪತಿ ಕೇಳೆಂದು ಕ್ಷಯಕಳೆಯಾದ ವಿವರವನು ॥
ಮಾಡಿದಂತಪ ಹೇೞಿ ಪುನರಪಿ
ರೂಷಿಪತಿ ಬೆಸಗೊಂಡನಗ್ನಿಯು
ನೋಡಿ ಶಾಪವೆನಿತ್ತನಾವೆನದೆಂಬುದನು ತಿಳಿಪಿ ॥ ೬೨

ಇಂದ್ರನು ವೃತ್ರಾಸುರನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಧೀಚಿಯು ಬೆನ್ನೆಲುವನ್ನು ತೆಗೆ
ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಎನಲಿಕೆಂದನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಿ
ವಿನುತಮುನಿಪ ದಧೀಚಿ ಯೊಂದಿನ
ಮನೆಯುಲಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಯಾಗವ ಮಾಡುತಿರಲಂದು ।
ಅನಿಮಿಷಾಧಿಪ ಬಂದನಗ್ಗದ
ಘನತೆಯಿಂದಾ[1] ತಿಥ್ಯಕಾಲದಿ
ವಿನುತವಿಜ್ಞಾಪನೆಯ ಮಾಡಲಿಕಾತ ಬೆಸಗೊಂಡ ॥ ೬೩

ಏನು ಪರಿಣತಿ ನಿನಗದೆನೆ ಪರಿ
ಯಾನತದಿ ಮುನಿಗೆಂದ ನಿಮ್ಮಯ
ಸ್ಥಾನದಲಿ ಪೃಷ್ಠಾಸ್ಥಿಯನು ಕೊಡಿ ಯಿೞಗ ತನಗೆಂದು ।
ಮೌನದಲಿ ಕ್ಷಣವಿದ್ದು ಯಾತ್ಮ
ಜ್ಞಾನದಲಿ ಭಾವಿಸಲು ತನುವಿಗೆ
ಹಾನಿಯಹುದೆಂದಿದೊಡೊಮ್ಮೆಗೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾತ್ರನಲಿ ॥ ೬೪

[1] ಘನತರದಯಾ, ಕ. ಗ.

ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಗೆಯ್ದನಾಕ್ಷಣ [1]
ವೆಂದನಿಂದ್ರಗೆ ತನ್ನಯಸ್ಥಿಯು
ನಿಂದು ತಾ ತೆಗೆದೀವೆನಾದೊಡಮಾತ್ಮಘಾತವಲಿ ।
ಒಂದು ಹತ್ಯವು ಸಮೆನಿಸುವುದೆನು
ತೊಂದು ತೆಗೆವೊಡೆ ನಿನಗೆ ಹತ್ಯವ
ದೆಂದುಗವು ದೊಡ್ಡಿಯಿದು ಸಮೆಸಿಪುದೆನುತಲುಭಯರಿಗೆ ॥ ೬೪

ಪಾಪವಿಲ್ಲದ ಲೆಕ್ಕ ನೀನೇ
ಕೋಪವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನಯಸ್ಥಿಯು
ರೂಪವನು ತೆಗೆ ಯೆನಲಿಕಿಂದ್ರನ ಕಾಮಧೇನುವನು ।
ಆಪುರಂದರ ತರಿಸಿ ಮುನಿಪತಿ
ಯಾಪವಿತ್ರಾಂಗವನು ನೆಕ್ಕಿಸೆ
ಪಾಪರಹಿತಳ ಜಿಹ್ವೆಮಧ್ಯಕೆ ಯಿಂದ್ರವಜ್ರವನು ॥ ೬೬

ತೀದು ಕೊಡದನು ಬಳಿಕ ಮುನಿಪನೊ
ಳಾದ ತನುವಿನ ಮಜ್ಜೆಮಾಂಸವ
ನಾದಯಾಂಬುಧಿ ನೆಕ್ಕಿ ಹೋಯಿತು ಚರ್ಮರುಧಿರಗಳ ।
ತೀದು ಹೋಗಲಿಕುಳಿದವಾತನ
ಶೋಧಿಸಿದ ಸರ್ವಾಂಗದೆಲುಗಳೂ
ಳಾವಧೀಚಿಯು ಬೆನ್ನ ಬೆಳಗಿನ ಯೆಲುವನೆಮರೇಂದ್ರ ॥ ೬೭

ಆಗ ದಧೀಚಿಯ ಪತ್ನಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
ಕೇಳಲು ಉತ್ತರಹೇಳದೇ ಇರಲು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾಗೆಂದು ಶಪಿಸುವಿಕೆ

ಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕಾತನಂಗನೆ
ಕಂಡಳಾಗ ದಧೀಚಿಯಂಗದ
ದಂಡಿಯನು ಪರದೆಲುವಿನಿರವನು ಪರಯಶೋನ್ನತಿಯ ।
ಕುಂಡಮಧ್ಯದೊಳಿರ್ದ ಸ್ವಾಹೆಯ

1 ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು ಯಾಕ್ಷಣ, ಕ, ಗ.

ಗಂಡನನು ಕೇಳಿದಳು ತನ್ನಯ
ಗಂಡನೇನಾದಪನೊ ಯೆನಲಾಗನಲನುಸುರದಿರೆ ॥ ೬೮

ಕೋಪಿಸಿಯೆ ಶಪಿಸಿದಳು ನಾಕಜ
ಪಾಪರಹಿತರ ಮುನಿಸನಾಗಳು
ನೀಪತಿವ್ರತೆ ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾಗು ಹೋಗೆನಲು ।
ಭೂಪ ಕೇಳ್ಕೈ ಮುನ್ನ ವಸೆಲನು
ತಾ ಪುರೋಡಾಶನವನುಂಬನು
ತಾಪಸನ ಕೈಯಿಂದ ಮತ್ತೇನಾದ ವಸ್ತುವನು ॥ ೬೯

ಅನಲನಾಹುತಿಗೊಳ್ಳದಿರುತಿರೆ
ವನಿತೆ ಶಪಿಸಿದಳಂದುಮೊದಲಾ
ಗನಲನಾದನು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕನಾದನದಱಿಂದ ।

ಆ ಎಲುವಿನಿಂದ ವೃತ್ರಸಂಹಾರವಾಯಿತೆನಲು ವಜ್ರಹಿರಲು ಅಸ್ಥಿಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದ ಕಾರಣವಶ್ಯೋತ್ತರವಲ್ಲಿ ಮಧುಕೈಟಭರಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ನುಂಗಿದುದರಿಂ ದಧೀಚಿಯ ಅಸ್ಥಿಯು ಬಲಿಷ್ಠವೆಂದುತ್ತರ.

ಅನಿಮಿಷಾಧಿಪನಾದಧೀಚಿಯು
ಘನತರತೆ ಯೆಲುವಿಂದ ವೃತ್ರನ
ತನುವನು ಕೆಡಹಿದನುರುಮಾರ್ಗಣದಂತೆ ಬೆಳಗುತಿರಲ್ [1] ॥ ೭೦

ಮೊದಲು ವಜ್ರವ ನುಂಗೆ ತ್ವಷ್ಟನ
ಯುವಟಪುತ್ರನ ಜಯಿಸಲಿಚ್ಛಿಯು [2]
ಹದನ ಕೇಳಿನ್ನಿಂದ್ರನೇತಕೆ ಮುನಿಯುಲಸ್ಥಿಯನು ।
ಹದನ ಹೇಳೆನಲೊರೆದ ಜೇಡಿದ
ವಿಧಿಯು ಪೂರ್ವದ ಕದನದನಿಮಿಷ
ತುದರು [3] ಮಧುಕೈಟಭರು ರಾಕ್ಷಸರಿಬ್ಬರಿರಲಿಕ್ಕೆ ॥ ೭೧

---

[1] ಬೆಳವ ದಿನ ದಿನವ, ಕ. ಗ. [2] ಯೆನಲು ಭೂತಿಲ, ಕ. ಗ.
[3] ಷದವರು, ಕ. ಗ.

ದೇವರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದು ತಮ್ಮಯ
ದೇವಕರ್ಮದ ಕೈದುವೆಲ್ಲವ
ನೋವಿ ಕೊಟ್ಟರು ಜತನ ಮಾಡಲು ಮುನಿಯು ಕರಗಳಲಿ |
ದೇವದೈತ್ಯರಿಗೀಯದಿರಿ ಯೆಂ
ದಾವಿಬುಧಸಂತತಿಗಳಾಗಲು
ದೇವಲೋಕಕ್ಕೇಱಲಿತ್ತಲವರ್ಗಳ ಕೈದುವನು ‖ ೨೦

ಆದಧೀಚಿಯು ಕಾದುಕೊಂಡಿರ
ಲಾದವೈ ಹದಿನಾಱು ಸಾವಿರ
ಮೇದಿನಿಯು ವತ್ಸರವು ಮುಸಿ ಬೞಿಕಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ |
ಈ ದುರಾಗ್ರಹದಿಂದ ಕಾಯಲು
ಮಾದವೈ ತಮ್ಮಂಗಮಂತ್ರವು
ವೇದ ವೈದಿಕಜಾಪ್ಯಪೂಜಾಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾಗಿ | ೨೩

ಎಂದು ತಾನಾಕೈದುಗಳ ವರ
ವೃಂದವನು ನುಂಗಿರಲವಸ್ಥಿ ಯೊ
ಳೆಂದು ಕೂಡಿರಲಸ್ಥಿ ಗತವಾಗಿರಲು ಹಲಕಾಲ |
ಮೂರುತಲೆಯುಳ್ಳ ವಿಶ್ವರೂಪನ ತಲೆಗಳನು ಇಂದ್ರ ಕಡಿಯಲು ಇಂದ್ರ
ಸಂಹಾರಾರ್ಥತ್ವಷ್ಟೃ ವೃತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುವಿಕೆ
ಸಂದಿರಲಕೀನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು
ಕುಂದದೈವತ್ತಾಱು ಸಾವಿರ
ವೃಂದ ತಿರುಗಲು ತ್ವಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ್ರನ ವೆರಪುರೋಹಿತನು ‖ ೨೪

ಆತನಲಿ ಶಿರ ಮೂಱು [1] ತಾವಿರ
ಲೋತು ವೊಂದಱಲಮ್ಯ ತಪಾನವು
ಕಾತರಿಸದೊಂದಱಲಿ ಸುರೆ ತಾ ನೊಂದಱಲಿಸೋಮ [2] |
ಈತೆಱದಿ ವರಋಷಿಯ ಸುತನಿಂ

1 ವೆರಡು, ಕ. ಗ. 2 ಸೋಮಪಾನದಲಿ, ಕ. ಗ.

ತಾ ತರುಣಲತೆಯಂತೆ ಕಡಿದನ
ದಾ ತತುಕ್ಷಣ ವರಪುರೋಹಿತಶಿರವಮೂಱಱನು [1] ॥ ೭೫

ಬಂದು ವರ್ಷವು ಕಳೆಯುತಿರೆ ಮ [2]
ತ್ತಂದು ಹೊಱಗಣ ಹೊಲಸು ಹಾದ
ತ್ತಂದು ವಿಪ್ರರ ಮುಖದಿ ಯಾಗವ ಮಾಡಿ ದೇವಪನ ।
ಇಂದು ಕೊಲುವುವೆನುತ್ತ ತೊಡಗಿದ
ನಂದು ತನ್ನಯ ಕಯ್ಯ ಸಾಗದ
ಕಿಂದು ಯಜ್ಞವ ಮಾಡೆ ಭೇದಿಸಿ ಬಂದ ಕೊಲುವುದಕೆ ॥ ೭೬

ಅಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ವೃತ್ರದೈತ್ಯನ
ಯುಂವವೆನು ಕೊಲಲೆನುತಲಿಂದ್ರನು
ಬಂದು ಬೇಡಿದನಾದಧೀಚಿಯನೆಲುವಿನುಬ್ಬಟೆಯು ।
ಬಂದು ಬೇಡಲಿಕಾದಧೀಚಿಯು
ನೊಂದು ಕೊಟ್ಟನು ತನ್ನ ದೇಹವ
ನಂದು ನೋಡದೆ ಪರರ ಕಾರ್ಯವ ಮಾಡಿ ಯಿಹಪರವ ॥ ೭೭

ಸಾದಿಸಿದ ಕೈವಲ್ಯವಾಸವ
ಮೇದಿನಿಯಲತಿದಾನಶೂರರು
ವಾದಿವಾಕರತನಯನೊಬ್ಬನು ತಿದಿಯು ಸುಲಿದಿತ್ತ ।
ಮೇದಿನೀಪತಿ ಶಿಬಿಯು ಖಂಡವ
ಶೋಧಿಸಿಯೆ ತೆಗದಿತ್ತ ಕೀರ್ತಿಯು
ಸಾಧಿಸಿವ ತನ್ನೆಲುವನಿತ್ತು ದಧೀಚಿ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೭೮

ಜೀವನವನೊಲಿದಿತ್ತ ಯಕ್ಷನು
ಭಾವಿಸಲು ಸತ್ಕೀರ್ತಿಕಾಮಿನಿ
ಯಾವಿರಿಂಚಿಯು ಲೋಕಪರಿಯಂತಾಗಿ ಬಳೆದಿರಲು ।
ಆವೆಘುವಿಗೊಂದಮೆಳವಸ್ತ್ರವ

1 ನೆರಡುಶಿರಗಳನು, ಕ. ಗ. ೨ ಕೋಟೆಯುವುಬ್ಬಿದೈವ, ಕ. ಗ.

ಭೂವಧೂವಲ್ಲಭನು ಕೊಡಲಿಕೆ
ದೇವ ನಿನ್ನಯ ಪಿತನನಿತ್ತನು [1] ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದಲಿ ॥ ೭೯

ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಬೇಂಟೆಯ ಕಥೆ ತಕ್ಷಕನಿಂದ ಮೃತಿಹೊಂದುವ ಪರ್ಯಂತ.

ಅದು ನಿಮಿತ್ತವೆ ಭೂಪ ನಿಮ್ಮಯ
ಸದಮಲಾನ್ವಯಚಂದ್ರಮನು ತಾ
ನದಟು ಮಿಗೆ ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತೊಂದುದಿನ ।
ವಿದಿತವೆನಲೈದಿದನು ಬೇಂಟೆಗೆ
ಹೃದಯದಲಿ ನೀರಡಿಸಿ ಬಂದನು
ಸದನವೊಂದರಲೊರ್ವ ಸಂಯಮಿ ಯೋಗದಿಂದಿರಲು ॥ ೮೦

ನೃಪತಿ ಬಂದಿರೆ ಯೋಗದಿಂದಾ
ತಪದಿ ಮುನಿ ಯಿರೆ ಲೆಕ್ಕಿಸನಲಾ
ತಪಸಿ ಯೆಂದೆನುತಾಗ ಖಾತಿಯ ಧರಿಸಿ ಮೃತವಾದ ।
ಕುಪಿತಕಾಳೋರಗನ ನೊಂದನು
ತಪವ ಗೆಡಿಸುವೆನೆನುತ ಕೊರಳಿಂ
ಗಪಯಶವದೆಂದಱಿಯದಾತಗೆ ಸುತ್ತಿ ಮರಳಿದನು ॥ ೮೧

ಇತ್ತಲಾಮುನಿಸೂನು ಶೃಂಗಿಯು
ಹತ್ತೆ ಬಂದಾ ಪಿತನ ಕಾಣುತ
ಲತ್ತು ತನ್ನಯ ಜನಕನೊಡಲಲಿ ಕ್ರೂರಸರ್ಪವಿದ ।
ಸುತ್ತಿದವಗಿಂದೇೞುದಿನದಲಿ
ಮತ್ತೆ ಬಂದಾತಕ್ಷಕನು ಮಿಗೆ
ಮೃತ್ಯುವಾಗಲೆನುತ್ತ ಶಪಿಸಿದನಾಂತ ರೋಷದಲಿ ॥ ೮೨

ಅರಸ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರ ಶಾಪವ
ಪರಿಹರಿಸಲಾರಳವು ಹೋಗಲಿ
ಬರುತ ತಕ್ಷಕ ಕಂಡನಾ ಕಶ್ಯಪನ ವಂಶಜನ ।
ತಿರುಗಿಸುವೆ ತಕ್ಷಕನ ವಿಷವನು

[1] ರರಿಯರಿತನಲಿಕಿತ್ತನು, ಕ, ಗ.

ಕರುಣದಲಿ ಸಲಹುವೆನು ಭೂಪನ
ಪರಮಪುಣ್ಯಾತ್ಮಕನನೆನುತಿರೆ ಕಂಡನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೮-೩

ಬಂದ ವಿಪ್ರಗೆ ಧನವ ತಾ ಮುದ
ದಿಂದಲಿತ್ತಾತನನು ಕಳುಹಿಯೆ
ಸಂದ ವಿಪ್ರಾಕಾರದಲಿ ನಾಗವರರನು ಕಳುಹಿ।
ಅಂದು ಫಲರೂಪದಲಿ ತಾನೇ
ಬಂದು ನೃಪತಿಯು ಕಚ್ಚಿ ಪೋದುದ
ರಿಂದ ಮೃತಿ ಪರುಠವಿಸಿದುದು ನಿಮ್ಮ ಪಿತಗಕಟೆಂದ ॥ ೮-೪

ಅಕಟ ಹರೆಯದ ರಾಜನಾತನ
ನಕುಟಿಲನನಿವ ಕೊಂದು ಪೋದನು
ಪ್ರಕಟದಿಂದಾವಿಪ್ರನನು ಮರಳಿಸಲು ತನಗೇಕೆ ।
ಸುಕರದಲಿ ನಾಗರುಗಳೆಲ್ಲರ
ವಿಕಳರನು ನೆಱೆ ಮಾಡಿ ತಕ್ಷಕಗಿ
ಕ್ಷಕನುಱುವ ತೆಱ ನೆನೆವುದೆನೆ ಕೈಕೊಳಲು ಪೊಱವಂಟ ॥ ೮-೫

ಉದಂಕಮುನಿಗೆ ತಕ್ಷಕನಲ್ಲಿ ವೈರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಶೌನಕಪ್ರಶ್ನೆ.

ಎನಲು ಕೇಳ್ದರು ಶೌನಕಾದಿಗ
ಳನಘಸೂತನಿಗೆಂದರೇತಕೆ
ಮುನಿಸುದಂಕಗೆ ವೈರ ತಕ್ಷಕನೊಡನೆ ತನಗಿನಿತು ।
ಘನಮಹಿಮನಹ ವ್ಯಾಸಮುನಿಪತಿ
ನಿನಗೆ ಪೇಳ್ದುದವನು ನೀನೆಮ
ಗನುವಿನಲಿ ಪೇಳೆಲೆಮು ತತ್ಕಾರಣವನೆಲ್ಲವನು ॥ ೮-೬

ಉದಂಕಮುನಿಯು ಆಯೋಧಧೌಮ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಗುರುದ
ಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಪೌಲಸ್ತ್ಯನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಎನಲು ನುಡಿದನು ಸೂತನೆಲೆ ಎಲೆ
ಮುನಿಗಳಿರ ಕೇಳೀವುದಂಕನ

ಮನಮುನಿಸು ತಕ್ಷಕನೊಳೀತಕೆ ಬಂದುದೆಂಬುದನು ।
ಘನತಪೋನಿಧಿ ಭೃಗುಮುನಿಕುಲಜ
ನನುಪಮನು ತಾಳ್ದು ದ್ವಿಜತ್ವವ
ನನುವು ಮಿಗೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನಪರನಾಗಿ ಪ್ರೊಱಬಂದ ॥ ೮೭

ಬಂದು ಕಂಡನದೊರ್ವಮುನಿಸಂ
ಕ್ರಂದನನೆನಿಪವಯೋಧಧೌಮ್ಯನ
ನಂದು ವಂದಿಸಿ ಯಧ್ಯಯನಕಾಂಕ್ಷೆಯುಲಿ ತಾ ನೆನೆದ ।
ಸಂದ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಪೇಳಲಿ
ಕಂದು ಹರುಷದಲಾತನೀತಂ
ಗಂದು ಮೊದಲಾಗೆ ಕಲಿಸಿದ ವೇದಾದಿವಿದ್ಯೆಗಳ ॥ ೮೮

ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರವ ಕಲಿತುದಂಕನು
ಕೆಲವು ದಿನ ಗುರುವರರ ಸೇವೆಯು
ಸಲೆ ರಚಿಸುತಿರಲಾತ ಕರೆದು ಮನೋನುರಾಗದಲಿ ।
ಬಲುವಿಡಿದು ಶುಶ್ರೂಷೆಯನು ನೀ
ಸಲೆ ರಚಿಯಿಸೆಂದೆನಲು ಪೋದುದು
ಪಲವು ವತ್ಸರ ಪೋಗಿ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವನು ಧರಿಸೆಂದ ॥ ೮೯

ಬಂದುದೆಮಗೆಲೆ ಮಗನೆ ನೀ ಕೊಡು
ವಂದವೆನಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಿ
ದಿಂದು ಪರಿಯಂತರವು ನೀ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಯಿಂದೆಮ್ಮ ।
ಛಂದದಲಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಬೇಡೆನ
ಲೊಂದಿದರೆ ಭಕ್ತಿಯುಲಿ ಮತ್ತಿಂ
ತೆಂದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಯಿತ್ತರಲ್ಲದೆ ಪೋಪೆನಲ್ಲೆಂದ ॥ ೯೦

ಎಂದು ನುಡಿಯಲು ಕೇಳುತಾ ಗುರು
ವೆಂದು ಮನಕದು ಸೊಗಸದಿರೆ ಮ
ತ್ತಿಂದುಮುಖಿಯುಹ ತನ್ನ ಸತಿಯ ಸಿರೂಪವನು ಕೇಳಿ ।

ತಂದು ಕೊಡು ತತ್ಕಾಂತೆ ಬೇಡಿದ
ಛಂದವಹ ವಸ್ತುವನು ನೀನೆನ
ಲೊಂದಿದತಿಹರುಷದಲಿ ಸತಿಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ನಡೆತಂದ ॥ ೯೧

ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಗುರುನಿರೂಪದಿ
ಛಂದವನು ಪೇಳೆನಲಿಕಾಸತಿ
ಯೆಂದು ನುಡಿದಳು ತನಗೆ ವಾಂಛಿತವೆನಿಸಿದಂದವನು ।
ಸಂದ ಪೌಲಸ್ತ್ಯನೃಪತಿಯ ವಧು
ವಿಂದು ಧರಿಸಿದಳಲೆ ಮಗನೆ ನೀ
ತಂದುಕೊಡು ಕುಂಡಲವನವರಾವಳಿಗೆ ದುರ್ಲಭವ ॥ ೯೨

ಎಂದಿಗಾದರು ತಂದು ಕೊಡುವೊಡೆ
ಮಂದಮತಿ ತರಬೇಡ ಕೇಳದ
ರಿಂದ ಫಲವೆನಗಿಲ್ಲ ವಿಂದಿಗೆ ಮೂರು ದಿವಸದಲಿ ।
ಸಂದ ಪತಿ ಮನವೊಲಿದು ಮೆಚ್ಚಿನು
ಛಂದವಹ ಪಿತೃಯಜ್ಞವನು ನೀ
ನಂದಿಗಪ್ಪಂದದಲಿ ತಹುದೆನಲಾತ ಕೈಕೊಂಡ ॥ ೯೩

ಬರುತ ಗಂಗಾಧುನಿಯ ಕಂಡನು
ಭರದಿ ಕಾಲ್ಮಾಗದೊಳದು ಶುದ್ಧಾ
ಚರಣವಿರಚಿತನಾಗಿ ಗುರುಪಾದಾಬ್ಜಕಭಿನಮಿಸಿ ।
ಪರುಷದಲಿ ತಾ ನಿತ್ಯ ಸೇವಿಪ
ಸುರುಚಿರಾಗ್ನಿಯ ತುತಿಸಿ ಹರುಷದ
ಭರವಸದಿ ತಾ ಬರುತ ತವಕಿಸುತಿರ್ದನಡಿಗಡಿಗೆ ॥ ೯೪

ಧರಣಿಯೊಳು ಪೌಲಸ್ತ್ಯರಾಯನ
ಪುರವು ತಾನಿನ್ನೆಸಿತು ದೂರವೊ
ಹರ ಹರಾ ಗುರುಪತ್ನಿಯಭಿಮತವೆಂತು ಸಿದ್ಧಿಪುದೋ ।

ಪರದ ಸುಖವೀಥರೆಯೊಳಗೆ ತಾ
ಗುರುಭಜಕರಾದವರಿಗಲ್ಲದೆ
ದೊರಕಲರಿಯದೆನುತ್ತ ಬರುತಿರ್ದನು ಸರಾಗದಲಿ ॥ ೯೫

ಬರಲು ಪೌಲಸ್ತ್ಯನ ಪುರವರವು
ಸುರನಗರಕೆಣೆಯೆನಲು ಮತ್ತಾ
ಪುರದ ಬಹಿರುದ್ಯಾನವೆಸೆದುದು ಚೈತ್ರರಥದಂತೆ ।
ಪರಿವ ನದಿ ಕಣ್ಗೆಸೆದುದುತ್ತಮ
ತರದ ಗಂಗೆಯ ತೆಱದಲಲ್ಲಿಯ
ಪರಿಜನರು ಕಾಣಿಸಿದರವರರ ತೆಱದಿ ಸಾಖ್ಯದಲಿ ॥ ೯೬

ಬರಬರಲು ಮುನಿವರನ ಸನ್ನಿಧಿ
ಗುರುತರಶ್ವೇತಾಂಗದಲಿ ಬಂ
ಧುರಮನೋಹರರೂಪದಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಮನವೊಲಿದು ।
ಗುರುಚರಣಸೇವಕಗೆ ಹರುಷಿಸಿ
ನಿರುತ ವೃಷಭಾಕಾರದಲಿ ತಾ
ನಿರಲು ಬಂದನು ವತ್ಸಲತೆಯುಳ್ಳುದಂಕಗಿಂತೆಂದ ॥ ೯೭

ಎಲೆ ಮುನಿಪ ನೀ ಬಂದ ಕಾರ್ಯಕೆ
ಹಲವು ಲೇಸಾದಹುದು ಬೇಗನ
ಲಲಸದೆನ್ನಯ ಗೋಮಯವ ನೀ ಭುಜಿಪುದೆಂದೆನುತ ।
ಸಲೆ ಸುಧೆಯನಾ ತೆಱದಿನೀಯಲು
ಲಲಿತಮತಿ ಕೈಕೊಂಡು ಬಂದನು
ವಿಲಸದಭಿನವರಾಜಮಂದಿರಕಾಗಿ ಶೀಘ್ರದಲಿ ॥ ೯೮

ಬಂದು ರಾಜಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆತನ
ಸತಿಯ ಬಳಿ ರತ್ನ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಿಕೆ.

ಬಂದು ದ್ವಾಸ್ಥರ ಕರೆದುದಂಕನು
ಸಂದ ವಿಪ್ರನು ಬಂದನೆಂದೆನ

ಬಂದು ತನ್ನೃಪಗಬಿಹಲಾತನ ಕರೆಸಿ ಭೂವರನು ।
ಛಂದವಹ ಸತ್ಕೃತಿಯ ನೀವುತ
ಬಂದು ತತ್ಕಾರಣವ ಮನದೊಳ
ಗಂದು ತಾ ತಿಳಿವುತ್ತ ಬೆಸಗೊಂಡನು ಮುನೀಶ್ವರನ ॥ ೯೯

ಏನು ಬೇಹುದು ನಮ್ಮೊಡೆ ಯೆಲೆಲೆ
ಭೂನುತನೆ ಹೇಳೆನಲುದಂಕನು
ಮಾನಿಸದೆ ಸಂದೇಹವೆಲ್ಲವನುಳಿದು ನೃಪನೊಡನೆ ।
ನಾನು ಗುರುಸೇವಾರ್ಥವಾಗಿಯೆ
ಮಾನವೇಶ್ವರ ಬಂದೆ ನಿನ್ನಯ
ಮಾನಿನಿಯ ಘನರತ್ನಕುಂಡಲಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದೆಂದ ॥ ೧೦೦

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ನೃಪತಿ ನಿನ್ನಯ
ಮನದಭೀಷ್ಟವನೀವಳೆನ್ನಯ
ವನಿತೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ಬೇಡಿದೊಡೀವಳೆಂದೆನಲು ।
ಘನಮಹಿಮನೈತಂದು ಕಾಣದೆ
ವನಜಮುಖಿಯುನಿದೇನು ವಿಸ್ಮಯ
ವೆನುತ ತನ್ನೃಪನೆಡೆಗೆ ಬಂದಿಂತೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೧

ಹೋಗೆನಂತಃಪುರಕೆ ಕಾಣೆನು
ಮೇದಿನೀಶ್ವರ ನಿನ್ನ ಸತಿಯುನಿ
ದಾದ ಕಾರಣವೇನು ಬೆಸಗೊಳಲಾತ ನಸುನಗುತ ।
ಭೂದಿವಿಜ ನೀನಶುಚಿ ಯೆನಿಸುವೆ
ಪಾದಕರಪ್ರಕ್ಷಾಲನಾಚಮ
ನಾದಿಪರಿಶುದ್ಧಿಯಲಿ ಪೋದರೆ ಕಾಂಬೆ ನೀನೆಂದ ॥ ೧೦೨

ಮುನಿಪನಾರೀತಿಯಲಿ ಪೋದನು
ಘನಪತಿವ್ರತೆಯೆಡೆಗೆ ಮತ್ತಾ
ವನಿತೆ ಯಿದಿರೆದ್ದರ್ಘ್ಯಸತ್ಕಾರಂಗಳನು ರಚಿಸಿ ।

ಮನದಭೀಷ್ಟವನಱಿದೆನೆನ್ನಯ
ಮನುಜನಾಯಕನೊಲಿದ ಕಾರ್ಯವು
ತನಗೆ ಬೇಕದಱಿಂದಲೀವೆನು ಕುಂಡಲವ ನಿನಗೆ ॥ ೧೦೩

ಎಡೆಯಲತಿವಿಘ್ನಗಳು ಬಹವವ
ಕೊಡನೆ ತಕ್ಕುದನೆನೆವುದೆಲೆ ಮುನಿ
ಬಿಡು ಮನದ ಸಂದೇಹವೆನು ಕೋ ಯೆನುತ ಹರುಷದಲಿ ।
ಮಡಗಿ ಧಾರೆಯ ನೆಱೆದು ಕೊಟ್ಟಳು
ಪೊಡವಿಗತಿಶಯಕುಂಡಲಂಗಳ
ನಡಱಿದುದು ಸಂತೋಷಸಾಗರವಾಮುನೀಶ್ವರನ ॥ ೧೦೪

ಬೀಳುಕೊಂಡನು ನೃಪಸತಿಯ ಭೂ
ಪಾಲನನು ಹರಸಿದನು ಬಂದನು
ಮೇಲು ಮದದುಬ್ಬಾಳುತನದಲಿ ಪಥದ ಬೞಿವಿಡಿದು ।
ಮೇಲೆ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕಕ್ರಿಯೆಯನಾ
ಲಾಲಿಸುವೆನೆಂದೆನುತಲಾಗಳು
ಲೋಲಕುಂಡಲಗಳನು ಶಿರದಲ್ಲಿರಿಸಿ ನದಿಗಿೞಿದ ॥ ೧೦೫

ಎಲೆ ಮುನಿಗಳಿರ ಲೇಸ ಕಾಂಬರೆ
ಪಲವು ವಿಘ್ನಗಳಹವು ನೋಡಲು
ಸುಲಭವಲ್ಲದು ನಿಯಮನಿಷ್ಠರಿಗದುವೆ ಪುಸಿಯಲ್ಲ ।

ಆಗ ದಕ್ಷನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಕುಂಡಲವನಪರಿಹರಿಸಲು ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವಿಕೆ.

ಸಲೆಯುದಂಕನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮದ
ವೇಳೆಯ ವಿರಚಿಸುತಿರಲು ತಕ್ಷಕ
ನೊಲಿದದೃಶ್ಯದಿ ಬಂದು ಕುಂಡಲಗಳನು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ॥ ೧೦೬

ಮಾಯವಾದನು ತಕ್ಷಕನು ಬೞಿ
ಕಾಯುವಂತನುದಂಕ ತೆಂನ ವಿ

ಧೇಯನಿಯಮವೆನಿಪ್ಪ [1] ನಿತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ನೆಱೆ ರಚಿಸಿ ।
ಆಯಿತಿಲ್ಲಿಯೆ ತಡವು ಹೋಹೆನು
ವಾಯುವೇಗದಲೆನುತ ನೋಡಿದ
ನಾಯುವತಿ ತನಗಿತ್ತ ನಿರುಪಮದಿವ್ಯಕುಂಡಲವ ॥ ೧೦೭

ಕಾಣದಾಕ್ಷಣ ಮುನಿಪ ತನ್ನಯ
ಪ್ರಾಣ ಹೋದಂದದಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ
ಸ್ಥಾಣುವನು ನೆನೆದಱಿದ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ।

ತಕ್ಷಕನಿರುವ ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಭೂಮಿಯಂ ಅಗಿಯುವಿಕೆ.

ಕ್ಷೋಣಿಯಲಿ ತಕ್ಷಕನು ನೆನೆಹಿದ
ನೂಣೆಯವನಕಟಕಟೆನುತಲಿನ್ನೀ
ಕ್ಷೀಣವಾಗಿರ್ದವೆಗುಪಾಯವ ಕಾಣಬೇಕೆಂದ ॥ ೧೦೮

ನಾಗಲೋಕದಲಿಹ ನೆಲೆಯು ತಾ
ನಾಗಲದಕೇನೆನುತ ಕಾಂಬೆನ
ದೀಗ ತಡವಲ್ಲೆನುತ ಕಾಷ್ಠವ ತಾನು ಕೈಕೊಂಡ ।
ಬೇಗ ಪೋಪೆನು ಬಿಲನಿವಾಸ
ಕ್ಕಾಗಳವ ಕೊಡದಿದ್ದೊಡವನೆನು
ನೀಗಿಸುವೆನೆಂದೆನುತ ಧಾರುಣಿಯಗಿದನಾಮುನಿಪ ॥ ೧೦೯

ಎಲೆ ಮುನಿಗಳಿರ ಹೋದ ಕಾರ್ಯದೊ
ಳಲಘುಧೈರ್ಯವೆ ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತಾ
ಲಲಿತಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಮಹಾಬಲವಲವಿಕೆ ಯಿನ್ನೆಂತೊ ।
ಬಲಿದು ಭೂಮಿಯನಗಿದು ಪಥವನು
ಸುಲಭದಿಂದಾಗಿಸುವೆನೆಂದಾ
ಸಲೆ ಮರದ ಕಾಷ್ಠದಲಿ ಖನನವನೆಸಗಿದನು ಮುಳಿದು ॥ ೧೧೦

[1] ತಂನಯ ಮಾನನೀಯವೆನಿಪ್ಪ, ಕ. ಗ.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇಂದ್ರನು ವಿಪ್ರವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವಜ್ರವಂ ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಇದನು ಕಂಡನು ಶಕ್ರನೀತನ
ಮದಮುಖವೆ ಗುರುಭಕ್ತಿಯೆಡೆಯಲಿ
ಸದಮಳನಲಾ ಯೆನುತ ವಿಪ್ರಾಕಾರದಲಿ ಬಂದು ।
ಅದಱ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಬೆಸಗೊಳ
ಲುದಿತಧೈರ್ಯದಲೆಂದನಂವತಿ
ಮೃದುನುಡಿಯು ನೀಕೇಳು ಭೂಸುರ ನೆನಹಸಿಂತೆಂದ [1] ॥ ೧೧೧

ನಾನಯೋಧನ ಧೌಮ್ಯ ಮುನಿಪಗೆ
ಮಾನಸೀಯುಸುಶಿಷ್ಯನಾತನ
ಮಾನಿನಿಯು ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಪೌಲಸ್ತ್ಯವಸೀಶ್ವರನ ।
ಸೂನೃತೆಯ ಕುಂಡಲವೆ ತಹುದೆನ
ಲಾನುಡಿಗೆ ತಾ ಪೋಗಿ ತಂದೆನು
ಮಾನಹಾನಿಯನೆಸಗಿ ತಕ್ಷಕ ಚೌರ್ಯದಿಂದೊಯ್ದ ॥ ೧೧೨

ಆದಕೆ ತಕ್ಕುದನೆಸಗಿ ತಕ್ಷಕ
ನದಟ ಮುಱಿದಿಂದಿನಲಿ ಗುರುಪನ
ಪದರಜವ ತಾ ಕಾಣಬೇಹುದು ತಸ್ನಿಮಿತ್ತದಲಿ ।
ಒದಗಿದೀಕಾಷ್ಠದಲಿ ಭೂಮಿಯು
ಸಿದನಗುಱಿ ಪಾತಾಳಕೈದಿಯೆ
ಮದಮುಖನ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಕುಂಡಲಗಳನು ತಹೆನೀಗ ॥ ೧೧೩

ಎನಲು ನಕ್ರನು ಕಪಟಭೂಸುರ
ನಲಘುವಿಪ್ರೋತ್ತಮನೆ ಕಾಷ್ಠದ
ಲೊನೆದು ನೆನೆಹಿನಲಿರ್ದ ಕಾರ್ಯವನೆಸಗಿ ಕಡೆಗಂಡು ।
ಮನವೊಲಿದು ತಿರುಗುವುದು ತಾ ಸಂ

1 ಮೃದುನುಡಿಯು ಭೂಸುರಕೇಳೆ ತನ್ನಯ ನೆನಹಿನೊಂದ, ಕ. ಗ.

ಜನಿಸುವಚ್ಚರಿಯೆನಲು ಮತ್ತಾ
ಘನಮಹಿಮನೆನಿಸಿಪ್ಪುದಂಕನು ನಗುತಲಿಂತೆಂದ । ೧೧೪

ಎನಗೆ ಗುರು ಕರುಣದಲಿ ಸಾಧ್ಯವ
ದೆನಿಸದಿಹುದೇ ಯೋನದಚ್ಚರಿ
ಯೆನಲುತಾನದ [1] ಕಾಗ ಹರುಷಿಸಿ ವಾಸವನು ಬೞಿಕ ।
ಘನತರದ ವಜ್ರವನು ಕೊಟ್ಟದ
ನನುವಿನಿಂದಾ ವಹಿಸಿ ನೆನೆದಂ
ತನುನಯದೆ ಫಲ ಸಿದ್ಧಿಸಲಿ ನಿನಗೆನುತಲಡಗಿದನು ॥ ೧೧೫

ಭೂಮಿಯನ್ನಗಿದು ಹೋಗಲಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯ ಸಹಾಯ ದೊರಕುವಿಕೆ.

ಬೞಿಕಲಗಿದನು ಧರೆಯನಾಕ್ಷಣ
ವಿೞಿದು ಪೋದನು ಬಿಲದ ವಿವರದ
ಲೊಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಾಡಬ ದಿವ್ಯತೇಜದಲಿ ।
ಹಳಹಳಿಸಿ ನೋಡಿದನುವಲ್ಲಿಯು
ಘೞಿಲನೆಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಪೆ ಯೆನಲಾ
ಗಳು ಮನೋಮುದದಿಂದಲೆಂದನುದಂಕಗಿಂತೆಂದ ॥ ೧೧೬

ನೀನು ರಚಿಪುದ್ಯೋಗದೆನ್ನಯ
ಮಾನಸಕೆ ಪರಿತೋಷವಾದುದು
ನಾನು ವೈಶ್ವಾನರನು ನೀ ಭಜಿಸಿದ ಮನೋರಥವು ।
ಹಾನಿಹೊಗದಂದದಿ ಸಹಾಯವ
ನ್ಯೂನವಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವೆನು ಘನ
ಮಾನಸೀಯುಮಹಾತ್ಮ ನಡೆ ತಕ್ಷಕನ ಸ್ಥಳಕೆಂದ ॥ ೧೧೭

ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಪಾತಾಳ ಲೋಕವನ್ನು ದಹಿಸಲು ವಾಸುಕಿ ಮೊದಲಾದವರು ತಕ್ಷಕನಿಂದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಎಂದೊಡಾಕ್ಷಣ ನಡೆದು ಬಂದನು
ನಿಂದು ಕಂಡನು ನಾಗಲೋಕವ

---

1 ನೋಡನೀನಚ್ಚರಿಯು ನೆನಲದ, ಕ. ಗ.

ನಿಂದಿದನು ದಹಿಸುವೆನೆನುತಲಾವೆಡಬನನು ಕರೆದು |
ನಿಂದು ಪರಭಾಗದಲಿ ಪೃಷ್ಠವೆ
ನಂದವೆನಲೂದಿದನು ಹುತವಹ
ನಂದು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದನು ಶಿಖಿಯಾವರಿಸಿತಾಸ್ಥಳವ ‖ ೧೧೮

ನಾಗಲೋಕವನ್ನೈದೆ ತುಂಬಿದು
ದಾಗ ಪ್ರಳಯಾನಳನವೋಲು ಮಿಗೆ
ಬೇಗೆಗಾಱದೆ ವಾಸುಕಿಪ್ರಭೃತಿಗಳು ತಾವಾಗ |
ಆಗಲವರ್ಗಳು ತಕ್ಷಕನ ಕರೆ
ದೀಗ ತಾ ಕುಂಡಲವನೆಂದು ಮ
ಹಾಗಮಜ್ಞಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಸ್ತುತಿಸಿದರು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ‖ ೧೧೯

ಲೇಸು ಲೇಸುವುದಂಕ ಕರುಣಾ
ರಾಶಿ ಗುರುಚರಣಾರವಿಂದೋ
ಪಾಸಕನೆ ಸರ್ವಾಂಗವೇದಾಂಗ್ಯೈಕಶರಣಸಿಧ |
ಯೇಸು ದುರ್ವೃತ್ತಿಯುತರಾದೊಡ[1]
ದ್ವೈಸುವನು ನೀ ಕ್ಷಮಿಸು ನಮ್ಮನು
ಸಾಸಿಗನೆ ನೀ ಸಲಹಬೇಕೆಂದರು ಮಹೋರಗರು ‖ ೧೨೦

ದುರುಳನೀತಕ್ಷಕನದೀತನ
ಭರದ ತಪ್ಪನು ನೋಡಲಾಗದು
ಕರುಣದಲಿ ನೀನೆಮ್ಮ ಸಲಹೆನೆ ನಗುತುದಂಕಮುನಿ |
ಗರುವರಿರ ನಿಮ್ಮಿಂದಲನುಚಿತ
ಬೆರಸುವರೆ ಸಾಕೆನುತಲವರನು
ಕರೆದು ಕಳುಹುತಲಗ್ನಿಯನು ಸಂಸ್ತುತಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ‖ ೧೨೧

ಪರಮಹರುಷದಲಂದು ಬಂದನು
ಗುರುಚರಣಗಳಿಗೊಲಿದು ವಂದಿಸಿ

1 ದುರ್ವೃತ್ತರಾಗಳಾದೊಡ, ಕ. ಗ.

ನಿರುಪಮಿತಭಕ್ತಿಯೊಳ್ ಯಾತನ ವನಿತೆಯೆಡೆಗೈದಿ ।
ಪರಮಪಾತ್ರೆ ಮಹಾತ್ಮೆ ತಂದೆನು
ವರಪತಿವ್ರತೆ ಕುಂಡಲಗಳನು
ಸುರರು ಬಯಸುವರಿದನು ದೊರಕಿತು ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೦೦

ಎಂದು ಮುಂದಿರಿಸಿದನು ಕಂಡಳು
ಮಂದಗಮನೆ ಮನೋನುರಾಗದ
ಲಂದು ಕೈಕೊಂಡಧಿಕಹರುಷೋದ್ರೇಕದಲಿ ಹರಸಿ ।
ಕಂದ ನೀ ಸುಖಿಯಾಗು ನಿನಗೆ ಮು
ಕುಂದ ತೋಱಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪವ
ನಂದವೆನು ನಿನಗೊಲಿದು ಮೆಚ್ಚಲಿ ಶಕ್ರವಿಧಿಶಿವರು ॥ ೧೦೩

ಗುರುವಿನ ಆಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯವಂ ಪಡೆದಿರುವಾಗ ಜನಮೇಜಯಗೆ
ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಕ್ಷಕನ ಅಪರಾಧವಂ ತಿಳಿಸಿದುದಂ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂ
ತಿಳಿದು ನೃಪನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ.

ಅಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಂಡುದಂಕನು
ಬಂದು ಗುರುವಿಂಗೆಱಗಿ ಪೇಳ್ದವ
ರಿಂದನುಜ್ಞೆಯ ಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿಜೇಚ್ಛೆಯಿಂದೀಗ ।
ಸಂದ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯದ ಸುಧರ್ಮದ
ಒಂದಿ ನಡೆದು ಮಹಾನುಭಾವತೆ
ಯಿಂದಿರುತಲಾ ತಕ್ಷಕನ ನೆನೆವನು ಸರೋಷದಲಿ ॥ ೧೦೪

ಧರಣಿಪತಿ ಜನಮೇಜಯಂಗಾ
ಸುರುಚಿರದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪೇಳ್ದುದ
ಪರಮದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದಱಿದಧಿಕಹರುಷದಲಿ ।
ಧರೆಯೊಳಗೆ ತಾನಾಗ ಬಂದಾ
ಭರದ ವೈರದಲಂದು ನೃಪತಿಗೆ
ಪರುಷಕಾರ್ಯಗಳಿಂದಱುಹಲಂದಾತನೊಡಬಟ್ಟ ॥ ೧೦೫

ಮನದೊಳಗೆ ಪಿರಿದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದು
ದನಘಜನಮೇಜಯಗೆ ಖತಿ ಯೆಲೆ
ಮುನಿಗಳಿರ ನೀವ್ ಕೇಳ್ದ ಮಾತಿಂಗುತ್ತರವಿದೆಂದ |

ಜನಮೇಜಯನು ಉದಂಕರ ಉಪದೇಶಾನುಸಾರ ಯಾಗಪ್ರಯತ್ನವಂ
ನಡೆಸುವಿಕೆ.

ಘನಮಹಿಮನೆಂತೆನಿಪುದಂಕನ [1]
ವಿನಯದಿಂ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಬಳಿಕಾ [2]
ಜನಪ ಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆ ನೀವೆನುನಯದಿ ಬಹುದೆಂದ [3] ‖ ೧೬

ಮೊದಲು ತನ್ನಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತನ
ಗೊದವಿದಗ್ಗದ ಕೋಪಪುಟ್ಟುವ
ವಿದಿತದಲಿ ಬಿನ್ನೈಸೆ ಬಳಿಕಲುದಂಕಮುನಿ ಬಂದು |
ಪದುಳದಲಿ ತನಗೊರೆಯಲಾಕ್ಷಣ
ವೊದವಿದುರುಕೋಪದಲಿ ಸದಮಲ
ಹೃದಯ ನಿತ್ಯಾತುಮನ ನೆನೆದು ಮಖಗೆಯ್ಯಲನುವಾದ ‖ ೧೭

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

[1] ಘನವೆನಿಪುದಂಕನನುಮಿಗೆಸತ್ಕರಿಸಿ, ಕ. ಗ.
[2] ವಿನಯವಮಾಡಿಸರ್ಪಾಧ್ವರಕೆನೀ, ಕ. ಗ.
[3] ವನುನಯದಿಬಹುದೆಂದವರ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ, ಕ. ಗ.

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಸರ್ಪಯಾಗವ ಮಾಡಿದನು ರಿಪು
ದರ್ಪಖಂಡನ ಪಾಂಡುಕುಲಮುಖ
ದರ್ಪಣನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿಪಾಲನೊಲವಿನಲಿ ||

ತಕ್ಷಕನ ದ್ರೋಹವಂ ನೆನೆದು ರಾಜನು ಪರಿತಪಿಸುವಿಕೆ.

ಕರವ ಕರದಲಿ ಹಿಡಿದು ಮುಖಿದನು
ಚರಳನಕಟಾ ಪಾಪಿ ತಕ್ಷಕ
ಮರಳಿಚಿದನೇ ವಿಪ್ರನನು ಭೈಷಜ್ಯಕೋವಿದನ |
ಉರುಮಹಾಧನದಾನದಲಿ ಹಗೆ
ಧರಣಿಸುರಸುತನಲ್ಲ ಕೊಯ್ದನು
ಕೊರಳನುರಗನೆನುತ್ತ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಯಾದನವನೀಶ || ೧

ಅವನಿಸುರಸುತ ಶಾಪದಲಿ ಕೊಂ
ದವನು ತಕ್ಷಕನಹುದೆ ನೆಚಿ ಭ
ಸ್ಮವನು ಮಾಡುವೆ ಹಾನಿಯಿಂದಲಿದೇನು ಬದುಕುವೊಡೆ |
ಅವಗೆ ಹಗೆ ಹರಹರ ಮಹಾಪಾ
ಪವನು ಮಾಡಿದೆನೆನುತ ಕಂಬನಿ
ಯವನಿಗಿಟ್ಟಯಲು ಶೋಕಮೂರ್ಛಿತನಾದನವನೀಶ || ೨

ಹೊಳ್ಳುವಾತಿನಲೇನಹುದು ಕೊಲು
ಬಲ್ಲಿರೇ ನೀವವನ ಜೀವವ
ಕೊಳ್ಳದೀಪರಿ ಜೀವಿಸುವ ನಾನಲ್ಲ ದುರ್ಮತಿಯ |

ಹಲ್ಲ ಬಲುಹನು ನೋಡುವೆನು ನೆಱೆ
ಬಲ್ಲ ಮಾಂತ್ರಿಕರುಳ್ಳರೆನುತಲಿ
ಮಲ್ಲಮರ್ದನನೆಂಬಲದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ನೀಕ್ಷಿಸಿದ ‖ ೩

ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸರ್ಪಾಧ್ವರ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲಿರಾ ಯೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಕರೆಸಿದನು ಭೂಪತಿ ಪುರೋಹಿತ
ವರರನಾಪ್ತರಿಗೆಂದನೀಪರಿ
ನಿರುತ ಸರ್ಪಾಧ್ವರವ ಮಾಡ್ವೆನು ನಿಮ್ಮನುಜ್ಞೆಯಲಿ ।
ವರವಿಧಾನವ ಬಲ್ಲಿರಾದೊಡೆ
ವಿರಚಿಸುವುದು ಮಹಾಗ್ನಿಕರ್ಮವ
ನುರಗರಾಜನ ಕುಲವನುರುಹುವೆನೆಂದನವನೀಶ ‖ ೪

ತಾತ ನೋಡು ವಿಷಾಗ್ನಿಯಿಂಮರಿ
ದಾತುರದಲಧ್ವರಮಹಾಗ್ನಿಯು
ಲಾತತಾಯಿಗಳುರಿದು ಹೋಗಲಿ ಧರ್ಮಕಂಟಕರು ।
ಭೂತಳದ ಮೇಲುರಗರೆಂಬರ
ಮಾತನಾಡದವೋಲು ಮಾಡ್ವೆನು
ಕೌತುಕಾಧ್ವರವಿಧಿಯದಾವುದು ಬೆಸಸಬೇಕೆಂದ ‖ ೫

ನಾವು ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆವೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಭಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಎನಲು ನುಡಿದರು ಮುನ್ನ ಕಮಲಾ
ಸನನೆ ವಿಧಿಸಿದನಮರರಿಗೆ ಕೇ
ಳನುಪಮನೆ ವರಸರ್ಪಯಾಗಕೆ ಕರ್ತೃ ನೀನೆಂದು ।
ಮನುಜಲೋಕದಲನ್ಯರಿಲ್ಲದ
ನನುಗೊಳಿಸಿ ನಡೆಸುವ ಸಮರ್ಥರು
ಜನಪ ಬಲ್ಲೆವು ತದ್ವಿಧಾನವನೆಂದರಾದ್ವಿಜರು ‖ ೬

ಬೇಗ ಮಾಡೆಲೆ ತಂದೆ ಕರೆಸು ಮ
ಹಾಗಮಜ್ಞರನಮಲಮಂತ್ರವಿ

ದಾಗತೋದಯವಿಪ್ರರನು ಋತ್ವಿಕುಸದಸ್ಯರನು ।
ಈಗ ಸಂಭಾರವನು ತರಿಸು ಸ
ರಾಗವುಳ್ಳೊಡೆ ತಡವದೇತಕೆ
ತೂಗಿ ನೋಡದಿರೆಂಮನೆಂದರು ನೃಪಪುರೋಹಿತರು ॥ ೭

ನೃಪನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬೆಸಸಲು ಸಂಭಾರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಗಳ ತಕ್ಷಕನ ಹೋ
ಕೊಂದೆನುರಗರ ಕುಲವನೆನ್ನಯ
ತಂದೆಗಾಂ ಮಗನಾದೆ ನಿಂದಿನಲೆನುತ ನೃಪನೆದ್ದು ।
ನಿಂದು ಬೆಸಸಿದನೆಲವೊ ಮಾಡುವೆ
ನಿಂದು ತನ್ಮಖಸಾಧನಂಗಳ
ವೃಂದವನು ತಹುದೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂಗೆ ಪರಿಜನಕೆ ॥ ೮

ಬೆಸಸಲಿಕೆ ತಾ ಮುನ್ನ ಬಂದುದು
ವಿಷಧರಾಧ್ವರಕರ್ಮಸಾಧನ
ವಿಸರವಿದ್ವದ್ದೀಪ್ಯವರಭೂವರದಿಶಾವರರು ।
ಮುಸುಕಿದುದು ವರಯಾಗಭೂಮಿಯು
ನೆಸಗಿದರು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತದಂದದಿ
ಋಷಿವರರು ಮಾಡಿಸಿದರಗಲಕೆ ಕೊಂಡವನು ಶಿಖಿಗೆ ॥ ೯

ಸ್ಥಪತಿಮುಖ್ಯರು ಯಾಗಶಾಲೆಯ
ವಿಪುಳವೆನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದರದಱೊಳು
ನಿಪುಣಮತಿಯೊರ್ವನು ನಿಮಿತ್ತವ ಕಂಡು ಭಯಗೊಂಡು ।

ಈಯಾಗಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ವಿಘ್ನ ಬರುವುದೆಂದು ಬಡಿಗನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ನೃಪತಿಯಧ್ವರಕರ್ಮವಿದು ಕೆ
ಟ್ಟಪುದು ಕಡೆಗೀಡೇಱದೆಂದಾ
ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳು ಸೂಚಿಸಿದನತಿಬಹಳರಭಸದಲಿ ॥ ೧೦

ಹೇಟು ಹೇಟಿದಕಾರು ವಿಘ್ನವೆ
ನೇಟಿಸುವೆರ್ಕೈ ಯೆನಲು ಭೂಸುರ
ಮೌಳಿಮಣಿವಿಪ್ರೋತ್ತಮನದೆಸೆಯಿಂದ ವಿಘ್ನವಿದು ।

ಬಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಬಿಡಬೇಡವೆಂದು ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಕೇಳೆನಲು ಕೇಳುತ್ತ ಪೃಥ್ವೀ
ಪಾಲ ದ್ವಾಸ್ಥನ ಕರೆದು ನೀನೀ
ಕೋಲ ತೆಗೆಯದಿರಱಿಕೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ವಿಪ್ರರಿಂಗೆಂದ ॥ ೧೧

ಅರಿದೆಸಿಸಿದ ಗೃಹವಿತರ್ದಿಕೆಯುಂ
ಹೊಱುವುದೇ ಕೇಳ್ ಭೂಮಿಲಂಬದ
ನೆರವಿಯುಂ ಋತ್ವಿಕ್ಸಭಾಸದವರ್ಗದುತ್ಸವದ ।
ಭರಿತಲಕ್ಷ್ಮಿಯನೇನನೆಂಬೆನು
ಪರಮಋಷಿಮುಖ್ಯರಲಿ ಋತ್ವಿ
ಗ್ವರಮಹಾಕರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಸಿಯೋಗವನು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೨

ಚಂಡಕೌಶಿಕನೆಂಬವನು ಕೈ
ಕೊಂಡನಾಹೋತೃತ್ವವನು ಕೈ
ಕೊಂಡನುದ್ಗಾತೃತ್ವವನು ಪರಜೈಮಿಸಿವ್ರತಿಪ ।
ಮಂಡಿಸಿದನಾಬ್ರಹ್ಮಪದದಲಿ
ಪಂಡಿತನು ಭಾರ್ಗವನು ನೆಱೆ ಕೈ
ಕೊಂಡನಾಧ್ವರ್ಯವನು ಪಿಂಗಳಮುನಿಯು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೩

ತಿಳಿಯೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮುದ್ಗಲ
ನಲಘುಮುನಿ ನಾರದನು ಕಶ್ಯಪ
ಕುಲಯುತನು ವರದೇವಲಚ್ಯವನಕಣ್ವಪಟುಭಟರು ।
ಅಲಘುಮತಿ ಗಾಲವನು ಕೋಮಲ[1]

---

1 ಗಾಲವನುಕೋ, ಕ. ಗ.

ಲಲಿತನನುಪಮ [1] ದೇವಶರ್ಮನು
ಜ್ವಲಿತಜಠರಶ್ವೇತಕೇತು ಸದಸ್ಯರಿವರೆಂದ ‖ ೧೪

ಇವರು ಶಿಷ್ಯಜನಪ್ರಶಿಷ್ಯ
ಪ್ರವರಜನಸಹಿತಾಮಹಾಧ್ವರ
ಭವನದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು ವಿಮಲಸದಸ್ಯರೆಂದೆನಿಸಿ ।

ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಋತ್ವಿಕ್ಸಭಾಸದರಿಂದ ಕೂಡಿ ರಾಜನು ಯಾಗವಂ ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಅವನಿಪತಿ ಕೈಕೊಂಡನಂತಾ
ಸವನ ದೀಕ್ಷೆಯನತುಳಪನ್ನಗ
ನಿವಹ ಬೆದರಲು ಹೋಮವನು ತೊಡಗಿದರು ಋತ್ವಿಜರು ‖ ೧೫

ಕರಿಯ ವಸ್ತ್ರವ ಧರಿಸಿ ನೊಸಲಲಿ
ಕರಿಯ ತಿಲಕವನಿಟ್ಟು ರೌದ್ರದೆ
ವರಭಯಂಕರನಯನಬದ್ಧಭ್ರುಕುಟಭ್ರೂನಿಕರ ।
ಕರೆದರುರಗವ್ರಾತವನು ಮೋ
ಹರಿಸಿ ವಹ್ನಿಜ್ವಾಲೆ ಗಗನಕೆ
ಥರವಿಡಿದು ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ವಿಪ್ರರು ಘೋರಮಂತ್ರದಲಿ ‖ ೧೬

ಆಗ ಉದಂಕಮುನಿಯು ಬರುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಸಮಯದಲುದಂಕನು
ನೊಂದ ಮೃಗಪತಿಯಂತಕರುಣದೆ
ಕಂದು ಬಿಡುವುದ್ದಂಡತಕ್ಷಕ ಮಡಿವ ತೆಱನೆಂತೋ ।
ಇಂದು ನಾಮದ ನೋಪ್ಪೆವೆಂದಾ
ಸಂದಶಿಷ್ಯವ್ರಜಸಹಿತಲಾ
ನಂದ ಮಿಗೆ ತಾನಯ್ದೆ ಮಖಕನುಕೂಲನೆನಿಸಿದನು ‖ ೧೭

---

1 ಮುಳನೆಸಿತನಾ, ಕ. ಗ.

ನಾನಾರೀತಿಯಿಂದ ಸರ್ಪಗಳು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲಿ ಬೀಳುವಿಕೆ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಮುನಿಪ ಮಂತ್ರಾ
ಧೀನವಲ್ಲಾ ಲೋಕ ವಿಪ್ರಮ
ಹಾನುಭಾವವನಱಿವರಾರಾಕ್ಷಣದಲಹಿನಿಕರ ।
ಸ್ಥಾನಕಂಪಿತವಾಯ್ತು ಗತಿಯಿ
ನ್ನೇನು ಕೆಟ್ಟೆವೆನುತ್ತ ಶೋಕದೆ
ಹಾನಿಮುಖರೊರಲುತ್ತ ಬಂದರು ಗಗನಮಂಡಲಕೆ ॥ ೧೮

ಹಲವು ಸುತ್ತನು ಸುತ್ತಿ ತೆಕ್ಕೆಯ
ವಳಯದಲಿ ತಲೆಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳಂ
ದಲೆದು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬೀೞುತಲಿರ್ದುದಗ್ನಿಯಲಿ ।
ಕೆಲರು ಕೆಲವರ ಹಿಡಿದು ಹೊಕ್ಕರು
ಕೆಲಕೆಲರು ಮಕ್ಕಳನು ಕರೆಯುತ
ಳಲುತ ಸಂಕುಳವಾಯ್ತು ಸರ್ಪವ್ರಾತವಭ್ರದಲಿ ॥ ೧೯

ಕೆಲರು ವಿಷ್ಠಿಸುತಭ್ರದಲಿ ಕೆಲ
ಕೆಲರು ಮೂತ್ರಿಸುತೊಡಲು ಕಂಪಿಸೆ
ಕೆಲರು ಕಾಱುತ ರಕುತವನು ಪೀರ್ದುವನು ಕೆಲಕೆಲರು ।
ಕೆಲರು ಬಾಲವನೂಱಿ ಮತ್ತಾ
ಕೆಲರು ತಲೆಗಳನೂಱಿ ತೆಕ್ಕೆಯ
ವಳಯುವನು ಕೆಲರೊಱೆ ಬೀೞುತ್ತಿರ್ದರುರಿಯೊಳಗೆ ॥ ೨೦

ಹೆಡೆಗಳುರಿದವು ವರಫಣಾಮಣಿ
ಸಿಡಿದು ಹಾಱಿದುದುರಿಯ ಹೊಯ್ಲಲಿ
* ಕಿಡಿಗಳಂತಿರೆ ಠಣಠಣತ್ಕಾರಗಳು ರಂಜಿಸಲು ।
ಅಡಸಿ ಬೆಂದುದು ಭೋಗಿಭೋಗದ
ಗಡಣದಭ್ರದಲೆಂಟುದೆಸೆಯಲಿ
ತಡವಿಡುತ ಸೀಕರಿಸಿದುದು ಧೂಮೋಳಿಧೂಳಿಡಲು ॥ ೨೧

* ಕಿಡಿಗಳಂತಿರ ರಕ್ತಸೀದವು ಗಱಿಹರಿದು ಕಡೆದು, ಗ.

ಬಸೆಯು ನದಿಗಳು ಬೀದಿವರಿದವು
ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ನಿಲಲಱಿಯದಾಯ್ತು
ವಸುಧೆ ಸುತ್ತಲು ಮಸಗಿಮದು ದುರ್ಗಂಧ ವೃತಿಯಿಂದ ।
ಬೆಸನಿಗಳು ಬೇಳದರು ಬೇಸರ
ದುಸುರಲರಿದೆನೆ ಪನ್ನಗರ ಕುಲ
ವಿಸರವನು ವಿಧಿಕೋವಿದರು ಕೆಂಗೆಡಿಸಿದರು ಜಗವ ॥ ೭೦

ಅತ್ತಲನ್ನಗ ಪನ್ನಗನ ತನು
ಹೊತ್ತಿದುದು ಸಂತಾಪವಹ್ನಿಯು
ನುತ್ತರಿಸುವೆನದೆಂತೊ ನರಪತಿ ಮಾಡಿದನು ಮಖವ ।

ತಕ್ಷಕನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮರೆಹೊಗುವಿಕೆ.

ಮೃತ್ಯುವಿದು ಹಾ ಯೆನುತ ಹೋದನು
ವೃತ್ರವೈರಿಯ ಹೊರೆಗೆ ರಕ್ಷಿಸು
ಭೃತ್ಯನನು ಮಱೆಹೊಕ್ಕೆನೆಂದನು ನಡುಗಿ ಸುರಪತಿಯ ॥ ೭೩

ಅಂಜಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ತಾ ಪವಿ
ಪಂಜರವು ನಿನಗಿನ್ನು ಯಾಗಧ
ನಂಜಯನು ಸುಡುವನೆ ನಿಜಾಂಘ್ರಿಸಮಾಶ್ರಿತರನಕಟ ।
ಅಂಜಲಿಸಬೇಡೆನುತ ದಾನವ
ಭಂಜನನು ಮಸ್ತಕದಲಭಯಕ
ರಾಂಜಲಿಯನಿರಿಸಿದನು ಸುಖದಿಂದಿರ್ದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೭೪

ವಾಸುಕಿಯು ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಜರತ್ಕಾರುವು ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಯಾಗವಿಘ್ನ ಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹುವಿಕೆ.

ಹೋದವರನೀಕ್ಷಿಸುತ ವಾಸುಕಿ
ಗಾದುದಂತಸ್ತಾಪ ಮನದಲಿ
ತೀದುದಿನ್ನೇನುರಗಕುಲ ನೆಱೆ ಬೆಂದುದವನಿಪನ ।
ಬೀದಿಗಿಟೆ ನಲುರಿದು ಹೋದಂ

ತಾದುದೆಮಗಿನ್ನೇನು ಗತಿ ಕರೆ
ವೈದುನನ ಮಗನೆಲ್ಲಿ ಯೆಂದನು ತಂಗಿಯನು ಕರೆದು ॥ ೨೫

ಕಳುಹು ಕಳುಹೆಲೆ ತಂಗಿ ಮಗನನು
ಕಳುಹು ತಡೆಯದೆ ಕಳುಹು ತನ್ನಸು
ವುಳಿವುದಾತನ ಕಯ್ಯಲದಲೇ ತಾಯೆ ಕಳುಹೆನಲು ।
ನಳಿನಲೋಚನೆ ಯೆಲ್ಲವನು ನೆಱೆ
ತಿಳಿಹಿ ಪೂರ್ವಾಪರವನವನಿಪ
ನಲಘುಮಖಭಂಗವನು ಮಾಡೆಂದಳು ನಿಜಾರ್ಭಕಗೆ ॥ ೨೬

ಇದು ನಿಮಿತ್ತವೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ
ಮದುವೆಯನು ಮಾಡಿದರು ತನ್ನನು
ಬದುಕುವಭಿಲಾಷೆಯಲಿ ವಾವಂದಿರು ಮಹಾಮುನಿಗೆ ।
ಪದುಮಭವನಾಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದ ಗಡ
ತ್ರಿದಶಂಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಕುಲವಿದು
ಬದುಕುವುದು ಗಡಬೇಗ ಮಾಡೆಂದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೨೭

ಬೇಗಲೆಂದೇನೆಂಬೆ ನಿಲಿಸುವೆ
ನೀಗಳಂತಿರೆ ಭೂಮಿಪಾಲನ
ಯಾಗವನು ನೀನೇತಕಂಜುವೆ ತಾಯೆ ತನ್ನಳವ ।
ತೂಗಿ ನೋಡಿದರಡವಿಯಲ್ಲಾ
ಭೋಗಿಭೂಷಣನೊಂದುಬಾರಿಗೆ
ಭೋಗಿಕುಲವನು ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂದೆನುತ ಪೊಱಮಂಟ ॥ ೨೮

ಕಾಲಿಗೆಱಗಲು ಹರಸಿ ಪನ್ನಗ
ಪಾಲನಪ್ಪಿದನಳಿಯನನು ಕ
ಣ್ಣಾಲಿಗಳು ನೀರೇಱಲಧಿಕಾನಂದಭಾವದಲಿ ।
ಪಾಲಿಸೆನ್ನನು ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕ

ಮೌಳಿರತ್ನವೆ ನಿನ್ನ ಕೈಲೆಡೆ
ಹೊಳಿದರ್ಥವಿದೆಮ್ಮ ಜೀವನವೆಂದನುರಗೇಂದ್ರ ॥ ೭೯

ಏತಕಂಜುವೆ ಮಾವ ಬಱಿದೇ
ಕಾತರಿಸದಿರು ತನ್ನ ಮೇಲಾ
ಭೂತನಾಥನ ಕರುಣವುಂಟಂಜದಿರು ನೀನೆನುತ ।
ಮಾತೆ ಮಾತುಳರಂಘ್ರಿಗೆಱಗಿಯು
ಭೀತನೆದ್ದನು ಬೀೞುಕೊಂಡಾ
ಭೂತಳಾಧಿಪನಧ್ವರಕೆ ನಡೆತಂದನೊಲವಿನಲಿ ॥ ೩೦

ಆಸ್ತೀಕನು ಯಾಗಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಗೆ ಬರಲು ಒಳಗೆ ಬಿಡದಿರಲು ನಾನಾ
ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾಗವನ್ನೂ ರಾಜನನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯನಧ್ವರ
ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋ ನಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಪಡಿವಳನಡ್ಡವಿಸಲಿದು ಮಾರಿಯಾಯ್ತೆನುತ ।
ನಿಂದನಲ್ಲಿಯೆ ಯಾಗಶಾಲೆಯ
ಮುಂದೆ ನೃಪನಾ ಯಜ್ಞವನು ಮುನಿ
ವೃಂದವನು ಹೊಗೞಿದನು ವಿನಯೋಪೇತನೆಂದೆನಿಸಿ ॥ ೩೧

ಯಮನ ವರುಣನ ವೈಶ್ರವಣನಾ
ಕಮಲತನಯನ ರಂತಿದೇವನ
ಹಿಮಕರನ ಗಯನೃಪನ ನೃಗನಜಮೀಢಲೋಹಿತನ ।
ವಿಮಲದಶರಥನಂದನನ ಭೂ
ರಮಣಧರ್ಮಾತ್ಮಜನ ಭರತನ
ಸಮಮಹಾಯಜ್ಞಂಗಳೀನೃಪಯಜ್ಞಕೊರೆ ಯೆಂದ ॥ ೩೨

ಈಸಮಾಹಿತಮಖಕೆ ತೇಜೋ
ರಾಶಿ ಮುನಿಕುಲವರ್ಯ ವೇದ
ವ್ಯಾಸನಲ್ಲಾ ವರಸದಸ್ಯನು ಭುವನಭೂಸುರರು ।

ಈ ಸಕಲಋತ್ವಿಜರು ಮುಖ್ಯರು
ಲೇಸನೊಡವಿಟ್ಟಂತೆ ನೆರೆದಿರೆ
ಯೇಸು ಧನ್ಯನೊ ಭೂಪವರ ಯಜಮಾನನಕಟೆಂದ ॥ ೩೩

ಏನನೆಂಬೆನು ಸಕಲದಿವಿಜರಿ
ಗಾನನವೆಲಾ ಪಾವಕನು ಪವ
ಮಾನಸಖನಾ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯಿವನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಮಾನವೇಂದ್ರನ ವರಮನೋರಥ
ದಾನಿಯಲ್ಲಾ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮಕೃ
ಶಾನುವುಖ್ಯಾನಲಸುನಾಮನನಂತಗುಣನೆಂದ ॥ ೩೪

ಆರು ನೀನೆಲೆ ಭೂಪ ಸಾಕ್ಷಾ
ದ್ವಾರಿಜಾಸನನೋ ಮಹೇಂದ್ರನೊ
ಘೋರನಯನನೊ ಮೇಣು ವಿಷ್ಣುವಿನಂಶಸಂಭವನೋ ।
ಆರು ನೆನೆವರು ಮಖವನಿದಮೋ
ಣಾರು ಮಾಪ್ಪರು ಸವಿಧೆಯಾಯ್ತು ಮ
ಹೋರಗರ ಕುಲ ನಿನ್ನ ಹೋಲುವ ನೃಪನದಾರೆಂದ ॥ ೩೫

ಭೂಪವರ ಖಟ್ವಾಂಗ ನಹುಷದಿ
ಳೀಪ ಮಾಂಧಾತೃಪ್ರಮುಖಮಹಿಪ
ರೀಪರಿಯು ಮಖವರವ ಮಾಡಿದರುಂಟೆ ಪೂರ್ವದಲಿ ।
ಭೂಪ ತೇಜೋನಿಧಿಯೆ ವರಧೃತಿ
ರೂಪಗುಣಸುಂದರನೆ ತನ್ನಾ
ಳಾಪವನು ಚಿತ್ತೈಸು ವಿಕ್ರಮಶೌರ್ಯವಾರಿಧಿಯೆ ॥ ೩೬

ರವಿಯ ವೊಲು ತೇಜೋಭರದಲಿಹು
ತವಹಗೆಣೆ [1] ದುರ್ದರ್ಶತೆಯಲಿಂ
ದುವಿನ ವೊಲು ಸೌಖ್ಯದಲಿ ಶಕ್ರನ ವೊಲು ಪ್ರಭುತ್ವದಲಿ ।

---

[1] ಪಾವಕನವೊಲು, ಕ. ಖ.

ಭವನ ವೋಲಾಸುಪ್ರಸಾದದ
ಅವನಿಯ ವೊಲು ಕ್ಷಮೆಯಲಿ ಹುತ್ತಶಿ
ಶುವಿನ [1] ವೋಲಾಯತಿಯಲಿ ವಸಿಷ್ಠಗೆಣೆ ಶಾಂತಿಯಲಿ ॥ ೩೭

ಸಮತೆಯಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತು ನೀನೇ
ಕಮಲಭವನೆಲೆ ಭೂಪ ಧರ್ಮದ
ಮಮತೆಯಲಿ ಯಮನಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಂಗಳಲಿ ಧರಣಿಜೆಯ ।
ರಮಣನಖಿಳೈಶ್ವರ್ಯದಲಿ ಶಿವ
ನಮಲಶೌರ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯಲಿ [2] ಸಂ
ಭ್ರಮದಲಿರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತು ನಾರಾಯಣನು ನೀನೆಂದ ॥ ೩೮

ರಾಜನು ಈತನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆಯಲು ಮತ್ತು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಆರನಾರೋ ಸ್ತುತಿಸುವವ ನೀ
ಭೂರಿಮಖವನು ಋತ್ವಿಜರನಾ
ಘೋರಭೂಭುಜನೆನ್ನನೇತಕೆ ಶೌರ್ಯವೇನೆನುತ ।
ಭೂರಮಣನಾತನನು ಕರೆ ಕರೆ
ಕಾರಣವ ಬೆಸಗೊಂಬೆನೆನಲಾ
ದ್ವಾರಪಾಲರು ಹುಗಿಸಿದರು ವಹಿಲದಲಿ ಭೂಸುರನ ॥ ೩೯

ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಹೇಳಲಿ
ಸಚ್ಚರಿತ ಮನದಿಚ್ಛೆಯಾವುದು
ಮುಚ್ಚು ಮಱೆಯಕೀವನಭಿಮತಸಿದ್ಧಿಯನು ನಿನಗೆ ।
ಅಚ್ಯುತಾಂಘ್ರಿಯೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಬೇಡಿದ
ನೊಚ್ಚು ತೀವೆನು ತನ್ನ ಧರೆಯನು
ನಿಚ್ಚಯದಿ ಸರ್ವಸ್ವವನು ಹುಗೆ ಚಿಂತೆ ಬೇಡೆಂದ ॥ ೪೦

---

1 ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ, ಕ. ಖ.

2 ಶಮಗುಣವೀರ್ಯ ಶೌರ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯಲಿ, ಕ, ಖ.

ವಸುಮತೀವಲ್ಲಭನೆ ನಿನಗಿದು
ಪೊಸತೆ ಪಾಂಡುನೃಪಾಲವಂಶ
ಪ್ರಸರಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕನಲ್ಲಾ ತಂದೆ ನೀ ದಿಟಕೆ ।
ಎಸೆವ ಗುಣವಿಸಿತಿಲ್ಲದಿರೆ ಸುರ
ವಿಸರಸನ್ನುತಪಾದಪೀಠನು
ವಶವಹನೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನು ನಿಮಗೆಂದ ॥ ೪೧

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸೂಚನೆ.

ಲೋಕ ಬೆದರಲು ಮೊಬ್ಬಿ ಸರ್ಪಾ
ನೀಕಮುಖವನು ಮಾಣಿಸಿದನಾ
ಸ್ತೀಕಮುನಿ ಮುಂಕೊಂಡು ಸಲಹಿದ ಸಕಲಬಾಂಧವರ ॥

ವಿಪ್ರವಚನದಿಂದ ಸಂತೋಷಿಸಿ ವಿಪ್ರನನ್ನು ರಾಜನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಶೌನಕ ವಿಪ್ರವಚನವ
ಕೇಳುತವೆ ಹಿಗ್ಗಿದನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನೊಲವಿನ ದಾಸರಹ ನಿಜಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ ।
ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಫಲವೇನು ಸಭ್ಯರ
ಜಾಲವೆನು ನೋಡುತ್ತ ಭೂಪತಿ
ಬಾಲನಲ್ಲಿವನಧಿಕವೃದ್ಧನೆ ಯಾಗಬೇಕೆಂದ ॥ ೧

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ವಕಥನವ
ಬಲ್ಲನೆಂತೀ ಹಸುಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ವಲ್ಲಭನ ಕೀರ್ತಿಯನು ವಾರ್ತೆಯನರಿವನಿವನೆಂತು ।

ಸೊಲ್ಲು ಸರಿಯಾಯಿತ್ತೀವನೇನನು
ವಲ್ಲಭನೆ ಹೇಳೆನುತ ಕರಪುಟ
ಪಲ್ಲವಕ್ಕೊಸರಿಸಿದನಂಗವ ವಿಪ್ರಪುಂಗವನ ॥ ೧

ಇತ್ತಲಾದ್ವಿಜನೊಡನೆ ಮಾತಾ
ಡುತ್ತ ಕಂಡನು ತಿರುಗಿ ವರಭೂ
ಪೋತ್ತಮನು ಬೆಸಗೊಂಡನಂದಾ ಚಂಡಕೌಶಿಕನ ।

ಬಳಿಕ ರಾಜನು ಯಾವಯಾವ ಸರ್ಪಗಳು ಹುತವಾದವೆಂದು ಕೇಳಲು ಕೌಶಿಕರ ಉತ್ತರ.

ಮತ್ತೆ ಬೆಂದವರಾರು ಬಹುದು
ರ್ವೃತ್ತರತರೀ ಶಿಖಿಗೆ ಹೇಳಿದ
ತುತ್ತಲಾತಕ್ಷಕನು ತಡೆದನಿದೇನು ಹೇಳೆಂದ ॥ ೩

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬೆಂದವರ ಹೆಸರುಗಳು.

ಎಂದೊಡೆಂದನು ಹೋತೃ ಲೆಕ್ಕಿಸ
ಲಿಂದುಧರಗರಿದನಲಮುಖದಲಿ
ಬೆಂದವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನು ಮಿಕ್ಕವರಳವೆ ಮುಖ್ಯರನು ।
ತಂದೆ ಕೇಳಾವಾಸುಕಿಯು ನಿಜ
ನಂದನರು ಹದಿಮೂರುಲಕ್ಷದ
ಮಂದಿ ಬಿದ್ದರು ಗಿರಿಶಿಖರಸಂನಿಭರು ಕೇಳೆಂದ ॥ ೪

ಅಳಿದರಷ್ಟಾದಶಮಹೋರಗ
ಕುಲಪತಿಗಳಾ ತಕ್ಷಕಾತ್ಮಜ
ರಲಘುವಿಷವೀರ್ಯೋದ್ಭಟ[1]ರು ಗಿರಿಶೃಂಗಸಂನಿಭರು ।
ಬಲವದೈರಾವತಮಹೋರಗ
ಕುಲದಲೀರೈವರು ಹುತಾಶನ
ನೊಳಗೆ ಮುಗ್ಗಿದರುಗ್ರವಿಷದೋಷರು ಜಗತ್ತ್ರಯದಿ ॥ ೫

1 ರ್ಯೋತ್ಕಟ, ಗ.

ಹೊತ್ತಿದರು ಕೌರವ್ಯಕುಲದಲಿ
ಹತ್ತು ಹುತವಹಮುಖದಲಱಿವೊಡೆ
ಮತ್ತಗಜಸನ್ನಿಭರು ನಾನಾವರ್ಣಸಂಯುತರು ।
ಮತ್ತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಂಕಕುಲ ಮೂ
ವತ್ತು ನಾಲಕು ನಾಗಪತಿಗಳು
ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಮಾಱಿದರು ತನುವನು ಘೋರವಿಕ್ರಮರು ॥ ೬

ಕನಕವರ್ಣದ ವಿನುತಪಿಂಗಲ
ದಿನಪತೇಜದ ರೂಪ್ಯವರ್ಣದ
ಘನತರಶ್ಯಾಮಾಕೃತಿಯು ಕಾಮಸ್ವರೂಪಿಗಳು ।
ಅನಲನೆಱಕದ ಕಣ್ಣ ಕೆಂಪಿನ
ಕೊನರು ಗಿಡಿಗಳ ವಿಷದ ಹೊಗೆಗಳ
ಹೊನಲ ಹೊಗೆಗಳ ದುರುಳರೊಡೆ ಮುಗ್ಗಿದರು ಶಿಖಿಯೊಳಗೆ ॥ ೭

ಎರಡುಯೋಜನದೀರ್ಘದೇಹರು
ನಿರುತ ಯೋಜನಗಳ ಶರೀರರು
ಗಿರಿನಿಭರು ಪಾವಕನಿಭರು ರವಿನಿಭರು ಶಶಿನಿಭರು ।
ಎರಡು ಹೆಡೆಗಳ ಮೂರುಫಣೆಗಳ
ತರದೊಳೈದಾಱೇೞು ಹೆಡೆಗಳ
ದುರುಳದುಷ್ಟೋರಗರು ಮುಗ್ಗಿದರಗ್ನಿಯೊಳಗೆಂದ ॥ ೮

ಲೆಕ್ಕವನು ತಾನೀಗಲಱಿಯೆನು
ಹೊಕ್ಕವರ ಹೊಗುವವರ ಬಾರಿಯು
ತೆಕ್ಕೆಯನು ಮಂಡಳಿಸಿ ನಭದಿಂದೊಱಲುತಿಳಿಯುವರ ।
ಮಕ್ಕಳನು ಮಱುಮಕ್ಕಳನು ಹೆ
ಮ್ಮಕ್ಕಳನು ಹೋಮಿಸಿದೆವಾವುದ
ಶಕ್ಯವೆಮಗೆಲೆ ಭೂಪ ಕಾಣೆವು ತಕ್ಷಕನನೆಂದ ॥ ೯

ರಾಜನು ಬೆಂದ ಸರ್ಪಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿ ತಕ್ಷಕನು ಏಕೆ ಬೀಳಲಿ
ಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲು ಇಂದ್ರಾಶ್ರಯದಿಂದ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಹಗೆಯ ಮೂಲಿಕೆ ಯುಳಿದುದೇತಕೆ
ಮಗುವ್ರುತನವನು ಮಾಣ್ಪಿರಕಟಾ
ನಗೆಯಲಾ ಕೊಂದವನ ಕೊಲದಿರಲೇಕೆ ನೀವೆನಲು |
ಮುಗುಧ ಭೂಪತಿ ಕೇಳುತೆಮ್ಮಲಿ
ಮಗುವ್ರುತನವಿಲ್ಲಿಂದ್ರನಾತನ
ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿರುತಿಹನು [1] ಬಿಡ ಶರಣಾಗತನನೆಂದ || ೧೦

ಕೊಟ್ಟನಾತಂಗಾತನಭಯುವ
ಶಿಷ್ಟನವನೆಂದೊಲಿದು ಭೂಪತಿ
ಯಿಷ್ಟಿಯಲಿ ನೀ ಬೀಳದಿರು ತಾಸಿತ್ತ ವರವೆಂದು |
ವಿಷ್ಟಪೇಶ್ವರನಾತನನು ಹಿಂ
ದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತಿಹ [2] ಸುಧರ್ಮಾ
ವಿಷ್ಟನನು ತಾವರಿವೆವೆಂದರು ಋುತ್ವಿಜರು ನೃಪಗೆ || ೧೧

ರಾಜನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪದಿಂದ ಇಂದ್ರಸಹಿತನಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ
ಬೀಳುವಂತೆ ವಿಧಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಐಸಲೇ ತಪ್ಪೇನು ವರವನು
ಬಾಸೆ [3] ಕೊಟ್ಟನೆ ತಕ್ಷಕಂಗಾ
ವಾಸವನು ಲೇಸಾಯ್ತು ಲೇಸಾಯ್ತಿದುವೆ ಲೇಸಾಯ್ತು [4] |
ತಾ ಸಹಿತ ಬೀಳಲಿ ಸಮೃದ್ಧ ಹು
ತಾಶನನ ಮುಖಕೆನುತ ಭೂ
ಮೀಶನಾಋುತ್ವಿಜರಿಗೆಂದನು ಹೋಮಿಸುವುದೆಂದು || ೧೨

---

[1] ಜೈಧಾನೆ, ಕ. ಖ. ಗ.
[2] ಜೈಧಾನೆ, ಕ. ಖ. ಗ.
[3] ಹಾಸಿ, ಕ. ಖ.
[4] ಸೊಗಸಾಯ್ತು, ಗ.

ಅರೀತಿ ಮಾಡಲು ಇಂದ್ರನು ಭಯದಿಂದ ತಕ್ಷಕನನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ.

ಅಹುದು ಭೂಪನ ಮಾತು ತಪ್ಪದು
ಕುಹಕಿಗಭಯವನಿತ್ತೊಡೇನಾ
ಯ್ತುಹಿತನು ಘಡಮೃಡನ ಮಱಿಹೊಗೆಯು ಕೊಲುವೆವೆಂದೆನುತ।
ವಹನದಲಿ ಬೇಳಿದಲಿ ಬರಲಾ
ಕುಹಕಿ ಮೇಣಿಲ್ಲದೊಡೆ ಸುರಪತಿ
ಸಹಿತ ಬೀಳುವುದೆನುತ ಕರೆದರು ಮಂತ್ರಕೋವಿದರು ॥　　೧೩

ನಡುಗಿದನು ದೇವೇಂದ್ರನೊಡಲೊಳ
ಗುಡಿದುದಲಗೆನೆ ಮೇಣು ಸುಣ್ಣವ
ನಿಡಿಯನುಂಗಿದವೋಲು ಬೆಂದನು ನೊಂದನಡಿಗಡಿಗೆ ।
ಹಿಡಿದು ನೂಕಿದವೋಲು ಸುರಸಭೆ
ನಡುಗಲೇಱುದ ಸಿಂಹಪೀಠವ
ತಡೆದುರಗನನು ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ತೊಡಕು ಬೇಡೆನುತ ॥　　೧೪

ಆಶ್ರಯ ತಪ್ಪಲು ತಕ್ಷಕನು ಸಂತಾಪದಿಂ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು ಬರುವಿಕೆ.

ಸುಡು ಬದುಕಲೇಕಿನ್ನು ಮೂಜಗ
ಕೊಡೆಯ ನಾನೆಂದೆನ್ನ ಮಱಿ ಹೊ
ಕ್ಕೊಡೆ ಗತೋದಕಸೇತುವಾದುದು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ।
ಪೊಡವಿಯಮರರು ಕೊಂದರೆನುತವೆ
ತಡೆಯದೇಱಿ ವಿಮಾನವನು ನಭ
ದೆಡೆಗೆ ಬಂದನು ಬಹಳಸಂತಾಪದಲಿ ಸುರನಾಥ ॥　　೧೫

ಇಂಬಿನಲಿ ಬೀಳುತ್ತ ನುಗ್ಗಿಯ
ಕೊಂಬ ಹಿಡಿದಂತಾಯ್ತು ಕೆಟ್ಟೆನು
ನಂಬಿ ನಯನಸಹಸ್ರನನು ತಾನೆನುತ ತಕ್ಷಕನು ।
ಅಂಬರಕ್ಕೆಯ್ತಂದನೊಡಲಲಿ
ತುಂಬಿದಂತಸ್ತಾಪ ಶಿಖಿಯಲಿ
ಬಂಬಲಿನ ಬಲುಗಿಡಿಯ ಧೂಮದ ಧಾಳಿಗಿದಿರಾಗಿ ॥　　೧೬

ಉರುಳುತುರುಳುತಜಾಂಡಮಂಡಲ
ಬಿರಿಯಲೆಂದರು ತನಿಯ ಹೊಗೆಗಳ
ಹೊರಳಿಯಲಿ ಹೊಡಕರಿಸಿ ಮಂಡಳಿಸುತ್ತ ನೀಗುರುತ ।
ಕರೆಕರೆದು ಬಸವೇಱದು ನೆಱೆ ಕಂ
ಡರಿಗೆ ಕಾರುಣ್ಯವನು ತೋಱು
ತ್ತುರಗರಾಜನು ಸಿಗುಳಿಕೆಯ ಸಸಿಯಾದನಭ್ರದಲಿ ॥ ೧೭

ಬೆಂಕಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಮರೆಹೋಗಲು ಆಸ್ತೀಕನು ತಕ್ಷಕನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಉರಿಯ ಸಮ್ಮುಖಕೇಱಯುತೇಱಯುತ
ಭರದಲಂಬರಗತಿಗೆ ಗಮಿಸುತ
ತಿರುಗಿ ಸುರನಾಥನನು ನೋಡುತ್ತ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳನುತ ।
ಹೊರಳುತಿರ್ದನು ಹೊಗೆಯೊಳಗೆ ಖೇ
ಚರರು ಹಾ ಹಾ ಕೆಟ್ಟನುರಗೇ
ಶ್ವರನುರಿದನೆನೆ ಕಂಡನಾಸ್ತಿಕನಾದ ದುಸ್ಥಿತಿಯ ॥ ೧೮

ಹೋ ಹೊ ನಿಲುನಿಲ್ಲೆನುತಲಾನಿಜ
ಬಾಹುದಂಡವ ನೆಗಹಿದನು ಮುನಿ
ಸಾಹಸಿಗನೇತಕ್ಕೆ ಬಾರನು ಪಾವಕನ ಮುಖಕೆ ।

ತಕ್ಷಕನು ಏಕೆ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲು ಯಾಚಕನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಬೀಳುವನೆಂದು ಪುರೋಹಿತರ ಉತ್ತರ.

ದ್ರೋಹಿ ತಕ್ಷಕನೆಂದು ನೃಪವರ
ನಾಹಿತಾಗ್ನಿಗಳಿಂಗೆ ಬೆಸಸಲು
ದೇಹಿಯೆಂಬವಗಿತ್ತ ಬಱಕಿನ್ನಹುದು ಖಳದಹನ ॥ ೧೯

ಸುಡುವುದರಿದಲ್ಲಹಿಪನನು ನಭ
ದೊಡೆಯನಲ್ಲಿಂ ಬಂದನಿದೆ ಯಿದೆ
ಕೊಡು ಕುಮಾರಂಗಿಷ್ಟವರವನು ಮುನ್ನ ನೀನೆನಲು ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನಿನಗೇನಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ನುಡಿದನೇನಿಷ್ಟಾರ್ಥ ಹೇಳೆನೆ
ಸುಡದಿರಹಿಗಳ ನಿನ್ನ ಮಖಕೀ
ತಡೆಯುದಿಹುದಿದಱಿಂ ಮದೀಪ್ಸಿತವರವಿದೇ ಯೆಂದ ‖ ೨೦

ಏನು ಹೇಳೆನೇನು ಹೇಳು ಮ
ಹಾನುಭಾವನೆ ಧರಣಿಯಮರನ
ಸೂನುವಲ್ಲವೆ ನೀನು ಹೇಳ್ವೈ ತಂಗೆ ಏಂ ನಿನಗೆ ।
ಹಾನಿ ಹೇಳಿನ್ನೊಂದ ಬೇಡೆನೆ
ತಾನಱಿಯೆನಿನ್ನೊಂದಗಿಂದನು
ಮಾನವೇಶ್ವರ ಸಲಿಸು ಕೃಪೆಯುಂಟಾದೊಡೆನಗೆಂದ ‖ ೨೧

ರಾಜನು ಋತ್ವಿಜರು ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಹೇಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ ಅವರೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಯಾಗ ಮುಗಿಸು ಎನ್ನುವಿಕೆ.

ಹೇಳಿರೈ ಋಷಿವರರು ಸಭ್ಯರು
ಹೇಳಿರೈ ಋತ್ವಿಜರು ವಿಪ್ರರು
ಹೇಳಿರೈ ಬುದ್ಧಿಯನು ವಿಪ್ರಕುಮಾರನಿಂಗೆಂದ ।
ಹೇಳಿದರು ಮುನ್ನವೆ ನೃಪೋತ್ತಮ
ಹೇಳಲೇಕಿನ್ನಾ ಮಹಾತ್ಮರ
ಕಾಲಧೂಳಿಯ ಶಿಷ್ಯನೆಂದನು ನಗುತ ಮುನಿನಾಥ ‖ ೨೨

ತಪ್ಪದೆಂದರು ಋತ್ವಿಜರು ನೃಪ
ಕಲ್ಪಿತವಿದೆಂದರು ಸಭಾಸದ
ರೊಪ್ಪುವುದು ನಿನಗೆಂದರಾಭೂಸುರರು [1] ಪಾವಕನ ।
ಉಪ್ಪರವ ಮಾಣೆಂದನಿಂದ್ರನು
ನೊಪ್ಪವಾಯ್ತು ಮಗೆಂದರಮರರು
ತಪ್ಪುದೈ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯ ಮಾಡೆಂದರವನಿಪಗೆ ‖ ೨೩

1 ಭೂದ್ವಿಜರು, ಕ ಖ.

ರಾಜನು ಯಜ್ಞವು ನೆರವೇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಚಿಂತಿಸಲು ಋತ್ವಿಜರು ಬ್ರಹ್ಮ
ದೇವರ ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಇದೆಂದು ಪೂರ್ವಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಬಂದೆ ಮತವಾಯ್ತೆಲ್ಲರಿಗೆ ನಾ
ನೆಂದು ಫಲವೇನೊಬ್ಬನಾನಕ
ಟಂದಗೆಡಿಸಿದನಧ್ವರವ ನೀ ಭೂಸುರೋತ್ತಮನ ।
ನಂದನನು ಹಾ ಯೆನುತ ಭೂಪತಿ
ನೊಂದು ಸುಯ್ಯುತ್ತಿರಲು ಪೇಳಿದ
ರೊಂದು ಕಥೆಯನು ಋತ್ವಿಜರು ಕೋವಿದರು ಭೂಪತಿಗೆ ॥ ೨೪

ಅಮೃತಮಥನಾಂತರದಲಂದಾ
ಯಮರರಿಗೆ ತಾ ಹೇಳಿದನು ತನ್ನಲಿ
ಮಮತೆಯುಳ್ಳೊಡೆ ತಾಯ ಶಾಪವ ಮೋಚಿಸುವುದೆಂದು ।
ಸುಮತಿ ವಾಸುಕಿ ಬೇಡಿಕೊಳಲಂ
ದಮರರೈದಿದರಾತ ಸಹಿತಾ
ಕಮಲಭವನೋಲಗಕೆ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದರು ಹದನ ॥ ೨೫

ಜೀಯ ಬಿನ್ನಹವನ್ನ ಲಾಲಿಸು
ತಾಯ ಶಾಪವನುರಗಪತಿಯಿದ
ಬೀಯ್ಯಮಾಡುವೆನೆಂದು ಜನಮೇಜಯನು ಮಖವೆರವ ।
ಕಾಯಲರಿದೆಮಗೀತನನು ಕೈ
ಗಾಯಬೇಹುದು ಜಲಧಿಮಥನಸ
ಹಾಯನನು ನಿಸ್ಮೃತಿಗಳೆಂದರು ಸುರರು ಕಮಲಜಗೆ ॥ ೨೬

ಎಂದೊಡಾತನು ಬೆದರಬೇಡೆಲೆ
ಕಂದ ಕಲ್ಪಾಂತರ ಬದುಕು ಕುಲ
ನಂದನ ಜರತ್ಕಾರು ನಂದನನಭಯವೆನು ನಿಮಗೆ ।
ಕಂದ ಮೊಪ್ಪಿನು ಮಖಕೆ ತಡೆಯುವ
ನಿಂದ ಜನಿಸುವುದಂಜಬೇಡುರ
ಗೇಂದ್ರಕುಲಕೀವಿಪ್ರ ವರ್ಧನನೆಂದಬುಜಭವ ॥ ೨೭

ವೀರ ತೆಗೆ ಕೇಳಮುನಿಪುತ್ರ ಮ
ಹೋರಗರ ಕುಲರಕ್ಷಕ ಜರ
ತ್ಕಾರುನಂದನನಸಿತನಧ್ವರಘಾತಕನು ವಿಘಯು ।
ಪ್ರೇರಣೆ ಯುದಲ್ಲದೆ ತಳವೆಡೆಪ್ರ
ದಾರವೆಶವೆಲೆ ತಂದೆ ಹೋಗಲಿ
ಬೇಱುಗೊಲೆ ಬೇಡೆಂದು ಸಂತೈಸಿದರು ಋತ್ವಿಜರು ॥ ೨೮

ಸರ್ವಸಂಮತವಾಗಿ ಯಾಗಸಮಾಪ್ತಿಮಾಡಿ ಬಂದವರ ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ.

ಸತ್ತವನಲಾ ಪುರಿಯೊಳಗೆ ಹೊರ
ಳುತ್ತಲೈದನೆಯಾಜ್ಞೆಯನು ತಾ
ನುತ್ತರಿಸಲಳವಲ್ಲವೈ ದ್ವಿಜಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯನು ।
ಹೊತ್ತಿ ಹೋಗದ ಮುನ್ನವೇ ನೀ
ನಿತ್ತ ವರವನು ಪಾಲಿಸನೆ ಭೂ
ಪೋತ್ತಮನು ನಸು ನಗುತ ನುಡಿದನು ವರಸದಸ್ಯರಿಗೆ ॥ ೨೯

ಮಾನಭಂಗವೆಮಗೆ ಹೋಗಲಿ
ದೀನನನು ಕೊಲಲೇಕೆ ವಿಪ್ರನ
ಸೂನುವನು ಮನ್ನಿಸಿದೆವಿಷ್ಟಾರ್ಥಿಯುಂಟಾ ತನಗೆ ।
ಪಿನಸಿತ್ತು ದಧೀಚಿ ಮುಖ್ಯಮ
ಹಾನುಭಾವರು ಪಡೆದರಭಯ
ಸ್ಥಾನವನು ಮೆರೆವಿದು ಮಹಾಸಂಪೂರ್ಣವಾಯ್ತೆಂದ ॥ ೩೦

ಮಾಡಿ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯನನಲಾ
ಜೋಡಿಯೊಳಗಿಸಿತ್ತಿಲ್ಲಿ ಸುರಪನ
ಜೋಡು ಮಾಡಲದೇಕೆ ಮಾತನು ಮನ್ನಿಸಿದೆ ಯೆನಲು ।
ಕೂಡೆ ಲೇಸೆಂದಾಮಹಾಜನ
ಕಾಡಮರನೇ ಕಲ್ಪತರು ವಯ
ಮಾಡುತಿಷ್ಟಾರ್ಥವನೆನುತಲಿರ್ದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ ॥ ೩೧

ಎಸಗಿದರು ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯ ನಾ
ಋಷಿವರರನು ಸರ್ವರನು ಸಂತ
ಪಿಸಿದನಿಷ್ಟಧನಪ್ರದಾನದಲಾತಪೋಧನರ ।
ವಸುಧೆಯರಸನು ಮುದದಲವಭೃಥ
ದೊಸಗೆ ವಿಗೆ ಮಜ್ಜನವ ಮಾಡಿದ
ನಸಮವಿಭವದಲಖಿಳಜನ ನಿಜಬಂಧುಜನ ಸಹಿತ ॥ ೩೦

ತಕ್ಷಕನು ಬದುಕಿ ಹೋಗಲು ರಾಜನು ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುವಿಕೆ.

ಹೋ ಹೊ ಬದುಕಿದೆನೊಮ್ಮೆಗೆನ್ನಯ
ದೇಹ ವುಳಿದುದೆನುತ್ತ ವೀರಮ
ಹಾಹಿ ತಕ್ಷಕ ತೊಲಗಿದನು ಪಾವಕನ ಮುಖದಿಂದ ।
ಬೇಹ ಧನವನು ಕೊಟ್ಟನವನಿಪ
ನಾಹುತಿಯ ಶಾಲೆಯಲಿ ವಿಘ್ನವ
ನೂಹಿಸಿದ ಬಿನ್ನಾಣಿಗಧಿಕಮನೋನುರಾಗದಲಿ ॥ ೩೩

ಕಳುಹಿದನು ಕೈಮುಗಿದು ಮುನಿಸಂ
ಕುಳವನುಚಿತೋಕ್ತಿಯಲಿ ಮನ್ನಿಸಿ
ಬಲದಲಾಸ್ತೀಕನನಭೀಷ್ಟಧನಪ್ರದಾನದಲಿ ।
ಒಲವ ಮಱಿಯದಿರೈ ತಹುದು ಮೇ
ಲಲಘುಹಯಮೇಧವನು ಮಾಪ್ಪೆನು
ಕೆಳೆಯ ಋತ್ವಿಜನಾಗಬೇಕೆಂದವನನವನೀಶ ॥ ೩೪

ತಂದೆ ನಿನ್ನವರಾವೆನುತ ಮುನಿ
ನಂದನನ ಕಳುಹಿದನು ಧರ್ಮದ
ಲಂದು ಧರೆಯನು ಪಾಲಿಸುತಲಿರ್ದನು ಮಹೀಪಾಲ ।
ಸಂದ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹರ ಪದ
ದಿಂದ ಹರಿಪದಭಕ್ತನೆನಿಸಿ ಮು
ಕುಂದದಾಸನು ಮಾಡಿದನು ರಾಜ್ಯವನು ಮನವೊಲಿದು ॥ ೩೫

ಈ ರೀತಿ ಕೃತಕಾರ್ಯನಾಗಿ ಬಂದ ಆಸ್ತೀಕನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಲು ಸಂತೋಷ ದಿಂದಿರುವಿಕೆ.

ಅತ್ತಲಾಸ್ತೀಕಾಖ್ಯನೈದಿದ
ನುತ್ತಮೋರಗರಾಜಮಂದಿರ
ದತ್ತ ಪರಿಜನ ವಿದುರುಗೊಳಲತ್ಯಧಿಕವಿಭವದಲಿ ।
ಎತ್ತು ಗನ್ನಡಿ ಗಳಶವಾದ್ಯದ
ಮೊತ್ತದೊಳಗಿಕ್ಕೆಲದಿ ಪಾಡಲು
ಹೆತ್ತ ತಾಯಣ್ಣಂದಿರಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿದನು ಮುನಿಪ ॥ ೩೬

ತೆಗೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಹರುಷಾಂ
ಬುಗಳ ನಯನದ ತಳೆದ ಪುಳಕದ
ಹೊಗರ ಹೊಳಹಿನ ನಗೆ ಮೊಗದ ನಾಗೇಂದ್ರನೈತಂದು ।
ಬಗೆಯ ಬಯಕೆಯನಿತ್ತೆ ಮುನಿಮೌ
ಳಿಗಳ ರತ್ನವೆ ತನ್ನ ಹೃದಯದ
ದಗೆಯ ಡಾವರವಡಗಿತೆಂದರು ಹರಸಿ ಬಾಲಕನ ॥ ೩೭

ಬದುಕಿದೆವೆಲೈ ತಂದೆ ನಾವಿಂ
ದುದಿಸಿದೆವೆಲೈ ಪಾವಕನೊಳಗೆ
ಕುದಿವುತಿರ್ದೆವೆ ಯಂತ್ಯಕಾಲದ ಭಯಮಹಾಗ್ನಿಯಲಿ ।
ಉದಕಸುರಿಸಿದುದಾಯ್ತು [1] ತಂಗಿಯ
ಮದುವೆಯು ಫಲಿಸಿತೆಮ್ಮವೋಲಾ
ವುದಿತಭಾಗ್ಯರದಾರೆನು [2] ತ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮುನಿಯ ॥ ೩೮

ಬೇಡು ಬೇಡೆಲೆ ಮಗನೆ ವರವೆನು
ಬೇಡು ಮೆಚ್ಚಿದೆವೆಮ್ಮ ವಂಶದ
ಕೇಡ ತಪ್ಪಿಸಿದಧಿಕಕರುಣಾನಿಧಿಯೆ ಗುಣನಿಧಿಯೆ ।

1 ಉದಿಸಿದುದುಪಟುವಾ ಕ, ಖ.	2 ದಾರುಭಾವೆನುತ, ಕ. ಖ.

ನೋಡಲಪ್ರತಿಯಲ್ಲವೇ ನೀ
ಮಾಡಿದುಪಕೃತಿ ತಂದೆ ಬಯಕೆಯ
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆ ತಡೆಯದಿರು ನೀನೆಂದರನುಪಮಗೆ ॥ ೩೯

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಸರ್ಪಗಳ ಬಾಧೆ ಕೂಡದೆಂದು ಆಸ್ತಿ
ಕನಪ್ಪಣೆ.

ಆವನಿದನೋದುವನು ಕೇಳುವ
ನಾವನಿದ ಮಚ್ಚರಿತವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವ ದಿನದಲುದಯಾಸ್ತಮಯದೊಳಗವರುಗಳ [1] ।
ನೀವು ನಮ್ಮಯ ಕುಲಜರೊಳಗಾ
ರಾವರಾಗಲಿ ಮುಟ್ಟಲಾಗದು
ಕಾವುದಾಪುಣ್ಯಾತ್ಮರನು ನೀವೆಂದನಾಮುನಿಪ ॥ ೪೦

ಐಸಲೇ ನೀ ಬೇಡಿಕೊಂಡುದಿ
ದೇಸು ಘನವೆಲೆ ತಂದೆ ನನೆವರ
ದೇಶದೊಳಗಿದ್ದವರ ಮುಟ್ಟುವ ಮಾತದೇಕೆನುತ ।
ಸಾಸಿಗನನಪ್ಪಿದರು ಹರುಷಾ
ವೇಶದಲಿ ಮನಮುಬ್ಬಿಗಿ ಘನಪರಿ
ತೋಷದಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮುನಿವರಕುಮಾರಕನ ॥ ೪೧

ವರಜರತ್ಕಾರುವಿಗೆ ನಾಗೇ
ಶ್ವರಿಜರತ್ಕಾರುವಿನಲುದಿಸಿದ
ಪರಮಋಷಿ ಯಾಸ್ತೀಕನನ್ನುತಕೀರ್ತಿ ಸತ್ಯನಿಧಿ ।
ಉರಗಸತ್ರಾವಹಿಯ ಭಯವಿ
ಲ್ಲುರುತರದಿ ರಕ್ಷಿಪುದು ಪಠಿಸುವ
ನರರಿಗಿಲ್ಲಹಿಬಾಧೆ ಯೆಂದನು ಶೌನಕಗೆ ಸೂತ ॥ ೪೨

1 ಉದಯಮೇಣಸ್ತಮಯಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕ. ಖ.

ಏನನೆಂಬೆನು ಪನ್ನಗರ ಸ
ನ್ಮಾನವನು ಸುಖದಿಂದ ತಂಗಿಯು
ಸೂಸುವನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಹಾನುಭಾವನನು ।
ಜ್ಞಾನವಂತರವೋಲು ಭಾವವ
ನೇಸುವನು ತಾವೆಱಿಯದಾನಂ
ದಾನುಭವವದಲಿ ಚರಿಸುತಿರ್ದರು ಧರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯಲಿ ॥ ೪೩

ಫಲಕಥನ.

ಇದು ಮಹಾಮಂಗಳಮಹೋದಯ
ವಿದು ಮಹಾಯುಃಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ
ವಿದು ವಿಷಯಭಯರೋಗದಾರಿದ್ರ್ಯಾದಿದುಃಖಹರ ।
ಇದನು ಶೌನಕ ಕೇಳು ಸಂಕ್ಷೇ
ಪದಲಿ ಹೇಳಿದೆನಿನ್ನು ತಾನಾ
ವುದನು ನಿನಗಭಿವರ್ಣಿಸುವುದೆಂದಱುಹಿದನು ಸೂತ ॥ ೪೪

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಸೂತ ನೀನವ
ನೀಶ ಜನಮೇಜಯಗೆ ಮುನಿಪಂ
ದೈಸೆ ವೈಶಂಪಾಯನನೊರೆದ ಭಾರತಾಮೃತವ[1] ।
ವಾಸುದೇವನ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತನ
ವಾ ಸಭಾಗ್ಯರ ಪಾಂಡವರ ಕಥೆ
ಯೇಸಹುದದನು ವರ್ಣಿಪುದೆಮಗೆ ಪುಣ್ಯಕಥನವನು ॥ ೪೫

ಮನ್ನಿಸಿದ ನಾಸೂತನವ ಸಂ
ಪನ್ನಗುಣನಿಧಿ ಪಾವನಕಥಾ
ಕರ್ಣನ ಸುಕೌತುಕರಸಾಸ್ವಾದನಸುಲಂಪಟರ ।

[1] ನುಸುರಿದಭಾರತವನಾದ್ಯಂತವನುತವುಗೆ, ಕ. ಖ.

ಧನ್ಯನಾದೆನೆನುತ್ತ ನೆನೆದನು
ತನ್ನ ಮನದಲಿ ಪರಮಕಾರು
ಣ್ಯಾರ್ಣವನ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನಾರಾಯಣನ ಶ್ರೀಪದವ ॥ ೪೬

ಕರಿವದನವಾಗ್ದೇವಿನಾದದ
ಪರಮವೇದವ್ಯಾಸಷಣ್ಮುಖ
ಗಿರಿಜೆಸುರರಧಿನಾಥಸನಕಾದಿಗಳ ದಿಗಧಿಪರ ।
ಹರಿಹರರ ಕಮಲಜನ ರವಿಶಶಿ
ಧರಣಿಶುಕವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳ ವರ
ಚರಣಗಳ ನೆನೆವುತ್ತ ಭಾರತಕಥೆಯ ಹೇಳಿದನು ॥ ೪೭

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

